

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

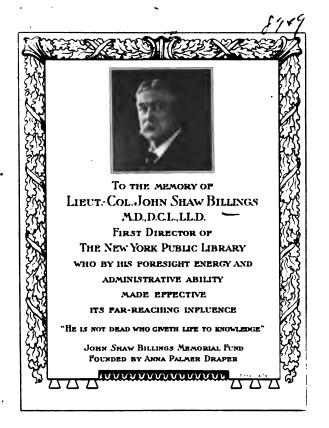
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

3 3433 08184037 7

Digitize by Color K

Fetha Nagust

CORPUS IURIS ABESSINORUM

TEXTUM AETHIOPICUM ARABICUMQUE AD MANUSCRIPTORUM FIDEM CUM VERSIONE LATINA ET DISSERTATIONE IURIDICO-HISTORICA

EDIDIT

Dr. JOHANNES BACHMANN

SOCIETATIS GERMANORUM OBIENTALIS SODALIS ORDINARIUS MEMBRE DE LA SOCIÉTÉ ASIATIQUE À PARIS.

PARS I: JUS CONNUBII.

BEROLINI

F. SCHNEIDER & CO. (H. KLINSMANN.)

PARISIIS
ERNEST LEROUX.

LONDINI

NEW-YORK

TURINI

28, RUE BONAPARTE.

TRÜBNER & CO.

WESTERMANN & CO. 938 BROADWAY.

H. LOESCHER.

1889.

r. AB.

(!

Digitized by Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
8405364
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1936 L

VIRO SUMME REVERENDO AMPLISSIMO ERUDITISSIMO

ARMINO BAYER

PRAEDICATORI IN CURIA GUILELMI II GERMANORUM IMPERATORIS NEC NON IN DOMO BEROLINENSI MEMBRO SUMMI IN ECCLESIA EVANGELICA CONSILII ORDINARIO PRINCIPI MELANCHTHONEI BEROLINENSIS CURATORI

PIETATEM OFFICIUM REVERENTIAM PRAESTATURUS.

HUNC LIBRUM

D. D. D.

AUCTOR

PRIOR MELANCHTHONEI BEROLINENSIS SENIOR.

PRAEFATIO.

Cogitanti mihi saepenumero, quinam liber Aethiopicus typis nondum impressus, dignissimus sit, qui diligenter ac perpolite elaboratus prodeat in publicum, oculi in eo codice, qui "Jus Regum" (Abessinorum) inscribitur, semper infixi haerebant. Quod opus gravissimum iam anno milesimo octingentesimo quadragesimo quarto studium admirationemque Henrici Ewaldiorum moverat: etenim audi eius ipsius verba*):

"Dies wertvolle Werk, welches uns auch für die dunkle Geschichte der Aethiopen viele Aufschlüsse geben kann, war Ludolfen noch ganz unbekannt, gewiss blos deswegen, weil es in Aethiopien selbst zu den seltneren Büchern gehört. Ich enthalte mich für jetzt in eine nähere Beschreibung einzugehen, da zu wünschen ist, dass das Werk sehr bald unter uns ein Gegenstand besonderer Untersuchungen und Abhandlungen werden möge." Verum dolemus, quod vir ille et linguis et litteris orientalibus doctissimus ius Abessinorum silentio praeterivit. Idem fere de Roedigero 1) dicendum est: nemo sane eorum in opere isto amplissimo desudare et elaborare animum suum induxit. Quamquam Fridericus Augustus Arnold, illius discipulus morte immatura exstinctus, primus capite XLIVº edito²) tenebras operi offusas paululum dispellere conatus est, persaepe autem magnis erroribus implicatus tenebras tenebris adiecit. Iam his nostris temporibus, etsi non desunt, qui locis istis obscuris lucem afferre optime sciant, ne unus quidem operi inchoato fastigium imposuit. Etiam Eduardus Sachau³), de iure orientali enucleando bene meritus, Fetha Nagast, sicut re postulabatur, quasi praeteriens 3) mentionem fecit. gravissime denique ferimus, quod Augustus Dillmann, qui ad lexici 1) sui Aethiopici

^{*)} Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes. Bonn 1844. Vol. V pag. 198.99. sub. 13.

1) Hallische allgemeine Litteraturzeitung v. J. 1841, vol. IV. Ergänzungsblätter pag. 179.

2) Libri Aethiopici Fetha Negest i. e. Canon Regum, caput XLIV de Regibus. Halis Saxonum. (Progr.)

3) Georg Bruns u. Eduard Sachau, Syrisch-römisches Rechtsbuch aus dem fünften Jahrhundert. Leipzig 1880. p. 179. cum nota 1.

4) Proleg. IX. f.

copias augendas librum nostrum accuratissime perlustravit, de edendo opere destitit. Quae cum ita sint, nobis haud ignorantibus summas esse futuras difficultates imminentes, nihil aliud vim dedit edendi Aethiopum libri iuridici, nisi ipsa rei magnitudo, praesertim cum vir ille doctissimus me doctrina sua exquisita semel atque iterum liberalissime adiuvaret. Huic quidem nec non eis viris eruditissimis illustrissimisque, qui Bibliothecae Regiae Berolinensi, Bibliothecae Franckofordianae, Bibliothecae Regiae Tubingensi, Bibliothecae Mediceae Laurentianae Florentinae praesunt, maximam habeo gratiam. Item hoc quoque loco Regio Borussorum ad Eruditionem pertinenti Ministerio submisse summas ago gratias, quod mihi codicem Arabicum Florentinum benignissime concessit.

Deus ita vertat, ut opusculum hocce non solum ad Orientalium litteraturam, verum etiam ad eorum ius ac iurisprudentiam cognoscendam aliquem fructum redundet! Tum labores, quos in opus impendi, difficultates, quas pro opere subii, haud inanes fuerint.

Berolini, Id. Jun. 1889.

J. B.

INTRODUCTIO.

Priusquam ad ipsum Abessinorum ius veniamus, de rebus tractandis ac disponendis pauca verba faciamus necesse est.

Nunc quidem non in animo habemus, totum illius populi corpus iuridicum edere (quod multos per annos singularem et prope incredibilem diligentiam atque industriam desideraret), verum partem quandam operis longe gravissimam selegimus, caput vicesimum quartum: Jus connubii Abessinorum. Quamquam nobis proposuimus postea, si Deo placebit, paulatim ceteras operis partes perpetuas e tenebris in lucem evocare.

Libro praesenti id potissimum sequimur, ut cum textum iuris connubii ad fidem manuscriptorum Aethiopicorum nec non Arabicorum integrum cum versione Latina legentibus ante oculos ponamus, tum materiem iuridicam accurate enucleemus et explicemus. Quam ad rem libello nostro tractationem specialem iuridicam, lingua Germanica scriptam, adiecimus, quae de omnibus ad materiem ipsam rebus pertinentibus quaerentes doceat. Introductio igitur nostra ius connubii Abessinorum minime explicare vult, immo potius propria est introductio in totum opus iuridicum tamque apte cum dissertatione illa iuridica cohaeret, ut quasi huius fundamentum possit appellari. Introductio quidem litteraturae, de qua agitur, conspectu praemisso ipsa codicum verba nobis tradet velut de operis auctore, scopo, partitione: in tractatione vero iuridico-historica, quae extremam huius libri partem continebit, materiem istam in Introductione acervatam diligenter disponemus, dispositam inquiremus et perpoliemus.

Litteratura.

Descriptio codicum inquisitorum¹⁾.

A. Conspectus codicum Aethiopicorum.

- 1) Codices Bibliothecae Regiae Berolinensis Aethiopici. +
- a) Ms. or. fol. 595. (A.)
- [A. Dillmann, Verzeichnis der abessin. Handschriften der Kgl. Bibliothek zu Berlin: pag. 33. 34., sub No. 42.]

Codex membranaceus, 34 ctm. et 32 ctm., 8°, 170 folia comprehendens, anno 1696 Ijāsū I (Adjām Sagad) regnante pro Akāla Kĕršstôs mirum quantum elegantissime exaratus est, ita ut nos non dubitemus, ab isto ut a codicum fundamento proficisci. In extremo codice²) enarratur, Diaconum quendam Petrum, filium Abda Said, Abrahamo Presbytero adiuvante, versionem Aethiopicam perfecisse. Textus quidem Aethiopicus in tribus columnis (30 lin.) scriptus est: initia, inscriptiones, fontes laudati rubro colore distincta sunt. Qui codex pretiosissimus a Guilelmo I, Borussorum Rege, Regiae Bibliothecae Berolinensi clementissime traditus est. (cfr. Dillmann, Catalog. "Vorbemerkungen" II.) Praeter Fetha Nagast (1—121) liber Faus Manfasâwi (123—154), fragmenta quaedam Didascaliorum (155—167) nonnullaque addidamenta recentiora (168—170) continet.

¹) Hi codices cruce (+) instructi sunt. ²) f. 121 a/b: መልአ ፡ ጽሒፈ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፈ ፡ ቀኖና ፡ ዘፍትሐ ፡ ኵነኔ ፡ ሕግ ፡ ሙሚሐዊት ፡ በዕለተ ፡ ዓርብ ፡ አሙ ፡ ጽ ወ ፯ ለወርኃ ፡ ግንበት ፡ በ ፲፱፰ ወ ፬ ዓሙተ ፡ ሰምዕታት ፡ ንጹሐን ፡ ቀዳሚ ፡ ሙስተ ፡ ግብጽ ፡ ሙከዕበ ፡ ተጽሕፈ ፡ ሙስተ ፡ ብሔረ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በ ፫፱ ወ ፩፱፫ ወ ፫ ዓሙተ ፡ ዓለም ፡ ወ በ ፪፱ ወ ፫ ዓሙተ ፡ ምሕረት ፡ ወእምዓመተ ፡ ሥጋዌ ፡ በ ፲፱ ወ ፳፱፫ ወ ፫ ፡ መበ ፲፱ ወ ፫፻ መተ ፡ ወተጽሕፈ ፡ በዘመን ፡ ዮሐንስ ፡ ወንኔላዊ ፡ በ አበቅቴ ፡ ፀሐይ ፡ ወበ አበቅቴ ፡ ወርጎ ፲ ወበ ፲ ወ፬ ዓመተ ፡ መንግሥቱ ፡ ለንጉሥ ፡ ሃይማኖት ፡ አድያም ፡ ሰንድ ፡ ወበጸጋ ፡ አግዚአብሔር ፡ ዘተሰምየ ፡ ኢያሱ ፡ ወለእግዚአን ፡ አሎቴት ፡ እስከ ፡ ለዓለም ፡ ፲ ወ ዘአዕለዋ ፡ ሕፁፅ ፡ ወኃተእ ፡ ብዙታን ፡

b) Ms. Peterm. II. Nachtr. 27. (B.)

[A. Dillmann, Verzeichnis der abess. Hss. etc. pag. 36. sub No. 43.]

Codex membranaceus, 23 ctm. et 16 ctm., 4°, 255 folia amplectens (binae columnae cum 31 lin.), a. D. 1835 pro aliquo Walda Gabr[®] êl (DAK: 71ChA:), Sâh[®]la S[®]lāsê (YUA: PAA:) rege Schoae confectus, multis adnotationibus marginalibus exstructus, haud multum discrepat a codice nostro A, nec re nec scriptura.

c) Ms. or. qu. 342. (C.)

[A. Dillmann, l. s. pag. 44. sub No. 44.]

Codex membranaceus, 25 ½ ctm. et 24 ctm., 4°, 145 folia continens (3 col. cum 27 lineis), a. D. 1771 (?) levissime exaratus, etsi plurimis mendis maximaque verborum confusione praeter ceteros codices floret, tamen dignus est, quem animadvertamus, propterea quod certe non ex eodem fonte Arabico manavit, e quo profecti sunt, codices nostri Aethiopici A. B. F. T. Iam vero collatis codicibus luce clarius apparebit, naturam atque indolem codicis Aethiopici C eandem fere esse, atque codicis Arabici Florentini, qui solus nobis de manuscriptis Arabicis in promptu erat.

2) Codex Bibliothecae Regiae Tubingensis (T.) Aethiopicus. M. a. IX s. +

[Vid. adnotationes *H. Ewaldii* in "Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes" Bonn 1844. Vol. V pag. 198.99. sub 13., verum descriptionem codicis l. s. non invenies.]

አበሳ ፡ ዘኢይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይሰመይ ፡ ሰብአ ፡ ወሬድፋደሰ ፡ ከመ ፡ ይሰመይ ፡ ዲያቆን ፡ ኤተሮስ ፡ ወልደ ፡ አብደ ፡ ሰይድ ፡ እምዘ ፡ አስተሐመመ ፡ በዝንቱ ፡ ቀሲስ ፡ ክቡር ፡ ትሩ ፌ ፡ ምግበር ፡ ብፁዓዊ ፡ አብርሃም ፡ ወልደ ፡ ሐናናዋያን ፡ እግዚአብሔር ፡ ያሬድናድ ፡ ዓስበ = ወአዕላዊሃኒ ፡ ስዑን ፡ ወአባሲ ፡ ይስእሎ ፡ ለኵሉ ፡ ዘያንብባ ፡ ለዛቲ ፡ መጽሐፍ ፡ ከመ ፡ ያስተሣኒ ፡ ዘረከበ ፡ ግድፍተ ፡ ቃል ፤ እስመ ፡ አን ፡ ስዑን ፡ ወይስአል ፡ ሊተ ፡ ስርየተ = ወዘሂ ፡ ሰአለ ፡ ሊተ ፡ በምንትኒ ፡ በቱ ፡ ምክዕቢተ ፡ በአምሳለ ፡ ዝንቱ ፡ ወንስአሎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ያስምዓን ፡ ለኵልን ፡ ቃለ ፡ ፍሥሐ ፡ ዘይብል = ንዑ ፡ ጎቤየ ፡ ቡሩካት ፡ ለአቡየ ፤ ትረሱ ፡ መንግሥተ ፡ ዘተደለወ ፡ ለክሙ ፡ እምቅድመ ፡ ይትፈጠር ፡ ዓለም = ወይስረይ ፡ ኃጢአተን ፡ ወዳጎፃቲን ፡ ወስብሐት ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወትረ ፡ እስከ ፡ ለ ዓለም = ወላዕሌን ፡ ትኩን ፡ ምሕረቱ ፡ አሜን = አሜን = =

ወዘአጽሐፋኒ ፣ አካለ ፣ ክርስቶስ ፣ ነዳየ ፣ አእምሮ ፣ ወምስኪን ፣ ዋበብ ፣ ከመ ፣ ያእ ምሩ ፡ ባቲ ፣ ኵሎሙ ፣ ሰብእ ፣ ምእመናን ፣ ሥርዓተ ፣ ቀኖና ፣ ዘቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ ቅድስ ት ፣ መንፈሳዊት ፣ ወሥርዓተ ፣ ኵነኔ ፣ ሥጋዊት ፣ ንጉሣዊት ፣ ዘብሎይ ፣ ወዘሐዲስ ፣ ወዘ ቀኖናት ፣ ከመ ፣ ትኩኖ ፣ ለመድኃኒተ ፣ ነፍስ ፣ ወሥጋ ፣ ዘአስተጋብእዋ ፣ አበው ፣ ቅዱሳ ን ፣ መንፈሳውያን ፣ ዘውእቶሙ ፣ ፫፻፫ ወ ፰ ርቱዓን ፣ ሃይማኖት ፣ በመዋዕሊሁ ፣ ለመፍቀ ሬ ፣ እግዚአብሔር ፣ ቄስጠንጢኖስ ፣ በረከተ ፣ ጸሎቶሙ ፣ ወሀብተ ፣ ረድኤቶሙ ፣ ለእሉ፣ አበው ፣ ክቡራን ፣ የሀሉ ፣ ምስለ ፣ ንጉሥን ፣ ኢያሱ ፣ ወምስለ ፣ ፍቁሮሙ ፣ አካለ ፣ ክርስ ቶስ ፣ ለዓለመ ፣ ዓለም ፣ አሜን ፤ ወአሜን = ለይኩን ፣ ለይኩን = = = Codex papyrius, 6,5 et 9,4 ctm., saeculo XIXº Ludovico Krapfio auctore (in prima operis pagina scriptum est: "Fetha-Negest to the Library of the University Tübingen, Wartenberg" — dein: "Von Ludwig Krapff*), ev. Missionar d. 1. Febr. 1841 übersendet u. angekommen zu Tübingen d. 1. Juli 1842. M. Sarwey, Geschäftsführer des hies. Missionsvereins".) male conscriptus (29 lineae in pagina quaque), tegumento Europaeo adornatus, 448 folia complectitur. Qui liber, cum usque ad id tempus accurate haud descriptus nec non confuse**) temereque compositus sit, dignus videtur esse, cuius argumentum hic adumbretur. En codicis partitio:

I. Corpus iuris civilis. f. 1°-158°.

1°-7°: introductio — 7°-10°: cap. 1. — 10°-11°: cap. 2. — 11°-14°: cap. 3. — 14°-23°: cap. 4. — 23°-55°: cap. 5. — 55°-61°: cap. 6. — 61°-66°: cap. 7. — 66°-69°: cap. 8. — 69°-76°: cap. 9, haud absolutum, usque ad verba £7"h: H7†: \$\oldsymbol{moc.7}: \text{hfh}: \text{\$\tex{

II. Corpus iuris canonici. f. 158^b—441^b.

^{*)} K. ipse nomen suum scribit: Krapf. (Vid. Th. Waldmeier, Erlebnisse in Abessinien in den Jahren 1858-1868. Basel 1869. Vorwort p. VIII.)

^{**)} Vehementer optamus, ut capita codicis diffusa ac perturbata annotationibus nostris respectis quam celerrime in ordinem redigantur.

አልም ፡ (cod. A.: 80^b, col. 32₇) cfr. fol. 249^a. — 285^a—299^b: cap. 41 (cfr. f. 264^b) completur: [b] **?** ፡ ዘላዕሌሁ ፡ — 300^a—328^a: cap. 42. — 328^a—368^a: cap. 43. — 368^a—379^a: cap. 44. — 379^a—400^a: cap. 45 (NB. f. 391^a—398^b flavis maculis depicta sunt). — 400^a—405^b: cap. 46. — 405^b—417^b: cap. 47. — 417^b—425^a: cap. 48. — 425^a—427^b: cap. 49. — 427^b—432^b: cap. 50. — 432^b—441^b: cap. 51. — 441^b—448^b: Jus here-ditarium a Cyrillo Alexandrino conscriptum: **አንተጸ** ፡ **ተዋርሶ** ፡ **ዘተሰንዓዉ** ፡ ላዕሌሁ ፡ **አግዚት** ፡ አባ ፡ ይርሎስ ፡ ሊተ ፡ ጳጳሳት ፡ ዘአለ ፡ አስከንድርያ ፡ " (cod. A.: 118^b, col. 3 sq.). Extrema quidem verba sunt: **ከዊን** ፡ **አምሳ[ሊሁ** ፡].

3) Codex Franckofordianus Aethiopicus. (F.) +

[Vid. Ed. Rüpell, Reise in Abyssinien. Vol. II, pag. 185—88.]

Codex membranaceus, $16\frac{1}{2}$ et $22\frac{3}{4}$ ctm., 4^{0} , 318 folia continens, in singulis paginis binae linearum columnae, singulae columnae 29 liniis persulcatae, litterae minores quam in codice Berolinensi A, neque accurate exaratae, saepius verba intra lineas posita occurrunt, vel in margine chartae, litterae caput quodque aperientes rubre pictae. De orthographia, cum codice Berolinensi A conferenda, haec proferantur exempla:

ይመርሕ ፡ (A.: ህ), ትምሕርት ፡ (ህ), ፍሕረት ፡ (ህ) — ከህደት ፡ (ሕ), ብውህት ፡ (ሕ), ህ ማመ ፡ (ሕ), ተዋህዶ ፡ (ሕ), ሁከት ፡ (ሑ), ህሩም ፡ (ሕ), — ይሄሊ ፡ (ሔ), ውሂብ ፡ (ጂ) — ጎብሩ ፡ (ጛ), — አበይት ፡ (ኝ), ሞዖ ፡ (ኔ), ይሰንዓዉ ፡ (ኔ), አሥር ፡ (ኝ), ዓቢይ ፡ (ዐ), እ ሙር ፡ (ዕ), አጥፍዖታ ፡ (ኔ), እምክሊዓ ፡ (ኔ), ራዕየ ፡ (ኔ), ንውስ ፡ (ኤ), አረበን ፡ (ኝ) — ተፀምዶ ፡ (ኔ), ተፀንስ ፡ (ኔ), ግብፃውያን ፡ (ኔ), ታምሥጠ ፡ (ስ), ሥርሮት ፡ (ስ) — ትጎዝብ ተ ፡ (ሕ), ጎሥራን ፡ (ዕ) etc. etc.

Interpuncta verborum (Naquet saepissime omissum est) scribentis levitatem redolent. In alterum codicis tegumentum interius ipse Eduardus Rüpell, qui librum, de quo agitur, olim Bibliothecae Franckofordianae dono dedit, has annotationes retulit: "Pheta Negust, oder Scheriat Sultane, d. h. Codex iuris canonici et civilis der Abyssinier. Dieses gewiss sehr interessante und wichtige Buch ward laut dessen Einleitung angeblich von einem Concil (Sinodus) entworfen, zur Zeit und im Auftrag Constantin des Grossen von 318 Kirchenvätern. Es ist in 2 Hauptabtheilungen getheilt, nämlich in Canonisches und Civil-Recht, und zerfällt dann wieder in 51 Unterabtheilungen mit verschiedenen Rubriken, wovon der Index auf pag. 10. Vollständige, d. h. durch spätere Interpolationen oder Omissionen nicht entstellte Abschriften dieses Gesetzbuchs sind in Abyssinien sehr selten und geschätzt. Mein Freund Lick Atkum 1) war besonders bemüht, mir gegenwärtige Abschrift als eine anerkannt ganz vollständige zu verschaffen. E. Rüpell." Codice Rüppelliano, quem sub finem saec. XVII exaratum 2) esse constat, etiam usus est Augustus Arnold.

¹) Melius: Liq Atqu. Cfr. Dillmanni Lexicon linguae Aethiopicae Proleg. X.
²) Secundum totius operis conclusionem (f. 317): መልዓ ፡ ጽሕተ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፌ ፡ ቀናና ፡ ዘፍተሐ ፡ ከንኔ ፡ ሕግ ፡ መሲሐዊት ፡ በዕለተ ፡ ስንበት ፡ አመ ፡ ፲ ለወርኃ ፡ መስከ

4) Codices Musei Britannici Aethiopici.

[Catalogue of the ethiopic manuscripts in the British Museum — by W. Wright].

- a) codex orient. 803. sub No. CCCLXVI (pag. 280).
- b) ,, , 801. , , CCCLXVII (pag. 281*): a. D. 1681.
- c) ,, , 800. , , CCCLXVIII (pag. 281).
- d) " " 802. " " CCCLXIX (pag. 281^b et 282^a): a. D. 1708—11.
- e) ,, , 806. , , , CCCLXX (pag. 282a): a. D. 1716—22.
- f) " " 808. " " CCCLXXI (pag. 282b): a. D. 1769—70.
- g) " " 804. " " CCCLXXII (pag. 283^a): saec. XVII^{um}.
- h) ,, ,, 805. ,, ,, CCCLXXIII (pag. 283^b): saec. XVIII^{um}.
- i) " " 807. " CCCLXXIV (pag. 283^b, 284): a. D. 1835.

5) Codex Bibliothecae Bodleianae Oxoniensis Aethiopicus.

[Catalog. codicum manuscript. Bibliothecae Bodleianae Oxon. Pars VIIa: codices Aethiopici. Digessit A. Dillmann. Oxonii M.DCCC.XLVIII].

Codex XVI (pag. 24b etc.): a. D. 1686.

6) Codices Antonii d'Abbadie Francogalli Aethiopici.

[Catalogue raisonné des manuscrits éthiopiens appartenant à Antoine d Abbadic. Paris M.DCCC.LIX]

- a) codex 180 (pag. 184);
- b) ,, 200 (pag. 201. 202);
- c) ,, 220 (pag. 215. 216).

"(Ces) trois exemplaires sont tous modernes." (d'Abb.)

7) Codices Bibliothecae Nationalis Parisinae Aethiopici.

[Catalogue des manuscrits éthiopiens (Gheez et Amharique) de la bibliothèque nationale].

- a) codex 122 (pag. 144);
- b) ,, 123 (pag. 147^a) ,, en [cod. 122] diffère considérablement en beaucoup de passages." (Zotenberg.)
- c) ,, 124 (pag. 147^b): a. D. 1793.

Juvat audire, huncce codicem a Sâhĕla Sĕlâsê, Rege Schoano, Francogallorum Regi Louis-Philippe dono datum esse.

ረም ፡ በ ፲፻፰ ወ ፬ ዓመተ ፡ ሰማዕታት ፡ ንጹሐን ፡ ቀዳሚ ፡ ውስተ ፡ ምድረ ፡ ግብጽ ፡ ወካ ዕበ ፡ ተጽሕፈ ፡ ውስተ ፡ ብሔርን ፡ ኢትዮጵያ ፡ በ ፭፻ ወ ፩፻፹ ወ ፩ ዓመተ ፡ ዓለም ፡ ወእ ምዓመተ ፡ ሥጋዌ ፡ በ ፲፻ ወ ፯ ፡ ፻፹ ፡ ወ ፹ ወበ ፲፻ ወ ፭፻ ወ ፭ ፡ ዓመተ ፡ ሰማዕታት ፡ እም ተንባላት ፡ በ ፲፻፵ ወ ፯ ዓመት ፡ ወተጽሕፈ ፡ በዘመን ፡ ማቴዎስ ፡ ወንኔላዊ ፡ እንዘ ፡ ዓበቅ ቴ ፡ ፀሐይ ፡ ወ ፩ ወዓበቅቴ ፡ ወርኅ ፡ ፯ ወበ ፯ ዓመተ ፡ መንግሥቱ ፡ ለንጉሠ ፡ ሃይማኖት ፡ እስከ ፡ ለዓለም ፡ አሜን ፡፡

B. Conspectus codicum Arabicorum.

1) Codices Bibliothecae Bodleianae Oxoniensis Arabici.

[Bibliothecae Bodleianae codiçum manuscriptorum Oriental. etc. catalogus a Joanne Uri confectus. Oxonii MDC.C.LXXXVII].

- a) Codex LXVII^{ns} (pag. 41°) bombycinus, vetus, folia 225 implens;
- b) , LXIXus (pag. 41b) impolite exscriptus;
- c) " LXXIVus (pag. 42a) bombycinus, eleganter sine anni nota exaratus, folia 239 complens.
 - 2) Codices Bibliothecae Vaticanae Romanae Arabici.
 - a) Assemani, Bibliothecae Orientalis Clementino-Vaticanae. catalog. tom. I. codex X^{us} (pag. 623°), anno Martyrum script. 1005°, Hegirae 587°, Christi 1289°*).
 - b) Angelus *Maius*, nova collectio scriptorum veterum e vaticanis codicibus edita. Romae M.DCCC.XXXI codex CCCCXCII^{us} tom. X¹ (pag. 532), exaratus anno Martyrum 1050° (Christi 1334°), ut in calce adnotatur.
 - c) Codex *Ciascanus*: I papiri Copti del Museo Borgiano della S. C. de propaganda fide Trabotti e commeatati dal P. Agostino *Ciasca*, Roma 1881. sub 9 et 33 (pag. 17).
 - 3) Codex Bibliothecae Mediceae Laurentianae Florentinae Arabicus. +

[Assemani, Biblioth. Medic. Laurent. et Palat. codicum manuscriptorum catalogus. Florentiae CIO.IO.CC.XLII.] codex LX^{us} (pag. 98 sq.)

Codex membranaceus, 10 ctm. et 6,5 ctm., 4° , 271 folia (16 lin.), inscriptiones, capita, fontes laudati etc. rubre picta, accuratissime elegantissimeque exaratus, Graeco-Arabicis**) dispositus numeris. **Pars I:** I^b—ÎII^a. — Introd.: 1^b—7^a — Partitio: 7^a—8^a — cap. 1.: — 8^b—9^b — cap. 2: — 9^b—10^a — cp. 3: 10^a—12^a — cp. 4: 12^a—17^a — cp. 5: 17^a—35^b — cp. 6: 35^b—39^b — cap. 7: 39^b—43^b — cap. 8: 43^b—45^a — cp. 9: 45^a—56^a (pag. 48^b vacua) — cp. 10: 56^a—68^a — cp. 11: 68^a—75^a — cp. 12: 75^a—76^b — cp. 13: 76^b—79^b — cp. 14: 79^b—83^b — cp. 15: 83^b—87^b — cp. 16: 87^b—93^a — cp. 17: 93^a—95^b — cp. 18: 95^b—101^a — cp. 19: 101^a—103^b — cp. 20: 103^b—107^b — cp. 21: 107^b—108^b — cp. 22: 108^b—111^a — **Pars II:** 111^a—264^b — cp. 23: 111^a—115^b — **cp. 24:** 115^b—138^a — cp. 25: 138^a—138^b — cp. 26: 138^b—141^a — cp. 27: 141^a—146^b — cp. 28: 146^b—147^a —

^{*)} Hunc codicem accuratissime descripsit Angelus *Maius* in nova collectione etc. tom. IV sub CLI, pag. 283.

^{**)} Numeros Coptico-Arabicos tabula lithographica optime illustravit Ludovicus Stern in libro illo, qui inscribitur: Koptische Grammatik. Leipzig 1880. (pag. 130/131: Die koptischarabischen Ziffern nach unteraegyptischen Handschriften.)

cp. 29: $147^{a}-149^{a}$ — cp. 30: $149^{a}-150^{b}$ — cp. 31: $150^{b}-153^{a}$ — cp. 32: $153^{a}-155^{b}$ — cp. 33: $155^{b}-162^{a}$ — cp. 34: $162^{a}-164^{a}$ — cp. 35: $164^{a}-167^{a}$ — cp. 36: $167^{a}-171^{b}$ — cp. 37: $171^{b}-176^{b}$ — cp. 38: $176^{b}-177^{b}$ — cp. 39: $177^{b}-179^{a}$ — cp. 40: $179^{a}-182^{b}$ — cp. 41: $182^{b}-191^{b}$ — cp. 42: $191^{b}-203^{b}$ — cp. 43: $203^{b}-223^{b}$ — cp. 44: $223^{b}-227^{b}$ cp. 45: $227^{b}-238^{b}$ — cp. 46: $238^{b}-242^{b}$ — cp. 47: $242^{b}-249^{b}$ — cp. 48: $249^{b}-254^{a}$ — cp. 49: $254^{a}-255^{b}$ — cp. 50: $255^{b}-259^{a}$ — cp. 51: $259^{a}-264^{b}$. — Textus Arabicus textui codicis Aethiopici C simillimus est.

4) Codices Bibliothecae Nationalis Parisinae Arabici.

a) Cod. syriac. (کارشونتی) nº 225; b) Cod. Arab. ancien fonds: nº 121; c) ,, ,, ,, 122; d) ,, ,, ,, 123; e) ,, ,, supplément: nº 84; f) ,, ,, ,, 85.

Introductio.

A. Textus Aethiopicus.

Cod. A.: f. 1—4^a; Cod. B.: f. 1—7^b; Cod. C.: f. 5—9^b; Cod. F.: f. 1—10^b; Cod. T.: f. 1—7^b.

በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ አሐዱ ፡ አምላክ ።

ንዌተን¹⁾፣ በረድኤተ ፣ እግዚአብሔር²⁾፣ ወስን ፣ ሰርሖቱ ፣ በጽሒፈ ፣ መቅድመ ፣ ጉባኤ ፣ ዘአስተ*ጋ*ብእዎ ፣ ሲቃውንት ። ጸሎቶሙ³⁾፣ ወበረከቶሙ ፣ ወሀብተ⁴⁾፣ ረድኤቶ ሙ ፣ ትኩን⁵⁾፣ ምስለ ፣ ፍቁሮሙ⁶⁾፣ አካለ⁷⁾፡ ክርስቶስ ፣ ለዓለመ ፣ ዓለም ፣ አሜን ።

አምድጎረ ፡ ሐልቀ⁸⁾ ፡ ዓመተ ፡ ሰማዕታት ፡ ሶበ ፡ ረሰይዎ ፡ ንጉሥ ፡ ፫፫፫ ወ ፫⁹⁾ ፡ ለቄ ስጠንጢኖስ ፡ ውእቱሂ ፡ ይቤተሙ ፫ አንሰ ፡ ኢይፌቅድ ፡ መንግሥተ ፡ እስመ ፡ መንግሥተ ¹⁰⁾ ፡ ክርስቶስ ፡ ወፍኖተ ፡ ዓለም ፡ ክልአ ፡ ውእቱ ፡ ወፍኖቱስ ፡ ለክርስቶስ ፡ ወትእዛዙ ፡ ጥይቅት ፡፡ ትቤ ፫ አፍቅሩ ፡ ጸላእተከሙ ፡ ወሠናየ ፡ ግበሩ ፡ ለእለ ፡ ይትዔገሉከሙ ፡ ዘንተ ፡ ወዘይመስሎ ፡ እሰመ ፡ ዛቲ ፡ ትእዛዝ ፡ ሕገ ፡ ትሩፋት ፡ ይእቲ ፡፡ ዳግሚት ፡ ትኤዝዝ ፡ ከመ ፡ ይትዓገሡ ¹¹⁾ ፡ ወከመ ፡ ይጹሩ ፡ ወይስረዩ ፡ ወያናሕስዩ ፡ ወያሥንዩ ፡ ለውሉደ ፡ ቢጽ ፡ ወያስተአርይዎሙ * ፡ በንፍሶሙ ፡፡ እፎ ፡ ይትከሐለኒ ፡ ከመ ፡ አጽርዕ ፡ ዘንተ ፡ ትእዛዘ ፡

¹⁾ c. O., c. T.: ንውዋን : ²⁾ c. P.: እግዚአን : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ሎቱ : ስበሐት ። ሙቅድሙ : " ³⁾ ጸሎቶሙ ፡ d.: c. O., c. C., c. T., c. F. ⁴⁾ መሀብተ ፡ ሬድኤቶሙ ፡ d. in ceteris codd. ⁵⁾ c. T.: ትኵን ፡, c. B.: የሃሉ ፡ ⁶⁾ c. O.: ፍቅርቶሙ ፡ ⁷⁾ c. F.: nomen proprium d.; c. C. n. pr. rasum ac deletum; c. T. ዮሐንስ ፡ ሎዊስ ፡ ከራጵፍ ። (quae verba a Krapfio ipso scripta esse videntur.), c. B.: መልደ ፡ ገብርኤል ።, c. O.: ሲብለ ፡ ወንኔል ።

⁸⁾ C.: (አምድኅረ ፡) ጎልቀተ ፡ ዓመታተ ፡ ስማዕታት ፡ ⁹⁾ post numeros hosce legitur in codd. B. et T.: ርቱዓን ፡ ሃይማኖት ፡ ¹⁰⁾ omnes cet. codd.: ፍኖተ ፡ ¹¹⁾ T.: ይትዔንሱ ፡

ወከመ ፡ አአዝዝ¹⁾፣ ኵንኔ ፡ ወፈድየ ፡ ዕዳ ፡ በጊዜሁ ፡ ዘእንበለ ፡ ምሕረት ፡ ወተበቅሎ ፡ ለ ማቀፅ ፡ አምን ፡ 7ፋዒሁ ፲ አስመ ፡ ኵሉ ፡ ዘፍጹም ፡ ይደሉ²)፡ በግብር ፡ ከመ ፡ ይሥዓሮ ፡ cod т.: f. ib. ኢይደሉ ፡ ተሥዕሮታ⁴⁾፡ እስመ ፡ አልበ ፡ ዘይከብር ፡ አምኔሃ ፡ ለሊሃ ፡ ሕገ ፡ ፍጻ**ሜ ፡ ወማ** ኅለቅት ። እስመ ፡ አልበ ፡ ምንትኒ⁵⁾ ፡ ዘይከብር ፡ አምፍኖት ፡ ምሂር ፡ ወአሠንዮ ፡ ወጸዊ ረ፡ ት*ፅግሥት ። አሜነ፡ ሶበ፡ ስምዑ፡ ተ*ውጥዎተ፡ ቃሉ፡ ለቈስጠንጢኖስ፡ ፫፻፲ ወ ፳⁶⁾ ሊቃውንት⁷⁾፡ ጸለዩ ፡ ጸሎተ ፡ ጎበ ፡ እግዚእን ፡ ^ኢ.የሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ሎቱ ፡ ስብሐት ፡ እን ስመ ፡ አንተ ፡ ልዑል ፡ እምነ ፡ መልዕልት ፤ ወአልበ ፡ መሠረት ፡ ለዕመቅከ ፡፡ ወአልበ⁹⁾ ፡ ኑኅ ፡ ወግድም ፡ ለመለከተከ ፡፡ መንግሥተከኒ ፡ መንግሥት ፡ ዘለዓለም ፡፡ ወምኵናኒከኒ ፡ cod. В.: £ 1^b. ለትውልደ ፡ ትውልድ ፡፡ እግዚአ ፡ ኵንኔከ ፡ ሀቦ ፡ ለቄስጠንጢኖስ ¹⁰⁾ ፡ ወጽድቀከኒ ¹¹⁾ ፡ ለ ወልዳ. ፡ ከመ ፡ ይኰንኖሙ ¹²⁾ ፡ ለሕዝብከ ፡ በጽድቅ ፡ ወለንዳያኒከ¹³⁾ ፡ በፍትሕ ፡፡ ወዘንተ ፡ .መዝሙረ ፡ ጸለዩ ፡ እስከ ፡ ፍጻሜሁ ፡፡ ወባዕደኒ ፡ ብዙኃ ፡ ጸሎታተ ¹⁴⁾፡ ጸለዩ ፡ ወአስተብ ዕሴሃ ፡ ኅጠተ ፡ መንግሥት ፡ ከመ ፡ ተፍረይ ፡ ፍሬ ፡ ፍትሕ ፡ ለሕዝብ ፡ ወለነዳያን ፡፡ ኦእግ ዚአ ፡ ንስእለከ ፡ ወናስተበቍዓከ ፡ እስመ ፡ አንተ ፡ ቅራብ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይኤው*ዑ* ከ ፡ cod. C.: f. sb. . አሜሃ ፡ እግዚእን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ሎቱ ¹⁵⁾ ፡ እዘዝ ፡ ተወክፈ ፡ ስእለቶሙ ፡ ወመጽ አ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ወአዘዘሙ ፡ ከመ ፡ ያስተዋፅኡ ፡ መጽሐፈ ፡ ፍትሕ ፡ አምብሎይ ፡ ወሐዲስ ፡፡ ወጸሐፋ ፡ ለዛቲ ፡ መጽሐፍ ፡ እብን 16) ፡ እልዓሰል ፡ ወወሀብዎ ፡ ለቁስጠንጢኖስ ፡ ወልደ ፡ እሴኒ ፡ ወነግሥ ¹⁷⁾ ፡ በሀገረ ፡ ዮናኒ ፡፡ ስብሐት ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘአክበረነ ¹⁸⁾ ፡ በሥናይ ¹⁹⁾ ፡ Cod. T.: £ 2^a. ሃይማኖት ፡ ወምግባራት ፡ ወዓቀ*ው ፡ ምግ*ባራቲን ፡ ዘክሡት ²⁰⁾ ፡ ወዘ**ኅ**ቡእ ፡ በክልኤቱ ፡ ሕ ጋት ፣ ዘቀዳሚ ፣ ወዘደኃሪ ፴ ወእምድኅረ ፣ ዝንቱ ፣ ናኤምር ፣ ከመ²¹⁾፣ እስትጕቡእ ፣ ዝን ቱ ፡ መጽሐፍ ፡ እመጻሕፍት ፡ አምላካዊያት ²²⁾ ፡ ወቀኖናት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያናዊያት ²³⁾ ፡ ወ እምን²⁴⁾፣ ዘአሥረፅ ፣ ልብ ፣ ኪያሆን ፡ ወበጽሐ ፣ ኀቤሆን ፣ አምሳል ፡ ኀቡረ ፣ ዘእንበለ ፣ Ms. : f. 1b.

¹¹ C.: እኤዝዝ ፡ ²¹ B.: በግብር ፡ ይደሉ ፡ ³¹ C.: ለይአቲስ ፡ ⁴¹ C.: ተሥዕርተ ፡ ⁵¹ B.: አልበ ፡ ዘይከብር ፡ ምንት ፡ ⁶¹ B.: ርቱዓን ፡ ሃይማኖት ፡ ¹¹ C., F., T.: ሊቃናት ፡ ፆ¹ in cod. B. እግዚአ ፡ positum est post: ለቅድምናከ ፡ ፆ¹ C.: d. ወ ፡ ¹⁰ B.: (ሀበ ፡) ለንጉሥ ፡ ጽድ ተከ ፡ ¹¹¹ false c. T.: ወጸድቀከ ፡ ¹²¹ C.: ይኩንኖሙ ፡ ¹³¹ T.: ወለንዳያኒከ ፡ ¹⁴ C. et T.: ጸሎተ ፡ ¹¹¹ B.: ሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ተወከፈ ፡ "¹⁶ B.: ዕብን ፡ አልዓሳል ፡ — C.: አብን ፡ አልአሳል ፡ — F.: ዕብን ፡ አልአሳል ፡ — T.: ዕብን ፡ አልዓሣል ፡ ¹¹¹ intra lineas: (ወ) ዘ(ንግሥ) ፡ ¹ѕ¹ C.: ዘአዘከረን ፡ ዘትናፋተ ፡ ሃይማኖት ፡ ¹¹¹ T.: በሥናይት ፡ ²⁰ B.: ዘጎቡዕ ፡ ወዘከሙት ፡ ²¹¹ ከመ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ፡ አስት "፡ B. — C.: ከመ ፡ አስትጉቡአ ፡ አሉ ፡ መጻሕፍት ፡ ²²¹ F.: አምላካውያት ፡ ²³³ F.: ክርስቲያናውያት ፡ ²²¹ C.: ወዘአሥረፀ ፡ ልብ ፡ ወኪያሆን ፡

አሕጽሮ ፡ ወተኃድጎ = ወያስተ*ጋ*ብእ ፡ ማእከለ ፡ ክልኤቱ ፡ ረባሐት ^{ነ)} ፡ እንተ ፡ ዘተፈልጠ ፡ ወተጋብአ = ወተየድአ ፡ በእንቲአሆን ፡ በአኅብሮ ፡ ወአስተጋብእዎን ፡ በልባዊ ፡ ወበስን ፅ²⁾፣ ወጸሕቅ ፣ እምድርሳናት ፣ እንተ ፣ ውርዕዎን ፣ እለ ፣ በሙ ፣ አእምሮ³⁾፣ ለዜንዎ ፣ ወአ ጠይ**ቆ**፡ ወልማድ* = ወበሕቱ፡ አስመ፡ ዘከናሰ⁴)፡ አመጸሕፍት ፡ ወቀኖናት ፡ ንዋ ፡ ሠር ው ፡ ሎን ፡ ትእምርታተ ፡ በአሕጽሮ ¤ ወዘሰ⁵⁾፡ አስመከ ፡ በቶን ፡ ልቡና ፡ ወአምሳል ፡ ም ስለ ፡ ቀኖና ፡ ትእምርቶን⁶⁾ ፡ ተኃድገት ፡ እምትእምርታት⁷⁾ ፡፡ ወለዝንቱሰ⁸⁾ ፡ ኅዳዋ ፡ ውስ ቴቶን ፡ ወኢ ተዘከረ ፡ ዘእንበለ ፡ በውስተ⁹⁾ ፡ ውሑድ ፡ እምግብራት ^{ነ0)} ፡፡ እስመ ፡ ተዘከራ¹¹⁾ ፡ በውስተ ፡ ቀኖና ፡ ወኢተየድዓ ፡ ፍትሐቲሆን ¹²⁾ ፡ በተፈልጠ¹³⁾ ፡ እስመ ፡ እሎን ፡ ተዘከራ ፡ አዳ ፲ ወርስት ፲ ወሥርዓተ¹³⁾፣ ኵንኔ ፲ ወሕንጋት ፲ ወሱታፌ ፲ ወተዓ**ግ**ሎ ፲ ወውሳኔያተ¹⁶⁾፣ አምጻር ፲ ወምሕዋራተ ፣ ማያት = ወዘይመስልዎሙ¹⁷⁾፣ ለእሉ ፣ አምን ፣ ኵሉ ፣ ኃውሣ ት ¹⁸⁾ ፡፡ ወዘተርፉስ ፡ ቀኖናት ፡ ተዘከሩ ¹⁹⁾ ፡ በ**ግ**ብራት ፡ ካልአት ²⁰⁾ ፡ አለ ፡ ሥሩዓን ²¹⁾ ፡ በው ስተ ፡ ዝንቱ **)፡ መጽሐፍ ፡ ወባሕቱ፡ አስመ፡ ዘተፈልጠሰ፡ አው ፡ ዘኅብረት ፡ ተፈቅደ **)፡ ክፍልተ ፡ በውስተ ፡ ሀገር ፡ ዘተሠርው ፡ ባቲ ፡ ቀኖናት ፡ እምን ፡ ጉባኤ ፡ ወኢበጽሐ ፡ ኅ ቤን ፡ በክፍል ፡ አምዘ ፡ አስተርአየ ፡ ወእስተጉቡእ²⁷⁾ ፡ ኵለንታሁ ፡ በከ**መ** ፡ ተየድዓ ፡ አም cod. P.: f. s. ሳልያቲሁ ²⁸⁾፣ በውስተ ፣ ድርሳናት = ወበዘይት**ፈ**ታሕሰ²⁹⁾፣ በቱ ፣ ርቱዕ ፣ ውእቱ = አሰሳ ሴ ፡ እከያት ፡ ወሕማም³⁰⁾፡ አምሳዕለ ፡ እለ ፡ ይት**ገ**ዓዙ ፡ በሤጥ ፡ ወተሣይ**ጦት ፲ ወ**እምአብ ዕልተ ፡ ዕጻ ፡ ወንባርያን ፡ አበሳት = ወመፍቅድሰ³¹⁾፡ ለአንብሮተ ፡ ዝንቱ ፡ በእንተ ፡ ተጸ ይሐተ ፡ ፍትሕ³⁹፡ ለፈታሕያን ፡ ውእቱ ፡ ዘሰ ፡ ይሔሊ ፡ በእንተ ፡ ፍትሕ ፡ ይፈቅድ ፡ ሎ coa. C. : n.64. ቱ ፡ ዘመን ፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ዕድሜ ፡ ትእግሥት ፡ በእንተ ፡ ዘኢይሰርሕ ፡ ዓዲ ፡ በዮዮዓ ፡ ውእቱ = ወይከውን⁸³⁾ ፡ አምኔሁ ፡ ዳጎጽ ፡ በአንተ ፡ ምክንያተ ፡ **ጉ**ዮዖ³⁴⁾ ፡ ወይትዌለጥ ፡

¹⁾ Superscriptum: (ክልኤ)ተ፡ (ረባሕ)ተ፡ ²) C., F., T.: ወስንዕ፡ ³) B.: አሕምር፡ ለ
ጨይፋ፡ ወለዜንም ' ¹) B.: ለዘከ"; ⁵) F.: d. ወ፡ ˚) C.: ወትአምርታቲሆሙ፡ ¹ ¹) B.: false:
አምርታት ፡ ጾ) C.: ወዝንቱስ ፡ ጾ) በውስተ ፡ d. in c. B. ¹) Legendum est cum ceteris
codicibus: አምባለራት ፡ ¹¹) B.: ተዘከረ ፡ ¹²) C.: ፍትሔታቲሆን ፡ — T.: ፍትሔተቲሆን ፡

¹³) T.: false: በተፈልጠ ፡ ¹⁴) አማንቱ ፡ d. in B. ¹⁵) ወሥርዓተ ፡ desideratur in cod. C.;
legitur: ወዙንኔ ፡ ¹⁶) C.: melius ወውሳንያታ ፡ — T.: haud recte: ወውሳንያት ፡ ¹¹) ወዘይ
መስልዎን ፡ C. ¹ጾ) C.: ታሢሦታተ ፡ ¹ፆ) B. et F.: ተዘከሩ ፡ ²⁰) ከልአት ፡ d.: T. ²¹) T.: ሥሩ
ዓት ፡ ²²) C.: ዛቲ ፡ ²³) C.: ትፌቅዶ ፡ ²⁴) T.: ክፍል ፡ ²⁵) B. et F.: ወተዘከረ ፡ ²⁶) T.: ትኵን ፡

²¹) C.: መአስተጉቡአ ፡ ²ጾ) T.: አምሳላቲሁ ፡ ²ፆ) C.: ወዘይፌጽምስ ፡ ርቱዕ ፡ " ³⁰) C.: ወአም
ሕግም ፡ ወአምአጋዕዝተ ፡ ምግባራት ፡ ወአምአብዕልተ ፡ ³¹) ወ ፡ d. in cod. T. ³²) ፍት
ሕ ፡ ላዕለ ፡ ፌታሕት ፡ ው አቱ ፡ C. ³³) C.: ወንዋ ፡ ይከውን ፡ ³⁴) C.: ጕጕኝ ፡

በእንቲአሁ ፡ ፍትሕ¹⁾፣ ጎበ ፡ ግብር ፡ አሐዱ ፡ ወለኵሎም ²⁾፣ አሕዛብ ፡ ሀሆ ፡ በጎቤሆም ፡ እምን ፡ ሥርዓተ ፣ **ግ**ብራት ፣ **በ**ውስተ ፡ ፍትሕ ፡ ዘየዓርፉ ፡ ባቲ ፡ ፌታሕት ፲ ወነዋ ፣ ይቤ ሉ ፡ ሐዋርያት ፡ በውስተ ፡ ክፍል ፡ ካልአ³⁾ ፡ ሣልሳይ ፡ አምዲድስቅልያ⁴⁾ ፡ በእንተ ፡ ትእ ዛዘ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ ፡ ወኵሉ ፡ ግብር ፡ ሥናይ ፡ ለሰብእ ፡ ለእመ ፡ ሖረ ፡ በዘይረብሐ ⁵⁾ ፡ ሎ ቱ = ወሰበ ፡ ኮኑ⁶⁾፣ ቀኖናት ፡ ያሌብዉ ፡ ትርጓ**ሜ** ፡ ለለ ፬ በበጾታት⁷⁾፡ ፍሉጣት ፡ በእንተ ፡ ግብር⁸⁾፣ ብዙኅ ፡ እምቀኖናት ፡ ቦጊዜ⁹⁾፣ ያዜክሩ ፡ ባቲ ፣ ፍጻ**ሜ**ሁ ¹⁰⁾ = **ወዓዲ** ፡ ያቀድ**ሙ** ፣ አዘክሮታ ፡ ወትረ ፡ በቀኖናት ፡ ብዙኃት¹¹⁾ = ደለወ ፡ አስተ*ጋ*ብአታ ፡ ወአጽ*ንፆታ* ¹²⁾ ፡ በበ አናቅጺሃ ፡ በአሕጽሮ = ወሶበ ፡ ኮንት ፡ ፍትሐ¹³⁾ ፡ ተ**ግ**ባራት ፡ ኢተዘከረ¹⁴⁾ ፡ በእንቲአሃ¹⁵⁾ ፡ ፍኖተ ፡ ከፊል ¹6) ፡ ዘእንበለ ፡ ንስቲት ፡ ደለወ ፡ እንከ ፡ ከፊለ ፡ ፍትሔታት ፡ በእንተ ፡ ፍት ^{Cod. T.: £ 38.} ሐ¹⁷⁾፡ አእምሮ ፡ ሳዕሌሃ ፡ ወገቢር ፡ ባቲ = ወፈድፋደስ ፡ ለዘአምጽእዎ ፡ ይሥየም ፡ በእን ^{Сод. В.: f. 2b.} ተ፣ትሩፋተ፡ ገድሉ ፣ ወምግባሩ ፣ ለአመ¹⁸⁾፣ አልቦቱ ፣ አአምሮት ፣ በእንተ ፣ ተገብሮ¹⁹⁾ ፣ ፍትሐታት ። ወተሥርዓ ፣ ዝንቱ ፣ ግብር ፣ እምአርድአት ¹⁰⁾፣ በእንተ ፣ ፍትሕ ፣ በት*ጋ*ህ ፣ እንበይን ፡ አእምሮ ፡ ፍትሕ ፡ ሳዕለ ፡ ኵሉ ፡ **ግ**ብር = ወተዓ**ት**በሂ ፡ አምፍትሕ ²¹⁾ ፡ ዘይፈት ሕ ፡፡›፡ ባቲ ፡ ላዕለ ፡ ሙንሂ ፡ በፍትሐ ፡ ከልኡ ፡ በከሙ ፡ ይቤሉ ፡ ሐዋርያት ፡ በ ፴ ትእዛ ዝ²³⁾፡ አምቀኖናት ፡ ዘኍል**ቆ**ሙ ፡ ፸ ወ ፩ ወለእ*ሙ* ፡ ከነ²⁴⁾፡ ዘአሕፀፅነ ፡ ንሕነ ፡ ምንተኒ ፡ እምን ፡ ግብር ፡ ፍትሑ ፡ አንትሙ ፡ በዘይደሉ ፡፡ አስመ ፡ ብን²⁵⁾፡ ላዕለ²⁶⁾፡ ኵልን ፡ መንፈ ሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወብሂሎቱኒ²⁷⁾፡ በውስተ ፡ ቀኖናት ፡ ዝ ፴ ወ ፩²⁸⁾፡ ትእዛዝ ፡ እምኔሃ = ወለእ*ው* ²⁹⁾፡ ተርፈ ፡ አምኔን ፡ ምንተኒ³⁰⁾፡ ያዘክር³¹⁾፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ = ወዓዲ ፡ ሀሎ ፡ በው ስተ ፡ ቀኖና³²⁾፡ ዘ ፵ ወ ፭ አምኔሃ³³⁾፡ ወለአው ፡ ተርፈ ፡ አምኔን ፡ ምንተኒ³⁴⁾፡፡ አፍቁራን³⁵⁾፡ ለዝንቱሂ ፡ ይከሥቶ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዘኮን ፡ ድልወ ፡ ወትት*ሙራ*ሕ ³⁶⁾፡ ቤተ ፡ ክርስቲ

1) በፍ": C. ²⁾ C.: ወለኵሉ ፡ ጸዋተወ ፡ አንጋድ ፡ በጎቤሆሙ ፡ አምን ፡ ሥርዓተ ፡ "
3) ከልአ ፡ d. C. ⁴⁾ T. mendose : አምዲደልስቅልያ ፡ — item C.: አምዲደስቅያ ፡ ⁵⁾ B., C., F.:
በዘይረብሉ ፡ ⁶⁾ ኮን ፡ d.: C. ⁷⁾ C.: በጸታ ፡ ⁸⁾ C.: ከብር ፡ sic! ⁹⁾ C. et T.: በጊዜ ፡ ¹⁰⁾ C.:
ፍጽምተ ፡ ¹¹⁾ C.: ብዙጎ ፡ ¹²⁾ C.: d. ¹³⁾ B.: ለፍትሐ ፡ ¹⁴⁾ B. et F.: ኢተዘከረ ፡ ¹⁵⁾ በእንቲ ሃ ፡ B. ¹⁶⁾ T.: ክፍል ፡ ¹⁷⁾ C.: ፍትሐ ፡ አምሳል ፡ ዘአአምሮ ፡ ወአስተርክበ ፡ በአንቲሃ ፡ ሬ ድፋደሰ ፡ " ¹⁸⁾ d.: C. ለአመ ፡ — habet: ወአልቦቱ ፡ ¹⁹⁾ C.: ተገብሮት ፡ ²⁰⁾ C.: አምን ፡ አር ድአት ፡ — F.: አምአርድአት ፡ ²¹⁾ C.: በአንተ ፡ ፍትሕ ፡ — T.: ፍትሕት ፡ ²²⁾ C.: ባቲ ፡ ላዕ ለ ፡ ካልው ፡ በአንተ ፡ ዘይቤሉ ፡ " ²³⁾ በ ፴ ትእዛዝ ፡ d. in codd. C. et T.; ibi invenies: በ ፳ ወ ፬ (T.: ፱ ፡) አንቀጽ ፡ አምቀኖ " ፡ ²⁴⁾ C.: ኮን ፡ አስተድጎርን ፡ ንሕን ፡ ²⁵⁾ ብን ፡ d. in C. ²⁶⁾ B., F., T.: ለኵልን ፡ ²⁷⁾ B., C., F.: ወብሂሎቶሙ ኒ ፡ ²⁸⁾ C.: ፬ ፡ አምኔሆሙ ፡ (d.: ትአ ዛዝ ፡) ²⁹⁾ F.: ወለአመኒ ፡ ³⁰⁾ B., F., T.: ምንትኒ ፡ ³¹⁾ C. et T.: ያዜክር ፡ ³²⁾ B., C., T.: ዘ ፵ ወ ፫ ፡, F.: ዘ ፴ ወ ፰ ፡ ³³⁾ C.: አምኔሆሙ ፡ ³⁴⁾ B.: (ተርፈ ·) ምንትኒ ፡ አምኔን ፡ — F: ምንትኒ ፡ ³⁵⁾ d.: አፍቁራን ፡ in C.; habet: መዝንቱሂ ፡ ይከ " ³⁶⁾ C. false: ወትምራኅ ፡

ያን ፡ በዘይደሉ ¹⁾ ፡ ጎበ ፡ መርሶ²⁾ ፡ ወዛጎን ፡፡ ወዓዲ ፡ ይቤሉ ፡ ለኤጲስ ፡ ቶጶሳት ፡ በዲድስ ቅልያ³⁾፣ ፩⁴⁾፤ አስመ ፣ ለክሙኒ⁵⁾፣ ይቤለክሙ ፣ እግዚእን ¤ ዘአሰርክሙ ፣ በምድር ፣ ይኩ cod. F. ¹ f. 4. ን⁶⁾ ፡ እሱረ ፡ በሰማያት = ወዘፈታሕክሙ ፡ በምድር ፡ ይኩን⁷⁾ ፡ ፍቱሐ ፡ በሰማያት = ወፍ ትሑ ፡ በሥልጣን ፡ ከመ ፡ አምላክ ፲ ወለእመኒ⁸⁾፡ ፈትሑ ፡ በእንተ ፡ ንስሐሆም ⁹⁾፡ ለኃዋ አን¹⁰)፣ በአዝማን ፣ ንዋን¹¹)፣ አበውሁ ፣ ለሊቃውንት ። አቅልሎታ ፣ ወአጽንፆታ ፣ በአም cod. C.: £ 6₺. ጣን ፡ ይሬአይዎ 12) ፣ ለተውላጠ ፣ ግብሮም ፡፡ ወዋንትስ ፣ ዘይገብሩ ፡ በቱ ፡ በዝንቱ ፡ ፍክ ሑሩ ፡ ወመሐሩ ፡ ኵሎ ፡ አሕዛበ ፡ ወአተምቅምሙ ፡ በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈ ስ ፡ ቅዱስ = ወመሀርዎሙ ¹⁴⁾ ፡ ይዕቀቡ ፡ ኵሎ ፡ ዘአዘዝኩክሙ ፡ ወአን ¹⁵⁾ ፡ እሂሉ ፡ ምስሌ _{Cod. T.: f. 3}b. ከሙ ፡ እስከ ፡ ኀልቀተ¹⁶⁾ ፡ ዓለም ፡፡ ወዋዩቅ ፡ ውእቱ¹⁷⁾ ፡ ከመ ፡ እሙንቱ ፡ ኢይኄልዉ ፡ እስከ ፡ ለዓለም ። ወዕውቅ ^{ነ8)} ፡ እንከ ፡ ከመ ፡ ለሊሁ ፡ አመረ ፡ በዝንቱ ፡ ቃል ፡ በአንተ ፡ እ ለ፡ ይመጽኡ¹⁹⁾፡ ይኅሬሆሙ፡ ወይሠየሙ፡ ለምሀር ፡ ሀየንቴሆሙ = ወያስተጻንሪ²⁰⁾፡ ዘ ንተ²¹⁾፣ በብሂሎቱ ፣ ሎ**ሙ** ፣ ወዘአብሎ ፣ ለክሙ ፣ አብል ፣ ለኵሉ ¤ ወበአንተ ፣ ዝንቱ ፣ cod, B.: £ 3*. ክነት ፡ ውክፍተ ፡ ቀኖና ፡ ማኅበር ፡ ቅድስት ፡ ወሊቃውንት ፡ ቅዱሳን ፡ ማእምራን ፡ ዘከ መ። አቡሊዲስ። ሊቀ። ጳጳሳት። ዘሮሜ = ወባስልዮስ። ኤጲስ። ቆጶስ። ዘቂሳርያ ²²⁾፣ ወእ ለ ፡ ይመስልዎም ፣ አምሊቃን ፡ ጳጳሳት ፣ ዘአለ ፡ እስክንድርያ ፡፡ ወሶበሰ²³⁾ ፡ ኮኔ²⁴⁾ ፡ ፌቃ ድ፡ ጎበ፡ ሰቢክ ፡ ወፈንዎተ ፡ ሐዋርያት ፡ ውእቱ ፡ አስተሐምሞ ፡ ስብከት ፡ ባሕቲቱ ፡፡ በከመ፡ይቤ፡ጳውሎስ፡ ሐዋርያ፡ ወስብከትሰ²፡› አውር፡ በእንተ²፡› ሃይማኖት ፡ ወት እዛዘ ፡ ሕይወትሰ²⁷⁾ ፡ ትሄሉ ፡ እስከ ፡ ለዓለም ፡፡ ኃደጉ ፡ ሰባክያን ፡ ፈሊጠ²⁰⁾ ፡ ምግባራት ፡ ዘሥርዓት ፡ በውስተ ፡ አህጉር ፡ ለሊቃውንት ፡፡ እስመበ⁹⁹፡ እለ ፡ ይጼውው ፡ ሰብአ ፡

¹⁾ C.: በዘከን ፡ ድልወ ፡ ²) T.: መርስ ፡ ³) C.: በዲደስቅልያሆሙ ፡ ⁴) d. ፴ ፡ in C. et T. 5) C.: ለከሙ ፡ ይቤ ፡ ዘአሰርከሙ ፡ " 6) C.: ይኩታ ፡ አሱራን ፡ — T.: ይኵን ፡ ⁷⁾ C.: ይኩታ ፡ ፍቱሐን ፡ — T.: ይኵን ፡ ⁸⁾ C.: ወለአመ ፡ ⁹⁾ ንስሐ ፡ C. ¹⁰⁾ C.: ኃዮአን ፡ sine ለ ፡ ¹¹⁾ C.: ታዮ ኃ ፡ ያብሔ ፡ " ¹²⁾ ይሬአዎ ፡ በዘዘዚአሁ ፡ (sic) ግብራት ፡ አለ ፡ ፍሉጣት ፡ ወሥርውስ ፡ ዘይ ትአመን ፡ ላዕሌሁ ፡ በአንተ ፡ ዝንቱ ፡ ፆታ ፡ ኵሉ ፡ ሙአቱ ፡ ቃለ ፡ አግዚአን፡ " C. ¹³⁾ C.: ዘይቤ ፡ ¹⁴⁾ B.: ወመሀርዎሙ ፡ ከመ ፡ — C.: ወመሐር" ፡ ኵሎ ፡ ዘአዘዝ" ፡ ¹⁵⁾ C.: አን ፡ — F.: ወአንሂ ፡ ¹⁶⁾ C. et T.: ፍጻሚ ፡ ¹⁷⁾ አንከ ፡ ከመ ፡ C. ¹⁸⁾ C.: ከሙት ፡ አንከ ፡ ¹⁹⁾ F.: post ይመጽኤ ፡ inter lineas scriptum habemus: አመ ፡ ²⁰⁾ C.: ወአስተጸንዓ ፡ ²¹⁾ F.: በብሂሎ " ፡ ዘንተ ፡ ²²⁾ T. false: ዛቲ ፡ ሶርያ ፡ ²³⁾ C.: ወአመስ ፡ — F.: ወሰበ ፡ ²⁴⁾ C.: ወአ " ፡ ፌቂድ ፡ ኢ ይክውን ፡ ዘአንበሌሆሙ ፡ በአንተ ፡ ሬንዎ ፡ ሐዋርያት ፡ ሙአቱ ፡ ስብስት ፡ ባሕቲቱ ፡ በከመ ፡ " ²⁵⁾ d.: C. ²⁶⁾ አምሃይ " · C. ²⁷⁾ C.: ሃይማኖት ፡ ²⁸⁾ C.: ከፊል ፡ ግብራት ፡ መርሐዊት ፡ በሙስተ ፡ በሐው-ርት ፡ ለሊቃውንቲሃ " ²⁹⁾ አስመ · C.

ኅበ¹)፣ ኃዲገ ፡ ጥሪት ፡ ፍጹመ ፡ ኢይሠርው²)፣ ሎሙ ፡ ቀኖናተ ፡ ፍሉጣተ³)፡ በእንተ ፡ ፍ ትሐ⁴⁾፡ ልቃሕያት ፡ ወተሳትፎታት ። ወለእለ ፡ ይስሕቡ ፡ ጎበ ፡ ኃዲገ ፡ አውስበ ፡ ኢይ**ሥ** ርው⁵⁾፣ ሎሙ ፣ ፍትሐ ፣ ዚአሁ⁶⁾። ወለእለ ፣ ይከልኡ ፣ አፍቅሮተ ፣ ዓለም **፡** ወዘሀሎ ፣ ው ስቴቱ ፡ ኢሐንጉ ፣ ሎሙ ፡ ሥርዓተ ፡ ተናግዶ ፡ ወረባሕ ፡፡ ወዓዲ ፡ በቍዖሙ ፡ ሠሪዓ ፡ ምግባራት ፡ ሥ*ጋ*ዊያት⁸⁾ ፡ እለ ፡ በክ**ሡት ፡ እንተ ፡ መፍትው ፡ ይፍት**ሔ ፡ ባቲ ፡ *መኳንን* ት ፡ ላዕለ ፡ ሰብእ ፡ በዘተንግረ ፡ በሕግ ፡ ቀዳማዊ ፡ ዘውእቱ ፡ አሪት ፡ በከመ ፡ ተሠርዓ ⁹⁾፡ በ Cod. F.: f. 5. አንቀጸ ፡ ዚአሁ ፡፡ ወበእንተዝ¹⁰⁾፡ ይቤ ፡ ጴዋሮስ ፡ ሐዋርያ¹¹⁾፡ በ¹²⁾ ፲ ወ ፫ ትእዛዝ ፡ አም ዊ ወ ፩ ፡፡ አአኃው ፡ መጻሕፍት ¹³) ፡ ይሜህራ**ክሙ** ፡ በእንተ ፡ ዘተርፉ ፡ ትእዛዛት ፡ ወንሕ ንኒ¹⁴⁾፡ ንንግረክሙ ፡ ዘተአዘዝን ፡ በቱ ፡ ወረሰዩ¹⁵⁾፡ ጻሕቆሙ ፡ ጎበ ፡ ሕን¹⁶⁾፡ ፍጻሜ ፡ ወጎ cod. T.: f. 4º. መ፡ የአኃዝ ፡ ባቲ ፡ ንፍሶ ፡ ዘኢይደልዎሙ ፡ ለመኳንንት ፡ ይፍትሑ ፡ ባቲ ፡ ዘከመ ፡ ገሥ ጸተ ፡ ሕሊናት ፡ ወጠባይዓት **፡ ወመጻ**እያት ፡ ዘውስተ ፡፡ ወአከ ፡ እንተ ፡ ትትገበር ፡ በመለ Cod. B.: ሲ sb. ያልይ ፡ ዘከሙት ፡ አስመ ፡ ለዝንቱ ፡ ተግሣጽ ፡ ደኃራዊ ፡ ይትረከብ ፡ በቱ ፡ ፍጻሜ ¹⁹⁾ ፡ ዘተ Cod. C.: £ 74. ሳረረ ፣ በንፍስ ፣ ወሥጋ ፣ በንቢረ ፣ ምግባራቲሁ ፣ ንፍሳዊት ፣ ወሥጋዊት ። እስመ ፣ ንፍስ ፣ ይእቲ። እንተ። ታንስሐስሖ። ለሥጋ። ወእምከመ ²፡፡)፣ ተገሠጸ፣ አንስሐስሒ። ወከን።

Ms.: f. 2b.

¹⁾ C.: በእንተ ፡ ²⁾ B., F., T.: ኢ*ሥርው ፡ —* C.: ኢያንብሩ ፡ ³⁾ B.: ፍለጣተ *י* በእን ተ፡ልቃሕያት፡ ወበአንተ፡ፍትሐ፡ ተሣትፎታት፡ — C.: ክፍልተ፡ ⁴⁾ C.: ፍትሐታት፡ ወልቅሐት ፡ ወተሳትፎት ፡ ወዘይኤዝዘሙ ፡ ባቲ ፡ በእንተ ፡ ኃዲገ ፡ ሰብሳብ ፡ ኢይሰርዕ ፡ " ⁵⁾ B. et T.: ኢ**ሥርዑ ፡** (in cod. B.: ይ ፡ deletum est). ⁶⁾ C.: ኵንኔሁ ፡ ወዘያስተ**ግ**ጎሦሙ ፡ እምፍቅረ ፡ ዓለም ፡ ^{፣)} C. : ኢያንብር ፡ **ሎሙ ፡ ግብራቲሁ ¤ ወ**ካዕበ ፡ ባቍው ፡ በእንተ ፡ ተቀንዮ ፡ ባብር ፡ ሥጋዊ ፡ ዘያስተላጽቅ ፡ ባቲ ፡ ፍትሕ ፲ አምነ ፡ ፍትሔታት ፡ ላዕለ ፡ ሰብ እ፡ በዘተነግረ ፡ በውስተ ፡ አንቀጸ ፡ ሕግ ፡ ዘቀዳሚ ፡ እንተ ፡ ይእቲ ፡ አሪት ፡ " ⁸⁾ B.: ሥጋ ውያት ፡ ⁹⁾ C.: ተነግረ ፡ በውስተ ፡ አንቀጹ ፡ ¹⁰⁾ B. et F.: ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ¹¹⁾ B.: ሐዋ ርያ ፡ ጴዋሮስ ፡ $^{12)}$ $\mathrm{C.}$ ፡ በውስተ ፡ ፫ ወ ፬ አምሰብአ ፡ ወ δ ፡ $^{13)}$ $\mathrm{C.}$ ፡ መጻሕፍተ ፡ አየድዓክ ም ፣ ¹⁴⁾ C. : ዓዕም ፣ ንሕነስ ፣ ንቤለክም ፣ ¹⁵⁾ ወሚጡ ፣ C. ¹⁶⁾ C.: ሕግ ፣ ፍጽምት ፣ ¹⁷⁾ ፍጸ ሜ ፡ ለአጽንዖ ፡ ግብር ፡ ኅብእት ፡ መንፈሳዊት ፡ ዘትደሉ ፡ ለለባ "፡ ከመ ፡ ይንሣእ ፡ ባቲ ፡ ኃ ፍሰ ። ወኢኮነት ፡ እምዘ ፡ ያስተራክብ ፡ በጎበ ፡ እልኩ ፡ ፍትሐታት ፡ አርአያ ፡ ቀመ**ቶሙ** ፡ ለሕዋሳት ፡ ወኃይል ፡ ዘይትረከብ ፡ በውሳጤ ፡፡ አኮ ፡ ግብራት ፡ እለ ፡ ይትላጸቃ ፡ በውስ ተ ፡ አባላት ፡ ዘይትዔረይ ፡ አስመ ፡ ዝንቱ ፡ ቀዊም ፡ ዞዴኃሪ ፡ ይትረከብ ፡ ቦቱ ፡ " ¹⁸⁾ F.: መንፈሳውያት : ¹⁹⁾ C. et F.: ሰብአ : post ፍጻሜ : — C. autem pergit: ውዲድ : አምንፍ ስ ፡ ወ[ሥ]ጋ ፡ ወምግባር ፡ ነፍሳዊት ፡ " ²⁰⁾ ር.: አመሰ ፡ **ቆ**መ ፡ ዘያንሰሐስሕ ፡ በፍጻሜ ፡ ት ቀውም ፡ ግብሩ ፡ ስንዕዎተ ፡ በአንሰሐስሖ ፡ ዘውአቱ ፡ ሥጋ ፡ ዘለሊሁ ፡ ማኅደረ ፡ ንፍስ = ወናሁ ፡ ነገረ ፡ ፍጻሜሃ ፡ ለይእቲ ፡ መጽሐፍ ፡ በእንተ ፡ ነገረ ፡ ሊቃውንት ፡ ከመ ፡ ይወ ስኩ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወያሐፅጹ ፡ ወአልበ ፡ ዘኢክን ፡ "

ፍጹመ ፡ ይትጌወጻ ፡ ምግባራቲሁ ፡ እለ ፡ ይትገበራ ፡ በዘያንስሐስሕ ፡ ዘ<mark>ው</mark>እቱ ፡ ሥጋ = እ ስመ ፡ ውእቱ ፡ ከመ ፡ ንዋየ ፡ መስቄ ፡ ለነፍሰ ፡ ወናሁ ፡ ተሠርዓ ፡ በተፍጻሜተ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘይደሉ ፡ ለሊቃውንት ፡ ከመ ፡ ይወስኩ ፡ ዲቤሁ ፡ ወያንትጉ ፡ እምኔሁ ፡፡ ወ አልበ፡ዘኢክን፡ሎሙ፡ብውሀ^{ነ)}፡ ውስተ፡ዝንቱ። ወተዘከረ²⁾፡ በመትሎሁ፡ ውስተ፡ ፩ ምዕራፍ ፡ ከመ ፡ ይደሉ ፡ ንቢረ ፡ ቀኖናት ፡ ቃለ ፡ ማኅበር ፡ ዘኒቅያ ፡ በብሂሎቶሙ ፡ ወ ለእመ፡ተዓደወ፡፩ሂ፡ዘአቅደምን፡ ወብሀልናሁ፡አክ፡ኪያን፡ዘይትቃወም፡አላ፡ይ ትቃወሞ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ለይሕትት ፡፡ ዝንቱ ፡ መጻሕፍተ ³) ፡ እግዚአብሔር ፡ ወያስተሐይጽ ፡ መጻሕፍተ ፡ ቤተ *፡ ከርስቲያን ፡፡ አሜ*ሃ⁴⁾፡ ይሌቡ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡ አዘዘን፡ በዝንቱ፡ ኵሉ። ወይትዓወቅ፡ እምቀናኖሙ፡ ከሙ፡ ኵሉ፡ ዘተነግረ፡ ባቲ፡ ኢ ኮን ፡ ፍ**ሉ**ጠ ፡ ወከውተ ። ወዘይት<mark>ዓወቅ ፡ ው</mark>ስተ ፡ መጻሕፍት ፡ አምላካዊያት ፡ ወቀኖና ት ፡ ሐዋርያዊያት ፡፡ ወእመ ፡ አኮስ ፡ እምኮን ፡ ዘተንግረ ፡ በቀኖናሆሙ ፡ ለማኅበር ፡ ደጊ ሞተ፡ንገር፡ዘኢይትፈቀድ፡ውእቱ። ወባሕቱ፡ተነግረ፡እምቀዲሙ፡ድሙረ⁵⁾፡ዘእን በለ ፡ ፍልጠት ። ወፈለዋዎ ፡ ድኅረ ፡ ከመ ፡ ይኩን ⁶⁾፡ ዘይትአኃዝ ፡ ወይት**ሜ**ጠን ፡ በከ መ ፡ አቅደምን ፡ ንጊረ ፡ ወዝንቱ ^{‹›} ፡ ውእቱ ፡ ግብሩ ፡ ለዝንቱ ፡ መጽሐፍ ፡ ወአምሳሊሁ ፡ እ ምውስተ ፡ ዘተድኅረ ፡ በዘመን ። በዘይመስል ፡ ለጎበ ፡ ዘቀደሞ ፡ ወንስአል⁸⁾፡ እምኅበ⁹⁾፡ ፍ ፡ ይነግር ፡ መቅድመ ፡ ወክልኤተ ፡ ኅብረታተ ፡ ወመቅድምሂ ^{፡፡)}፡ ይዜ**ት ፡ በእ**ንተ ፡ **፱ ከፍላት #**

Cod. T.: f. 4b.

¹¹ C.: ብውህ : ²¹ C.: ወዘከረ : መትልዎ ፡ በውስተ ፡ ክፍል ። ዘይደሉ ፡ ተእኅዘተ ፡ በቀኖና ፡ ቃለ ፡ ጉባዔ ፡ ዘኒቅያ ፡ ዘሰ ፡ ተዓደወ ፡ መንሂ ፡ አምዘአዘዝነ ፡ ተቃዋሚሁ ፡ ለአ ግዚአብሔር ፡ ሙእቱ ፡ ይኅሥሥ ፡ ዘንተ ፡ በሙስተ ፡ መጽሐፌ ፡ አግዚአብሔር ፡ ወይወ ድቅ ፡ በመጻሕፍተ ፡ አግዚአብሔር ፡ ወይጠይቅ ፡ በመዛግብተ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ። ³¹ T.: መጽሐፍ ፡ ⁴¹ C.: ወይለቡ ፡ ከመ ፡ አግዚአብሔር ፡ ናሁ ፡ አዘዘ ፡ በዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ወ ከሡተ ፡ አምቀኖናቲሁ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘሡርዕዎ ፡ ባቲ ፡ ኢኮን ፡ ሙእቱ ፡ ክፍለ ፡ ሊሉየ ፡ ጻዕሙ ፡ ከሡት ፡ ሙእቱ ፡ በውስተ ፡ መጽሐፍ ፡ አምላካዊት ፡ ወቀኖና ፡ ሐዋርያዊት ። ወ አመ ፡ አከሰ ፡ አምዘ ፡ ተነግረ ፡ በሙስተ ፡ ቀኖና ፡ ጉባኤ ፡ ደጊሞታት ፡ ዘኢይትፈተው ፡ ኀ ቤሁ ። ወባሕቱ ፡ " ⁵¹ C.: ኀቡረ ፡ አንበለ ፡ ተፈልጠ ፡ ወትቤልዮ ፡ በደኃሪ ፡ አምፍኖተ ፡ ተ ሳናሪዎ ፡ ዘያሴቡ ፡ በከመ ፡ ቀደመ ፡ ⁶¹ ይኩን ፡ ዘ ፡ d. in F. ⁷¹ C.: ወከመዝ ፡ ግብራ ፡ ለዛ ቲ ፡ መጽሐፍ ፡ ወአምሳሊሃ ፡ ወአምኵሉ ፡ ዘተድኅረ ፡ በዘመን ፡ ⁸¹ Codex noster mendose ፡ ወይስአል ፡ ⁹¹ C.: ኀበ ፡ ¹¹ C.: ኅብረተ ፡ ወተሰና " ፡ ¹¹ d. ወ ፡ in C.

De fontibus iuris Aethiopici.

a. Aethiopice.

Cod. F.: f. 6.

ቀዳማዊስ ፡ ንዋ ፡ ቀዴው ፡ ዳግማዊኒ ፡ ሀሎ ፡ በዘክሮተ ፡ መጻሕፍት ፡ ወቀኖናት ፡ ዘ _{Cod, B.: f.4}, አስተ*ጋ*ብአ ፡ ዝንቱ ¹⁾፡ መጽሐፍ ፡ ወከሚተ²⁾፡ ትእምርታቲሆሙ ፡፡ ለመጻሕፍትሰ³⁾፡ አም ሳካዊት ⁴⁾፣ ትእምርተ ፣ ወንጌል ፣ ፊደለ⁵⁾፣ ጅ ⁶⁾። ወለግብረ⁷⁾፣ ሐዋርያት ፣ ወሐዋርያ ⁶⁾፣ ት እምርቶሙ⁶⁾፣ ስመ ፡ አንባርያን ፡ ቃል ፡፡ ወለመልእክቃተ ፡ ጳውሎስኒ⁸⁾፡ ት*እምርቶ*ሙ⁶⁾፡ በስመ ፡ አህጉር ⁹⁾፡ ወበስመ ፡ ብእሲ ፡ ዘጸሐፈ ¹⁰⁾፡ ሎቱ ፡ መልእክተ ፡ አው ፡ በስመ ፡ ክልእ ፡ እምአስማት ¹¹⁾፤ ለዕብራው ያን ¹²⁾ ፡ ዕብ ⁶⁾ ፡ ወለጢሞቴዎስ ¹³⁾ ፡ _{ጤት ፡} ወለመጻሕፍተ ¹⁴⁾ ፡ ኦ ሪትኒ ፡ በ ፪ ፌደሳት ፡ እሙንቱ ፡ ወፌደለ ፡ ትእምርተ¹⁶⁾፡ አሪት ፡ ቀዳማዊ¹⁶⁾፡ ጉአ _፡ ወዳ **ግማዊ** ፡ ትቤ ፤ ወሣልስ ፡ ት*ጋ ፤ ወራብፅ* ፡ ት*ጻ ፤ ወ*ኃምስ ፡ ት₋ቤ ፡ ወሆሄ ፡ <u>ት</u>፡ልቈ ፡ መጻሕ ፍት = ለመጻሕፍተ ፡ ቀኖናትሰ ፡ ቀዳሚሆሙ ፡ ቀኖና ፡ ዘሠርዕዋ ፡ ሐዋርያት ፡ ወእሙንቱ ^{ነ7)} ፡ እንዘ ፡ ጉቡአን ፡ በጽርሐ ፡ ጽዮን ፡ እምድኅረ ^{ነ8)} ፡ ዕርንት ^{ነ9)} ፡ ወርደት *፡ መን*ፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ላ ዕሴሆሙ ፡ ወእምቅድመ፡ ይዘረዉ ፡ በእንተ ፡ ስብከት ፡ ወፃመዉ ፡ መለከውያን ፡ ወንስዋ ሮሳውያን ፣ በእንተ ፣ ተርጕሞቱ ፣ እምልሳን²⁰⁾ ፣ ጽርዕ ፣ ጎበ ፡ ዓረቢ ፲ ወውእቱ ፣ ሀሎ ²¹⁾ ፡ በ cod. C.: f. 7b. ጎበ ፡ ያዕቶባውያን ፡ ወሶርያውያን ²²⁾ ፡ ወውእቱ ፡ ጽሑፍ ፡ ወጕልቁሰ ²³⁾ ፡ በጎበ ፡ *መ*ለከው ያን²⁴⁾፡ ፴ ቀኖናት ፡ ወትአምርተ ፡ ፌደሉኒ²⁵⁾፡ ዓይን ፡ ውእቱ ፡ ወዳግማዊ²⁶⁾፡ ቀኖና²⁷⁾፡ ዘአስተናበርም ፡ ካሪበ ፡ ሐዋርያት ፡ ወፈነውዎ ፡ በእደ ፡ ቀሌምንጦስ ፡ ረድአ²⁰፡ ጴዋሮስ ፡

¹⁾ C.: ዛቲ ፡ ²⁾ወታሔይ**ቅ ፡** ትአምርታቲሃ ፡ አስመ ፡ ለመዳ" ፡ C. ³⁾ d.ሰ ፡ in T. ⁴⁾B. + C.: አምላከውያት ፡ — T.: አምሳከዊያት ፡ ⁵⁾ d. F. — MS.: ፊደለ ፡ ወንጌል ፡ ⁶⁾ d. C. ⁷⁾ C.: ወግብ ረ ፡ ⁸⁾ d. ½ · C. ⁹⁾ B.: አህጕር ፡ ¹⁰⁾ C.: እንተ ፡ ተጽሕፈት · ¹¹⁾ አብ ፡ ዕብራዊያን ፡ C. ¹²⁾ T.: ለ ¹⁶⁾ C. : ቀዳ"፡ አንተ ፡ አስመ ፡ መጻሕፍተ ፡ ቀኖናትሰ ፡ ቀዳማዊ ፡ አንተ ፡ ሥርፅዋ፡" ¹⁷⁾ እን ዘ ፡ ጉቡ " ፡ አሙንቱ ፡ C. ¹⁸⁾ C.: ድኅረ ፡ ¹⁹⁾ Bis scriptum in C. ²⁰⁾ በልሳን ፡ C. ²¹⁾ C.: ሀልው ፡ ²²⁾ T.: ወሶርያዊያን ፣ ²³⁾ ጐሎቍ ፣ C. ²⁴⁾ መለካዊያን ፣ T. — C. adicit: ለጎበ ፣ ²⁵⁾ d. ታ ፣ C. ²⁶⁾ T.: **ወ**ጻ**7**ማዊት ፡ ቀኖናት ፡ ²⁷⁾ C.: እንተ ፡ ሥርዕዋ ፡ ሐዋ" ፡ ²⁸⁾ ረድአ ፡ ዘጴ" ፡ C.

ሊቀ⁴⁾፣ ሐዋርያት⁴⁾፣ ኀበ ፡ ተሎሙ ፡ አርድአት ፡ ወኀበ ፡ ተሎሙ *፡ መ*ሃይምናን *፡* ወተ ወጐላቌሃ ፡ በጎበ ፡ *መ*ለከውያን³›፡ ፞፞፞፞፞፞፞፞፟፟፟፟፣ ወ ፫ ወከማሁ ፡ ውእቱ⁴›፡ በጎበ ፡ ያዕቆባውያን ፡ ወ ሙ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘአስተ*ጋ*ብአ⁸⁾፡ ወልደ ፡ ጠይብ ፡ ንስተሮሳዊ ፡ <u>ଫୁ</u>ୁୁୁ⁹⁾፡፡ ወትእምርቱሰ ፡ ፬ ፊደሳት ፲ ፪ እምስመ ፡ ሐዋርያት ፲ ወሣልስ ፡ እምስመ ¹º) ፡ ረድእ ፡ ዘተፈነወ ፡ በእዴሁ ፡፡ (ተብሀለ¹¹⁾ ፡ ከመ¹²⁾ ፡ አባ ፡ ሚካኤል¹³⁾ ፡ ዘሀገረ ፡ ድምያና ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ እሎንተ ፡ ሐፁ ረ¹⁴⁾፣ ቀኖናተ ፣ አስተ*ጋ*ብአ ፣ ዘውእቶሙ ፣ ፫ መጻሕፍት ፣ እምኵሉ ፣ ዘተጽሕፈ ¹⁵⁾፣ እም _{Cod. B.: f.4}ь. ኔሆሙ ፡ ለለ ፩ በበጕልቆሙ ፡ ወኢ ኮን ፡ ፩ ሂ ፡ ዘተከሥተ ፡ በካልእ ፡ አምክፍል ፡ ውእቱ ፡ ባሕቲቱ ፡ ከሠቶሙ ፡) ወራብዕኒ ፡ ይመርህ¹⁶⁾ ፡ ስሙ ፡ ዘከመ¹⁷⁾ ፡ ቀዳ**ማ**ዊ¹⁸⁾ ፡ ውእቱ ፲ ወት በኍልቌ ፡ አሴፍ ፡ ፩ ቤት ፡ ፪ ወከመዝ ፡ እስከ ፡ ፲ ወበጎበ ፡ ከፍሰ ፡ ፳ ፡ ላሜድ ²²) ፡ ፴ ፡ ወከመዝ፡ እስከ፡ ተፍጻሜቱ ፡) ወአውፅኡ፡ ውእቶሙ²³⁾፡ ዘንተ፡ ኀበ፡ ፪ መጻሕፍት፡ _{Cod. F.: f.7.} እለ ፡ ይንግሩ ፡ ለለ ፩ እምኔሆሙ ፡ ዘይበዝኅ ፡ እምዘ ፡ ሀሎ ፡ ውስተ ፡ ክልሎ ፤ ወኍልቄ ፡ ፩ እምኔሆሙ ፡ ፸ ወ ፩²⁴⁾፡ ቀኖና ፡ ወትእምርቱኒ²⁵⁾፡ ረስጠብ ፡ ዘውእቱ²⁶⁾፡ ቀሌምንጠ ስ²⁰፡ ዓግም = ወኍልቴ ፡ ካልኡኒ ፡ ፵ ወ ፮²⁰፡ ወትአምርቱኒ ፡ ረስጠጅ ፡ ዘውእቱ ፡ ቀሴ ምንጦስ²⁷⁾፣ ሣልስ ፤ እሎንኬ ፡ መጻሕፍት ፡ **ሠለስቲሆን ፡ የጎብራ ፡ በ**ነገር²⁸⁾፡ ወፍሉጣት ፡ እማንቱ ፡ በኍልቂ²⁹⁾ ፡ አክፋል ፤ ኢይዌስክ ፡ ፩ ላዕለ ፡ ካልኡ ፡ ዘእንበለ ፡ በኅዳዋ ፡፡ ወሣ cod. T.: £.5% ልስ ፡ መጽሐፍ ፡ ዝዕውቅ ፡ በጎብ ፡ ግብጻውያን ፡ ዲድስቅልያ ፡ ዝውእቱ ፡ ትምሀርት ፡ ብሂል³⁰⁾፡ ወይነግር³¹⁾፡ ከመ ፡ እሙንቱ ፡ ተ*ጋ*ብኡ ፡ በእንተ³²⁾፡ አንብሮቱ ፡ ውስተ ፡ ኢየ ሩሳሴም ፡ ፲ ወ ፪ ሐዋርያት ፡ ወጳውሎስ ፡ ኅሩይ ፡ ወያፅቆብ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ ፡ ዘኢየሩሳሴ ም ፤ ወጽሕቁ ፡ በእንተ ፡ አውፅአቱ ፡ ግብጻውያን ፡ ወአልቦ ፡ ውስቴቱ ³³) ፡ ምንትኒ ፡ ዘየሐ

¹⁾ መንስጥርሳዊያን፣ T. ²) T.: መክሐቲ፣ ውስተ፣ ³) C.: መላኩያን፣ ⁴) d. C. ⁵) C. et F.: መሶርያውያን፣ ⁶) T.: ንስጥርሳዊያን፣ ፖ) C.: መጽ"፣ ቤተ፣ ክር"፣ ஃ) C.: መክስተ"፣ ፩ ማ አምር፣ — nomen proprium d. ²) Ceteri codd.: ፫ ወ ፪ = ¹0) C.: አስሙ፣ (sic) አርድአ ተ፣ ዘፍንው፣ በላዕለ፣ ፩ = ¹1) Verba lineis inclusa inveniuntur in codd. B., C., T., F. et Ox.; desiderantur in codd. A. ¹²) d.: B. + C. + T. ¹³) B.: ሚ"፣ ሊቀ፣ ጳጳ"፣ ዘሀንረ፣" ¹⁴ d.: B. — cod. Ox.: ሕፁረ፣ ¹⁵) B. + C.: ዘተጽሕፉ፣ ¹⁶) C.: ዘይው"፣ ትአምርቱ፣ ከሙ፣ ተዳሚ፣ ውእቱ፣ ወአምሳሊሃ፣ ረስጣ፣ ዘውንአቱ፣" ¹ፖ) d. ዘ፣ in F. ¹⑻ B.: ቀዳሚ፣ ¹೨) C.: ረስጣ፣, F. mendose: ረስጦ፣ — T.: ረስጣኝ፣ ²²০) C.: ተዳሚ፣ ²¹ነ C.: አስሙ፣ ግብ"፣ አውንጽኤ፣ ዘንተ፣ በ ፪ ምጻሕፍት፣ ²²ነ MS.: ላማድ፣ — B.: ላሚድ፣ ²³ነ T.: ዘውንእ"፣ ላውንጽኤ፣ ዘንተ፣ በ ፪ ምጻሕፍት፣ ²²ነ MS.: ላማድ፣ — B.: ላሚድ፣ ²³ነ T.: ዘውንእ"፣ ላውን የተመነበር የመጀመር የር. ³³ነ ወደ አምር፣ C. ³³ነ ለተን " B. ³³ነ d.: B.

ጽጽ ፡ እምቀኖናት $^{1)}$ ፡ ወመብዝኅቶ ፡ ረሰዩ $^{2)}$ ፡ ስምዓ ፡ ውስቴቱ ፡ በውስተ $^{3)}$ ፡ *መ*ካናት ፡ እ

ምወንጌል ፡ ወእምብሉይ = ወኍላቌሁ ፡ ፵ ወ ፫⁴⁾፡ አንቀጽ ፡ ወትእምርቱ ፡ ድስቅ ፡ ዝ**ው** እቱ ፡ ዲድስቅልያ ፡ ወራብፅኒ ፡ **መ**ልእክተ ፡ ጴዋሮስ ፡ ኀበ ፡ ቀሌምንጦስ⁵⁾፡ ወትእ**ም**ር ቱ ፡ጴዋ ⁶⁾፡ ዝውእቱ ፡ ጴዋሮስ ፡፡ ወኃምስ⁷⁾፡ ቀኖና⁸⁾፡ ጉባኤ ፡ ቀዳሚሆሙ ፡ ለጉባኤያ ት ፡ እለ ፡ ተ*ጋ*ብኡ ፡ እምድኅረ ፡ ሐዋርያት ፡ በሀገረ ፡ ፅን**ቄ**ራ ፡ ዘ**እም**አሀጉረ⁹⁾ ፡ ገሳትያ ፡ ወኍልቆሙ ፡ ፲ ወ ፪ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ። ወተ*ጋ*ብኤ ^{ነ0)}፡ በእንተ ^{ነ1)}፡ ምክንያት ፡ ዘወድቀ ፡ አመ ፡ ዘመን ¹²⁾፡ ፍርሃት ፡ በዘዘዚአሁ ፡ ክሕደት ¹³⁾፡ ወጐልቋ ¹⁴⁾፡ በመጽሐፈ ፡ ቅብጥ ፡ ፳ ^{Cod. C.: f. 8*.} ወ ፭ ቀኖና ፡ ወትእምርታሂ ¹⁵⁾ ፡ ስመ ፡ ዚአሃ = ወሳድስ ¹⁶⁾ ፡ ቀኖና ¹⁷⁾ ፡ ማጎበር ፡ *ጻግማዊ* ፡ ^{Сод. В.: г. 54.} ዘተ*ጋ*ብሎ ፣ በቅርጣግና ፣ ወውእቱ ፣ ህልው ፣ ጎበ ፣ ቂሳርያ = ወሎልቆሙ ¹⁸⁾ ፣ ፶ ኤጲስ ፣ **ቆ**ጶሳት ፡ ወሥርው ፡ ፲ ወ ፬ ቀኖናት ፡ በእንተ ፡ ሰብሳብ ፡ ወከሀናት ፡ ወትእምርቱ ፡ ቀጠ ^{Cod. T.: f. 6a.} ማ ¹⁹ት **ዜው-**እቱ ፡ ቅርጣግና ፡፡ ወሳብዕ ²⁰⁾ ፡ ቀኖና ²¹⁾ ፡ ጉባኤ ፡ ሣልስ ፡ ዘግንግራ ፡ ወጕል**ቀ** ሙ ፡ ፲ ወ ፭ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ዘተ*ጋ*ብኡ ¹⁰⁾ ፡ በእንተ ²²⁾ ፡ አውግዞቶሙ ፡ ለእለ ፡ የሐርሙ ፡ በሊዓ ፡ ሥጋ ፡ ወአውስበ ፡፡ ወሥርው²⁵⁾ ፡ ዘንተ ፡ በአንተዝ²⁴⁾ ፡ ወዘይመስሎ ፡ ፳ ቀኖናተ ፡ ወትእምርቱ ፡ ባንር ²⁵⁾፣ ዝውእቱ ፡ ባንግራ ፡፡ ወሳምን ፡ ቀኖና²¹⁾፡ ጉባኤ ፡ ራብዕ ፡ ወጕል ቆሙ ¹⁰⁾ ፡ ፲ ወ ፫ ²⁶⁾ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ዘተ*ጋ*ብሎ ²⁷⁾ ፡ በአንጾኪያ ፡ በእንተ ፡ ክሕደተ ²⁸⁾ ፡ ጰ ውሎስ ፡ ሳሚሳጢ ፡ ሶበ²⁹⁾፡ ይቤ ፡ እስመ ፡ ክርስቶስ ፡ ሰብእ ፡ ዕራቁ <u>፣</u> ወመተርዎ ፡ ወሠ ርው ፡ ኛ ወ ፭ ቀኖናተ ፡ በእንተ ፡ ክህነት ³0) ፡ ወትአምርቱ = ጾክ³1) ፡ ዝወእቱ ፡ አንጾኪያ = ወታስዕ ፡ ቀኖና ፡ ጉባኤ ፡ ኃምስ ፡ ወውእቱ ፡ ቀዳሚሆሙ ፡ ለጉባኤ⁵²⁾ ፡ ዓበይት ፡ ዘተ*ጋ*ብ ኡ፡በኢቅያ፡በ፫፻ወኛወ፭ ዓመት³³⁾፡ እምሥጋቄ፡ወበ፲ወ፱ ዓመተ፡መንግሥ ቱ ፡ ለቁስጠንጢኖስ³⁴⁾ ፡ ዘየዓቢ ፡ ቀዳሚሆሙ ³⁵⁾ ፡ ለንፖሥተ ፡ ክርስቲያን ፤ ወጐልቆሙ ፡ Cod. F.: f. 8. ፫፻፲ ወ ፰ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት³⁶) ፡ ወተብህለ³⑺ ፡ ከሙ ፡ እሉ ³፥) ፡ ተኃርዩ ፡ እም ፳፻ ወ ፫፻ ወ ፵ Ms.: f. 8b. ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ዘተ*ጋ*ብሉ ፡ በምክንያተ ፡ ክህደቱ ፡ ለአርዮስ ፡ ሶበ ፡ ይቤ ⁵⁹⁾ ፡ እስመ ፡

¹⁾ C.: እምን ፡ ቀኖ" ፡ ²) C.: ንዋ ፡ ሬሰዮ ፡ ³) d. በ ፡ in F. ⁴) ፴ ወ ፱ ፡ C. ⁵) C.: ቴለምን ጠስ ፡ ⁶) C. false በጥ ፡ ² B.: ወኃምስኒ ፡ ⁶) C.: ቀኖናት ፡ ቀጻሚ ፡ ተንብሎ ፡ አም" ፡ ²) C.: አምጉረ ፡ (sic) ¹0 d.: C. ¹¹) በምክ" ፡ C. ¹²) T.: አምዘመን ፡ ¹³) C.: ግሀደት ፡ ¹¹ B.: ወኍል ቌሁ ፡ — C.: ወኍልቆሙ ፡ ¹⁵) C.: ወትአምርቱሂ ፡ ¹⁶) B.: ወሳድስኒ ፡ ¹²) C.: ቀኖት ፡ (sic) ዘተጋብሎ ፡ ጻግመ ፡ በግርጣግና ፡ ው አቱ ፡ " ¹ð ወጕል " ፡ ጎበ ፡ ቀሳርያ ፡ C. ¹១) ቀጠጅ ፡ C. ²០) ወሳብዕኒ ፡ B. ²¹) C.: ቀኖናት ፡ ²²) በ" ፡ ምክንያት ፡ ዘየሐርሙ ፡ C. ²³) T.: ወዘንተ ፡ ሥር ሁ ፡ ²⁴) በ" ፡ ካልአኒ ፡ ፳ " C. ²⁵) C.: አጅ. ፡ ²⁶) ፳ ወ ፩ ፡ C. ²¹) ዘተ " ፡ በአንተ ፡ ክህ " ፡ ²³) B.: አውግዙተ ፡ ²³) በአንተ ፡ ዘይቤ ፡ C. ³٥) ከህናት ፡ C. ³¹) ጠክ ፡ C. ³²) B.: ለጉባዔያት ፡ ³³) MS. false በ ፫፻ወ ፴፳ ወ ፩ ፡ similia cod. Oxon. — C.: በ ፫፻፳ ወ ፩ ዓ " ፡ አምዓመት ፡ ሥጋዌ ፡ ዘየኃብር ፡ ምስለ ፡ ፲ ወ ፱ ዓመት ፡ አመንግሥተ ፡ ቴ " ፡ ³⁴) F.: ለቴስቴጢ " · false. ⁵⁵) T.: ዘቀዳ " ፡ ³⁶ T.: ርቱዓን ፡ ሃይማኖት ፡ ኤጲስ · " ³¹) d. ወ ፡ C. ³ঙ) C.: አሉ ፡ ኍልቀ · ³٩) ዘይቤ • C.

ወልድ ፡ ፍጡር ፡ ውእቱ = ወተዋሥአ¹)፡ እለ ፡ እስክንድሮስ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ዘእለ ፡ እስ ከንድርያ ፡ ወሞአ²⁾ ፡ ወኃብሩ ፡ ምስሌሁ ፡ **ማጎ**በር ፡ ለመቲሮቱ ፡ ወስደቱ ፡ ወጸሐፉ ፡ መጽ ሐፌ፡ እንተ፡ ሀለወት²⁾፡ ውስቴታ፡ ሃይ**ማ**ኖት ፡ ርትዕት ፡፡ ወሥርው³⁾፡ አምድኅረ ፡ በእንተ፡ ወውእቱ ፡ ዘይሰንአዉ ፡ ሳዕሴሁ ፡ ወተእምርቱ^{፣)}፡ **ሂት ፡** ዘውእቱ ፡ ሂትያ ፡ ወክልኡኒ⁸⁾፡ ብዙን⁹⁾፡ ረባሕ ፡ ቦቱ = ወጽሕቁ ፡ ለአዕልዎቱ¹⁰⁾፡ *ሙ*ለከው-ያን ፡ ወንስተርሳው-ያን = ወ ውእቱ ፡ ንቡር¹¹⁾ ፡ በጎበ ፡ ያዕቆባውያን ፡ ወሶርያውያን ፡ ወጐልቄ ፡ ዚአሁ ፡ በውስተ ፡ _{Cod. B.: f. 5}ь. መጽሐፈ¹²⁾፣ መለከውያን ፡ ዥ ወ ፬ ቀኖናት ፣ ወዘይተልዋሆን¹³⁾፡ ቃላት ፡ ዘአልበን¹⁴⁾፡ ኊ ልቍ ፡ ወመጽሐፍስ ፡ ዘሀሎ ¹⁵⁾ ፡ ጎበ ፡ መለካውያን ፡ በቱ ፡ ተውሳክ ፡ ለባሕቲቶሙ ፡ ወት እምርቱ ¹⁶⁾ ፡ ሂቅያ ፡፡ ዓሥርኒ ፡ ቀኖና ፡ ጉባኤ ፡ ሳድስ ፡ ዘሎዶቅያ ፡ ወኍልቆሙ ፡ ፲ ወ ፱ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ዘተ ጋብሎ ፡ በእንተ ፡ ማኒ ፡ ወዘይመስልዎ¹⁷⁾፡ እምሰብአ ፡ ፈጠራ ፡ ዕል ^{Cod. T.:} £ 6b. ዋን ፡ ሃይማኖት ፡ ወሥርው ፡ ፵ ወ ፱ ቀኖና¹8) ፡ በእንተ ፡ ክህነት ¹9) ፡ ወተጸምዶ ፡ ወአውስበ ፡ ወዘይመስሎ ¤ ወይእቲ ፡ ብዝኅተ ፡ ረባሕ ፡ ወትእምርታት ²⁰⁾ ፡ ዶት²¹⁾ ፡ ዝውእቱ ፡ ሎዶቅ ያ ። ፲ ወ ፩ ቀኖና ፣ ዘጉባኤ ፣ ሳብዕ ፣ ወጐልቆሙ ፣ ፪ ወ ፵ ²²) ኤጲስ ፣ ቆጰሳት ፣ ዘተጋብ ኤ፡በስርድቅያ፡፩²³⁾፡ ዘሀገረ²⁴⁾፡ ሮም፡ ወፍልስጢን²⁵⁾፡ በእንተ፡ አርዮሳውያን፡ አለ፡ cod. C.: ε 8b. ተ*ጋ*ብኡ ²⁶⁾ ፡ ላዕለ ፡ አትናቴዎስ ፡ ዘውእቱ²⁷⁾ ፡ ዓሥር ፡ ወታስዕ ፡ እምሊቃን ፡ ጳጳሳት ፡ ዘእ ለ ²⁸⁾፣ እስከንድርያ ፣ ወሳዕለ ፣ ሊቀ ፣ ጳጳሳት ፣ ዘአንጾኪያ ፣ ወሳዕለ ፣ ሊቀ ፣ ጳጳሳት ፣ ዘቍስ ወ ፩ ቀኖና ፡ በእንተ ፡ መዓርን³¹⁾ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ወትአ**ም**ርቱ ፡ ስድቅ ፡ዝው-ኢቱ³²⁾ ፡ ስርድቅያ = ፲ ወ ፪ ቀኖናተ³³) ፡ አቡሊድስ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ዘሮም³፡) ፡ ወኍልቆሙ ፡ ፴ ወ ፰ ቀኖና ፡ ወጽሕቁ ፡ በእንተ ፡ አዕልዎቱ^{ss)}፡ ግብጻው*ያን* ፡ ወውእቱ ፡ ይኤ*ጉ ፡* ረባሐ ፡

¹⁾ C.: ወዋአ ፡ አለአስ" ፡ ²) d. C. ³) C.: ወው" ፡ ፍተሐተ ፡ ቀኖናት ፡ ብዝነት ፡ ⁴) T.: ፍት ሔ ፡ — በአንተ ፡ d. in codicibus nostris. ⁵) መ" ፡ አምኔሃ ፡ ሀለዉ ፡ C. ⁶) C.: ቃ" ፡ ዘአንበለ ፡ ²) C.: ወትአምርቱሂ ፡ — F + T.: — ሂ ፡ ⁶) ወክልአኒ ፡ C. ⁶) MS.: ብዙኃ ፡, ceteri codd. lectionem a nobis receptam. ¹¹) C.: ለተርጐዋቱ ፡ ¹¹) C.: ዕውቅ ፡ ¹²) d.: C. + F. ¹³) C.: ወ ዘይተልዎ ፡ ¹⁴) C.: ዘአንበለ ፡ ጐ" ፡ ¹⁵) ዘውስተ ፡ አደ ፡ መለከው ያን ፡ ቦቱ ፡ " C. ¹⁶) F.: ወት አምርቱኒ ፡ ¹¹) C.: ወክልአኒሆሙ ፡ ወውርው ፡ " ¹⁶) B.: ቀኖናቱ ፡ ¹¹) MS.: ከሀደት ፡ — B. + C. + F. + T.: ከሀንት ፡ — C.: ከሀናት ፡ ²⁰) Ceteri codd.: ወትአምርታ ፡ ²¹) MS.: ደቅ ፡ ²²²) C.: ፫ ወ ፴ ²³³ d.: B. ²⁴ C.: አምአሀጉረ ፡ ሮም ፡ ²³) C.: ወክልዑኒ ፡ ፍልስጢን ፡ ²⁶) Ceteri codd.: ተንሥኤ ፡ ²¹) ዝው አቱ ፡ C. ²⁶) d. ዘ ፡ in C. ²९) d.: T. ³⁰) C.: ወሜዋ" ፡ ዲ በ ፡ መና" ፡ ³³¹ C.: ሢመተ ፡ ³³² B.: ዘው አቱ ፡ — C.: ወዝ ፡ "³³³ C.: ቀኖና ፡ ³⁴) C.: ዘርምያ ፡ ³³³ C.: ተርጐዋቱ ፡ ለግብ" ፡

ፈድፋዴ¹)፣ ወናሁ ፣ ጸሐፈ²)፣ እምኔሁ ፣ አባ ፣ ንብርኤል ፣ ሊቀ ፣ ጳጳሳት ¹)፣ ዘእለ ፣ እስክ ንድርያ ፡ በውስተ ፡ ቀኖና ፡ ዘአስተ*ጋ*ብአ ፡ ኪያሃ¹⁾ ፡ ወትአምርተ³⁾ ፡ ስሙ⁴⁾ ፡ በደስ ፡ ዝው እቱ ፡ አቡሊድስ = ፲ ወ ፫ ቀኖና⁵⁾ ፡ ዘቅዱስ ፡ በስልዮስ ፡ ዐቢይ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ ፡ ዘቂሳርያ ፡ በእንተ ፡ ካህናት ⁶⁾ ፡ ወተጸምዶ ፡ ወአውስቦ ፡ ወዘይ*ው*ስሎ ⁷⁾ ፡፡ ወው እቱ ፡ **ቅው**ም ⁸⁾ ፡ በኅ በ ፡ ግብጻውያን ፣ ወ**ም**ለካውያን⁹⁾ ፡ ወኍልቁ¹⁰⁾ ፡ ፻ ወ ፯ ወሀሎ ፣ ውስቴቱ¹¹⁾ ፡ ረባሕ ፡ ብ ዙን ፡ ወትአምርቱ ፡ በስ ፡ ዝው እቱ ፡ ባስልዮስ ፡፡ ወናሁ ፡ ተንግረ¹⁹፡ ንስቲት ፡ አምገድላ ቲሁ ፡ ውስተ ፡ አንቀጸ ፡ መንከሳት ፡ [ወትእምርቱ ¹³⁾፡ በስ ፡] ፲ ወ ፬ ቀኖናት ¹⁴⁾፡ ዘእሙራ ት ፡ በቀኖናት ፡ *ነገሥት ፡ ከውስቴታ ፡ ሥርዓታት ፡ ዓ*ለ**ማ**ውያት ፡ ወተብህለ¹⁵⁾ ፡ ከ**መ** ፡ ^{Cod. T.: 6.78.} ይእቲ¹⁶⁾ ፣ ፬ መጻሕፍት ፣ ዘአስተጋብአዎሙ ፣ ለንገሥት¹⁷⁾ ፣ አምቃላት ፣ በዙኃት ፣ በ**ማ** ኃበረ ፡ ኢትያ ፤ ወተጽሕፈት ¹⁸⁾ ፡ በዓውደ ፡ ቄስጠንጢኖስ ፡ *ንጉሥ ፡ ፩* እምኔሃ ¹⁹⁾ ፡ ዘእ ሙር²⁰⁾፡ በአብ**ተሊስ ፡ ወኍልቁ**ኒ ፡ ፵ አንቀጽ ፲ ወመለከውያን²¹⁾፡ አስተ*ጋ*ብአዎ²²⁾፡ ወውእቱ ፡ መጽሐፍ ፡ ሠናይ ፡ ፌድፋደ ፡ ወትአምርቱ ፡ ጠስ²³⁾፡ ዘውእቱ ፡ ተዋላሳት ፡፡ ወለክልእኒ²⁴⁾፦ ኍልቁ²⁵⁾፡ በውስተ ፡ ክልኤሆን ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘግብጽ ፡ ወ መለከውያን ፡ ፻ ወ ፴ አንቀጽ ፡ ወውእቱ ፡ ሀሎ¹) ፡ ጎበ ፡ ንስጡር = ወናሁ ፡ ጸሐፌ¹) ፡ Ms.: f. 4a. ወትእምርቱ ፡ *ው*ክ ፡ ከውእቱ ፡ ነገሥት ፡ ዳግም ²⁶⁾ = ወሣልስ ፡ ዘጽሕቁ ፡ ለአዕልዎቱ³⁰⁾ : መለከውያን ፡ ወኍልቁ ፡ ፳ ወ ፯ ³¹) ፡ አንቀጽ ፡ ወተአምርቱ ፡ መጅ ፡ ዝውእቱ ³²) ፡ ንገሥ ት ፡ ሣልስ ፡፡ ወእሉ ፡ ፪ መጻሕፍት ፡ እለ ፡ የኃብሩ ፡ አምኔሆሙ ፡ ንስቲት ፡ ወዘተጽሕፈ³³⁾ ፡ እምኔሁ ፡ ኅጓጥ ፡ ውእቱ ፡ ወራብዕኒ³⁴⁾፡ ኍልቁ ፡ ፴ ወ ፭ ከፍል³⁵⁾፡፡ ወቀጻማዊ ፡ እምኔሁ ፡ ተጽሕፈ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ፹ ወ ፯ ወከልኡ ³⑥ ፡ ፻፳ ወ ፩ ወመብዝጎቱ ፡ እምፍትሐ ³⑺ ፡ አሪ cod. C.: f. ge. ት = ወበ ፣ እምኔሁ ፣ ዘኢየኃብሩ ³⁸⁾ ፣ ምስለ ፣ ሐዲስ ፣ ሕግ²⁶⁾ ፣ ወዘተጽሕፈ ፣ እምኔሁ ፣ ንስ

ቲት ፡ ወትእምርቱ ፡ *መባ³*³፡ ዘውእቱ ፡ *ነገሥት* ⁴⁰፡ ራብዕ ፡ ወዘይበዝኅ ፡ መጻሕፍተ ፡

¹¹ d.: C. ²¹ አስተናበረ ፣ C. ³¹ T.: ወትአምርቱ ; ⁴¹ d.: T. ⁵¹ C.: ቀ "፣ በአንተ ፣ ከሀና ተ " ⁶¹ B.: ከሀንት ፣ ¹¹ C.: ወዘይ "፣ ወቅዱስ ፣ " — ከቂሳርያ ፣ ፆ³ d.: C. ²¹ d.: B. ¹⁰ C.: ወ ጕልቆሙ ፣ ¹¹¹ C.: ረባሕ ፣ ው "፣ ብዙጎ ፣ ¹² C.: ነገርን ፣ ¹³ C.: ዘትእ "፣ ¹⁴ C.: ቀኖና ፣ ዘአ ሙር ፣ አምትአምርት ፣ በቀኖና ፣ ዘ[ኔ] ገሥት ፣ ዘይነግር ፣ መንበርተ ፣ ዓለማዊተ ⊭ ¹⁵¹ d. ወ ፣ in C. ¹⁶ ው አቱ ፣ C. ¹¹ C.: ጎፁረ ፣ ለ "፣ ¹ፆ ወተጽሕፈ ፣ C. ¹² C.: አምኔሁ ፣ ²⁰ C.: ዘይ ሰመይ ፣ ተዋላሳት ፣ ²¹¹ d. ወ ፣ in F. ²²¹ C.: አኅጻርዎ ፣ ²³) ጠስ ፣ C. ²⁴ ወለክልዑኒ ፣ C. ²⁵ C.: ጕልቍ ፣ ²⁶ d. C. ²¹ በጎበ ፣ C. ²² C.: አስተናበረ ፣ ²⁰ F.: ዘአስ " — T.: ዘለእስክድርያ ፣ (sic) ³⁰ C.: በአንተ ፣ ተርዮሞቱ ፣ መ "፣ ³¹ C.: ፳ ወ ፯ ³² C.: ዘውአቱ ፣ ጉባዔ ፣ ወአሉ ፣ " ³³ ወተጽ "፣ C. ³⁴ C.: ወራ "፣ ይንግር ፣ ላዕለ ፣ ጕልቂ ፣ " ³⁵ d. F. ³⁶ ወደ ኃራዊ ፣ C. ³ላን C.: አምኔ ና " ፣ ѕ В. + C. + F.: ዘኢየኃብር ፣ ³⁰ C.: ውጅ ፣ ⁴⁰ C.: ደናስዮስ ፣

XXIX

ቀኖና ፡ ይተፈለጥ ¹⁾ ፡ ጕልቄ ²⁾ ፡ ፩ ምስለ ፡ ጕልቄ ³⁾ ፡ ካልኡ ⁴⁾ ፡ ወአልቦ ⁵⁾ ፡ ዘነገረ ፡ ካልአ ፡ አመጻሕፍት ፡ ወቀኖናት ፡ አንተ ፡ አቅደምነ ⁶⁾ ፡ ዘክሮቶን ⁷⁾ ፡ ዘአንበለ ፡ ዜናዊ ፡ ዘው አቱ ፡ ድዮናስዮስ ⁸⁾ ፡ ወትአምርቱ ፡ ደ ፭ ወለንርጎርዮስ ፡ ትአምርቱ ፡ ግር ፭ ወለዮ ሐንስ ⁹⁾ ፡ አፈ ፡ ወርቅ ፡ ትአምርቱ ፡ ሐ ፡ ወለክርስቶዶሉ ፡ ዘው እቱ ፡ ገብረ ፡ ክርስቶስ ፡ አምሊቃን ፡ ጳጳ cod. ፕ.፡ ፫ ፣ ስት ፡ ዘትለ ፡ አስክንድርያ ፡ ትአምርቱ ፡ ክርስጣ ፭ ወለጢሞቴዎስ ፡ ትአምርቱ ፡ ጢሞ ፡ ወተሉ ፡ ዘተንግረ ፡ አምቀኖናት ፡ አንዘ ¹⁰⁾ ፡ ይፈልጦ ፡ ለካልኡ ፡ ይመው አዎ ፡ አለ ፡ ይበዝ ተ ፡ ወአለ ¹¹⁾ ፡ ዘልማድ ፡ ዘይደሉ ፡ ለጊዜ ፡ ዘይሰንንዉ ፡ ወኖንብር ፡ ምስለ ፡ ልብ ፡ ዝንቱ ሰ ¹²⁾ ፡ ታል ፡ ይከውን ፡ አምቃለ ፡ ፍካሬ ፡ ወግድፈተ ፡ ታልሰ ፡ ይከውን ፡ አምኢተጠናቅ cod. B.፡ ፫ 6b. ቆ ፡ ወይደልዎ ¹³⁾ ፡ ለዘያንብብ ፡ በአዝልፎ ፡ ከመ ፡ ያርትዕ ፡ አምዝ ፡ ተግህደ ፡ በኀቤሁ ፡፡ ተፈጸመ ፡ መቅድም ፭ ወተሉ ¹⁴⁾ ፡ ዘቀዳማዊ ፡ ይከውን ፡ ፳ ወ ፪ አንቀጽ ፡ በእንተ ፡ ካህና ት ፡ ወሕገገ ¹⁵⁾ ፡ ቅኔ ፡ ወስብሐት ¹⁶⁾ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ፡ ፡ ፡ ፡ ፡ ፡

¹) ወይት "፡ C. ²) C.: ጕል "፡ ዚአሁ ፡ ፩ አምክልሉ ፡ ³) d. T. ⁴) B.: ክልዕ ፡ ⁵) B.: ወ አልቦ ፡ ክልአ ፡ — C.: ወአል "፡ ከአስተናበራ ፡ ክልአ ፡ — In MS. d. ክልአ ፡ ⁶) C.: አቀደ መ ፡ ¹) ዘክሮታ ፡ C. ⁸⁾ B.: ዲዮ " ⁹⁾ ወለአፈ ፡ ወርቅ ፡ ዮሐንስ ፡ — Cod. B. primo loco de Christodulo, deinde de Joanne Chrysostemo verba facit. ¹⁰⁾ C.: ው አቱ ፡ ለክልኡ ፡ ወይመ " ፡ ¹¹¹) C.: ወልማድ ፡ ¹²¹) d. ዘ ፡ in C. ¹³) C.: ወይከውና ፡ ¹⁴ ወባሕቱ ፡ ዘዮሐባርስ ፡ ቀዳማዊ ፡ ላዕለ ፡ ፩ ወ ፪ አንቀጽ ፡ " ¹⁵) B.: ሕን ፡ ¹⁶) Haec formula praedicatoria d. in codice C.

β. Arabice*).

والارَّل قد تقدّم « والثاني في ذكر الكتب والقوانين الجموع منها هذا Ms.: f. 42. الكتاب ويتبيّن علاماتها الما الكتب الاهيّة فالانجيل علامته حرف جيم ٠ والابركسيس اسماء واضع القول • ورسايل بولس باسم البلد والشنعص اللهى كتبت له الرسالة او بعض الاسم فالعبر عب وطيماتاوس طيت واسفار التوراة بحرفيين حرف التا وحرف عدد السفود فلاول القوانين الَّتي وضعها الرسل وهم مجتمعون في عليّة صهيون بعد الصعود وجلول الروخ القدس عليهم وقبل ان يتقرّبوا في البشرى وعنى باخراجه الى العربيّ الملكيّة والنسطور وهو ثابت عند السريان اليعاقبة وهو يشتمل عند الملكية على ثلثين قانونا وعلامته بحرف Ms.: f. 4b. العين * والثاني(** القوانين التي وضعها الرسل ايضا وارسلوها على يد اقليمنطس تلميذ بطرس كبير التلاميذ الي سائر المؤمنين واخرجها الي العربتي الملكية والنسطور في كتاب واحد وعدَّته عند الملكيَّة ثلثة وثمنون وهو كذلك عند اليعاقبة السريان وعدَّته عند النساطرة على ما تضَّبنه كتاب فقه النصارى اجمع ابن الطيب النسطوري اثنان وثمنون وعلامته اربعة احرف اثنان من اسم الرسل والثالثة من اسم التلميذ المسير على يده. والرابع الدلالة على انَّه الأوّل ومثالها رسطاء فامّا القبط فانّهم اخرجوا ذالك في كتابين تتصمّن كلّ واحد منهما اكثر ما في الأخر وعدّة احدهما احد وسبعون قانونا وعلامته رسطب وعدّة الاخر ستة وخمسون وعلامته رسطم وهذه الكتب الثلثة متفقة المعانى مختلفة اعداد

^{*)} Ob rei gravitatem etiam textum Arabicum continuum tradidimus.

[&]quot;**) Verba inde a القرانين usque ad القليل repetuntur in codice quodam Arabico Oxoniensi (Catalog. codd. manuscript. orient. Bibliothecae Bodleianae. P. II. Confect A. Nicoll: pag. 42, sub 5°), qui ad Canones Clementinos pertinet. Quin etiam ex ipso illo codice expertum habemus, locum "e Praefatione ad Canones, quos collexerit Senior Safi Ibn Alassâl", ductum esse. Namque ibi legimus: من مقدمة القرانين التي جمعها الشيخ الصفى دين العسال تعمده الله برحبته امين بالعسال تعمده الله برحبته المين بالعسال بالع

الفصول لا يزيد احدها عن الاخبار الله في القليل به والثالث الكتاب المعروف عند القبط بالدسقلية اى التعاليم تضمّن انه اجتمع على رضعه بايرشليم الاثنا عشر رسولاء وبولس المنتحب ويعقوب اسقف ياروشليم وعنى باخراجه القبط وليس فيه ما يناقص .» عند الانجيل والعتيقة وعدَّته تسعة عن الانجيل والعتيقة وعدَّته تسعة عند بدواضع من الانجيل والعتيقة وعدَّته تسعة وثلثون بابا وعلامته دسق ، والرابع رسالة بطرس الى اقليمنطس وعلامتها بط والخامس قوانين اول مجمع اجتمع بعد الرسل بمدينة انقرا من بلاد غلاطيا وعدّته اثنا عشر اسقفا اجتمعوا بسبب من سقط في زمان الخوف في اصناف الكفر وعدَّتها في نسحة القبطيّة خمسة وعشرون قانونا وعلامتها اسمها» والسادس توانين المجمع الثانى بقرطاجنة قيسارية وعدّته خمسون اسقفا ووضعوا اربعة عشر قانونا في الزوآج والكهنة وعلامته قطيح والسابع قوانين المجمع الثالث بغنجرا وعدّته خبسة عشر اسقفا بسبب من حرّم اكل اللحم والزواج ووضعوا في ذلك وغيره عشرين قانونا وعلامته غم . والثامن قوانين المجمع الرابع بانطاكية وعدَّته ثلثة عشر اسقفا اجتمعوا لاجل كفر بولس الشبيصاتي ولمًّا قال أن المسيم انسان مخصّ وقطعوه ورضعوا خمسة وعشرون قانونا في الكهنوت وعلامته طك به والتاسع قوانين المجمع . و الكامس وهو اوّل المجامع الكبار اجتمعوا بنيقية في سنة خمس وعشرين وثلث مائة الخامس وهو اوّل المجامع الكبار اجتمعوا بنيقية للتجسد الموافقة لتسعة عشر سنة من ملك قسطنطين الكبير اول ملوك النصارى وعدَّته ثلث مائة وثمانية عشر اسقفا وقيل ان هذه العدَّة اختيرت من الفي وثلُّث مائة واربعين اسقفا اجتمعوا بسبب كفر اريوس لمّا قال ان الابن مخلوق فجه الاكسندرس بطريك الاسكندرية ووافقه المجمع على قطعه ونفيه وكتبوا كتابا فيه امانة المستقيمة ووضعوا في الاحكام قوانين كثير جدًّا وفي هذا اكتاب منها جزوين احدهما عدّته عشرون قانونا وبعدها اقوال بغير عدد وهو متّفق عليه وعلامته نيق ... والاخر كثيرة الفوائد عنى باخراجه الملكية والنسطور وهو ثابت عند اليعاقبة السريان وعدَّته في نسخة الملكيّة اربعة وثمانون قانونا ورصلوها اقوال بلا اعداد والنسخة الّتي الملكيّة فيها زوايد تخصّهم وعلامته نيقية والعاشر قوانين المجمع السادس باللادقية وعدّته تسعة عشر اسقفا بسبب مانى وغيره من دوى البدع «عنده ووضعوا تسعة وخمسين قانونا في الكهنون والعبادات والزواج وغيرة وهي كثيرة الفوائد وعلامته دق والحادى عشر قوانين المجمع السابع وعدَّته مائة واربعون اسقفا اجتمعوا بسرديقية من بلاد الروم وفلسطين بسبب الاريوسين اللهين كانوا الى اتناسيوس التاسع عشر من بطاركة الاسكندرية وعلى بطريك انطاكية وبطريك

القسطنطينية ونفوهم فاعادوهم الى كراسيهم ووضعوا احد وعشرين قانونا في طقوس الاساقفة وعلامته سق (sic) به والثاني عشر قوانين بوليدس (sic) بطويك رومية وعدَّتها ثمانية وثلثين قانونا عنى باخراجها القبط وهي مفيدة وقد اورد منها ابنا غبريال بطريك الاسكندريّة في القوانين التي جمعها وعلامتها بدس الثالث عشر توانين القديس باسيلوس الكبير السقف قيسارية وهي ثابتة عند القبط والملكية وعدَّتها مائمة وستَّة وهي كثيرة الفوائد وعلامتها بس وقد ورد من سكاينة في باب الرهبان قليلا وعلامته بس الرابع عشر القوانين المعروفة بقوانين الملوك مشتملة على الاشيارات العالمية وقيل انها اربعة وانها اختصرت للملوك من اقرال كثيرة بالمجمع نيقية كتبت في مجلس قسطنطين الملك احدها المعروف بالتطلسات . وعدَّته اربعون بابا والملكيَّة اختصروه وهو كتاب جيَّد جدًّا وعلامته طس والاخر عدَّته في بيوتاتين القبط والملكيّة مائة وثلثون بابا وهو ثابت عند النسطور وقد اورد منه ابنا غبريال بطريك الاسكندرية في اخر كتابه وعلامته مك. والثالث عنى باخراجه الملكية وعدَّته سبعة وعشرين وعلامته مج وهذان الكتابان الموافق فيهما قليل فالمكتوب فيهما قليل « والربع يشتمل على خمسة وثلثين فصلا ازلها كتب انه السابع والثمنون واخرها الحادى والعشرون والماثة واكثره من احكام التوراة وبعضه ممّا لم يكتب مع الحديثة والمكتوب منه قليل وعلامته مد واكثر نسم القوانين تخالف بعد اعداد الواحدة بعض اعداد الاخرى ولم يرد من غير الكتب والقوانين المقدم ذكرها الله النادر وهو ديونوسيوس د اغریغریوس غر یوحنا نم الذهب ے خرسطالوس من بطارکة الاسکندریة خرسطا طيماتاوس طيما وكلما ورد القوانين منافيا بغيره غلب فيه الاكثر والمعتاد والملايم للفق والموافق للعقل هذا في المعنى . وامّا اللفظ نحذف من التأويل وعوض عن مستغلقة بما يرادفه من المستغلق الواضع . تمَّت المقدَّمة وامَّا الجملة الأولى فيشتمل على اثنى وعشرين بابا للكهنة وفرايض العباده هه

Ms.: f. 7ª.

Ms.: f. 6b.

Introductio.

B. Versio Latina*).

De fontibus**) iuris Aethiopici.

Prius quidem (caput) iam praemissum est. Iam vero in altero mentionem faciamus necesse est librorum (divinorum) eorumque Canonum, e quibus hic liber compositus est, nec non aperiamus sigla eorum. Quod attinet ad libros divinos, Evangeliorum siglum littera est $\mathfrak{E}[\mathfrak{G}]$; et siglum Actorum Apostolorum et Apostoli¹) nomen est eorum, qui dictum composuerunt²). Ac Pauli Epistularum siglum continetur nomine urbium nomineque eius viri, cui epistulam scripsit vel alio nomine: Hebraeorum: \mathfrak{h} . [Eb.], Timothei: \mathfrak{n} . [Têt], et (siglum) librorum Pentateuchi duabus litteris constat. Et littera sigli Geneseos³): \mathfrak{h} . [Ta], Exodi: \mathfrak{h} . [Tb], Levitici: \mathfrak{h} . [Ta], Numerorum: \mathfrak{h} . [Tb], Deuteronomii: \mathfrak{h} . [Ts] et littera numerus est librorum.

1) Ac primi quidem Canones 1) sunt ei Canones, quos Apostoli statuerunt, tum cum in Zionis coenaculo congregati erant post Ascensionem, postquam Spiritus S. super eos demissus est, et antequam dispersi sunt, ut praedicarent. Quos e lingua Graeca in Arabicam vertendos curaverunt Melchitae ac Nestoriani: exstant apud Syros Jacobitas 5) scripti. Eorum numerus est apud Melchitas 30, siglum littera a:

Digitized by Google

е

^{*)} Dolemus, quod non totam Introductionis Versionem Latinam ad verba hic proferre nobis licet. Namque liber noster terminis quibusdam circumscriptus est. De parte igitur a nobis omissa alias (Cfr. Partem tertiam) pluribus.

^{**)} De omnibus his fontibus, e quibus ius Abessinorum manavit, accurate disseruimus in extrema huius libri parte sub titulo: ,Die Quellen des abessinischen Rechtsbuches', quod conferas.

¹⁾ APCS: Apostolus significat Epistolas Novi Testamenti exceptis Paulinis (Dillmanni lexic. col. 115.); desideratur "Apostolus" in codice Aeth. C. et in codice Arabico. 2) አንበርያን: (ab አንበሪ: n. ag. II1) هـ القول القول إلى "qui dictum posuit, scripsit — auctor vocis". 3) Vid. J. Ludolfi histor. Aethiop. lib. III, 4,17. et A. Dillmanni Octateuch. Aethiopic. pag. 159 sub. 3, ubi de nominibus, quibus singuli Pentateuchi libri appellantur, accuratius disputatur. 4) Hanc Introductionis partem, in qua de Canonibus agitur, iam A. Dillmann, codicent Oxoniensem secutus, (Catalog. codd. manuscript. Bibliothecae Bodleianae Oxon. Pars VII: codices Aethiopici, pag. 25° sq.) in Latinum sermonem transtulit. 5) Pro ያይቆባው-ያን: መሰርያው-ያን: codicum cum Arabe (البعاتية) melius legendum est: በርያው-ን: ያይቆባው-ያን: ita, ut በር": determinetur appositione ያይቆባው-ያን: ("bei den Syrern, nämlich den Jacobiten"). Idem habet cod. Arab. Oxoniensis. (A. Nicoll, Catalogi codd. manuscr. orient. Biblioth. Bodleianae. Pars II. pag. 42°.)

T. Aeth.:

2) Canones, quos iidem Apostoli constituerunt, et per Clementem, Petri discipulum, principis Apostolorum, ad omnes discipulos omnesque fideles miserunt.

Quos Melchitae Nestorianique, in uno libro, in sermonem Arabicum transtulerunt. Eorum numerus est apud Melchitas 83 itemque apud Syros Jacobitas 1). Horum autem numerus est apud Nestorianos 82, ut enarratur in libro²) omnium Christianorum, quem Walda Taib Nestorianus collegit. Ac sigla quidem eorum quattuor litterae sunt: binae e nomine Apostolorum, tertia e nomine eius discipuli, per quem missi sunt, repetitae. (Tradiderunt 3) autem, Abbatem Michaelem, Metropolitam Damiati urbis, Canones illos, breviores factos, collegisse omnesque eos, qui exstabant, in tres libros redigisse, et singulis suum numerum ita assignasse, ut nullus in alio capite rursus appareret, sed in uno tantum capite occurreret.) Quarta vero (littera) eius nomen significat, primum esse (librum): siglum igitur est chank: [Rasta α], i. e. Clementis (liber) primus. Ac Copti) quidem hunc (librum) in duos dissecuerunt libros, quorum utervis graviorem alterius libri partem complectitur: numero eorum prior 71 canones continet, et siglum eius est Zhana: [Rasta \beta], i. e. Clementis alter. Posterior autem numero 56 (Canones) habet siglumque eius est chafe: [Rasta γ], i. e. Clementis tertius. Hi igitur tres libri re concinunt, sed discrepant capitum numero, nec nisi pauca unus alii superaddita habet.

3) Didasculia, i. e. doctrina, liber apud Coptos celeberrimus, in quo enarratur, duodecim Apostolos et Paulum selectum et Jacobum, Episcopum Hierosolymitanum ad (librum) statuendum Hierosolymis congregatos fuisse. In eo autem evulgando Copti studium collocaverunt. Neque quidquam in eo inest, quod in-T. Aeth.: ferius sit Canonibus: plurima sua testimonia petierunt ex Evangelio Vetereque (Testamento). Atque eius numerus sunt 39 capita estque eius siglum **ભાવન :** [Disq.], i. e. Didascalia 5).

- 4) Epistula Petri ad Clementem missa, cuius siglum est * P: [Pêt.], i. e. Petrus 5).
- 5) Canones primi conciliorum⁶), quae post Apostolos habita sunt, in urbe Ancyra, in terra Galatia; et eorum (sc. congregatorum) numerus fuit 12 Episcopi. Convenerant autem ob varios haereticos, qui tempore terroris in lapsi erant. Numerus eorum (i. e. canonum) sunt in libro Coptorum 25 Canones, siglum vero eorum nomen ipsum.

¹⁾ A.: كتاب فقد النصار (iuris) النصار, liber scientiae (iuris) النصار (Chr." Probissima igitur lectio Aethiopica est: النصار المعاقبة السريان (http://www.hc.) 3) Hanc sententiam, quae et in nostro codice Aethiopico et in Arabico, desideratur, ceteri codices Aethiopici, in his cod. Oxoniensis, interiecerunt. 4) Verba inde a @aa. ጸው-ያንስ : አው-ፅኡ : usque ad ተፍጻሚቱ :, cum neque in cod. Arabico, neque in cod. Aethiopico Oxoniensi inveniantur, glossema nobis resipiunt. Est autem in eo, Coptos singulos operis, de quo agitur, libros litteris ita significasse, ut littera 'Aleph numero 1, Bêth numero 2 — Kâph numero 20 etc. responderet. Verum haec levioris momenti. 5) Quae adnotatio explicativa d. apud Arabem. 6) Textus Aethiopicus cod. C. cum lectione Arabica concordat. 7) جرف Ar. خوف

XXXV

- 6) Canones synodi alterius, quae congregata erat Kertagenae, prope a Caesarea. Numero fuerunt Episcopi 50, qui 14 Canones statuerunt de matrimonio et sacerdotibus; siglum eorum est † (Qatag), i. e. Kertagena.
- 7) Canones concilii tertii, Gangrae habiti. Atque numero fuerunt Episcopi 15, qui congregati erant, ut excommunicarent eos, qui esum carnis matrimoniumque prohibebant. Et statuerunt his et similibus de causis 20 canones; eorum siglum est $\P3C^1$): $[G^{s}n^{s}r]$, i. e. Gangra.
- 8) Canones concilii quarti; ac numero quidem Episcopi 13 fuerunt, qui Antiochiam convenerant ob haeresin Pauli Samosatani, qui Christum merum hominem esse contendebat. Deposuerunt³) eum itemque 25 Canones statuerunt de sacerdotio³); eorum siglum est **2n**: [Sôk], i. e. Antiochia.
- 9) Canones concilii quinti, primi magnorum illorum conciliorum, quod Nicaeae anno Incarnationis 325 et anno decimo nono imperii Constantini Magni, primi Imperatorum Christianorum, congregatum erat. Numero fuerunt Episcopi 318, quos e 2340 Episcopis electos fuisse tradunt. Et congregati erant ob haeresin Arii, qui Filium creatum esse affirmabat. Cum eo disputavit Alexander, Patriarcha Alexandriae, eumque devicit. Synodus autem cum eo ita convenit, ut Arium deponeret et excommunicaret. Scripserunt librum, in quo recta Fides continetur; deinde de iure permultos canones statuerunt. Quo in libro duae sectiones sunt: earum prior 20 canones complectitur; in extrema autem parte multa dicta innumerabilia, cum Eius siglum est 🚁 : [Nîq], i. e. Nicaea. — Alterius autem multiplicem usum fecimus. Eum vertendum curaverunt Melchitae et Nestoriani; receptus est apud Jacobitas 1) Syros. Numero Canones in libro Melchitarum sunt 84; dicta autem cum illo coniuncta sunt innumerabilia. Verum liber, qui exstat apud Melchitas, addidamenta quaedam continet, illis propria. Siglum est **ኔቅያ** ፣ [Niqjâ].
- 10) Canones concilii sexti Laodiceae habiti: numero 19 Episcopi congregati erant propter Manem aliosque Magos infidelies. Ac statuerunt 59 Canones de sacerdotio, disciplina, matrimonio rebusque similibus. Eius usus multiplex fuit. Siglum RA: [Dôq], i. e. Laodicea.
- 11) Canones concilii septimi: numero 140 Episcopi Sardicam convenerant e terra Romana et Palaestina ob Arianos, qui contra Athanasium, undevicesimum Alexandriae Patriarcham et contra Patriarchas Antiochiae et Constantinopolis insurrexerant eosque deposuerant. Sardicenses autem illos in eorum sedes restituerunt, nec non 21 canones de gradibus Episcoporum statuerunt. Eorum siglum est 18 [Sěděq], i. e. Sardica.

¹⁾ Arabs: غبع 2) D. in codice Arabico: @ معنان 3) Codex Oxoniensis false legere videtur (Dillmann in catalogo suo: "propter eius haeresim"): በአንተ : ከሕ

【卡: 4) A.: اليعاقبة السريان

XXXVI

12) Canones Hippolyti, Patriarchae Romani; numero 38 canones. Quos Copti vertendos curaverunt et multiplex inde usus redundabat. Ecce, ex illis nonnulla excerpsit Abba Gabriel, Alexandriae Patriarcha, in eis Canonibus, quos composuit. Siglum est 121: [Badas.], i. e. Hippolytus.

- 13) Canones Sancti Basilii, Archiepiscopi Caesareae, de sacerdotibus, disciplina, matrimonio rebusque similibus. Qui valent apud Coptos et Melchitus. Numero sunt 106 eorumque usus multiplex fuit. Eorum siglum est na: [Bas.], i. e. Basilius. Et ecce, nonnulla de eius (i. e. Basilii) certaminibus in capite de monachis referuntur.
- 14) Canones, qui noti sunt sub nomine canonum Regum, in quibus statuta de rebus saecularibus. Ferunt esse quattuor libros, qui in usum Regum e magno dictorum numero in concilio Nicaeno compilati sint. Et scripti sunt ex illis in aula Constantini Imperatoris ei, qui "Tituli" nominantur, 40 capita continentes. Melchitae quidem eos collegerunt, et hic liber egregius est; eorum signum ni: [Tas.], i. e. Tituli.

Alter liber in utraque ecclesia et Coptica et Melchitica (usitatus) 130 capita complectitur: exstat apud Nestorianos. Et ecce, exscripsit quaedam ex eo Abba Gabriel, Patriarcha Alexandrinus in extrema libri sui parte: siglum est anni [Mak.], i. e. Regum (liber) secundus.

Tertius, quem Melchitae vertendum curaverunt, 27 capita habet: siglum est mr. [Mag.], i. e. Regum tertius. Qui duo libri paulum concordant nec multa ex eis exscripsimus.

Quartus autem (liber) 35 capita habet, quorum primum in serie LXXXVII, ultimum CXXI est; maior eius pars e Iure Legis (repetita) est: nonnulla ex libro cum Lege Nova non concordant. Nos pauca ex eo exscripsimus. Siglum (Mağ.), i. e. Regum quartus.

T. Aeth.: p. XXIX. Et plurimi Canonum libri numero quidem alius ab alio discedunt: neque vero alios proferre possumus exceptis eis libris Canonibusque, quorum iam mentionem fecimus, nisi hos scriptores: Dionysium; huius siglum est **R**: [Da] — Gregorium; huius siglum **૧C**: [G^ĕr.] — Ioannem Chrysostomum; huius siglum **h**: [Ḥa] — Christodulum, i. e. δοῦλον χριστοῦ, Patriarcham Alexandrinum; huius siglum est **ከርሰጣ**: [K^ĕrĕsṭâ] — Timotheum; huius siglum **n.T**: [Timô].

Atque omnium quidem in Canonibus (hisce) occurrentium contradictionum — (causa) disceptanda est e pluribus et ex usu una convenientiae ac congruentiae cum ratione. Quod vocabulum promptum est e verbis explicativis, et omissio vocis explicatur e negligentia quadam. Legentis igitur est, semper in ordinem redigere id, quodcumque (de mendis) luce clarius ei apparet.

Explicit Introductio.

Ac tota pars prima duabus et viginti sectionibus constat (pertinetque) ad sacerdotes et ad statuta ecclesiastica. Gloria*) vero sit Domino!

^{*)} Quae formula finalis propria est Aethiopis, non Arabis.

Partitio operis.

Cod. A.: f. 4^a/^b; Cod. B.: f. 6^b. 7^a; Cod. C.: f. 9^a/^b; Cod. F.: f. 10^b. 11^a; Cod. T.: f. 7^b. 8. Cod. Ar.: f. 7^a—8^a.

ክፍል ፡ ቀዳማዊ ። በእንተ ፡ ክሀናት ፡ ወሕገን ፡ ቅኔ ።

Pars I. Corpus iuris canonici.

አንቀጽ ፡ ቀዳማዊ ፤ በእንተ ፡ ቤተ ፡ ክርስ ቲያን ፡ ወበእንተ ¹⁾ ፡ ኵሉ ²⁾ ፡ ዘይደሉ ፡ ላቲ ፡

A.: الكنيسة وما يتعلّق بها ٩٦٣³٠ የግም³)፤ በእንተ፡ ጥንተ⁴)፡ መጻሕፍት፡ ውኩፋት =

A.: الكتب الاصول المقبولة 'A.: "ማልስ፤ በእንተ፡ጥምቀተ⁶⁾፡ ክርስትና⁷⁾፡ ወእለ ፡ ይበውሉ ፡ ውስተ ፡ ሃይማኖት ፡፡

في البطاركة A.:

Caput 1. De Ecclesia et omnibus de rebus, quae ad eam pertinent.

- 2. De 5) initio librorum receptorum.
- 3. De baptismo ac de eis, qui fidem amplectuntur.
 - 4. De patriarchis.

¹⁾ B.: ወዘይደሉ י" ²⁾ C.: ዘስቁል ፣ ሕጋጋቲሃ ፣ ጎቤሃ ። ³⁾ C.: አንቀጽ ፣ ዳባማዊ ፣ በአንተ ፣ አሥራወ ፣ መጽሐፍ ፣ ው " ⁴⁾ B.: ጥንተ ፣ ኍልቄ ፣ ⁵⁾ C. semper numero anteponit "caput" (አንቀጽ ፣ = Arab.: الباب) ⁶⁾ A. mendose: ጥምቀት ፣ ⁷⁾ ከር" ፣ 'quod haud necessarium, deest in cod. C.

XXXVIII

ኃምስ ፤ በእንተ ፣ ኤጲስ ፣ ቆጶሳት ። ሳድስ ፣ በእንተ ፡ ቀሳውስት ፡ ሳብዕ ፤ በእንተ ፡ ዲያቆናት ፡ ሳምን ፤ በእንተ ፡ እለ ፡ ተርፉ ፡ ላእካን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን **፡** لباقي خدام البيعة A.: ታስሪ ፤ በእንተ ፡ ኵሎሙ ፡ ካህናት ። للكهنة جبلة ዓሥር ፣ በእንተ ፡ መንከሳት ፡ ወመንከሳ ይያት ። في الرهبان والرهبانات A.: ፲ ወ ፩ በእንተ ፡ ተግሣጽ ፡ ወትእዛዘ 1) ፡ ሕዝብ = (اداب ووصايا العلماء(3) **A.**: ፲ ወ ፪ በእንተ ፡ ቅዳሴ ⁴⁾። ፲ወ፫ **በእንተ ፡ ቍርባን** ፡፡ ፲ወ፬ በእንተ፡ጸሎት። الصلاة ፲ወ፭ በእንተ፡ጸም³)። ፲ ወ ፯ በእንተ ፡ ዘይ**ሥየም** ⁶⁾፡ ለከፌለ ፡ ምጽዋት^{፣)}# لمتولى الصدقات A.:

- 5. De episcopis.
- 6. De presbyteris.
- 7. De diaconis.
- 8. De reliquis ecclesiae ministris.
- 9. De omnibus sacerdotibus.
- 10. De monachis et monialibus.
- 11. De institutione et regimine laïcorum.
 - 12. De liturgia.
 - 13. De eucharistia.
 - 14. De precibus.
 - 15. De ieiunio.
 - 16. De eleemosyna.
 - 17. De eleemosynario.

¹⁾ C.: ትአዛዝተ ፡ ዓለማውያን ፡ — F.: ወትአዛዘተ ፡ ²) d.: غ ³) Locus corruptus: legendum est: العالم, quod in capite undecimo non de regimine doctorum agitur.
4) C. temere: ቀጻ ፡ 5) C.: አም ፡ ቡርክት ፡ ⁶⁾ C.: በ"፡ ብአሲ ፡ ዘ"፡ ⁷⁾ ምጽዋታት ፡ C.

፲ ወ ፰፣ በእንተ ፣ ዓሥራት ፣ ወበተራታ ት ⁱ⁾፣ ወብፅዓታት ፣ ወሾልታት ²⁾።

العشور والنذور والبكور والأوقاف A.: ፲ ወ ፱ በእንተ ፡ እኍዳት ³)፡ ወበዓላት ፡፡ الاحاد والاعياد

<u>ኛ በእንተ ፣ ሰማዕታት ፣ ወተአማንያን ፣</u> ወከሐድያን ¤

الشهداء والمعترفين والجاحدين A.:

፳፩ በእንተ ፡ ድውያን⁴⁾።

A.:

ሽያ በእንተ ፡ ምውታን⁶⁾።

18. De decimis, primitiis, votis et legatis.

19. De feriis dominicis et diebus festis.

20. De martyribus, confessoribus et apostatis.

21. De aegrotis 5).

22. De defunctis.

ክፍል⁷⁾፡ ዳ**ግ**መዊ ። በእንተ ፡ ግብራት ⁸⁾፡ ዓለማዊያት ። Pars II. Corpus iuris civilis.

ጽ ወ ሮ **በእንተ ፡ መባልዕት ፡ ወአልባ**ስ ፡ ወአብያት ፡ ወተግባራት ፡

في الماكل والملابس والمنازل [و]الصنايع

23. De cibis, vestimentis, aedificiis et opificiis.

¹⁾ C.: **ወበ**ዠራት ፡ ²⁾ **ወ**አቅምታት ፡ C. ³⁾ C.: እሁድ ፡ ⁴⁾ ዱያን ፡ C. ⁵⁾ Quod caput non pertinet ad infirmos (ut est in Catalogo Oxoniensi) sc. animo, verum ad corpore infirmos, i. e. Latine ad aegrotos. Idem Arabs. 6) . C. — Cum hoc capite pars prima operis explicit: ተፈጸመ ፡ ከፍል ፡ ቀዳማዊ = ⁷⁾ C.: ጉባዔ ፡ ⁸⁾ De alterius partis argumento ipse codex accuratius haec adfert: 1174 : 9164 : 91799 ብሕቲቱ : በሕ : በلشخص) : ለቡስበት : ሰንብዮሚ፤ ምግብናስ (الامور العالميّة :A.) : ተ ሳበ ፡ ሰብእናሁ ፡ (ጅ፟ዾጁ) ወግዕዙ ፡ ውእቱ ፡ [C.: ዓለ"፡ ወባሕቱ ፡ እስመ ፡ ዖታ ፡ መርስ ፡ በእንተ ፡ ፩ ገጽ ፡ በአምጣን ፡ አርአያ ፡ ገጹ ፡ ወጾታሁ ፡ ውእቱ ፡] ዘከመ ፡ መባልዕት ፡ ወአ ወኅርመተ ፡ [C.: ወኅርመት ፡] ዕቁባት ። ወምግብናለ ፡ [C.: ወመግበሶ ፡ እንተ ፡ አብያት ፡ ወማኅደር ፡ ነዋ ፡ ቀደመ ፡ መብዝኅቶሙ ፡ ውስተ ፡ አንቀጸ ፡ ተግሣጽ ፡ አለማዊ ፡] ዘበበ ሥርዓታ ፡ ናሁ ፡ አቅዴምን ፡ መብዝኅታ ፡ በአንቀጸ ፡ ተግሣጸሙ ፡ ለሕዝባውያን ፡ ከመ ፡ ይንበር ፡ ብእሲ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ፡ [C.: ከመ ፡ ገብረ ፡ ብእሲ ፡ መ"፡] ወወልዱ ፡ ወገብሩ ፡ ወምግብናስ ፣ [C.: ወምግብሰ፣] ሀገራዊት ፡ ዘከመ ፡ ተናግዶ ፡ [C.: ግብረታት ፡] ወተፈትሔ ፡ [C.: ወተፈትሔታት ፡] ወኵነኔ ፡ ፍትሕ ፡ ዘበእንተ ፡ አበሳት ፡ [C. post ወተፈት"፡ -- ወተ ግሣጸ ፡ አበ"፡] ውእቱ ፡ ወኍልቄሙ ፡ ጽ ወ ፱ አንቀጽ ፡ [C.: አናቅጽ ፡] ለፍጻሜ ፡ [C.: በ እንተ ፣ ፍጻ"፣] 96 [C.: 9 ወ δ] አንቀጽ # [C.: አናቀጽ ፣] —

ጵወ፬ በእንተ፡ሕ**ፄ፡ወው**ሂበ፡ንዋይ፡ ዘዓቅመ ፡ ሰብሳብ ፡ ወአውስበ ፡ الخطبة والاملاك والزيجة ኛ ወ ሯ በ**እንተ፡ኅር**መተ፡ዕቁባት። ኛ ወ ፯ በእንተ ፡ ሀብት¹⁾ ፡፡ ፳ ወ ፯ በእንተ ፡ ልቃሕ ፡ ወተሀብዮ ፡ ወአታዝ ፡ ወአመግቦ²⁾ ፡፡ القرض والرهن والضمان والنفالة .. A.: ኟ ወ ፰ በእንተ ፡ ሕስት ፡ ከመ⁸⁾፡ ልብስ ፡ ወእንስሳ ፡ ወካልአኒሆሙ ፡ A.: في العارية (sic) ጽወፀ **በእንተ ፡ ምዕቅብና ፡ ንዋይ ፡ ወ** ዘይመስሎ ፡፡ A.: "de deposito". ፴ በእንተ ፡ ምግብና ⁴⁾ ፡ في الوكالة ፴ ወ ፩ በእንተ⁵⁾፣ ግብርናት ፣ ወግዕዛን ፣ ወአግዕዞ ፡ ገብር ፡፡ في الحرية والعبودية A.: ፴ ወ ፪ በእንተ ፡ ሐፃኒ ፡ ዘከሙ ፡ ሕቅፌ ተ፡ሕፃን፡በኵሉ፡ግብሩ። في الجحب ፴ ወ ፫ **በእንተ ፡ ሤጥ ፡ ወተሣይ**ጦ ፡ **ወ**

في المبايعات وما يتبعها

في الشركة

፴ ወ ፬ በእንተ ፡ ተሳትፎ ፡ ንዋይ ፡ ወዘይ

መትሎሆሙ ፡፡

A.:

መስሎ ፡ለዝንቱ ፡ ግብር ፡፡

- 24. De sponsalibus, dote et matrimonio.
 - 25. De interdicto concubinarum.
 - 26. De donatione.
- 27. De mutuo, fideiussione, pignore et feudo.
- 28. De commodo, velut vestium, animalium etc.
- 29. De pecuniae custodia rerumque similium.
 - 30. De procuratione.
- 31. De servitute, libertate et servi manumissione.
- 32. De curatore et tutela minorennium.
 - 33. De venditione, emtione et caeteris.
- 34. De communione bonorum et rebus similibus.

¹⁾ Vid. P. Agostino Ciasca, I papiri del Museo Borgiano della S. C. de propaganda fide Trabotti e commeatati dal P. A. C., Roma 1881 pag. 17. 2) d.: C. 3) C.: መከሙ ፡
4) Haec una lectio est omnium codicum: Dillmanni igitur annotatio (Catalog. codd. manuscript. Biblioth. Regiae Berolin. pag. 34 sub 32) በአንተ፡ምግብና: ከአምጽአዎ፡
አምአብጥሊስ: ወዘይመስሎ፡ "dieselbe Ueberschrift in Handschrift 43 und in der Franckfurter Handschrift, anders in der Oxforder" a vero abhorret. Namque ista scriptura in nullo (in Oxon.?) codice invenitur.—መግበ: ምግብ። C. 5) C.: በ":ቅኔ: መግዕዝን: መአግዕዝን:

፴ ወ ፫ በእንተ ፡ አገብሮ ፡ ወመዓት ። A.: ፴ ወ ፫ በእንተ ፡ ተዓስበ ፡ ቤት ፡ ወውሂ በ ፡ ንዋይ ፡ ለምድር ፡ ዘከመ ፡ ገመታ ፡

في الاجارات والحكور الابيات وما A.: م يتبعها

፴ ወ ፯ በእንተ ፡ ሐኒጻ ፡ ሕንፃ ፡ ወዝይ ተልዎ ፡

A.: vid. 36.

፴ ወ ፭ በእንተ ፡ ልቃሕ ፡፡

ል.: ፴ ወ ፱ በእንተ ፡ ተአምኖ ፡ *ኃጣው* እ ፡፡

نه الأعراف A.:

ማ በእንተ ፡ ሬኪብ ፡ ዘተገድፈ ፡ እምእን ስሳ ፡ ወዘይመስሎ ፡፡

فيما يوجه ضايعًا ٨.:

፵ ወ ፩ በእንተ ፡ ጽሒፌ ፡ ትእዛዝ ፡ ዘንዋይ =

لوصيّة بالمال A.:

፵ ወ ፪ በእንተ ፡ ርስት ፡

في المواريث A.:

፵ ወ ፫ በአንተ ፡ ፌታሒ ፡ ወዘምስሌሁ ፡፡

الحاكم وما معد A.:

፵ ወ ፬ በእንተ ፡ ነገሥት ፡

لملوك A.:

፵ ወ ፭ በእንተ፣ብሎይ፣ወሐዲስ ፡

في العتيقة الحديثة A.:

፵ ወ ፮ በእንተ ፡ ኵነኔ ፡ ከሐድያን ፡፡

في عقاب الكفر A.:

፵ ወ ፯ በእንተ ፡ ቀታልያን ፡

35. De vi et ira.

36. De locatione domicilii et canone praedii.

- 37. De aedificiis et caeteris.
- 38. De mutuo.
- 39. De confessione peccatorum.
- 40. De rebus amissis, ut animalibus etc.
- 41. De testamentis.
- 42. De haereditate.
- 43. De iudice eiusque adiutoribus.
- 44. De regibus*).
- 45. De Vetere et Novo Testamento.

f

- 46. De poenis apostatarum.
- 47. De homicidis.

^{*)} Huius capitis textum edidit Augustus Arnold. (Libri Aethiopici Fetha Negest, i. e. Canon Regum caput XLIV de Regibus. Halis Saxonum 1841. 4°). Nonnulla haud bene, ne dicam false, explicavit.

XLII

- 48. De fornicatione punienda.
- 49. De poenis furum.
- 50. De variis delictis.
- 51. De variis rebus*).

^{*)} Conclusio: ተፈጸሙ: አንቀጽ = Explicit caput.

PARS PRIMA:

TEXTUS AETHIOPICUS.

Jus connubii.

Aethiopice.

Cod. A.: f. 55a; Cod. B.: f. 110b; Cod. C.: f. 70a; Cod. F.: f. 147; Cod. T.: f. 167a.

አንቀጽ ፡ ጽ ወ ፬ ።

በእንተ ^{ነ)} ፡ ፍሀረት ፡ ወዕሄ ፡ ወአውስበ ፡ ወዘይተልዎ ³⁾ ፡ ለዝንቱ ፡ ወውሕተ ፡ *'ኔ ምዕራ* ፋት ³⁾ ፡፡

ምስራና፡ ቀዳማዊ ፤ እምቅድመ ፡ ንንግር ፡ በእንተ ፡ ተዋስበ ፡ ይደልወን ፡ ከመ ፡ ንዝ ከር ⁽⁾ ፡ አስመ⁵⁾ ፡ መፍቅድ ፡ ቀዳማዊ ፡ ቦቱ ፡ ፪ ግብራት ፤ ፩ አምኔሆሙ ፡ ወሊደ ⁶⁾ ፡ ውሉ ድ ፡ ለአትርፎ ፡ ዘርአ ፡፡ ወይመርህ ፡ ጎበ⁷⁾ ፡ ዝንቱ ፡ ቃለ ፡ አግዚአብሔር ፡ ዘይቤሎሙ ፡ ለእምሔው⁸⁾ ፡ ወለአምሔውት ፡ ቀዳማውያን ፤ ብዝኍ ፡ ወተባዝኍ ፡፡ ወኢይከውን ፡ ዝንቱ ፡ ዘአንበለ ፡ በተራክበ ፡ ለወሊድ ፡፡ ወዓዲ ፡ ሶበ ፡ ተተክለት ⁹⁾ ፡ ፍትወት ፡ በጠባይሪ ፡ አንስሳዊት ፡ ከመ ፡ ይትፈጸም¹⁰⁾ ፡ ኃውሣ ¹¹⁾ ፡ ተራክበ ፡ ዘይከውን ፡ አምኔሁ ፡ ዘርአ ፡፡ ወዝን ቱ ፡ ላዕለ ፡ ፪ መፍቅዳት * ፡ መዋም ፡ ፍትወት ¹⁹⁾ ፡ በተራክበ ፡ ለወሊድ ፡፡ ወዳግማዊኒ ፡ ረድኤ ት ፡ ዘትከውን ፡ ማእከለ ፡ ውሱባን ¹³⁾ ፡ ፩ አምኔሆሙ ፡ ለካልኡ ፡ በአንተ ¹⁴⁾ ፡ አቅልሎ ፡ ድ ^{Cod. T.: f. 167} ^{b.}

¹⁾ O.: በእንተ ፡ ሕፄ ፡ ወውሂበ ፡ ንዋይ ፡ ዘዐቅሞ ፡ ስብሳብ ፡ ወአውስቦ ፲ (Dillmann, catalog. pag. 28.) ²⁾ C.: ወዘይመስሎ ፡ ³⁾ C.: ምዕራት ፣ d.; habet ፡ ወው እቱ ፡ ፮ ክፍል ፡ ተዳማዊ ፡ መቅድመ ፡ ነገር ፡ በእንተ ፡ አውስቦ ፡ ዘይደሉ ፡ ከመ ፡ ይዘከር ፡ "
⁴⁾ B., F., T.: ንዝ " ፡ ነገረ ፡ ቀዳማዊ ፡ (F + T false: ቀዳማዊ ፡) ⁵⁾ አስመ ፡ d. cod. T.: ለተዳማዊ ፡ ለቲ ፡ ለመፍቅድ ፡ ቦቱ ፡ " — B.: አስመ ፡ ለመፍቅድ ፡ " ⁶⁾ C.: አውልዶ ፡ ⁷⁾ C.: ላዕለ ፡ ⁸⁾ T.: ለአምሒዋቲን ፡ ተደማው ያን ፡ — C.: ለአምሔዋትን ፡ ቀዳ " ፡ ⁹⁾ C.: ተተከለት ፡ ¹⁰⁾ MS.: ይትፈጸማ ፡ ¹¹⁾ Cod. C.: ከመ ፡ ይኩን ፡ ተኃሥሥ ፡ ለተራ " ፡ ¹²⁾ F.: ፍትወታት ፡ ¹³⁾ Cod. noster: ውሱናን ፡ ¹⁴⁾ C.: ላዕለ ፡ ¹⁵⁾ Cod. C.: ወይመርሕ ፡ ቃሎ ፡ "

^{*}Sterisco lectio depravata significatur: conferas annotationes nostras in Versionem Latinam.

አዳም ፤ ኢይሤኒ¹) ፣ ከመ ፣ ይኩን³) ፣ አዳም ፣ ባሕቲቱ ፤ ንግበር³) ፣ ሎቱ ፣ ቢደ ፣ ^{Cod. B.: f. 111*.} ^{Cod. F.: f. 148.} ዘይረድአ ⁴⁾ ፡፡ ወሙፍቅድ ፡ ተዳማዊ ፡ ዘአውስቦ ፡ በአንተ ፡ ወሊደ ፡ ወሉድ ፡ ወአብዋሎ ፡ ይሑር⁶⁾ ፣ ኀቤሃ ፣ በዋንተ⁷⁾ ፣ ሕ**ግ** ፣ ዘቀደ**ም** ፣ ተነ**ግ**ሮቱ ፣ ወውእቱኒ⁸⁾ ፣ ክዕበ ፣ ዘዶኃራዊ ፡ ሕግ ፡ ዘተንግረ ፡ በፍጻሜሁ ⁹⁾ ፡ ለዝንቱ ፡ ዓለም ፲ ኀበ ፡ ፫ አክፋል ፡ ይትከፈል ፡፡ ከፍል ¹⁰⁾ ፣ ቀዳማዊ ፲ ሶበ ፣ ኮን ፣ **ውዕ**የት ፣ ዘፍትወት ¹¹⁾ ፣ በብኵ*ኃ*ን ፣ ዘያወድቅ ፣ ውስተ ፣ ተዓድም ፡ ሕግ ፡ [ምክር ¹³) ፡] ወአውስቦስ ፡ በአርአያ ¹³) ፡ ከመዝ ፡ ውእቱ ፡ መፍትው ፡ ይሔ ር 14) ፡ ኀቤሃ ፡ ወይመርህ 15) ፡ በአንቲአሁ ፡ ቃለ ፡ ጳውሎስ ፡ ሐዋርያ ፡ ዘይቤ ፡ በመልእክቱ ፡ Cod. T.: f. 1688. ት ¹⁹⁾ ፣ ወለመበለታት ፤ ሥናይ ²⁰⁾ ፣ ሎሙ ፣ አመ ፣ አበሩ ፣ ከማየ ። ወአመ ²¹⁾ ፣ ኢይክሉ ፣ ተን በእንተ ፡ መበለታት ²⁴⁾ ፡ ዓዋድያት ፡ በመልእክቱ ፡ ጎበ ፡ ጢሞቴዎስ ²⁵⁾ ፡ ቀዳማዊ ፡ ሯ ⁸⁶⁾ = አንሰ²⁷⁾፣ እፈቅድ ፡ ከመ ፡ ይትዋሰባ²⁸⁾፡ ውርዝዋት ፡ አ**ም**ኔሆን ፡ ወይለዳ²⁹⁾፡ ውሉደ ፡ ወ cod. C.: f. 70b. ይመግባ ፣ አብያቲሆን ³⁰⁾ ፣ ከመ ፣ ኢይርከብ ፣ ጸላኢ ፣ ምንተ**ኒ ፣ ምክንያተ ፣ ስላቅ = ወ**ዳግ ምኒ ፤አውስቦሰ³¹⁾፡ ይደሉ ፡ ኃዲጎታ ፡ ለዘይትከሐሎ ፡ መዊአ ፡ ፍትወታት ፡ አ**መ**²⁹⁾፡ አከ ፡ ተመስሎቱ 35) ፤ ወይመርህ ፡ ጎበ ፡ ዝንቱ ፡ ቃለ ፡ ጳውሎስ ፡ ሐዋርያ ፡ ለሰብአ ፡ ቆሮንቶስ ፡

¹⁾ C.: false: ኢይሢኒ : ²⁾ T.: ይኩን : ³⁾ MS.: ይ**ግ**በር : ⁴⁾ C.: በአምሳሊሁ ፡ ወበመ ፍቅድ ፣ ቀዳማዊ ፣ በእንተ ፣ አውስበ ፣ አውልዶ ፣ አዋልድ ፣ ወአብዋሎ ፣ ፍትወት ፣" ⁵⁾ C.: ወተዋስበ ፣ በአምሳል ፣ እም ፣ ጎበ ፣ ዋንተ ፣ ነንድ ፣ ይሐር ፣ ጎቤሃ ፣ በዋንተ ፣ ሕግ ። ወና ሁ ፡ ቀደመ ፡ ተነገሮ ፡ ወውእቱ ፡ በተፍጸሚተ ፡ ሕግ ፡፡ ወበተፍጸሚተ ፡ ዝንቱ ፡ ዓለም ፡፡ codicis B., invenitur autem in margine msi. 8) F.: Oo-ht: 9) T.: hon: et 1522 ሁ፡ ¹⁰⁾ C.: ክፍል ፡ d. in cod. C. ¹¹⁾ C.: በፍተወት ፡ ወብዙ ኃን ፡ ይወድቅ ፡ ውስተ ፡ " ¹³⁾ d. in codd. C., F., T.; in cod. B. in margine chartae. 13) B.: 1386: 14) T.: BAC: — cod. C.: ይሐር ፡ ሃቤሀ ፡ ¹⁵⁾ F.: ይ**ምርህ ፡ ጎበ ፡ ግብር ፡ በአ**ንቲአሁ ፡ " ¹⁶⁾ codd. C. et T.: ቀዳሚ **፡** ¹⁷⁾ ዘ ፡ d. in C.: ¹⁸⁾ C.: ወእብል ፡ — T.: ወእብሎሙ ፡ — B.: ወእቤሎሙ ፡ ¹⁹⁾ C.: አንስተ ፡ ²⁰⁾ F.: **ሥናይት** ፣ ²¹⁾ B.: **ወለአ**መ ፣ — inepte cod. C.: ወከመ ፣ ²²⁾ C.: በአላት ፣ ²³⁾ C.: በብ ሂሎቱ ፡ — cod. B. et F.: ወብሂሎ "፡ ²⁴⁾ C.: አመበሊታት ፡ ²⁵⁾ MS.: ጢሞቴቴዎስ ፡ ²⁶⁾ C.: d.: & ፣ ²⁷⁾ C.: ወአን ፣ ²⁸⁾ B.: ይትወ" ፣ — C.: ይትዋሰቡ ፣ ²⁹⁾ C.: ይለደ ፣ ³⁰⁾ C.: ቤቶን ፣ ከ መ ፡ ኢይከሃል ፡ ጸላዒ ፡ ምንትኒ ፡ ምክንያት ፡ ስላቅ = ³¹) አውስበ ፡ ድልው ፡ ለዘ ፡ የኃድጋ = ወእም ፡ አከ ፡ ያእምር ፡ አመ ፡ ይከል ፡ **መ**ዊአ ፡ ፍት " ፡ C. ³³⁾ T. : ለአመ ፡ ³³⁾ F. et T. : ቱስ ስተ፣ ³⁴⁾B.: ልማዳት፣ ³⁵⁾C.: ወበእንተዝ፣ ዘይሤኒስ፣ ተዳምሮቱ፣ አው፣ ይቴይስ፣ ተጋብ አቱ ፡ አ**ው** ፡ ረኪበ ፡ አርአያሁ ፡ ይመርኅ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ቃል ፡ ሐዋርያ **፡ ፋ**ሮንቶስ =

ቀዳማይ¹)፣ ፯ ¤ በእንተ²)፣ ግብርስ፣ ዘጸሐፍክሙ ፣ ሊተ ፣ በእንቲአሃ ፲ ሥናይ ፣ ውእቱ³)፣ ለብእሲ ፡ ኢቀሪበ ፡ አንስት = ወባሕቱ ፡ ከመ ፡ ኢይዘምዉ ‹)፡ ይንበር ፡ ብእሲ ፡ ምስለ ፡ ብ እሲቱ ፡ ወብእሲትኒ⁵⁾ ፣ ትንበር ፡ ምስለ ፡ ምታ ፤ ወእብል ፡ ዘንተ ፡ ከመ ፡ ዘይትከሐሎ ⁶⁾ ፡ _{Cod. T. : f. 168} ኒ. ለድኩማን ፣ አከ ፣ በትእዛዝ ፣ ምቱር ፤ ወአንስ ፣ አፈቅድ ፣ ከመ ፣ ዙሉ ፣ ሰብእ ፣ ይኩን ፣ ከ ማየ ፡ በንጽሕ ¤ ወባሕቱ ፡ በከመ ፡ ከፈሎ ፡ እንዚአብሔር ፡ እምን ፡ ጸጋሁ ፣ ወበ^{፣)} ፡ እም በጎቤየ⁹⁾፣ ትእዛዝ ፣ በጎበ¹⁰⁾፣ እንቲአሃ ፣ እምጎበ ፣ እግዚአብሔር ፲ ወባሕቱ ፣ እ**ም**ክር¹¹⁾፣ _{Cod. B.: f. 111b.} በእንቲአሃ ፡ ከመ ፡ ብእሲ ፡ ዘጸንዎ ¹⁹⁾፡ እግዚአብሔር ፡ ይኩን ፡ ምእመነ = ወባሕቱ ¹³⁾፡ እ ትሐዘብ ፡ ከመ ፡ ገነንቱ ፡ ግብር¹⁰፡ ሥናይ ፡ በእንተ ፡ **መከ**ራ ፡ ዘመን ፡ ወይኄይሶ ፡ ለብእሲ ፡ ይ3በር¹⁵⁾፡ ከመዝ = ወእመ¹⁶⁾፡ ከ3ከ ፡ አብእሲ¹⁷⁾፡ ዕሙረ ፡ በብእሲትከ¹⁸⁾፡ ኢት*ኅሥሥ* ፡ ተ ፈልጦታ ፡፡ ወእመስ ፡ ከንከ¹⁹⁾ ፡ ዘኢትፈቅድ ፡ ብእሲተ ፡ ኢትኅሥሥ ፡ ኪያሃ ፡ እስመ ፡ ይ ከውን ፡ ምንዳቤ ፡ ወመከራ ፡ በውስተ ፡ ሥጋ ፡ ለእለ^{ያ፡፡)}፡ ሀለዉ ፡ ከመዝ^{ያ፡፡)}፡፡ ወበሕቱ ፡ አንስ ፡ አምሕከክሙ ፡ ወአብለክሙ ፡ ዘንተ ፡ አአኃውየ ፡ እስመ ፡ መዋዕል ፡ ናሁ ፡ ቀርበ ¤ Cod. T.: £ 1694. ወበአንተ ፡ ገነንቱ ፡ አፈቅድ ⁹³⁾ ፡ ዘእንበለ ፡ ኃዘን ፡ ከመ ፡ ተሀልዉ **፡** አስመ ፡ ለዘአልበቱ ⁹³⁾ ፡ Cod. F.: f. 149. ብእሲት ²⁴⁾፡ ይሄሊ ፡ ለንብረ ፡ እንዚሉ ፡ ዘከም ፡ እር ፡ ያሠምሮ ፡ ለእንዚአብሔር ፲ ወዘ ሰ⁹⁵⁾ ፡ ቡቱ ፡ ብእሲት ፡ ይሄሊ ፡ ለ**ግብረ** ፡ **ዓለም ፡ ዘከመ ፡ እ**ፎ ፡ ያሠምራ ፡ ለብእሲቱ ፡ ወዝ ንቱ፡ ይትከፈል ¤ አስም²⁶⁾፡ ማእከለ ፡ ዘያወስብ ፡ ወማእከለ ፡ ድን**ግ**ል ፡ ሀሎ ፡ ፍልጠት ²⁷⁾፡ ዕውቅ ፲ እስመ ፣ እመ²⁸⁾፣ ኢኮንት ፣ ብእሲት ²⁹⁾፣ ለብእሲ ³⁰⁾፣ ትሄሊ ፣ በእንተ ፣ ዘያቀርባ ፣

¹⁾ C., F., T.: ቀዳማዊ ፣ ²⁾ C.: ወበአንተ ፣ ³⁾ ውእቱ ፣ d. C. ⁴⁾ C.: ይዘም**ወ.** ፣ sine ኢ ፡ — ብእሲኒ ፡ ይትአኃዝ ፡ በብእሲቱ ፡ ወብእሲትኒ ፡ ትትአኃዝ ፡ በ**ም**ታ ፡ ወእብል ፡ ዘንተ፡ " 5) F.: ብአሲ ፣ ትንበር ፣ false pro: ብአሲት ፣ ትንበር ፣ 6) T.: ዘይትከሀል ፣ — F.: ዘይትከሃሎሙ ፡ — C.: ይትከአል ፡ ⁷⁾ F.: ወእምኔሆሙ ፡ — B., C., T.: d.: ወ ፡ ⁸⁾ በእምኔ ሆሙ ፡ ይከውን ፡ ከመዝ = ወበአንተ ፡ ድንግልናስ፡ " C. — 9) C.: በጎቤን ፡ 10) B., F., T.: በእንቲአሃ ፡ — C.: በእንቲሃ : 11) T.: እምክር : 12) B.: ዘጻግዎ : errore scribentis. 13) C.: ወእትሐዘብ ፣ ¹⁴⁾ ሥናይ ፣ **ግብር** ፣ ፐ. ¹⁵⁾ C.: ይታብር ፣ ¹⁶⁾ ወአመስ ፡ ፐ. ¹⁷⁾ d.: B. ¹⁸⁾ B.: ምስ ለ ፡ ብአ"፡ — C.: በብአሲ ፡ ¹⁹⁾ C.: ከን ፡ ኢትፈቅድ ፡ — T.: ኢትፈቅድ ፡ absque អ ፡ ²⁰⁾ C.: ለእለ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ከመዝ ፡ አምሀከከሙ ፡ ወአብል ፡ " ²¹⁾d.: T. ²⁹⁾C.: አሔሊ ፡ ከመ ፡ ት ኩት ፡ ዘእንበለ ፡ ብእሲት ፡ አስመ ፡ " ²³⁾ C. et T.: ዘአልቦቱ ፡ , idem F. ²⁴⁾ C.: ብእሲተ ፡ ያሥተሐም ፣ ለግብረ ፣ አግ "፣ ⁹⁵⁾ C.: ወዘሂ ፣ ቦቱ ፣ ብአሲተ ፣ ያሳተ ፣ (sic) ሐምም ፣ ለግብ ረ ፡ ዓለም ፡ — B.: ወዘሰ ፡ ብእሲት ፡ ቦቱ ፡ " ²⁶⁾ C.: ጎበ ፡ ማዕከዕ ፡ ዘያወስብ ፡ ወጎበ ፡ ማዕ ከለ ፡ ድንግ [ል ፡] ለተከፍሎ ፡ አስመ ፡ ኢከነት ፡ " ²⁷⁾ T.: ፍልጠት ፡ ወዕውቅ ፡ ²⁸⁾ B.: d. እም ፣ ⁹⁹⁾ T.: ብእሲተ ፣ ብእሲ ፣ — B.: ለብእሲት ፣ ³⁰⁾ C.: (ለብእሲ ፣) ታስተ ፣ ሐምም ፣ ለ ግብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሶበ ፡ ንጽሕተ ፡ ኮንት ፡ በሥ*ጋ*ሃ ፡ ወንፍስ ¤ ወእ*መስ ፡* ላቲ ፡ ምተ ፡ ታስተ ፡ ሐምም ፡ ለግብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘከመ ፡ እር ፡ ታሠምሮ ፡ ለምታ ¤

ጎበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ትኩን ፡ ንጽሕተ ፡ በሥጋሃ ፡ ወንፍሳ ፤ ወእንተሰ ፡ ላቲ ፡ ምት ፡ cod. т.; г. 1696, ትሔሊ ፣ ለግብረ ፣ ዝንቱ ፣ ዓለም ፣ ዘከም ፣ አፎ ፣ ታ心ምሮ ፣ ለምታ = ወአንስ ፣ አቤ 1) ፣ н 3ተ ፡ ለበቊዔትክሙ ፡ ወአከ ፡ ከመ ፡ አሥግርክሙ^{ኔ)}፡ ለተሐንቶ ፲ ዳእሙ ፡ ከመ^{ኔ)}፡ ትጽ ሐቁ⁴⁾፣ ዘልፈ ፣ ለቀራብ ፣ ጎበ ፣ እግዚእክሙ ፣ በአርአያ ፣ ሥናይ ፣ እንዘ⁵⁾፣ ኢታስተሐም ሙ⁶⁾፣ ለግብረ ፡ ዝንቱ⁷⁾፡ ዓለም ፡፡ ወለአመቦ⁸⁾ ፡ ብእሲ ፡ ዘይሄሊ ፡ ከመ ፡ ይከውኖ ፡ ስላቀ ፡ ወየኃፍር ፡ በአንተ ፡ ድንግልናሁ ፡ እስመ ፡ ኃለር ፡ ጊዜ ፡ አውስቦ ⁹⁾፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ ያ ውስብ¹⁰⁾፣ ወይግበር¹¹⁾፣ ወኢኮን ፣ ምንብስ ፲ ወለእምስ¹⁹⁾፣ መተረ ፣ በሕሊናሁ ፣ ከመ ፣ ይዕቀብ 13) ፣ ድንግልናሁ ፣ ኢያገብሮ ፣ መትሂ ፣ ከመ ፡ ይዕሉ ፡ እስመ 14) ፣ ፈድፋዴ ፣ ሠናየ 15) ፣ ግብረ ፡ ገብረ ¤ ወኵሉ ፡ ዘይሜጡ ፡ ድንግልናሁ ፡ ለአውስቦ ፡ ሥናየ ፡ ገብረ ፲ ወዘሰ ^{ነ6)} ፡ ኢ መጠወ ፡ ድንግልናሁ ፡ ለአውስቦ¹⁷⁾ ፡ እንተ ፡ ትኄይስ ፡ ፈድፋደ ¹⁸⁾ ፡ ሠናየ ፡ ገብረ ፡ ወሐዋ Cod. B.: £ 1134. ርያኔ ፣ ተለመ¹⁹⁾ ፣ ዘንተ⁹⁰⁾ ፣ ከመ ፣ ቃለ ፣ እግዚእን ፣ ዘይቤ²¹⁾ ፣ በወን**2**ል ፣ ቅዱስ ፣ ዘ**ግ**ቴ ዎስ ፡ ዘ ዓ ወ ፣ በተፍጻሜተ ፡ ምዕራት ፡ ዘይቤ^{ንን)}፣ አስመበ ፡ ሕ**ጽዋን** ፡ አለ ፡ ሐ**ፀ**ዉ ፡ ርአ ስሙ²³⁾፡ በእንተ፡*መንግሥተ፡ ስ*ማያት ፤ ወዘይክል²⁴⁾፡ ከ**ሙ**፡ ይጹር፡ ለይጹር ¤ ወዘንተ²⁵⁾፡ ^{Cod. T.: f. 170*.} ይቤ ፣ በእንተ ፣ ተ**ሠ**ተዎተ ፣ ቃሎሙ ፣ ለአርድእት ፣ ሶበ ፣ ይቤልዎ ፲ አውሰ ፣ ከመዝ³⁶⁾ ፣ ሥ ርዓተ ፣ ብእሲ ፣ ምስለ ፣ ብእሲቱ ፣ ኢርቱዕ ፡ ከመ ፣ ያውስቡ ¤ ወኢይቤ²⁷⁾፣ አግዚእን ፣ በ cod. C.: f. 71°. ዝንቱ ፡ ቃል ፡ በአንተ ²⁸⁾ ፡ መቲረ ፡ አባለ ፡ ዘርእ ፡ አስመ ፡ ዝንቱስ ²⁹⁾ ፡ ያርሕቅ ፡ አመንግ ሥተ³⁰⁾፣ ሰማያት ፣ በከመ³¹⁾፣ ቀደመ ፡ *ገሥጾተ* ፣ ዝንቱ ፡ ማብር ፡ በጎበ ፡ ተነግረ ፡ ለተከል አ ፡ እምኔሁ ፡ ዘንቡር ፡ ቅድመ ፡፡ አላ³²⁾ ፡ ይቤ ፡ በእንተ ፡ መቲረ³³⁾ ፡ **ገ**ቢረ³⁴⁾ ፡ ፍጻሜ ፡ ለመ ቲረ³³)፣ መፍቅዳት ፣ ለበኢሕ ፣ ጎበ ፡ መንግሥተ ፣ ሰማያት ¤ ወዓዲ³⁶)፣ እምነ ፣ ቃሉ ፣

ዘንቡር ፡ በብስራተ ፡ ማቴዎስ ፡ ወማርቶስ ፡ ወሉቃስ ፡ አሜን ¹⁾፡ አሜን ፡ አብለክሙ ፡ አል በ ፡ መጉሂ ፡ ዘየኃድግ ፡ ብእሲቶ^{፡)} ፡ በእንተ ፡ *መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወኢይነሥ*እ^{፡)} ፡ ሀየ ንተ ፡ ዝንቱ ፡ **መከ**ዕቢተ⁴⁾ ፡ ብዙኃ ፡ በዝ ፡ ዓለም ፡ ወበዘይ*መጽ* አኒ⁵⁾ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለ ም = ወሣልስኒ⁶⁾፤ አውስቦስ ፡ ብውህ ፡ በከመ¹⁾፡ ርኢን ፡ ለዘሀለው ፡ በክልኤቱ ፡ ፍናዋት ፡ _{Cod. T.: f. 170}ኦ. ተዳማውያን ፡ ይትዓወቅ ፡ ከመ ፡ ኢየዓይ ⁸⁾፡ በአሳተ ፡ ፍትወት ፡ ወለዘኢከን⁹⁾፡ ዕናፈ ፡ እ ምኔሃ = ወይመርህ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ቃለ ፡ ሐዋርያ ፡ ዘይቤ ፡ ዘ ፰ = ወለእመ ¹⁰⁾፡ ፈቀድከ ፡ cod. F.: f. 150. ከ**ም**፡ ታውስብ፡ አከ፡ ዝንቱ፡ አበሳ¹¹⁾፤ ወለአ**ም፡** ተወስበት፡ ድንግል፡ ለብእሲ፡ አከ¹⁹፡ አበሳ¹³⁾፣ ላዕሌሃ = ካዕበ ፣ ዕብ ¹⁴⁾፣ ፲ ወ ፩ **ክ**ቡር ፣ ውእቱ ፣ አውስበ ፣ በዠለሄ ፣ ወምስካበ ሙ ¹⁵⁾፣ አልቦ¹⁶⁾፣ ስዕበት ¹⁷⁾። በስ ፡ ፭ ፣ ወአውስቦስ ፣ አምድኅረ ፣ በፅዓ¹⁸⁾፣ ድንግልናሁ ፣ **ኃፍረት ፡ ውእቱ ፡** ዝፅንቆራ ¹⁹⁾ ፡ ፲ ወ ፰ **፡ ወ**ኵ**ሉ ፡ ዘበፅዓ ፡ ከመ ፡ ይፅቀብ⁹⁰⁾ ፡ ድንግልና** ሁ ፡ ይ**ፈጽም ፡ ፌ**ቃዳቲሁ ፤ ወእመ ፡ አከ ፡ ይከወን ²¹⁾ ፡ ፍትሔ ፡ ከ**መ** ፡ ዘአውሰበ ፡ ፪ **ብ**እ ሲተ ፡፡ ወዝንቱ ፡ ውእቱ ²²⁾ ፡ ቃል* ፡ ዘንቤ²²⁾ ፤ እስ**ም** ፡ አውስበ ፡ ቀጻማዊ ፡ ዘበአሐቲ²³⁾ ፡ ብእሲት = ወአውስቦስ ፡ ዳግማዊት ²⁴⁾ ፡ ካልአት ፤ ተሐፅፅ ²²⁾ ፡ አምተዳማዊት ²⁵⁾ = ወለዛቲ ²²⁾ ፡ _{Cod. B.: f. 112}b. ተሥርዓ ፡ በተኖናት ፡ ከመ ፡ ኢትኩን ፡ ላቲ ፡ በረከተ ፡ ተክሊል ፡ አላ ²⁶⁾ ፡ ይ**ግ**በሩ ²⁷⁾ ፡ ጸሎ ተ ፡ አስተስርዮ = በስ²⁸⁾ ፡ ፵ ወ ፫ = **ወአ**መስኬ⁹⁹⁾ ፡ ፖዴ ፡ መንጨዋ³⁰⁾ ፡ ዘኢነባቢ³¹⁾ ፡ ይትን cod. T.: £ 171². በእንተ³⁴)፣ ዘኢኮንት፣ብውሕተ፣ወበእንተ³ऽ)፣ ዝንቱ፣ፍና ፣ ይደሉ ፣ ዓቂበ ፣ ዛቲ³6)፣ ሕግ ¤ እስመ ፡ ይእቲ³⁷⁾፡ ታወርዶሙ ፡ ለክቡራን ፡ አምክብሮሙ ፡ ዘውአቶሙ³⁸⁾፡ ካሀናት ፡ ወይ

¹⁾ T.: አ**ሚን ፡ ወአሚን ፡** ²⁾ C. false: ብእሲቱ ፡ ³⁾ C.: ዘኢይንሥእ ፡ ⁴⁾ C.: ወከዕቤ ተ ፣ (sic). ⁵⁾ C.: ወበዘይመጽአ ፣ — B.: ወበዘይመጽአሂ ፣ ⁶⁾ C.: ውሣልስት ፣ አውስበ ፣ [፣]'C.:(ብውሕ፣) በርአይ፣ ከመ፣ ውእቱ፣ ማዕከለ = ፪ ክፍላት ፣ ቀዳማውያን ፣ ይት*ዐ*ወቅ ፣ ከ መ፡ ኢያዓይ ፡ በእሳት ፡ በፍትወት ፡ ወዘኢዕሩፍ ፡ አምኔሃ ፡ ወዘይመርሕ ፡ በእንተ ፡ ዝን ቱ ፡ ቃለ ፡ ሐዋርያት ፡ ፰ = (o tantam insaniam!). 8) F.: ኢይዓይ • 9) T.: ወ ፡ d. 10) B., C. et T.: ለአመ ፣ ¹¹⁾ C.: 077 ፣ ¹²⁾ C.: አከ ፣ ላዕሌሃ ፣ አማ? ፣ — B.: አከ ፣ ላዕሌሃ ፣ አበሳ ፣ እሊ.አሁ ፡ ንጹሕ ¤ ባስልዮስ ፡ ወአውስበሰ ፡ " — B.: ወለምስክበሙ ፡ — T.: ወምስከበሙ ኒ ፡ ¹⁶⁾ B.: አልቦቱ › ¹⁷⁾ T.: ሳብፅት ፡ ¹⁸⁾ C.: ብፅዓት ፡ ድንግልና ፡ ¹⁹⁾ C.: ፅንቶራን ፡ ፲ ወ ፯ ²⁰⁾ ይኩን ፡ ድን**ግ**ልሰ ፡ ይፈጽ**ሙ ፡ ፈ**ቃዳቲሆ**ሙ ፡** C. ²¹⁾ C.: ይከውን ፡ ከመ ፡ ዘ**አው**ሰበ ፡ ²²⁾d.: C. ²³⁾C.:በብእሲት ፡ አሐቲ ፡ ²⁴⁾C.:ዳ**ግግዊ** ፡ ²⁵⁾ አምቀዳሚ ፡ C.—T.: አምቀዳሚት ፡ ²⁶⁾ C.: ወባሕቱ ፣ ²⁷⁾ T.: ይግበር ፣ — C.: d. ²⁸⁾ C.: ይቤ ፣ ባስልዮስ ፣ ²⁹⁾ C.: ወለአ**መ** ፣ ከን ፣ ፆፌ ፡ መንጢጥ ፡ ³⁰⁾ B. et T.: መንጢጥ ፡ ³¹⁾ MS.: ዘኢ ነባቤ ፡ idem B., F., T. ³²⁾ T.: ወይ ተገሀስ ፣ ⁸⁵⁾ C.: እንከ ፣ ፌድፋዴ ፣ d. ⁸⁴⁾ F. et T.: በእንተ ፣ — C.: ወበአንተዝ ፣ — ³⁵⁾ C.: ወለከዊኖታ ፡ ካዕብ ፡ ታነብር ፡ ግብረ ፡ አምነ ፡ ከብሮሙ ፡ " ³⁶⁾ B.: ዝንቱ ፡ ³⁷⁾ B.: ታወር ዶሙ ፣ ይእቲ ፣ ³⁸⁾ C.: እሉ ፣ እሙንቱ ፣ ከሀ ፣ "

እቲ ፡ ሎሙ ፡ ተከውን ፡ ምንንተ ፡፡ ወአውስቦሰ¹⁾፡ ሣልስ ፡ ምኑን ፡ ውእቱ ፡ ወአልቦ ፡ በጎቤነ²⁾፣ አምድኅረዝ ፣ አውስበ ፡ ሕጋዊ ፡፡ ወተ*ጋብ*አሂ³⁾፣ ማእከለ ፣ አውስቦ ፣ ዳ**ግግ**ዊ ፣ አው⁴⁾፣ ዘይበዝጎ ፣ ኢይደሉ ፣ እስመ ፣ ውእቱ ፣ ዝሙት ፣ ከሙት ፣ ዘተንግረ = ወይትከ**ው** ት ፡ እምዘ ፡ ተዘከረ ፡ በእንተ⁵⁾፡ ዘይትፈቀድ ፡ ከዊን ፡ አውስበ ፡፡ እስ**፡፡** ፡ እምድኅረ ፡ ኩን Ms.: f. 56b. ቱ⁶⁾፣ ይደሉ ፣ ከመ ፣ ኢይኩን ፣ ተደምሮቱ⁷⁾፣ ዘዕሙር ፣ ዘአንበለ ፣ ለአስስሎ ፣ ሕማመ ፣ _{Соф. Т : £ 171}ь, ፍትወት ፣ አው ፣ ለኃሢሠ ፣ ዘርእ ፣ ዘያሥምሮ ⁸⁾፣ ለእግዚአብሔር ፣ ወዘይት**ተ**ንይ ⁸⁾፣ ሎቱ = ወይትከሥት⁹⁾፣ ካዕበ ፡ ከመ ፡ ኢይደሉ ፡ ፍሀረት ¹⁰⁾ ፣ ሶበ^{*} ፡ ተ**ዓው** ቀ¹¹⁾ ፡ **ግዕ**ዙ ፡ አምድኅረ¹⁹⁾ ፣ ግብሩ ፡ እምቱሳሔሁ^{፤3)}፡ ወልበዌሁ ፡ በአምጣን ፡ መዊአቱ ፡ ትሕዝብተ ፡ ዘይከውን ፡ እም ኔሁ ፡ አምድኅረ ፡ ምንዳቤ ፡ ፍትወታት ¹⁴⁾፡ ወተመውአ ¹⁵⁾፡ አምኔሃ ፡ አው ፡ እምአተፍአ ታ = ወዘይደሉ ፡ አኚዞታ ፡ ወዘይበዝኅስ ፡ ነገር ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ አንቀጽ ፡ እምቀኖናት ፡ ዕምራት ፡ ዘአብዋሊሳት ፡ በአናቅጽ ¹⁶⁾ ፡ ቀዳማውያን ¹⁷⁾ ፡ ዝ <u>፲</u> ወ ፩ ፡ ወአአምር ፡ ከመ ፡ መ cod. C.: f. 71⁶. ፍቅዳተ ፡ አውስበ ፡ ፫ አሙንቱ ¹⁸⁾ ፡ አለ ፡ ገነኩራን ፡ ዘ<mark>ው</mark> አቶሙ ¹⁹⁾ ፡ ከመ ፡ ግብረ ፡ ፈጣሪ ፡ ጣቢብ ፡ ልዑል ፡ ወእምእለ ፡ ተለውዎ ፡ አግብርቲሁ ፡ ወኢ ረከብን^{%)} ፡ ፩ እምእሉ ²⁹⁾ ፡ ዘይ ፈቅዳ²¹⁾፡ ለሕን^{*}፡ አውስበ፡ ዘእንበለ፡ ለከዊን ፡ ዘርእ³³⁾፡ ባሕቲቱ **፡ ወእ**ም³⁴⁾፡ ኮን ፡ ብእሲ ፡ Cod. T.: f. 172⁸. ዘይዴመር²⁵⁾፣ ምስለ ፣ ብእሲቱ ፣ እምድኅረ ፣ ተከሥተ ፣ ጽንሳ ፣ ወዝንቱ²⁶⁾፣ ኢርቱዕ ፣ ወ ^{Cod. B.: f. 113⁸. ኢብውሕ ፡ ሎቱ²⁷⁾ ፡፡ ወዘሂ ፡ ይፈቅዳ ፡ ኢይፈቅድ²⁸⁾ ፡ ኪያሃ ፡ ዘአንበለ²⁹⁾ ፡ ተራድአ³⁰⁾ ፡ ባሕ} ቲቱ ፡ ወእመ³፡) ፡ ከን ፡ ግሙራ ፡ ዕውቀ ፡ ዘይወድቅ * ፡ ዘኢከን ፡ ተዋሕዶ ፡ በቱ ፡ ዘንተ ፡ ዜ ና ፡ ይስማዕ ፡ ውእቱ ፤ ወአውስበሰ³³) ፡ በአምጣን ³³) ፡ ፌታዶሙ ፡ ለእለ ፡ ተርፉ ፡ ሱበእ ፡

ዘሎሙ ፣ ባቲ ፡ መፍቅዳት ፡ ካልአት ፣ ወእሙንቱ ፡ ሳዕለ ፡ ክፍላት ፡ ብዙኃት ነ ፡፡ በአምኔ ሆሙ ፡ ዘይፈቅዳ²⁾ ፡ ለአውስቦ ፡ በአንተ **፡ ጣዕ**መ ፡ ትፍ**ግ**ዕት ፡ ዘዝክርት³⁾ ፡ ባሕቲታ <u>፤</u> ወኢይሔሊ ፡ ካልአ ፡ ዘእንበሴሃ ፡ ወኢይኔጽር ፡ ጎበ ፡ አጥርዮ ^{‹)}፡ ዘርእ ፡ ወኢ ጎበ ፡ ረድ ኤት ፤ አላ ፡ በዘይንብር ፡ እምከሊአ⁵⁾፡ ጽንስ⁶⁾፡ ወተጸንሰ ፡ እመ**ኒ ፡ እ**መንገሴሁ ፡ አው ፡ እመንገሊ 7 ፡ ብእሲቱ ፡ ወተዓቍረ 8 ፡ በግብረ ፡ ተደምሮ ፡ ባቲ ፡ ወበነጽሮ 9 ፡ ጣዕማት ፡ በ $^{\mathrm{cod.}\,\mathbf{T},:\;\mathrm{f.}\,172^{\mathrm{b.}}}$ ሕቲቱ = ወይትዔንሥ¹⁰⁾፡ በእንተ ፡ ስነ ፡ ብእሲቱ ፡ ወሶበሂ¹¹⁾፡ ከነት *፡ ነጻ*ይተ *፡ አው ፡ ዕ* ሥራን ፡ ከት ፡ አዝማዲሃ ፤ አላ¹²⁾፡ ትሤኒ ፡ መፍቅዶሙ ፡ ለእሱ ¹³⁾፡ አምድኅረ ፡ ብዙኅ ፡ መዋዕል* = ወበ ፡ እምኔሆሙ ¹⁴⁾ ፡ ዘይፈቅድ ፡ አውስቦ ፡ በእንተ ፡ ብዝኃ ¹⁵⁾ ፡ ንዋይ ፡ አው ¹⁶⁾ ፡ በእንተ ፡ ዕበየ ፡ ክብር ፡ አው ፡ በእንተ ፡ ትምክህተ ፡ ዘመድ ፡ አው ፡ ለተደምሮ ፡፡ ወበእን ተ¹⁷⁾፣ ዝንቱ ፡ በዘይትዔገሥ ፡ *ጎ*ሥመ¹⁸⁾፣ ራእየ ፡ ብእሲቱ ፡ በእንተ ፡ ፍቅረ ፡ *3*ዋይ ፡ ወኢ ይዜከር ፡ ኃሣረ ፡ አዝማዲሃ ፡ ወበ ፡ እምኔሆሙ ፡ ዘያወስብ ፡ በእንተ ፡ ክብረ ፡ አዝማዲሃ ፡ ወኢይዜከር ፡ ንዴታ ፡ ወኢዕበደ ፡ አዝማዲሃ ፡ ወበ ፡ እምኔሆሙ ፡ ዘያስተዋስበ ፡ ጠቢብ ፡ አቡሁ ፡ አው¹⁹⁾፡ መኰንን ፡ ዚአሁ ፡ አው ፡ ካልአኒሁ ፡ እንዘ ፡ ውእቱ ፡ ንኡስ ፡ በእንተ ፡ ተ ባድሮተ ፡ ካልእ ፡ ጎበ ፡ ዘላቲ ፡ ስን ፡ ሥናይ ፡ አው ²፡› ፡ በእንተ ፡ ብዝኃ ፡ ንዋያ ፡ አው ፡ በእ ንተ፡ ክብረ፡ አዝማዲሃ፡ አው፡ በእንተ፡ ትርሲታ፡ አው፡ በእንተ፡ ልባ**ዌ**ሃ፡ ወሥምረ፡ cod. T.: f. 1734. ከመ፡ ኢታምስጠ ፤ ወእመ፡ አከ፡ ቀዲም፡ በእንተ፡ ሑከተ፡ ፍትወት፡ ለሙስና፡ ወለተዓቅበ፡ ፈሪሆ ፡ እምእከየ ፡ ፌቃዳት ፲ ወእመ ፡ አከ ፡ በእንተ ፡ ሑከተ ፡ ወላዲት ²¹⁾ ፡ ዘተሐውር ፡ ከመ ፡ ትት**ፈ**ሣሕ^{፡፡)}፡ ቦቱ፡ ለአሐቲ፡ ሰዓት ፡ ፈቂዶሙ ፡ ረባሐ ፡ ዝንቱ ፡ እምቅድ*መ* ፡ ምት ፡ አው ፡

¹⁾ C.: ብዙጎ ፡ ²⁾ ዘኢይፈቅድ ፡ አውስቦ ፡ ዘእንበለ ፡ ትፍግዕት ፡ C. ³⁾ C.: ዘዝ"፡ ግሙራ ፡ ወኢይትሜሰል ፡ ከማሃ ፡ ወኢይኔጽር ፡ ⁴⁾ d.: C. ⁵⁾ T.: ከልአ ፡ — C.: እምተከል አ ፡ ⁶⁾ C.: ፅንሰ ፡ እመ ፡ አከ ፡ አመንገሴሁ ፡ ⁷⁾ መንገለ ፡ C. ⁸⁾ C.: ወታነጥዮ ፡ ለግብረ ፡ — B.: ወተዓተሩ ፣ ⁹⁾C.: ወለንጻሬ ፣ ¹⁰⁾MS.: ወይትዔፄገሥ ፣ F.: ወይትዔነሥ ፣ — T.: ወይት ውሶበኒ ፣ ¹²⁾ C.: ባሕቱ ፣ ¹³⁾ C. et T.: ለእለ ፣ ¹⁴⁾ C.: ወእም " ፣ ¹⁵⁾ C.: በብዝኃ ፣ ¹⁶⁾ C.: አው ፣ በኃይለ ፡ ዜና ፡ አው ፡ በትምክሕተ ፡ ዘመድ ፡ ¹¹) C. : ወለዝንቱ ፡ ናሁ ፡ ይጻውርዎ ፡ በእን ተ፡ ንዋይ ፡ ወኃይል ፡ ወምናሴ ፡ ዘመድ ፡ አው ፡ በእንተ ፡ ትምሀርተ ፡ አዝማዲሃ ፡ ወንዴ ታ ፡ ወኃሣሪ ፡ ሰብእ ፡ ዚአሃ ፡ ወበ ፡ እምኔሆሙ ፡ ያስተዋስበ"፡ ¹⁸⁾ F.: በእንተ ፡ ጎሠመ ፡ ¹⁹⁾ C. : ከልአኒሁ ፡ እንዘ ፡ ውእቱ ፡ ንኡስ ፡ ወእመ ፡ አከ ፡ በእንተ ፡ ተባድሮተ ፡ " ²⁰⁾ C. : አው ፡ ንዋይ ፡ አው ፡ ዘመድ ፡ ስሙዓ ፡ ዜና ፡ አው ፡ ልባ**ያ** ፡ ወሠዋረ ፡ ከመ ፡ ኢትጎልፎ ፡፡ ወእ መ፡ አከ፡ ቀደመ፡ በእንተ፡ ሁከተ፡ ፍትወት፡ [locus rasus] ወለተወቅበ፡ አመ፡ አከየ፡ **ፌቀ**ዳት ፡፡ ወእ*ሙ* ፣ አኮ ፣ ለሁከተ ፡ ወላዳት ፣ ዘተሐውር ፣ በፍሥሐ ፣ ቦቱ ፡ ወርከበተ ፣ *ኀ*፣ ንቱ ፡ እምቅድመ ፡ ሞት ፡ አው ፡ ንዴት ፡ አው ፡ በእንተ ፡ ተቃርኖ ፡፡ አው ፡ መባሕት ፡ ወ እምኔሆሙ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ዘርአ ፡ በሀሊናሁ ፡ ሠናይ ፡ ወሎቱ ፡ ይኩን ፡ 3ዋይ ፡ " ²¹⁾ T.: በ እንተ ፡ ሁከተ ፡ ወለዲት ፡ ዘተሐ" ፡ ²²› T.: ትትፌሣሕ ፡

. Cod. B.: £ 113⁶. እምቅድ*ሙ ፡ ን*ዴት ፡ አው ፡ በእንተ ፡ አብዝኖ¹⁾ ፡ ወተ*ቃ*ሕዎ ፡ አው *፡ መ*ባሕት **፡፡** ወበ ፡ እም ኔሆሙ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ዘርአ ፡ በሕሊናሁ ፡ ሥናይት ፡ ወውእቱ ፡ ለአመ ፡ ይከውን ፡ ሎቱ ፡ ንዋይ ፡ ብዙኅ ፡ ወይፈቅድ ፡ ወልደ ፡ ዘይወርሶ²) ፡፡ ወኢንክል³) ፡ ንርከብ ፡ እምን ፡ እሉ⁴) ፡ ክፍላት ፡ እለ ፡ ዝኩራን ፡ መፍቅደ ⁵⁾ ፡ ፍሉጠ ፡ ዘኢ ከን ፡ ክፍለ ፡ ትፍግዕት ፡ ወኢ ንክል ፡ ንርከብ ፡ ከልአ⁶⁾ ፡ ከፍለ ፡ ዘኢከን ፡ ድሙረ ፡ በቲ ፡ ወዘኢ ተለዋ⁷⁾ ፡ ላቲ ፲ ወብዙ*ኃ*ን ፡ የኃ ብኡ⁸⁾፣ ጣዕመ ፡ ፍትወት ፡ ዘፈቃዶሙ ፡ በዘይከሥቱ ፡ አምኃሥሣሆሙ ፡ ለተራድአ ፡ ዘሲ $\mathsf{Cod}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{T}_{\mathsf{Cod}}(\mathsf{Cod}(\mathsf{Co$ Cod. F.: f. 152. ይእቲ ፡ እሞን ፡ ለኃሣራት ¹⁰⁾ ፡ ወለድከማት ፡ ወፃማት ፡ ወኃሣር ¹¹⁾ ፡ ወበአማን ፡ ወላዲተ ፡ ሕማም ፡ ይእቲ ፡ ለሥ*ጋውያን ¹²⁾ ፡ ወለነፍሳውያን ፡ እስመ ፡ ይ*እቲ ፡ ትታለዎን ¹³⁾ ፡ ለመፍቅ ዓት ^{ነነ)}፡ ብዙኃት ፡ እለ ፡ ኢይትፈቀዓ ፡ ወትሬስዮን ፡ ከመ ፡ ዘይትፈቀዱ ^{ነ5)} ፡ ወንስአሎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ተስናሪዎ ¹⁶⁾ ፡ ወረድኤተ ፡ ወኃይለ ፡ ወምሕረተ ¹⁷⁾ ፤ አ**ሜን ፡፡** መዕራፍ ¹⁸⁾ ፡ cod. C.: £ 72^m. ዳ**ግማ**ዊ ፤ በእንተ ፡ ሕፄ ፡ ወውእቱ ¹⁹⁾ ፡ ፬ ጸታ ፡፡ ቀዳማዊ ፤ አስመ ፡ ሕፄ ፡ ኢይሤሂ ²⁰⁾ ፡ ለዘ ኢተጠየቀ ፡ አውስበቱ = ወዳግምኒ 21 ፤ ዘየሐፅዩ $^{22)}$ ፡ ሎቱ $^{23)}$ ፡ ለአመ $^{24)}$ ፡ ኢከአ $^{25)}$ ፡ ሞዩቀ ፡ ታ ሕተ ፡ ምልክና²፡፡ ፡ ካልኡ ፡ ይከውኖ ፡ ከመ ፡ ይሕፂ ፡ ለርእሱ ፡ አመ ፡ አከ ፡ በርእሱ ፡ አው፡ በመጽሐፈ ፡ መልእክቱ ፡ አው ፡ በዘይሠምሮ ፡ ለከዊነ ፡ ዓራቂ ፡ ወተከሥቶተ ፡ ሕፄሰ ፡ መ ባሕት ፡ ሎቱ ፡ ለርእሱ ²⁷⁾ ፡ አው ፡ በመጽሐፉ ፡ አው ፡ በዘይፈቅዶ ²⁸⁾ ፡ ለከዊን ፡ ዓራቂ = '¹ ልሳዊኒ ²⁰⁾፤ ናቅድም ፣ ዝክረ ፣ ተዋስቦ ፣ ዘኅሩም ፣ እምኔሁ ፣ ከመ ፣ ኢይግበሩ ³⁰⁾፣ ቦቱ ፣ ሕፄ ፡ ወፍሀረተ³¹⁾። ወውእቱኒ ፡ ይተከፈል ፡ ጎበ ፡ ፲ ወ ፫ አክፋል ። ክፍል ፡ ቀዳማዊ <u>፤</u> ^{Cod. T.: ይ 1744.} አውስቦ፣ አዝማድ³²⁾፣ ዘበሥጋ፣ ወለአ*መ*ኒ፣ ኢክን፣ አምን፣ ተዋስቦ³³⁾፣ ሕጋዊ ። ጠስ³⁴⁾

¹⁾ B. et T.: አጎዝና ፣ ²) C. et T.: ዘይወርስ ፣ ³) C.: ወኢትክል ፣ ትርክብ ፣ ⁴) d.: C.
5) C.: ፩ ዘአንበለ ፣ ክፍለ ፣ ጣዕም ፣ ወኢትክል ፣ ትርክብ ፣ ⁶) C. et T.: ክፍለ ፣ ክልዕ ፣
7) T.: ወኢክን ፡ — C.: ወትተልዋ ፣ ለዛቲ ፣ ጾ) C.: መፍቅዳት ፣ ጣዕም ፣ አንዘ ፣ ይሬአይም ፣
በአንተ ፣ ኃሤሡ ፣ ረድኤት ፣ ለሕይወቶሙ ፡ ወናሁ ፣ " ³) ጣዕማት ፣ C. ¹⁰) C.: ለምኑናት ፣
ወድኩማት ፣ ¹¹) C.: ወበጥያቄ ፣ ወላዲተ ፣ ሕማም ፣ ¹²) C. et T.: ለሥጋዊያን ፣ ወለንፍሳዊ
ያን ፣ ¹³) B., C., F.: ታተልዎን ፣ (C.: ታተልዎሙ ፣) — T.: ተተል " ፣ ¹⁴) C.: በመፍቅዳት ፣
ዘኢጽሑቃን ፣ ወትሬስዮሙ ፣ ይኩት ፣ ጽሑቃን ፣ ወንስአሎ፣ " ¹⁵) B. et T.: ዘይትፈቀዳ ፣
¹⑥ C.: ተሠናዕዎ ፣ ወረድኤት ፣ ¹¹) d. ወ ፣ in C. ¹ጾ) C.፣ ክፍል ፣ ¹²) C.፡ ላዕለ ፣ ፩ ፣ ²⁰) C.፡ ዘአን
በለ ፣ ዘተጠይቀ ፣ ²¹) d. ወ ፣ in C.፡ ዳግማዊ ፣ — B.፡ ወዳግ " ፣ ²²) C.፡ ዘሕፅይ ፣ ²³) d.: T.
²⁴) C.፡ ዘአንበለ ፣ ይኩን ፣ ²⁵) B. et T.: ኢክን ፣ ²⑥ C.፡ ወለኪሁ ፡፡ ሕፄስ ፣ በርአሱ ፣ አስሙ ፣
በርአሱብ ፣ አሙ ፣ በመጽሐፍ ፣ በዘ ፣ ይትከሡት ፣ ተማእከሎቱ ፡፡ ወተከሥቶተ፣ " ²¹) C.፡ በ
Cእ" ፣ ²²) በዘ" ፣ ተማእከሎቱ ፣ C. ²²) C.፡ ሣልስ ፣ ወዘይቀድምስ ፣ ³⁰) C.፡ ኢይኩን ፣ ላዕሌሁ ፣
ኃጢአት ፣ ወፍርትስ (sic) ፣ በዝንቱ ፣ ፲ ወ ፩ ክፍል ፡፡ ³¹) F.: ወፍሀርተ ፣ ³²) C.፡ ዘሙድ ፣ በ
ጠይዕ ፣ አመኒ ፣ ኢክት ፣ ³³) T.: ሕጋዊ ፣ ተዋ" ፣ ³³) C.: አብጥሊስ ፣ ፯ ፣

፮ ፡ ወእሉ ፡ አሙንቱ ፡ ኀበ¹)፡ ፫ ጾታ ፡ አለ²)፡ ዘመልዕልት ፡ ወውእቶሙ ፡ ወላድሙያን³)፣ ወእምሔዎን ፡ ወዘይትሌዓሉ ⁴⁾፤ ወዘይቴሐቱ⁵⁾ ፡ ወው*እቶ*ሙ ፡ ውሉድ ፡ ወውሉዶሙ ፡ ዘ ይወርዱ = ወእለ⁶⁾፣ እ**ም**ገበዋት ፡ ወው*እቶሙ* ፡ አኃወ⁷⁾፣ አበው ፣ ወአኃተ ፣ አበው ፣ ወአኃ _{Cod. B.: f. 114}8. ወ⁸⁾፣ እማት⁹⁾፣ ወአኃተ ፣ እማት ፣ ወአኃው ፣ ወውሉደ ፣ አኃው ። ወእሉ¹⁰⁾፣ ከፅበ ፣ እለ ፣ ይዘመዱ › ወይሰናስሉ ፡ እስመ ፡ ተወልዱ ፡ እምአበው ፡ ወእምሔዎን = ወክርስቲያንስ ፡ በዝንቱ ፡ ግብር ፡ ጎበ¹¹) ፡ ፪ ምክራት ። ቀዳማዊሰ ፡ ተከልአ¹³) ፡ በ ሮ ትውልዳት ¹³) ፡ ወብው ሕት ^{ነ4)}፣ ራብዒት ፣ ወዘድኅሬሃ <u>፣</u> ወእለ ፣ ከመዝ ፣ ይገብሩ ፣ እሙንቱ ፣ ግብጻው ያን ¹⁵⁾፣ ወን ስዋሮሳውያን ፡ ወመንፈ**ቶ**ሙ ፡ ለሰብአ ፡ ሶርያ ፡ ወተገበሩ ^{ነ6)} ፡ ዘከመ ፡ ቀኖና ፡ ሐዋርያት ፡ ወልድፋደስ፣ ቀኖና ፣ ነገሥት ነኝ፣ በእንተ ፣ ዘኢትከልእ ፣ ተዋስበ ፣ እምትውልድ ፣ ራብእ ፣ ፍጹመ¹⁹⁾፡ ወኢትከልአ²⁰⁾¤ ወኃለፈ ፡ ዝንቱ ፡ ሥርዓት ፡ ጎበ ፡ ሊቃን › ከሀናት ፡ ከመ ፡ ^{Cod. T.}፡ £ 1746. ይፍትሔ ፡ ኪያሁ ፡ ወይዕሥሩ ፡ በፍትሕ ፡ ዘይሤኒ³¹⁾፡ ለበቊዔት ፡ ወበዘኢይት*ቃረ*ን³²⁾፡ ሕን ፣ ወናሁ ፡ ተጠየቀ²³⁾ ፡ በአንቀጽ ፡ ደ*ኃራዊ*²⁴⁾ ፡ ከሙ ፡ ዝንቱ ፡ ድልው ፡ ሎሙ ፡ ወሰበ ፡ ርእዩ⁹⁵⁾፡ ከመ ፡ ውእቶሙ ፡ ከታ ፡ ምሉከነ²⁶⁾፡ ወሕፁ**ፃ**ነ ፡ አምነ ፡ ኍል**ቶ**ሙ ፡ ብዙኅ ፡ በው ስተ ፣ ሀገሮሙ ፣ እስከ ፣ ኢይትረከቡ²፣› ወራ-ዙት ፡ ወውርዝዋት ፡ኝ እምትውልድ ፡ ሳብ ዕ ፡ ወአልበ ፡ እምድኅሬሃ ፡ ዘትከውን ፡ ምስሌሃ ፡ አውስበ²⁹⁾ ፡ ወተፈጸ*መ* ፡ ዝንቱ ፡ ላዕለ ፡ አማስኖ ፡ ንጽሑሙ³⁰⁾ ፡ ለተመዋዕያን ፡ አምፍትወት ³¹⁾ ፡ ወእመቦ³²⁾ ፡ ዘተዓ**ዴወ³³⁾ ፡ ለወ**ፂእ ፡ Cod. F.: f. 153.

¹⁾ C.: **ሳዕለ ፡ ²⁾ አለ ፡** usque ad ወአምሔዎን ፡ d. in C. ³⁾ B. et F.: ወሳድያን ፡ ⁴⁾ d. ወ ፡ $\operatorname{in} \mathbb{F}^{(5)}$ ወይቴሐቱ ፡ ወእሱ ፡ ልደታት ፡ ወእንጋድ ፡ ልዑላን ፡ ወመትሕታን ፡ ወእሙ ንቱ ፡ ልዴት ፡ ዘተወልዱ ፡ እምትሕተ ፡ ወላድያን ፡ እምን ፡ ዋያዌሆሙ ፡ ወእሉ ፡ አኃወ ፡ አበዊሆሙ ፡ ወአንተ ፡ እማቲሆሙ ፡ ወአኃወ ፡ ውሉደ ፡ አኃዊሆሙ ፡ እስመ ፡ እሉ ፡ ክዕ በ ፡ እምዘመድ ፡ ዘኮት ፡ ውሉዳን ፡ እምላዕለ ፡ አብ ፡ ወእምሔውዋን ፡፡ C. ⁶⁾ B.: ወእምእለ ፡ et C.: ተከልአ ፡ ¹⁸⁾ ልደታት ፡ C. ¹⁴⁾ C. hoc loco: ወኃለፈ ፡ ጎበ ፡ ፬ ሰበ ፡ ይጐልተ፡ዎ ፡ እ ሉ ፡ ቅብጣዊያን ፡ *ን*ስጡራውያን ፡ በኊልቈ ፡ ፍቅዶሙ ፡ ወ*መን*ፈቆሙ ፡ ሶርያን ፡ ጐል ቁ ፡ ጥምቀተ ፡ ወአስተላጸቁ ፡ ለእለ ፡ ዝንቱ ፡ ቀኖና ፡ ሐዋርያት ፡ በከመ ፡ ይትነገር ፡ ዝ ንቱ ፡ ወቀኖና ፡ " ¹⁵⁾ T.: ግብፃዊያን ፡ ወንስጥሮስዊያን ፡ ¹⁶⁾ T.: ወተገብሩ ፡ በአንተ ፡ ¹⁷⁾ d. ዘ ፡ in C. ^{IA)} C.: **ን**7" ፣ ኢትክልአ ፣ ^{IB)} T.: ወፍጹ*ው* ፣ ²⁰⁾ F.: ወኢተ" ፡ — C.: ወኢትክልዕ ፡ ²⁴⁾ C.: ዘይ"፣ ወዘይት*ቃረን* ፣ ²²⁾ T.: ወበዘይት*ቃረን* ፣ ²³⁾ C.: ተበየን ፣ ²⁴⁾ C.: ወናሁ ፣ ደለ ወ ፣ ²⁵⁾ C.: post ርእዩ ፡ — ናሁ ፡ ኮኮ ፣ ²⁶⁾ C.: ምሉአን ። ወከዕበ ፡ ኮኮ ፡ ሕውፃን " ፡ ²⁷⁾ T.: ኢይትረክቡ ፣ ²⁸⁾ C.: ወወሬዛ ፡ ይያት ፣ (sic) እምን ፣ ልደት ፣ ሰብፅ ፣ ²⁹⁾ C.: ወአው " = ወ **ፈጸመ**፡ ³⁰⁾ T.: **ንጸ"፣ ³¹⁾ C.: በፍትወቶሙ ፣** ³²⁾ C. et F.: d. **ወ**፡ ³³⁾ T.: ዘ**ተዓ**ደዉ ፡ — C. pergit: **ከመ ፡ ይፃአ ፡ አምነ ፡ ሃይማ**ኖት **፡**

እምሃይ**ማ**ኖቶ**ሙ**፡ በምክንያተ፡ ዝንቱ¹՚፡ ርእዩ፡ ከመ፡ ሥናይ ፡ ዝንቱ²›፡ ወብውሕ ፡ አውስበ ፡ እምትውልድ⁸⁾ ፡ ራብዕ⁴⁾፤ ወምክር ፡ ካልእት⁵⁾፤ ወካልአን⁶⁾ ፡ ከልኡ⁷⁾ ፡ አውስ Cod. T.: ሲ 1755. በ*፡ ልዴት⁸⁾፡ ሳብዒት ፡ ወው*አቶሙ* ፡ መለካውያን፡ ወተገበሩ ፡ በከመ ፡ *አንበሮ ፡ ራብፅ*⁹⁾ ፡ አብተሊስ ፡ ዘ ፯ = ወውእቱ ፡ በብሂሎቶሙ ፤ አመሰ ¹º) ፡ ከን ፡ መዓርግ ፡ ራብዕ ፡ ወእምን ፡ ዝንቱስ ፡ **መ**ኖርግ ፡ ኢይደሉ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ አውስበ ፡ ወኢብውሕ ¹¹⁾ ፡ አውስበተ ¹²⁾ ፡ ደ ቂቀ ፡ አኃወ¹³⁾፡ አብ ፡ በከመ ፡ ተነግረ¹⁴⁾፡ ቅድመ¹⁵⁾፡ በቀኖና ፡ **ፖ**ባኤሆሙ ፡ ዘባሕቲቶ Cod. B.: f. 114⁶. መ- ¹⁶⁾ ፣ ዘንቡር ፣ ምስሌሆሙ ። ወሶበ ፣ ርአዩ ፣ ካልአሂሆሙ ¹⁷⁾ ፣ ዘኮን ፣ በሙ ፣ እምን ፣ ርዝ coa. c.: £ 72⁶. ስ¹⁸⁾፡ ዘቀደም ¹⁹⁾፡ ዘክሮቱ²⁰⁾፡ *ነገርዎሙ ፡ ለ*ሊታውንቲሆ**ሙ ፡** ዘሀለዉ ፡ ውስተ ፡ ሀገረ ፡ Ms.: f. 57b. ተእዛዞሙ ፡ ወአብሕዎሙ ፡ ሳድሲተ ፡ ወጸንው ²¹⁾ ፡ ላዕለ ፡ ዝንቱ ²²⁾ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡ ወኢረ ብሖሙ ፡ ምንተኒ ፡ ወቦሉ ፡ ውስተ ፡ ሕርትምና ፡ እስከ ፡ ይትዋሰብ ፡ እምኔሆሙ ²³⁾ ፡ በእ ንተ፡ ውእቱ፡ አምዘ፡ ኢኮን፡ ዘይሰነአዎሙ²⁴⁾፤ ወጐልዬ፡ ተውልዳትሰ፡ ዘይከውን²⁵⁾፣ በአውስቦ ፡ ወለተ ፡ እኅወ ፡ አብ ፡ ራብዒት ፡ ይእቲ ፡ በአምሳል ፡ በከመ ፡ ይቤ ፤ አቡየ ፡ ወ ለደኒ²⁶⁾፣ ወእምሔውና ፣ ወለዶ ፣ ለአቡኖ²⁷⁾= ወእሉ ፣ ፪ ትውልዳት ፣ እው ንቱ ፣ ወእምሔ ^{Cod. T.: f. 175b.} ውና ፡ ወለዶ ፡ ለአጎወ ፡ አቡና ፡ ወእጎወ⁹⁸⁾፡ አቡና ፡ ወለዳ ፡ ለወለቱ ፡ ወእሱ ²⁹⁾፡ ትውል ድ ፡ አርባዕቱ³፡፡ ፡ ክፍል ፡ ዳግማዊ³፡›፤ አውስቦ ፡ አዝማድ³፡› ፡ አ**ውን**ንለ ፡ ሕ**ግ ፡፡ ወ**እሙን ቱ ፡ ተሀበዩ ³³⁾ ፡ ውሉደ ³⁴⁾ ፡ ከልአ**ኒ**ሆ**ም ፡ በተምቀተ ፡ ክርስትና ፡** ዘኒቅያ ፡ ጵ ወ ፫ ፡ ጵ ወ

¹⁾ B.: ዝንቱ ፣ ነገር ፣ ²⁾ d.: C. ³⁾ C.: ልደታት ፣ ፵ ንጻሬ ፣ ክልአ ፣ ተከልአ ፣ እምነ ፣ ፯ ተውልድ ፡ ወደለወ ፡ ሰብዓየ ፡ ወእሙንቱ ፡ መለካዊያን ፡ ወተገበሩ ፡ በከመ ፡ አንብሮ ፡ አ ብዋሊስ ፡ ሰብዕ ፡ በብሂሎቶሙ ፡ " 4 d.: T. 5 F.: ክልአ ፡ idem T. 6 T. d.: ወ ፡ 7 T.: ወከ ልው ፡ እምን ፡ ተውልዳት ፡ ወድልው ፡ ሰብዓይ ፡ ወከልአን ፡ ከልው ፡ " ⁸⁾ B.: ሳድሲት = ወ አብሑ ፡ አውስበ ፡ ልደት ፡ ሳብዒት ፡ ወው አቶሙ ፡ " ⁹⁾ T.: ራብዓይ ፡ ¹⁰⁾ d. ሰ • in C. ¹¹⁾ C. : **ወ**ኢይደሉ ፡ ተዋስበ ፡ ¹²⁾ T.: ተዋስቦት ፡ ምስለ ፡ ደ " ፡ — ምስለ ፡ habet etiam C. ¹³⁾ C.: እጎወ ፣ ¹⁴⁾ C.: ነገረ ፣ — F.: ተነገረ ፣ ¹⁵⁾ T.: በቅድመ ፣ ቀኖና ፣ ¹⁶⁾ d.: C. ¹⁷⁾ C.: ሊታው ንቲ ሆሙ : ¹⁸⁾ F.: interiecit: ዝከን : ¹⁹⁾ C.: ዘተደምን : ²⁰⁾ C. pergit: አዘዙ : ሊቃናቲሆሙ : ዘ ውስተ ፡ ሀገር ፡ ትእዛዘሙ ፡ ወፈትሔ ፡ ሎሙ ፡ ሳድሲተ ፡ ወተገብሩ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡ ወ ኢያርብሔሙ "; ²¹⁾ F. (C.): ወተገበሩ ፣ ²²⁾ B.: ዝንቱ ፣ ተገበሩ ፣ ²³⁾ C.: (አምኔሆሙ ፣) ዘክ መዝ ፡ ዘኢ ይሠንዓዎሙ ፡ ወሐሳበ ፡ ኍልቍ ፡ ትውል" ፡ ²⁴⁾ T.: ዘይ**ሰ**ንአ**ዋ ፡** — B.: ዘይሰን ውዎሙ ፣ ²⁵⁾ C.: ውስተ ፣ አኅወ ፣ አብ ፣ ሎቱ ፣ ራብዕ ፣ አምሳል ፣ " ²⁶⁾ C.: ወእኅወ ፣ አቡኖ ፣ ወለደኒ ፡ ወዝንቱ ፡ ፪ ልዴታት ፡ ወእምሔውየ ፡ ወለደ ፡ እኅወ ፡ አቡየ ፡ ወእኅወ ፡ እምየ ፡ ውስጻ ፡ ስውቴ ፡ (sic) ወአሉ ፡ ት" : ²⁷⁾ T. addit: አኅወ ፡ አቡና ፡ ²⁸⁾ In cod. T. haec verba bis reperiuntur. 29) T.: @hah. 30) d. in F. 31) T.: h ": +372 = 37": 32) C.: Oher. ተጽሕፈ ፡ $^{33)}$ B.: ተሀባይያን ፡ - C.: ተሐባብያን ፡ - F.: አለ ፡ ይትሀበዩ ፡ - T.: ተሐበዪ ያን ፡ ³⁴⁾ C.: ተሐባ"፡ በተምቀት ፡ ኢቅያ ፡

፩¹᠈፡ ጠስ ፡ ፯ ፡ መጅ ፡ ፭ **ዘተሐበይዎ**²›**፡ ወ**ዘሂ ፡ ተሐበየ ፡ ኢይትዋሰብ ፡ ፩ አምኔሆ**ሙ** ፡ ምስለ ፡ ካልኡ ፡ ወኢወላድያኒሁ³⁾፤* ወውስተ ፡ ቀኖና ፡ ዝንገሥት ፡ ወኢአኃዊሁ ፡ ወኢ ውሉዱ ፡ ወኢውሉዴ⁴⁾፡ ውሉዱ ፡ ወኢውሉዴ ፡ ብእሲቱ⁵⁾፡ ወኢውሉዴ ፡ ፩ እምኔሆም ፡ ለውሉደ°ን፡ ካልኡ ፤ ወኢታስተዋስብ ፣ ብእሲት ፣ ወለታ ፡ ለብእሲ ፡ ዘተሀበዮ^{7ን}፣ ምታ ፣ በተምቀተ ⁸⁾፣ ክርስትና = ወከማሁ ፣ ብእሲኒ ፣ ኢ*ያ*ስተዋስብ⁹⁾፣ ወለቶ ፣ ለብእሲ ^{ነ0)}፣ ዘተሐ በየቶ፡ ብእሲቱ = ወለአሉ ፡ ተሎሙ¹¹⁾፡ ኮን ፡ ማእከሌሆሙ ፡ ተዘምዶ ፡ ሙንፈሳዊ <u>፤</u> ወዘ ንብረ¹²)፣ ዘንተ ፣ ይኩን¹³)፣ አምሳለ ፣ *መ*ምለኬ ፣ ጣዖት ፣ ወመጸብሐዊ ፣ እስከ¹⁴)፣ ይትፈለ ተ ፡ ወይኔስሕ ፡ እምን ፡ ኃጢአቱ¹⁵⁾ ፤ ወለኢዝኩራንስ¹⁶⁾ ፡ ብውሕ ፡ **ሱ**ጭ ፡ **ነ**ሙ ፡ ያውስ _{Cod. T.: £ 1768.} ቡ = ወናሁ ^{ነ7)}፣ ተንግረ ፣ በእንተ ፣ ተዋስቦ ፣ ተሀባይያን ¹⁸⁾፣ በተምቀተ ፣ ክርስትና ፣ ቃል ፣ ክኢይሰንአዉ ፡ ቦቱ ፡ ወዘኢይንብሩ ፡ ኪያሁ = ተብሀለ ፡ ኢይኩን ፡ ማእከሌሆም ፡ ተዋስ በ ¹⁹⁾ ፡ ወከማሁ ፡ ውሉዶሙ ፡ ወአልበሙ ²⁰⁾ ፡ ስርየት ፡ ለዛቲ²¹⁾ ፡ ኃጢአት ፡ *ሙን*ፈሳዊት ²²⁾ ፡ _{Cod. F. : *t.* 154.} ዝእንበለ ፡ በተፈልጠ ፡ ወንስሕ = ወይደሉ ፡ ከም ፡ ይኩን ፡ ንስፊሆም ²³⁾ ፡ በምንኵስና²⁴⁾ ፡ _{Cod. B.: f. 115}a, እው ፡ ፈቀደ²⁵⁾ ፡ ውድኃኒተ ፡ ንፍሱ²⁶⁾ ፡ ክፍል ፡ ሣልስ <u>፤</u> አውስበ ፡ አዝማድ²⁷⁾ ፡ በንብረት ፡ ወለእ*መ*ኒ²⁸⁾፡ ወፅኡ ፡ እምታሕተ ፡ ምልክናሆ**ሙ ፡ ው** እቶ**ሙ ፡ ወ**እ**ሙ ፡ ተ**ፈልጡ ፡ ዘሐጸ ንዎሙ ፣ ወእሙንቱ ፣ ዘሀለዉ ^{ነ»)}፣ በተሳትፎ ፣ ጠቢወ ፣ ተብ ፣ አው ፣ በአልሀ**ቶ** ፣ በማዓር 7 ፡ ውሉድ ፡ ወውሉዶጮ³⁰) ፡ ወወላድያኒሆጮ ፡፡ ወስእምኒ ፡ እሉ ፡ ወአበዊሆጮ³¹) ፡ ወአ በወ፡ አበዊሆም፡ ወአኃወ፡ አበዊሆም^{፡3)}፡ ወአኃወ፡ አማቲሆም፡ ወአኃተ፡ አማቲሆ ሙ ፡ ወብእሲተ ፡ አብ ፡ ወኢያውስብ ፡ አብ ፡ ብእሲተ ፡ ዘትከውኖ ፡ ወለተ ፡ ወትትሐጸን ³³⁾ ፡ _{Cod. T.: ƒ.176b.}

¹¹ C.: ፳ ወ ፯ ፡ አብተሊስ ፡ ፯ ጉባኤ ፡ ፯ ተሐባዬ ፡ ወዘይትሐባይዎ ፡ ኢይትዋሰቡ ፡ ፩ በክልው ፡ ወኢበወላዲያኒሆ ፡ ወኢበውሎዱ ፡ በአቡውሎዶ ፡ ውሎዱ ፡ ወኢበውሎዱ ፡ በአሲቱ = ²¹ T.: ዘተሐይበይዋ ፡ ³¹ B.: ወኢወላድያኒሆም ፡ ⁴¹ T. false: ወኢውሎዱ ፡ ውልዱ ፡ ⁵¹ T.: ብአሲት ፡ ⁶¹ C.: በወልደ ፡ ¹¹ T.: ዘተሐበየ ፡ — C.: ዘተወክፎ ፡ ⁶¹ C.: በዋምተት · sine ክር " • ²¹ MS.: ኢታስተ " ¹¹¹ C. mendose: በብአሲ ፡ ¹¹¹ C.: ክልኤሆም ፡ ና ሁ ፡ ኮን " ¹²¹ C.: ዘ · d. — T.: ወዘንብረተ ፡ ዘንተ · ¹³ነ C.: ይትፈለዋ ፣ ¹⁴) አ " ፡ አመ ፡ ይትመየዋ ፣ ¹⁵¹ B.: ኃጢአቱ ፣ ¹⁶¹ T.: ወኢለዝ " ፡ — C.: ወኢዝኩርስ ፡ በአምሳለ ፡ አውስበ ፡ ባውሕ ፡ ወናሁ ፡ ነገረ ፡ ¹¹ F.: ወነዋ ፣ ¹ѳ՚ C. pergit: ተብሕለ ፡ ወው አቱ ፡ ዘኢስንዕው ፡ ላ ዕሌሁ ፡ ወዘአግቡና ፡ ቦቱ ፡ ተብህለ " ፣ ¹⁰ T.: አውስበ ፡ ²²⁰ C.: ወአልበ ፡ ²¹ነ C.: ለዝንቱ ፡ ²²ነ መንፈሳዊ ፡ C. ²³ነ d.: C. ²⁴ C.: በምልዙስና ፡ ²⁵› B. et T.: ፈቀዱ ፣ ²⁶› B. et T.: ነፍሶሙ ፡ ²¹ F.: ዘበን " ፡ ²ѕ՚ С.: ወለአመ ፡ ኃለፈ ፡ በዕአቶም ፡ አምሕዕን ፡ ተዐውቀ ፡ ²⁰› F.: አለ ፡ ሀለዉ ፡ — C.: ነባርያን ፡ በምክንያተ ፡ ተስትፎ ፡ ለጠቢው ፡ አው ፡ አልሕቆ ፡ ³⁰ d.: C. ³¹ነ C.: ወአሐተ ፡ አማት ፡ ወብአሲት ፡ አብ ፡ ወኢይትዋሰብ ፡ በብአሲት ፡ ወዘትከውና ፡ ወለተ ፡ ⑤ T.: አማቲሆም ፡ ወለአሲተ ፡ አብ ፡ ³³› B.: ወዘትት " ፡ — C. post ወለተ ፡ — ወምዕቅብናኒ ፡ ውእቱ ፡ አምሳለ · "

በቱ ። ወከዊን ፡ አብናሰ ፡ ከመዝ ፡ ውእቱ ፤ አምሳለ ፡ እምሔውየ ፡ ሐፅን ፡ ወለተ ፡ ወከን ፡ አቡየ ፡ ይሰምያ ፡ አኅቶ ¹¹። ወይእቲ ፡ አኅተ ፡ አቡየ ፡ በምዕቅብና ፤ አው ፡ አምየ²) ፡ አዋበ ወት ፡ ወለተ ፡ ወአልሐቀታ ፡ ምስሌየ ፡ ወይእቲኬ³) ፡ እኅትየ ፡ በንብረት = ወዝንቱኒ⁴⁾ ፡ ሀ ለወ⁵⁾፣ በቀኖና ፡ ነገሥት ። ወመጽሐፈ⁶⁾፣ ድስቅስ⁷⁾፣ ትኤዝዞ ፣ ለሰብእ ፣ በ ፲ ወ ፰ ትእ ዛዝ ፡ ከመ ፡ ያስተዋስብ ፡ ብእሲ ፡ ለወልዱ⁸⁾፡ እጓለ ፡ **ማው**ታ ፡ ዘሐፅኖ ፡ ወዝንቱሰ ፡ ይከ ውኖ ፡ ሎቱ ፡ ገቢረ⁹⁾፡ ተሕትና ፡ ወምሕረት ። ወውእቱ ፡ ዘይደሉ¹⁰⁾ ፡ ወዘይ**ኄ**ይስ ። ሥር ዋጽ ፡ ነበረ ፡ ውስተ ፡ ቀኖና ፡ ነገሥት ። ክፍል ፡ ራብፅ ፤ በእንተ^{ነነ} ፡ አውስቦ ፡ አዝማድ ፡ እመንገለ ፣ ተዋስበ ፣ ወአኮ¹²⁾፡ እምከዊነ ፣ ተውልድ ። ወእማንቱ ፡ ኢንስትየ¹³⁾፡ አበው ፣ ወእምሔዋን¹⁴⁾፡ ወኢንቲሆን ፡ ወእማቲሆን ፡ ወእምሔውቶን ፡ ወአንስትያ¹³⁾፡ ውሎ ^{Cod. T.: f. 177#}. ድ¹⁵⁾፡ * ወደቂቆሙ ¹⁶⁾፡ ወአኃቲሆን፡ ወእ**ግ**ቲሆን፡ ወእምሔውቶን፡ ወአዝማደ፡ ብእሲት ፡ ዘውእቶን፣እምሔውታ፣ወእማ፣ወእኅተ^{፣ን}፣ አቡሃ፣ ወእኅተ^{፣3}፣ አማ ፣ ወእኅታ ፣ ወወለታ፣ Ms.: f. 58". ወወለተ ፡ ወልዳ ፡፡ ወአንስትያ ^{ነ3)} ፡ አዝማዲሃ ፡ እለ ፡ ሀለዉ ^{ነ8)} ፡ ውስተ ፡ ዛቲ ፡ መዓር**ግ** ፡ ው ኵሉ ፣ ዘአኅረሙ ፣ ሳዕለ ፣ ብእሲቱ ፣ ከማሁ ፣ ኅሩም ፣ ውእቱ ፣ ሳዕለ ፣ ምታኔ **፡፡ ክፍል ፣** ኃም cod. B.: f.115b. ስ ፤ ተዋስቦተ¹⁹⁾ ፡ ዘአማኅፀንዎ ፡ ምስለ ፡ እንተ ፡ አመገብዎ ፡ ሳዕለ ፡ አስተዋስቦታ ፡፡ ወእዙ ዝ፡ውእቱ፡ወደቂቁ፡ውእጐሁ፡ምስለ፡ኵሎ™፡ ንዋያ፡ዘእንበለ፡እምድኅረ፡ከን፡ ላቲ ፡ ጵ ወ ፮²¹⁾ ዓመተ ፡ ወእምድኅረ ፡ ፈጸመ ፡ ዘአማኅፅንዎ ፡ ዘይደሉ ፡ ሳዕሴሁ ፡ እምን ፡ ሐሳብ ። ክፍል ፡ ሳድስ ፤ ወአከ ⁹²⁾ ፡ ሥናይ ፡ ከመ ፡ ትትወሰብ ፡ ብእሲተ ²³⁾ ፡ መላኪ ²⁴⁾ ፡ ለን ብር ፡ ዘአማዓዞ²⁶⁾ ፡ ምታ²⁴⁾ ፡፡ ክፍል ፡ ሳብፅ ፤ አውስበ ፡ ምእ*መን* ²⁶⁾ ፡ ለዘኢ ኮንት ፡ አማሂተ ²⁷⁾ ፡

¹⁾ C.: አጎተ : ²⁾ C.: አጎተ : አቡየ : ሐፀንት : ወለተ : " ³⁾ ኬ : d.: C. ⁴⁾ C.: ወዝንቱ : አምቀኖና : ነገሥት : ወዲድስቅልያ : አብሔት : ከመ : ያስተ " : ⁵⁾ T.: ሀለወት : ⁶⁾ d.ወ : in F. ⁷⁾ T.: ጅ : ⁸⁾ C.: ወልዶ ፡ በአጓለ :— F.: ለውሉዱ · ⁹⁾ d.: C. ¹⁰⁾ C.: ወው እቱ ፡ ይደሉ = ከፍል ፡ ራብዕ : — F.: ወዘይ ቴይስ ፡ ወዘይ ደሉ ፡ ¹¹⁾ d.: C. ¹²⁾ C.: ዘኢ ኮን ፡ አመን ገለ ፡ ዘመድ ፡ ወአሙንቱ ፡ አውስበ ፡ አመንገለ ፡ አብ ፡ ወአምሔውምን ፡ ወአምሔውምት ፡ ወአጎተ ፡ አብ ፡ ወአም ፡ ወለው ስበተ ፡ ውሉድ ፡ ወው ሉዶሙ ፡ ወአሕዋቲ ሆሙ ፡ ወ አምታቲ ሆሙ ፡ ወ አማታቲ ሆሙ ፡ ወ አማታቲ ነው ፡ አብ ፡ ዐአጎተ ፡ አም ፡ ወወለታ ፡ ወዘይ ቀርብ ፡ አም ፡ አውስበ ፡ አሉ ፡ አሙንቱ ፡ አ ጎወ ፡ አብ ፡ ዐአጎተ ፡ አም ፡ ወወለታ ፡ ወአጎተ ፡ ወለታ ፡ ወልጻ ፡ ወምተ ፡ ቅሩ በሂሃ ፡ ወአ ሉ ፡ ተሉ ፡ በዝንቱ ፡ መንርግ ፡ ሕርመት ፡ ላዕለ ፡ ብአሲት ፡ ወከማሁ ፡ ጎርመት ፡ ላዕለ ፡ ምታ = ¹³⁾ In cod. F. (semel in cod. T.) semper scriptum occurrit: አንስቲ " ፡ ¹⁴⁾ ወ ፡ d. in F. ¹⁵⁾ B. et T.: ውሉዶን ፡ ¹⁶⁾ T.: ወደቂቶን ፡ ¹⁷⁾ T.: ወአጎታ ፡ ¹⁸⁾ T.: ሀለዋ ፡ — B.: d. ወአንስትያ · usque ad ውስተ ፡ ¹⁹⁾ T.: ተውስበተ ፡ ²⁰⁾ T.: ንዋያ ፡ ኵሉ ፡ ²¹⁾ ፯ ተ ፡ T. ²⁰⁾ C.: ዘአ · ²³⁾ C.: ብአሲት ፡ ²⁴⁾ d.: C. ²⁵⁾ C.: ዘኢ ያግዐዝም · ²⁶⁾ C.: ምእመናን ፡ ላዕለ ፡ ዘኢይ ፈቅድ ፡ — F^{*}: ምእምን = ²⁷⁾ T.: አማኒት ፡

እንተ ፡ ኢኮንት ፡ ክፍለ ፡ ዚአሁ ፡ ከመ ፡ ዘይወስክ ፡ ሳዕለ ፡ ገቢረ ፡ ትሩፋቲሁ ፡፡ ክፍል ፡ ሳ cod. ፕ.: £ 177₺. ምን፤ዘይከልእ¹)፣ እምተራክበ ፡ ዘይትፈቀድ ፣ ለተዋስበ ፡፡ ወውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ እመኒ ፡ ፍተ ረታዊ ፡ ዘከመ ፡ ሕፅው ፡ እምከርሥ²⁾ ፡ እሙ ፡ ወውእቱ ፡ ዘኢይትከሐሎ ፡ በፍዋረቱ ፡ ተ ዶምሮ ፡ ዘዘከርን ፡፡ ወፈናፍንታም³)፡ ውእቱሂ ፡ ዘቦቱ ፡ ኃፍረተ ፡ ተባዕት ፡ ወአንስት ፡ ኅ cod. F.: f. 155. ቡረ ፡ በ ፩ መካን¹)፡፡ ወብእሲትኒ*፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ዓፅም ፡ ውሱክ ፡ ዘይክልእ <u>፤</u> ወዘተዳደ**ቆ** ስ⁵⁾፡ ፫ ጾታ ፡ እሙንቱ ፲ ፩ እምኔሆሙ ፡ ሕፅው ፲ ወክልሉ ፡ አብድ⁶⁾፡ ዘይከውን⁷⁾፡ ሕፁ ስ፡ ይኩን፡ በከመ፡ ኃረየ፡ ለሊሁ"። ወናሁ ፡ ዘከርን ፡ ሥርዓተ ፡ ዝንቱ፡ ክፍል ፡ በው ስተ ፡ ምዕራፍ ፡ ዘያጸርዕ ፡ ተዋስቦ ። ክፍል ፡ ታስዕ ፤ በእንተ ¹¹⁾፡ አውስቦ ፡ ለእንተ ፡ ፈት ሑ ፡ ሳዕሴሃ ፡ በርትዕ ፡ በገቢረ ፡ ዝሙት ፡ ወእንተ ፡ ደኃርዋ ፡ በዘይደሉ ፡ ለተድኅሮ = ሥ Cod. T.: £ 1784. ርዋጽ ፡ ተንግረ ፡ ውስተ ፡ ቀኖናተ ነጋ ፡ ነገሥት ፤ ኢይደልዎ ፡ ለመትሂ ፡ ከመ ፡ ያውስብ ፡ ብእሲተ ፡ *ኅ*ድግተ ፡ እምዝ**ሙ**ት ፡ በ**ጕጕዓ ፡ አላ ፡ ይጽናሕ ፡ እስከ ፡ ት**ኔስሕ ^{ነእ)}፡ ወይመሮ ቅ ፡ ንስሐሃ ፡ ወስምዓ ፡ ይከውንዋ ፡ አ**ግ**ዋሪሃ <u>፡</u> አሜሃ ፡ ይደሉ ፡ አውስቦታ ፡ ዘእንበለ ፡ ክ ህናት ፡ በቅድመ ፡ ፩ ቀሲስ ፡ ወአከ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ ፡፡ ክፍል ፡ ዓሥር ፤ ተደምሮ ፡ ምስለ¹⁴⁾ ፡ ፪ አውስቦ ፡ አው ¹⁵⁾ ፡ ዘይበዝኅ ¹⁵⁾ ፡፡ ክፍል¹⁵⁾ ፡ ፲ ወ ፩ <u>፣</u> አውስቦ ፡ ራብዕት ፡ ወዘይልዕል ፡ እምኔሃ = ፲ ወ ፪ ፲ አውስበ ፡ መንከሳይያት = ፲ ወ ፫ ፲ አውስበ ፡ ዘኃለፈ ¹⁶⁾ ፡ አመዋዕሊሃ ፡ ጄ ዓውት ፡፡ ፲ወ፬፲ አውስቦተ^{ነ7)}፡ እንተ፡ ኢፌጸ**ውት**፡ ዕድሜ ፡ ኃዘን፡ ወሞተ፡ ምታ ፡ ወይእቲ ፡ _{Cod. B.: ይ 1164.} ዓመት ፡ ፍጽምት ፡ አው › ፲ አውራኃ ፡ እሞተ ፡ ምታ ፤ ወዘአውሰበ ፡ እምቅድመ ፡ ዝን ቱ ፡ ዕድሜ ^{ነ8)} ፡ ይትከሳእ ፡ እምርስተ ^{ነ9)} ፡ ብእሲቱ ፡ ወብእሲትኒ ፡ እምታ ፡ ወእምዘ ²⁰⁾ ፡ ተአ ዘዘ ፡ ሎቱ ፡ ወላቲ ፡ ወዝንቱ ፡ ኑኃት ²⁰ ፡ ይክልእ ፡ እምአውስበ ፡ ወኢይክልእ ፡ እምሕ**ዩ** ፡

¹¹ C.: ዘኢይክፍል ፡ አምተጋብአ ፡ መፍቅድ ፡ በአውስቦ ፡ ወውእቱ ፡ ዘኢክን ፡ ጠባይ ይለዊ ፡ ዘከመ ፡ "²¹ C.: ዘኢይክል ፡ በጠባይ ዲሁ ፡ አምን ፡ ተደምሮ ፡ ዘግኩር ፡ ወክልአ ፡ ወው እቱ ፡ ዘሎቱ ፡ ፍኖተ ፡ ተባዕት ፡ "³¹ B.: ወፈናፍታም ፡ ⁴¹ C.: (መከን ፡) ወዘከመ ፡ ላ ቲ ፡ አጽም ፡ ፈድፋድ ፡ (sie) ወግጉሥ = ወዘገብራዊስ ፡ ውእቱ ፡ ላዕለ ፡ ፫ ክፍል ፡ ፩ ፡ " 5¹ B.: ወዘተዳድቶስ ፡ 6¹ T.: አብድ ፡ ወከልኤ ፡ ¹¹ C.: በመዋዕለ ፡ ዋኢናሁ ፡ ሕፅፅ ፡ (!) ልቡናሁ = 8¹ T.: በልቡና ፡ 9¹ C.: ቀስለ ፡ ሥጋ ፡ ወለምጽ ፡ ዘኢትመኖጡ ፡ በርጎራቴ ፡ ሶበ ፡ ጎርየት ፡ በከመ ፡ ዘከሩ ፡ መከናተ ፡ ዝንቱ ፡ ክፍል ፡ በክፍል ፡ ዘኢይሤኒ ፡ ለተዋስቦ = ¹¹¹ F.: ላዕሌሁ ፡ ¹¹¹ C.: አውስቦ ፡ በዘጽንዐ ፡ ላዕሌሃ ፡ ዝሙት ፡ ወድኅረኒ ፡ በዝ ፡ ይደሉ ፡ ላዕሌሃ ፡ ጎድገት = ¹²² F.: ቀኖና ፡ — B. et T.: ቀኖናት ፡ ዘን " ፡ ¹³ T.: ትትኔ " ¹ ¹⁴ C. et T.: ማዕከለ ፡ ጎድገት = ¹²² F.: አመዋዕሊሃ ፡ ዘኃለፈ ፡ ¹¹ C.: አው " ፡ ቅድመ ፡ ትፈጽም ፡ መዋፅለ ፡ ኃዘና ፡ ወይአቲ ፡ ዓመት ፡ ፍጽምት ፡ አው ፡ ፫ አውራጎ ፡ አም ፡ አመተ ፡ ሞተ ፡ ምተ ፡ " ¹¹ፅ C.: መዋዕል ፡ ¹³ C.: አምንዋየ ፡ ተዋርስ ፡ ዘብአሲት ፡ ወብአሲትኒ " ²² T.: d.: ወ ፡ — C.: ወዘ ተአዘዘ ፡ ሎቱ ፡ " ²¹ C.: ክፍል ፡

ዱ ፡ እምብእሲ ፡ ወብእሲት ፡ ለአስተዋስቦ ፡ ካልእ ፡ አው ፡ ለእው ፡ ሥምረ ፡ በዝንቱ ፡ ግብ ር፣በንሢአ፣ ገጽ፣ዘ ፩ እምገጻተ፣ ተመውኑ፣ መውእቱ፣ በእንተ³)፣ አገብሮ ፣ ፩ እምገ ጻተ ፡ ትዕፃልት ፲፪ ክፍል ። ቀዳማዊ ፲ ዘእንበለ ፡ ምክሩ ፡ ለዘውእቱ ፡ ሀለወ⁴⁾፡ ታሕተ ፡ ምልክናሁ ፡ አ.ይኩን ፡ ሕፄሁ ፡ ወኢይኩን ፡ ተዋስቦ⁶⁾፡ ዘእንበለ ፡ በሥምረተ ፡ ክልኤሆ ሙ ፡ እለ ፡ ይትዋሰቡ ፡ ወበሥምረተ ፡ እለ ⁶⁾ ፡ እሙንቱ ፡ ታሕተ ፡ ምግብናሆሙ ፡ ወዝን ቱኔ ፡ ይክልእ ፡ እምአውስቦ ፡ ወጸሎተ ፡ ሰብሳብ ፡ ወኢይክልእ ፡ እምፍሀረት *፡* ወሕፄ* ፡ ወ ካልክ ፡ ክፍል ፪ ኢይደሉ ፡ ለሊቀ ፡ ሀገር^{፣)} ፡ ወኢለመኳንንቲሃ⁸⁾ ፡ ወኢለደቂቁ ፡ ወኢለ 8 ሂ⁹⁾፡ እምእሊያሁ¹⁰⁾፡ ከመ ፡ ይፍሐሩ¹¹⁾፡ አሐተ ፡ እምኔሆን ፡ በረድኤት = ወከማሁ ፡ ካዕ cod. T.: f. 1795. በ ፣ ለእም ፣ ኢበጽሐ ¹²⁾ ፣ አካለ ፣ ፍጻሚሃ ፣ ወዝንቱኔ ፣ ኢይክልእ ፣ እምፍሀረት ፣ ወሕ ፄ = ክፍል^{ነ3)}፡ ራብዕ ፲ ጠስ ፡ ፪ ፲ ወለእመ ፡ ፈቀጹ^{ነ4)}፡ ፈኃሪ ፡ አው ፡ ዘተናህረት ፡ ምንኵ ¥5.: የ.58⁶. Cod. C.: f.73⁶. ስና ፣ አምድኅረ¹⁵⁾፣ ወሀበ ፣ ሕፄ ፣ ይደልዎ ፣ ለፈኃሪ¹⁶⁾፣ ፣ ከ**ም** ፣ ይንሣ**እ** ፣ ዘ ወሀባ ፡ ቅድመ ፡ ወለፍሀርቱኒ ፡ ከመ ፡ ታግብአ ፡ ዘንሥአቶ ፡ ዘእንበለ ፡ ካዕበት ፡ Cod. F: f. 156. (ክፍል¹⁷⁾=) ወአቅድሞተ¹⁸⁾፣ ሕ**3**ሰ ፣ ወፍሀረት ፣ በአንተ ፣ አውስበ ፣ ዝ**2 ፣ ከ**መ ፣ ይኩ ን ፡ ሥምረት ፡ በቱ ፡ በምክር¹⁹⁾፡ ፍጹም ፡ ወበእንተ²⁰⁾፡ ኃሥሣ ፡ ኵሉ ፡ በኑኃ²¹⁾፡ መ ዋዕል ፡ ዘተዓደመ ፡ እንተ ፡ ቦቱ ²²⁾ ፣ ተሰነዓዉ ፣ ከመ ፡ ትጽናዕ ፡ ፍ**ቅሮሙ ፡ ም**ስለ ፡ ኦሆ ፣ ብሂሎቶሙ፡፡፡)፡ ወከመ፡፡፡)፡ ይትዓቀብ ፡ ወሬዛ ፡ ዘተሰነዓዉ ፡ በእንቲአሁ ፡ እስከ ፡ ይበጽ ሕ ፡ ለመጠን ፡ አካል ፡ ከመ ፡ ይቅድም³⁵⁾ ፡ ኅቤሃ ፡ ወከመ³⁶⁾ ፡ ይኩን ፣ ተስፋ ፣ አውስበ ፡

¹⁾ T.: ወአምፍጥረት ፣ ²⁾ C. a ceteris codicibus vehementer abhorret: ኃጢአ ፣ ፌቃ ድ ፡ ዠሉ ፡ ለለ ፩ እምን ፡ ብእሲ ፡ ወአንእስት ፡ (sic) በአውስበ ፡ ካልእ ፡ አው ፡ አምፈቃ ደ፡ትዕግልት፡ ወእምገጸ፡ተአድዎ ፡፡ ወእሉ፡ ፡ ሂደዋትው፡ ቀዳሚ ፡ እንበለ፡ ምክር ፡ ዘ ውእቱ ፡ ታሕተ ፡ ሕፅን ፡ ኢይኩን ፡ ሕፄሁ ፡ ወኢይኩን ፡ ተዋስበ ፡ ዘእንበለ ፡ ይሥመሩ ፡ አለ ፡ ይተዋስቡ ፡ ወከማሁ ፡ አለ ፡ ሀለዉ ፡ ውስተ ፡ ሕፅን ፡ ሕፃչት ፡ ወዝንቱ ፡ ይከልእ ፡ እምን ፡ አውስቦ ፡ ወሕሄ ፡፡ ወኢይከልእ ፡ እምን ፡ ፍኅረት ፤ ወክፍል ፡ ካልእ ፡ " ³ › T.: d.: በ ፡ ⁴⁾ F.: ህልው፡ ⁵⁾ d.: F. ⁶⁾ B. et F.: አለ ፡ ⁷⁾ C.: ሐምር ፡ ⁸⁾ ወኢለምኰንን ፡ C. ⁹⁾ ሂ ፡ d.: B. ¹⁰⁾ C.: አምሊአሁ ፡ — T.: አምአሊያሊሁ ፡ ¹¹⁾ C.: ይሕፅዩ ፡ አምኔሃ ፡ በፈቃዶ**ሙ ፡** ወከማሁ ፡ ኃጢአ ፡ ፍጻሜሃ፪ ¹²⁾ B., F. et T.: ኢበ" ፡ — MS.: d. ኢ ፡ ¹³⁾ C.: **7ጽ** ፡ ራ " ፡ አብዋሊስ ፡ — T.: ራብዕ ፡ ክ"፣ ¹⁴ C.: መንኰስ ፣ ፈሐሪ ፡ አው ፣ ፍኅርቱ ፡ አምድኅረ ፣ ውሂበ ፣ ሕፄ ፣ ድልው ፣ ለሐፃዪ ፡ ከመ ፡ ይንሣእ ፡ ዘወሀቦ ፡ ቅድመ ፡ ፩ ሐፃዩት ፡ ዘእንበለ ፡ ካዕበት ፡ ክፍል ፡ " ¹⁵⁾ T.: ወአም"፡ ¹⁶⁾ F.: ዘወሀባ ፡ ቅድ*ሙ* ፡ ከም ፡ ይንሣአ ፡ ^{" 17)} d.: F. ¹⁸⁾ C.: **መቅድ**ም ፡ ሕ ሄ ፡ ወፍኅ" ፡ ሳፅለ ፡ አው" ፡ ይኩን ፡ በሥምረት ፡ ንጻሬ ፡ ፍጹም ፡ " ¹⁹⁾ T.: በምክረ ፡ ²⁰⁾ C.: ወእመ ፡ ጎሥሥ ፡ ኵሉ ፡ ኍኃ ፡ መዋ"፡ ዘእኵገ ፡ ለአጽንፆ ፡ ፍቅር ፡ ምስለ ፡ ሥምረት ፡ ወ *የኢ*ንዝ ፡ ወሬዛ ፡ ቀዋሜ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ይበጽሕ ፡ ከመ ፡ ይቅድም ፡ ላዕሌሁ ፡" ²¹⁾ T.: ወበ ኍ"፣ ²²⁾ T.: ቦቱ ፣ እንተ ፣ ²³⁾ T.: በብሂ"፣ ²⁴⁾ ወ ፣ d. in F. ²⁵⁾ T.: ኢይቅ"፣ ²⁶⁾ T.: ወይኩን ፣

ንጽሕ¹¹፣ ረዳኢ²¹፣ በእንተ³¹፣ ዓቂበ ፣ ንጽሕ ፣ ወከመ⁴⁾፣ ይሚዋ ፣ ጻሕቃተ⁵⁾፣ በዝኩ⁶⁾፣ ዕ ድሜ ፡ በአስተዳልዎተ⁷⁾፡ ዘይትፈቀድ ፡ ለመፍቅደ ፡ መርዓ⁸⁾፡ ወያጽንዕ ፡ ፍቅረ ፡ በእን _{Cod. B.: £ 116}b. ተ⁹⁾፣ ተደምሮ ፡ ወይትሉ ፡ ትእዛዘ ፡ ፈጣሪ ፡ ጠቢብ¹⁰⁾ ፡ ሎቱ¹¹⁾ ፡ ስብሐት¹¹⁾ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ c_{od. T.: f. 179}0. ይቤ ፤ ኢይሤኒ ፡ ከመ ፡ ይንበር ፡ ብእሲ ፡ ባሕቲቱ ፡ ዳእሙ ¹²⁾ ፡ ንግበር¹³⁾ ፡ ሎቱ ፡ ረድ ኤተ ፡ በአምሳሊሁ ፲ ቅድመ ፡ አሰፈወ ፡ ወእምዝ ፡ ንብረ ፡፡ ምዕራናና¹⁴⁾ ፡ ሣልስ ፡ በእንተ ፡ ፍሀረት ¹⁵⁾፣ ወው**ትቱ ፣ ላዕለ** ¹⁶⁾፣ ፫ ¹⁷⁾፣ አክፋል ። ክፍል ¹⁷⁾፣ ቀዳማዊ ፣ በእንተ ፣ ውሳኔ ፣ ፍሀረት ፡ ወትእዛዛቲሁ ። _{ጠስ} ^{ነጻ)}፡ ፩ ፡ ፍሂርሰ ^{ነ9)}፡ ኪዳን ፡ ውእቱ ፡ ወተስፋ ፡ ዘይቀድ ም ፡ አምአውስቦ ፡ ወይከውን²⁰⁾ ፡ በ**መጽሐፈ²¹⁾ ፡ መልእክት ¹⁷⁾ ፡ ወዘእንበለ ፡ መጽሐ**ፍ ፡፡ መድ²²⁾፡ ፩ ፡ ወ**ግ**ብረ²³⁾፡ አስተጻንዖ ፡ በዝንቱ ፡ ከመ ፡ ያስተጻንዑ²⁴⁾፡ ፍኅረተ ፡ በቅድመ ፡ ፪ ከሀናት ፣ አምአዕሩግ ፣ በአንብሮተ ፣ እድ ፣ ወበመስቀል²⁵⁾፣ ሐታሚ ፣ ወኅልቀት ²⁶⁾። ወ ይሥርው²⁷⁾፣ ከዊነ ፡ ሕፄ ፡ ወይጽሐፉ ፡ በመጽሐፍ ፡ ወበተስናዕዎቶሙ ፡ ለእለ ፡ ይትራከ ቡ²⁸⁾፡ ወበተሰናፅዎተ ፡ ሐየኒት²⁹⁾፡ ወለዘኒ³⁰⁾፡ ሀለወት ፡ ይእቲ ፡ ታሕተ ፡ ም**ግ**ቡ ፡፡ ወለእ መ፡ ኢይትመየጥ³¹⁾፡ ቃሉ ፡ ብውሕ³²⁾፡ ከመ፡ ትትመየሞ³³⁾፡ ለእመ፡ ፈቀደ ፡ ከመ³⁴⁾፡ ይፍሀራ³⁵⁾፣ ለዘው አቱ³⁶⁾፣ ዘኢ ከአ³⁷⁾፣ ድልወ ፣ ላቲ ፣ ወዘይከውና³⁸⁾፣ ሕሰመ ። ወደቂ _{Cod. T.: f. 180}•. ቀ ፡ ዝንጉዓን³⁹⁾ ፡ እለ ፡ አልበም ፡ ልብ ፡ ወለእመኒ ፡ ከኑ ፡ ምስለ ፡ ሐፃኒት ፡ ኢይፍቅ ዱ⁴⁰⁾፣ ጎበ⁴¹⁾፣ ጎብረተ⁴²⁾፣ አበዊሆሙ ፣ በጊዜ ፣ ያስተዋስብ**ፖሙ** ፣ ወኢበጊዜ ፣ ፍህረቶ **ሙ ፡ ወባሕቱ ፡ ዝንቱ ፡** ይኩን ፡ በትእዛዝ ፡ ፌታሒ ፤ መክ¹⁷⁾፡ ፵ ወ ⁴³⁾ ፪ ፡ ወይደሉ ፡ እንከ¹⁷⁾ ፡

¹⁾ B., C. et T.: ንጹሕ ፡ ²⁾ ረዳኢ ፡ usque ad ንጽሕ ፡ d. in T. ³⁾ C.: ሳዕለ ፡ ⁴⁾ d.: C. ⁵⁾ ().:ጸሕቃት ፡ በመጠን ፡ አስተዳልዎ ፡ ትሎት ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ይጼዋዕ ፡ መፍቅደ ፡ ብያኔ ፡ ለአው ስበ ፡ ወያጸንዕ ፡ " ⁶⁾ በዝንቱ ፡ T. ⁷⁾ F.: በአስተዳልዎ ፡ — T.: አ · · · · ዎ ፡ ⁸⁾ T.: መ ዓርግ ፣ ⁹⁾ C.: ሳዕለ ፣ ¹⁰⁾ C.: ጠበብ ፣ ¹¹⁾ d.: C. ¹²⁾ C.: ባሕቱ ፣ ¹³⁾ MS. habet: ይግበር ፣ ¹⁴⁾ C.: ከፍል ፣ ¹⁵⁾ C.: ሕሂ ፣ — F.: ፍ" ፣ ወሕሂ ፣ ¹⁶⁾ d.: T. ¹⁷⁾ d.: C. ¹⁸⁾ C.: አብተሊስ ፣ ¹⁹⁾ C.: ፍቴር ፣ ²⁰⁾ d. ወ ፣ in C. ²¹⁾ C.: በመጽሐፍ ፣ — T.: በጽሔፈ ፣ ²²⁾ C.: ጉባኤ ፣ ²³⁾ C.: ወፃ ብር ፡ ዘይጸንፅ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ²⁴⁾ C.: ይትኃለቍ ፡ ሕፄ ፡ በብጽሐት ፡ ፪ ካሀናት ፡ ል ሂታን ፣ በአንብ"፣ መስቀል ፣ ²⁵⁾ d.: በ ፣ in B. et T. ²⁶⁾ C.: ወይምትሩ ፣ ላዕለ ፣ ትሎት ፣ ወይጽሐፉ ፣ መጽሐፈ ፣ ወበተሠናዕዎተ ፣ ተደማርያን ፣ ወበተሠናዕዎተ ፣ ሐፃ"፣ ²⁷⁾ T.: ወሥርው ፣ ²⁸⁾ T.: ይትራክው ፣ ²⁹⁾ B. et F.: ሐ**9**ኒ ፣ ³⁰⁾ C.: ለመትሂ ፣ ዘታሕተ ፣ ሐ**\$**ኒት ፣ ወለ እመ ፡ ኢይት" ³¹⁾ B. et F.: ጎቤሃ ፡ ቃሉ ³²⁾ B., C. et T.: ላቲ ፡ ከመ ³³⁾ T.: ይትመየ ጥ ፣ ³⁴⁾ d.: B. ³⁵⁾ C.: ይመሐራ ፣ ዘኢ ከን ፣ ³⁶⁾ B.: ለዘኢ ከን ፣ ው እቱ ፣ — F.: ለው እቱ ፣ ዘኢ " ፣ ³⁷⁾ C. pergit: ሰብአ ፡ ዚአሃ ፡ ኃፍረተ ፡ ይከውና ፡ ወደቂቀ ፡ ስኢባን = ወለአ*ው* ፡ ኮኑ ፡ " ³⁸⁾ T.: ለዘ"፣ ³⁹⁾ T.: ዝንጉን ፣ አላ ፣ ⁴⁰⁾ C.: ኢይፈቅዱ ፣ — T.: ኢይፍቅድ ፣ ⁴¹⁾ d.: C. et F. ⁴²⁾ C.: ተሥናዕዎት ፡ አበዊሆሙ ፡ በጊዜ ፡ አውስቦቶሙ ፡ ወበ ፡ በጊዜ ፡ ሕፄሆሙ ፡ ወዝንቱ ፡ ይ ኩን ፡ ለፈታሒ ፡ ነገሥት ፲ ⁴³⁾ T.: d.: ወ ፡

አውስቦ ፡ ዘእንበለ ፡ ትልወት ¹⁾ ፡ ወኢሕፄ ፡፡ ጠስ ፡ ዘ ²⁾ ፩ ፡ ወዘኃዘንት ፡ በእንተ ፡ ብእሊሃ ፡ ሊትትከሳእ³)፡ እምፍሀረት ፡ ወኢይፍሃሩ ፡ ለዘኢ ኃለፈ ⁴)፡ መዋዕሊሁ ፡ እም ፯ ዓመት ፡ ወለዘፈኃረ⁵⁾፡ ወኢ*ሥርዓ፡ ዕድሜ ፡ ው*ሱን ፡ ለአውስበ ፡ ለአ**ም ፡ ከን ፡ ህልወ ፡ ይኩን ፡ ዕ** ድሜሁ ፡ ፪⁶⁾ ዓመተ ፡ ወለአመ ፡ ነገደ⁷⁾ ፡ ርሑቀ ፡ ይኩን ፡ ዕድሜሁ ፡ ፫ ዓመተ ፡ ወለአመ ^{сод. В.: £ 1178.} ሰ⁸⁾፣ ተወሰከ ፡ እምዛቲ ፣ ዕድሜ ፣ ይደሉ ፡ ከ**መ ፡** ትትወሀብ ፡ ለካልእ ፡ ወይደሉ **፡ ከመ ፡** Cod. T.: f. 180b. ይኩን ፡ ዕድሜ ፡ ፬ ዓመተ ፡ ለእመ ፡ ከን ፡ በምክንያት ፡ ዕውቅ ፡ ዘከመ ፡ ዴዌ ፡ አው ፡ ፈደየ ፡ ዕዳ ፡ አው ፡ አበሳ ፡ ዘይደሉ ፡ ለሞት ፡ አው ⁹⁾ ፡ ን**ግ**ደት ፡ ርሕቅት ፡ እንተ ፡ ከነት ፡ በእንተ ፡ ዓጸባ = ወለአብ ፡ ይደልዎ ፡ ሎቱ ፡ hመ ፡ ይፍታሕ ፡ ፍሀረተ ፡ ለእንተ ፡ ሀለወት ፡ ታሕተ ፡ ሥልጣት ፡ ወአከ ፡ ለእንተ ፡ ትንብር ፡ ታሕተ ፡ ሥልጣና = ወኢይደልዎ ፡ ለዘአምዓዕቀብ ዎ¹º)፡ ከሙ፡ ይፍታሕ፡ ዘንዋ፡ ከን፡ ፈኃራ¹¹)፡፡ መጅ፡ ዘ ፩፡ ወለአመሰ፡ ከጉ፡ አለ፡ ይትዋ ስቡ ፡ ድክቱማን ፡ ወኢብፁሐን ፡ አምጣን ¹²⁾ ፡ ወአልበ ¹³⁾ ፡ አብ ፡ ለ፩ እምኔሆሙ ፡ ወኢእም ¹⁴⁾ ፡ cod. C., ይ 74% ወኢ አዛዚ ¹⁵⁾፣ ወፈኃሩ ፣ ንፍሳቲሆ**ም ፣** በቅድ**ም ፣** ሰብአ ፣ ወለእም ፣ ኃዘን ፣ በእንተ ¹⁶⁾፣ ዝ ንቱ ፡ ለይንበሩ¹⁷⁾፡ እስከ ፡ ይበጽሑ ¹⁸⁾ ፡ ፲ ወ*፭ ዓ*ምተ¹⁹⁾ ፡ ወለአመ²⁰⁾፡ ኢይደሉ ፡ ለ ፩ አም ኔሆም ፡ ይሴሲ ፡ ከልአ²¹⁾፡ በእንተ²²⁾፡ ኃጢአ ፡ ሥርዓቶሙ ²³⁾፡፡ ወለእመ²⁴⁾፡ ፈጸሙ ²⁵⁾፡ ጕ ልቂ፡ ዝንቱ፡ ዓመት፡ ወመልአ፡ ልቡናሆው ²⁶⁾፡ ይኩን²⁷⁾፡ ሎው፡ ነከመ፡ ይግበሩ፡ ዘፈቀዱ ፡ እ $_{\text{Cod. T.: } \pounds \ \text{ISI}^2.}$ መኒ $^{28)}$ ፡ ጎብረተ፡ ወእመኒ፡ ፍልጠተ = ዘፅንቆራ $^{29)}$ ፡ $\widehat{\pounds}$ = ለወለት $^{30)}$ ፡ እንተ፡ ሀለወት ፡ውስተ፡ ሕፅን³¹⁾፣ ወላድ ያኒሃ፣ አው። በሥልጣን³²⁾፣ ዚአሃ ፣ ወፌታራ። ፩ ብእሲ። ለርእሱ ፣ ወኦሆ³³⁾፣ ት ቤሎ ፡ ለተዋስበ ፡ ወበልው ፡ ወሰትዩ ፡ በበይናቲሆሙ ፡፡ ወእምዝ ፡ ኢንዛ³⁴⁾ ፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡

¹¹ C.: ተሉተ ፡ — T.: ተሎተ ፡ ²¹ d.: ዘ ፡ in B. et C. ³¹ T.: ኢተተክልአ ፡ ⁴¹ C.: ዘኢ ኃለፉ ፡ ⁵¹ ወዘፈኃረ ፡ ወኢተክየደ ፡ መጠን ፡ መዋዕል ፡ ዕውቅ ፡ ለአውስበ ፡ ወእመ ፡ ከን ፡ ሀልወ ፡ ይኩን ፡ መጠን ፡ ፪ ዓመት ፡ C. ⁶¹ F. et T.: ፪ ተ ፡ ²¹ C.: ነ"፡ ይኩን ፡ መጠን ፡ ፫ ዓመት ፡ ሼን C.: ወእመሰ ፡ ፌድፋደ ፡ እምን ፡ ዝንቱ ፡ ይደሉ ፡ ለተላጽቆ ፡ ጎበ ፡ ክልዕ ፡ ይደሉ ፡ መጠን ፡ ፫ ዓመት ፡ በእንተ ፡ ምክንያት ፡ " ³¹ C.: ተስውር ፡ በእንተ ፡ አጸባት ፡ ወይደሉ ፡ ለአብ ፡ ከመ ፡ ሕፄ ፡ አመ ፡ ከን ፡ ታሕተ ፡ ሥል "፡ ወአከ ፡ ታሕተ ፡ ሥል "፡ ወለተአዛዚስ ፡ ኢይደሉ ፡ ከመ ፡ ይፍ " ፡ ጉባዔ " ፡ ¹¹ B.: ለዘአመአዕቀብዎ ፡ ¹¹¹ B.: ፌኃሪሃ ፡ — T.: ፌኃራሃ ፡ ½¹ T.: ወአም " ፡ ¹³¹ T.: ወአልበሙ ፡ ¹⁴¹ T.: እምን ፡ false. ¹⁵› C.: ወንዋየ ፡ ሕፄሆሙ ፡ በርአሰሙ ፡ በአራቅይና ፡ ሰብአ ፡ " ¹٥¹ ላዕለ ፡ C. ¹¹¹ d.: ለ ፡ in C. ¹ѕս С.: ፍጻሚ ፡ ¹១ d.: T. ²¹՚ B. et T.: ከን ፡ ኢይ " ፡ — C.: ከት ፡ ²¹৷ C. et F.: ከልአ ፡ ²²৷ C.: በኃ " ፡ ²³৷ C.: ሥርዓት ፡ ²²৷ C. et T.: መአመ ፡ ²²৷ ፌአመ ፡ T. ²²٠৷ C. ልባዌ ፡ ይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ²²৷ T.: ወይዙን ፡ ²৪৷ ወአመ ፡ ፕ. ²٤٠ በመ ፡ ይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ²²৷ T.: ወይዙን ፡ ²৪৷ ወአመ ፡ ፕ. ²٤٠ በመ ፡ ይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ²²৷ T.: ወይዙን ፡ ²৪৷ ወአጠ ፡ ይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ²²৷ T.: ወይዙን ፡ ²৪৷ ወአጠ ፡ ይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ²²৷ T.: ወይዙን ፡ ²৪৷ ወአጠ ፡ ይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ²²৷ T.: ወይዙን ፡ ²৪৷ ወአጠ ፡ ይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ²²৷ T.: ወይዙን ፡ ²৪৷ ወአጠ ፡ በአሲ ፡ ³³৷ C.: መመ ፡ ዘሀለወት ፡ ³³৷ C.: ሕፅና ፡ ³²৷ C.: በመባሕተ ፡ ርእስ ፡ ወፈሐ " ፡ ብአሲ ፡ ³³৷ C.: መተመዋውም ፡ ላዕለ ፡ አውስበ ፡ ³³› ወሀበ ፡ መ " · C.

ተዓጋሊ 1)፡ ወነሥአ ፡ በባብር ፡ አው ፡ በዮሕሎት 2)፡ ወተደመራ ፡ ትትመየዋ ፡ ጎበ ፡ ዘፈ *ኃራ³⁾፡ ቀዛሚ⁴⁾፡* በዘኮን⁵⁾፡ ከዊና ፡ በምንተኒ ፡ **ግ**ብር ፡ ለአመ⁶⁾ ፡ ይፈቅድ ፡ ውእቱ ፣ ወለ እመሰ ፡ ኢፈቀደ ፡ ይደልዎ ፡ ለተዓጋሊ ፡ ከመ ፡ ያውስባ⁷⁾፡ ለእመ⁸⁾፡ አልቦቱ ፡ ብእሲት ፡፡ ሥርዋጽ ፡ ይብል ፡ በቀኖናተ ፡ ኤጲፋንዮስ ፡ ወካልአኒሁ ፡ ዘይዜሙ⁹⁾፡ በወለት ፡ ድንግ ል ፤ ኢያስተዋስብዎ ፡ ኪያሃ ፡ ለእመ ፡ ኢኃደጋ ፡ ፈኃሪሃ ፡ ዘቀዳሚ ፡ ለእመ ፡ ከነት ፡ ፍሀ ርተ¹⁰⁾፤ ወለአመሰ ፡ ኢተፍሀረት¹¹⁾፡ ይኩን¹²⁾፡ በሥምረተ¹²⁾፡ ሰብአ¹³⁾፡ ዚ*አ*ሃ¹⁴⁾፡ ወአም ድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ ያውስብ ፡ ኪያሃ ፡ በግብር ፡ ወለእ*መ*ኒ ፡ ከነት ¹⁵⁾ ፡ *ነጻ*ይተ ¹⁶⁾ ፡ ወኅሥምተ ፡፡ ክፍል ፡ ዳግም ፡ በእንተ ፡ ዓረበን ¹⁷⁾፡ ዘፍህረት = ጠስ ፡ ፪ ፡ ዓረቦንስ ፡ ዘበእንቲአሁ ¹⁸⁾፡ ውእ ^{Cod. B.: f. 117b}. ቱኬ¹⁹⁾፤ እምከመ ፡ ዓበየ²⁰⁾፡ ንሣኢሁ ፡ እምድኅረ ፡ ተመጠወ ፡ ኪያሁ ፡ ወ**ን**ደፉ ፡ ለተሰና ዓረበን ፡ ዘወሀበ²³⁾= ወለእመሰ ፡ ኮን²⁴⁾፡ ምክንያተ ፡ ሞት ²⁵⁾፡ ተዳደ**ቆ** ፡ በውስቴቱ ፡ ፪ ቃላ ት ፤ ፩ እምኔሆሙ ፤ ጠስ ፡ ë ፡ ይሚዋ ፡ ዘንሥአ²⁶⁾፡ ለእመ ፡ ኢኮን ፡ ዘሞተ ፡ ውእቱ ፡ ምክ ንያተ ፣ ተድኅሮ ፣ ዘፍጻሜ²⁰ ፣ ከብካብ ። ወዳግማዊ ፣ ዘይጸንፅ²⁸⁾ ፡ ውእቱ ። *ወ*ጅ ፣ ዓ ወ²⁹⁾ ፫ ፲፫ ወእመሰ ፡ ሞተት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ለያ**ግ**ብእ³⁰⁾ ፡ ፈ*ኃሪ*ሃ ፡ እምሰብአ ፡ ዚአ ሃ ፡ ዘወሀበ ፡ በአንቲአሃ ፡ ዘእንበለ ፡ መብልዕ ፡ ወመስቴ ፡ ዘወሀበ 31) = ወለእመሰ 32) ፡ ሞተ ፡ ውእቱ³፡፡)፡ ብእሲ ፡ ዘሎቱ ፡ ሕፄ ፡ ወአልቦቱ ፡ ወራሲ ³፡፡)፡ ይኅድጉ ፡ ላቲ ፡ ዘንሥአት ፡ እም ት = ወእመሰ ፡ በቱ ፡ ወራስያን ፡ ደግብኢ ³⁶⁾ ፡ ሎሙ ፡ መንፈቀ ፡ ንዋዩ ፡ ወመንፈቁ ፡

¹¹ C.: ደመ፣ ተአገለ፣ ተአጋሊ፣ በእከዩ፣ ወትምይንቱ፣ ወተደመራ፣ ²¹ F.: በተደ መራ ፡ ወበጉ "፣ ³) C.: ዘፈኃላ ፣ ⁴) T.: ቀደመ ፣ ⁵) C.: አመ ፣ ከን ፣ በምን "፣ ⁶) C.: ወእመስ ፣ ተሐቅፈ ፡ ዝንቱ ፡ ይደልዎ ፡ " $^{7)}$ $\mathrm{B.}$: ያውስብ ፡ $^{8)}$ $\mathrm{C.}$: አመ ፡ ኢኃላወ ፡ ብእሲት ፡ ውስተ ፡ ቀኖናተ ፡ ኤጵፋ"፡ ወካልዑኒ ፡ እስመ ፡ ዘማዊ ፡ ለድንግል ፡ ኢውስባ ፡ (sic) ለእመ ፡ ዘእን በለ ፡ ለአመ ፡ ኃደጋ፡" ⁹⁾ F. et T.: ወለዘ"፣ ¹⁰⁾ T.: ፍሀረተ ፣ ¹¹⁾ C.: ኢ.ኮን ፡ እስከ ፡ ይሥም ሩ ፣ ቦቱ ፣ ሰብአ ፣ ወያስተርከብ ፣ ባቲ ፣ እምድ"፣ ውእቱ ፣ ወለእመኒ ፣ ከነት ፣" ¹²⁾ d.: B. ¹³⁾ B. et T.: ሰብአ ፣ ¹⁴⁾ T.: ኪያሃ ፣ ¹⁵⁾ d.: T. ¹⁶⁾ C.: አዳይት ፣ ¹⁷⁾ C.: ወሕ**ደ** ፣ ¹⁸⁾ d.: ዘ ፣ C. ¹⁹⁾ C. : ከመ ፡ ውእቱ ፡ ሶበ ፡ ተከልአ ፡ አኀዚሁ ፡ ከመ ፡ ይሚዋ ፡ " ²⁰⁾ B.: ዓብየ **፡** ²¹⁾ B. et T. : ወአ*መ*ሰ ፡ ²²⁾ C.: ወዐበና ፡ ወሀቢ ፡ ጠፍዐ ፡ ዓረ" ፡ ²³⁾ B.: ዘወሀበ ፡ ²⁴⁾ C.: ወእመሰ ፡ ሞተ ፡ ወውስቱቱ፣" — T.: ወከነ ፣ ²⁵⁾ T.: ምተ ፣ ²⁶⁾ C.: ዘነ"፣ **ቅ**ድመ ፣ ይኩን ፣ መዋቲ ፣ ምክንያ ተ ፡ " ²¹⁾ ለፍ " ፡ C. ²⁸⁾ C.: ዘይኄይስ ፡ ²⁹⁾ d.: ወ ፡ B. ³⁰⁾ C.: ይተመየጥ ፡ ሕ**ፄ ፡ አም**ኅቤሃ ፡ ኅ ቤሁ ፡ ዘእንበ"፣ ³¹⁾ d.: C. ³²⁾ F.: ወለአመ ፣ ³³⁾ C.: ወራሴ ፡ ይኩን ፡ ላቲ ፣ ውአቱ ፡ ዘወሀበ ፡፡ ወእመሰ ፡ ከን ፡ ሎቱ ፡ ወራሲ ፡ መንፈቀ ፡ ንዋዩ ፡ ይትመየጥ ፡ ሎቱ ፡ ወመንፈቁ ፡ ይኩን ፡ ላቲ ፡ እመ ፡ ከን ፡ ሕፄሁ ፡ ዋዮቀ ፡ " ³ post ላቲ ፡ B.: ዘንሥአት ፡ ³ B. et T.: እምክልዕ ፡ ለወለተ፡ ኀፅይት፡ በእንተ፡ ሞተ፡ ምታ፡ — F.: omisit በእንተ፡ usque ad ሕጽይት፡ ³⁶⁾ T.: ያ**ግብዕ** ፣

ይትርፍ ፡ ላቲ ፡ ለአመ¹⁾፡ ከን ፡ ተዋስበራሙ ፡ በዋዩቅ <u>፣</u> ጠስ ፡ ፪ ፣ ወለዘሂ ²⁾፡ ተሠርዓ ፡ በ ሕይወተ ፡ አብ ፡ ወሥምረ ፡ በቱ ፡ ኢይወልዋዎ³) ፡፡ ወእመኒ ፡ እቡሃ ፡ ለወለት ፡ እው ፡ እማ⁴) ፡ ነሥሉ ፡ ዓረቦን ፤ አው ፡ እምሔወ ፡ ዚአሃ ፡ በእንተ ፡ ወለተ ፡ ወልዱ ፡ ወከን ፡ መዋዕሊሆ ሙ ፡ ዘበጽሑ⁵⁾፣ ለመጠን ፣ አካል ፣ ይንሥኡ ፣ መከዕቢተ ፣ ለአመ ፣ ኮን ፣ ዘይተከሐሎ**ሙ** ፡ ገቢረ ፡ መርዓ ፡ ወዓበዩ ፡ ገቢሮቶ ፡ ወእመሰ⁶⁾ና ኮት ፡ ዘይትከሐሎሙ⁷⁾፡ ለያግብኡ ፡ ዓረበ ዘሥሉጥ ፡ ላዕሴሃ ፡ ዓረቦን ፡ ዚ*አ*ሃ = ወፍጻሜ ፡ መጠን¹²⁾ ፡ አካልሰ ፡ ዘዕደ**ው** ¹³⁾ ፡ ፳ ዓመት ፡ ወእሙ፡ አከ¹⁴⁾፡ ፳ ወ ፭ ዓመት ። ወለአንስትኒ ፡ ፲ ወ ፪ ዓመት ¹⁵⁾፡ ወእሙ ፡ አከ ፡ ፲ ወ ፭ Cod. T.: f. 1826. ዓመት ፡፡ ወአሰስሎተ ¹⁶⁾ ፡ ምልክናሁ ፡ ለዘአመገብዎ ፡ ላዕሴሆሙ ፡ ይጎሥሡ ፡ እምፈታ Cod, B.: f, 118⁸. ሒ ፡ ከመ ፡ ያሰስል ፡ አምኔሆሙ ፡ ሥልጣን ፡ ምግበት ¹⁷⁾ ፡ በዝይበተ-የሙ ¹⁸⁾ ፡ ይመግቡ ፡ በ cod. C.: f. 74b. ቱ ፡ ምግባራቲሆም ¹⁹⁾፡ ወንዋዮሙ ፡ አስመ ፡ አሙንቱ ፡ በቋፅያን ፡ ከመ ፡ ይሥርው ²⁰⁾ ፡ ግ ብሮሙ ፡ ወንዋዮሙ ፡ ወከመ²¹⁾ ፡ ይኩኖሙ ፡ ስም**ን** ፡ በዝንቱ ፡ ወእምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ ይ ግበሩ ፡ ዘተከሥተ²²⁾ ፣ ሎሙ ፡ በ**ፈጽሞተ ፡ ምክር ፲** ወለእመ²³⁾ ፡ ከን ፡ ፍሀረት ²⁴⁾ ፡ አማን²⁵⁾ ፡ ወው 2በ ፡ ዓረቦን ፡ ለፍሀረት ። ወእምድኅረዝ ፡ ሶበ ፡ ዓበየት ፡ ይእቲ ፡ ፍሀርት ⁸⁶⁾ ፡ እምተ ዶምሮ ፡ ምስለ ፡ ፈኃሪሃ²⁷⁾፡ በእንተ ፡ ሕውም²⁸⁾፡ ግዕዙ ፡ ወብዝኃ ፡ ስሕተቱ ፲ አው ፡ በእን Ms.: f. 59b. ተ፡ዕልወቱ፡ ሕገ፡ ወተፈልጠ²⁹⁾፡ በፈ*ቃ*ደ፡ ሕሊናሁ ፤ አው፡ አሙ፡ ከአ³⁰⁾፡ ውእቱ፡ በ እንተ³¹⁾፣ ፍጻሜ ፡ አካለ ፣ ውሉድ ፡ ዘ ኢይትከሐሎ ³²⁾፣ ከ**መ** ፣ ይትራክብ ፣ **ምስሌ**ሃ ፡ ተራ

> ¹¹ C.: እመ ፣ ከን ፣ ሕፄሁ ፣ ዋዩቀ ፣ ²¹ C.: ወለእመ ፣ ከን ፣ በሕ"፣ ³¹ C.: ኢይትንሠት ፣ ወለእመ ፡ ከን ፡ አቡሃ ፡ " ⁴⁾ ር. : አማ ፡ አው ፡ እምሔዋ ፡ እመንገለ ፡ ወልደ ፡ ወልዱ ፡ <u>ነ</u>ሥ ኡ ፡ ዐረቦን ፡ እንዘ ፡ እ**ም** ንቱ ፡ ከሃልያን ፡ ሳዕለ ፡ <u>ገቢረ ፡ ከብ</u>ካብ ፡ ወተክልው ፡ እምገቢሮቱ ፡ ይፍድዩ ፡ ህየንቴሁ ፡ ካዕበተ ። ⁵⁾ B.: ዘበጽሐ ፡ ⁶⁾ C.: ወእመስ ፡ ኢክኑ ፡ ከሃልያነ ፡ ይትመ የጥ ፡ ዓረበን ፡ ⁷⁾ T.: ዘኢይት "፡ ⁸⁾ C.: ወላዕለ ፡ ዝንቱ ፡ ⁹⁾ ይጸውር ፡ C. ¹⁰⁾ C.: እመ ፡ ከን ፡ ናሁ ፡ ነሥአ ፡ እግዚኦ ፡ ዓረበናቲሃ ፡ ወፍጻሜ ፡ በጺሕኒ ፡ ዘይከውን ፡ በዓመት ፡ ብእሲ ፡ ይኩን ፡ ፳ ዓመት ፡ ¹¹⁾ B.: እግዚአ ፡ — F. et T.: እግዚአ ፡ ¹²⁾ d.: T. ¹³⁾ T.: ዘዳፅሙ ፡ ዝ ዕ"፣ ¹⁴፡ B.: አኮሰ ፣ ¹⁵፡ T.: እም ፣ ፫ ፣" ¹⑥ C.: ወአሰስሎ ፣ ሐፃኒትስ ፣ ከመ ፣ ይኅሥሡ ፣ እም ፌታሔ ፡ ያሰ"፣ ¹⁷⁾ B.: ምግብት ፡ — T.: መግበት ፣ ¹⁸⁾ T. ante hocce verbum: በዘይመ ግቦው ፡ — C.: ምግባት ፡ አስው ፡ አመንቱ ፡ (sic) በቋ " ፡ ¹⁹⁾ B.: ምግባቲሆው ፡ ²⁰⁾ T.: ይ ሥርው ፣ ²¹⁾ C.: ከመ ፣ ይኩን ፣ ስ"፣ ሎሙ ፣ በዝንቱ ፣ ²²⁾ C.: ዘጠንሎሙ ፣ በፈቃደ ፣ ምክ C: — T.: ሎሙ፡ዘተ": ²³⁾C.: ወለአመተጠየቀት ፡ ፍኅ": ²⁴⁾ T.: ፍሀርት : ²⁵⁾ አማን ፡ usque ad ለፍሀረት = d. in cod. C. ²⁶⁾ F.: ፍርሀት : ²⁷⁾ C.: ፈኃሪ : ²⁸⁾ C.: ኃውሙ : ሃይ**ግ**ኖት : **ወ** ጽንዐ ፡ ስሕተቱ ፡ አው ፡ በተአድዎቱ ፡ ሕን = ወፈለጠ ፡ በፈቃድ ፡ አው ፡ አመ ፡ " ²⁹⁾ B.: ወተፈልጠ ³⁰⁾ ከን ፡ d. F. — C. et T.: **ው-**አቱ ፡ ከን ፡ ³¹⁾ በእንተ · usque ad **ው-ሉድ ፡** d. in ceteris codd. — F.: ውእቱ ፡ ኢይት "፣ ³²⁾ C.: ዘኢይትከሃል ፡ ተደምሮ ፣ ምስሌሃ = ተደ ምሮ ፡ ዘይከውን ፡ ምስሌሁ ፡ ወልድ ፡ አው ፡ በግብረ ፡ ካልእ ፡ ዘይደልዎ ፡ ተከልአ ፡ "

ክበተ ፣ ዘይበቍዕ ፣ ለወሊድ ፲ አው ፣ በክልእ ፣ ግብር ፣ ዘይደልዎ ፣ ተከልአ ፡፡ ወእመሰ ፣ Cod. ፕ.: ይ 1834. **ቆሙ** ፣ ሰማዕታት ፣ በእንተ ፣ ዝንቱ ፣ ከመ ፣ ይእቲ ፣ ብእሲት ፣ ወወላድያኒሃ ፣ አእመሩ ፣ ዘንተ ፡ እምቅድመ ፡ ንሢአ ፡ ዓረበን ፡ ኢያንውሩ ^{ነ)} ፡ ዘእንበለ ፡ ንፍሳቲሆሙ ፲ ወለእመሰ²⁾ ፡ ሊያእመሩ ፡ በዝንቱ ፡ ሶበ ፡ ተወክፉ ፡ ዓረቦን ፡ ጊዜ ፡ ፍሀረት³⁾ ፤ አው ፡ ኮን ፡ ግብር ፡ አም ድኅረ ፡ ውሂበ ፡ ዓረበን ፡ በምንት**ኒ ፡ ምክንያት ^{፥)}፡ ዘይ**ደልዎ ፡ ተንስሐ^{፥)}፡ ሰበ ፡ ሜጡ ፡ ዓ ረበን ፡ ኢይትኃወሥ**ምሙ ፡ መከ**ዕቢተ ። ክፍል ፡ ሣልስ ፡ በእንተ ፡ አምኃ ፡ እምቅድመ ፡ መርዓ⁶⁾፣ ዘይከውን ፡፡ ጠስ ፡ ፫ ፡ ኵሉ ፡ ብእሲ ፡ ዘወሀበ⁷⁾፣ አምኃ ፡ ለፍጻ**ሚ** ፡ አውስበ⁸⁾፣ ለአመ⁹⁾፣ ኢተፈጸመ፣ ከዊን፣ መርኝ፣ ያግብሎ፣ ሎቱ፣ አምኃሁ ፡፡ መክ፣ ፵ ወ ፮ ፲ ወለእ መሰ ፡ ብእሲ ¹⁰⁾ ፡ ለሊሁ ¹¹⁾ ፡ ዓበየ ፡ አውስቦታ ፡ በፈቃዱ ፡ አኅጐለ ፡ ዓረቦን ¹²⁾ ፡ ዚአሁ ¹³⁾ ፡ ወኵሎ¹³⁾፣ ዘወሀበ¹⁴⁾፣ ላቲ ፣ (አምኃሁ¹⁵⁾፣) ወእመሰ¹⁶⁾፣ ከን ፣ እመንገለ፣ ብእሲት ፣ ታግብ**እ** ፣ ወኵሎ¹⁷⁾፡ ዘአኃዘት ፡ አምዓረቦን ፡ ወአምኃሁ¹⁸⁾፡ ዘወሀበ¹⁹⁾፡ ታ**ግ**ብእ²⁰⁾፡ በከም ፡ ዓረ cod. T.: f. 183^b. በን ፡፡ ጠስ ፡ ፫ ፣ ወአምኃስ²¹⁾፣ ለፍሀረት ፣ ውእቱ ¹³⁾፣ ወአኮ ፣ ለአውስበ ፣ እስመ ፣ አም (od. F.: f. 159. ኃ ፡ ዘትከውን ፡ በዕለተ ፡ መርዓ ²²⁾፡ አመ ፡ ሀለወት ²³⁾፡ ብእሲት ፡ በቤታ ፡ ይከውን ፡ ላ ቲ²⁴⁾፡ አምኃ ፡ አስመ ፡ ፍሀርቱ ፡ ይእቲ ፡ ፈኃራ²⁵⁾፡ አምር ተቀ²⁶⁾፡፡ ወአመኒ²⁷⁾፡ ሀለወት ¹³⁾ ፡ Cod. B.: £ 118^b. በቤተ ፣ ብእሲ ፣ ትከውን ፣ አምኃ ²⁸⁾፣ ለብእሲት ²⁹⁾፣ ወአብዕልተ³⁰⁾፣ ዕዳ ፣ ዘብእሲ ፣ ኢይ ንሥሎ³¹⁾፣ እምአምኃ ፡ ዘወሀባ ፡ ለፍሀርቱ³²⁾፡ ምንትኒ³³⁾፡ አምንዋይ³⁴⁾፡፡ ዘ ፱ ፲ ወብአሲት ኔ ፡ ትቅድም ፡ ነሢአ ፡ ሕፄሃ ፡ ቅድመ ፡ አብዕልተ ³⁵⁾ ፡ ዕዳ ፡ ዘምታ ፲ ወኢትቅድም ፡ በእን ተ፡አምኃ፡ ዝከነ፡ ቅድመ፡ መርዓ^{ነ3)}፡ እምአብዕልተ³⁶⁾፡ ዕዳ፡ ቀዳማውያን ፡፡ ምዕራፍ፡ ራብዕ³⁷⁾፡ በእንተ ፡ ግብረ ፡ ወሳዲ ፡ ምስለ ፡ ወልዱ ፡ በአውስቦ³⁸⁾፡ የሀብ³⁹⁾፡ በእንቲአሁ ፡ ከመ⁴⁰⁾፣ መላኪ ፣ ዘይተወፈይ ፣ ህየንተ ፣ ዘሀለወ⁴¹⁾፣ ታሕተ ፣ ሥልጣት ፡ ጠስ ፣ ዘ 🗓 ፡ ኢይ ደልዎ⁴²⁾፡ ለአብ ፡ አገብሮተ ⁴³⁾፡ ወልዱ ፡ ለአውስበ ፡ ለእመ ፡ ነበረ ፡ ወልዱ ፡ በንጽሕና ፡

¹⁾ C.: ኢይሕምይዎ ፡ ጻዕሙ ፡ ይሕምዩ ፡ ንፍ " ፣ ²⁾ C.: ወእሙ ፡ ኮን ፡ አብጻን ፡ በዝንቱ " ³⁾ C.: ፍሕርቱ ፡ ⁴⁾ T.: በምከ " ⁵⁾ T.: ተንስሔ ፡ ⁶⁾ C.: ይከውን ፣ ⁷⁾ እሙ ፡ ወ " ፣ C. ⁸⁾ T.: ለአው " ፣ ⁹⁾ C.: ሶበ ፡ ኢ ኮን ፡ ሎቱ ፡ ከብከበ ፡ ይትመየጥ ፡ ንዋዩ ፡ ¹⁰⁾ d.: C. ¹¹⁾ d.: C. et F. ¹²⁾ C.: አረቦናቲሁ ፡ ¹³⁾ d.: C. ¹⁴⁾ B.: ዘወሀባ ፡ ¹⁵⁾ C.: ወአምኃቲሁ ፡ — F.: ዘወሀ በ ፡ ሳቲ ፡ አምኃሁ ፡ ¹⁶⁾ C.: ወለአሙ ፣ ¹⁷⁾ F.: ወኵሎ ፣ ¹⁸⁾ C.: ወእም ፡ አኮ ፡ ትሚጥ ፡ ሀየተ ፡ አረቦን ፣ ¹⁹⁾ B., F. et T.: ዘወሀባ ፡ ²⁰⁾ F.: ወታግ " ፣ ²¹⁾ T.: ወአምኃ ፡ ²²⁾ C.: ከብከብ ፣ ²³⁾ C.: ኮንት ፣ ²⁴⁾ T.: አምኃ ፡ ሳቲ ፣ ²⁵⁾ B. et T.: ለዘፈ " ፣ — C.: ዘፈ ጎ " ፣ ²⁶⁾ C. addit: ለብአሲ ፣ ²⁷⁾ ወአመስ ፡ C. ²⁸⁾ C.: አምኃ ፡ ወበዕለ ፡ አጻ ፣ ²⁹⁾ B. et F.: ለብአሲ ፣ ³⁰⁾ T.: d. ወ ፣ ³¹⁾ C.: ኢይንሥኤ ፣ ³²⁾ T.: ለፍሀር ፣ ³³⁾ B. et T.: ምንተኒ ፣ ³⁴⁾ d.: እም ፣ in C. ³⁵⁾ C.: በዕለ ፣ ³⁶⁾ C.: አምን ፣ በዐለ ፣ ³⁷⁾ d.: T. ³⁸⁾ d.: በ ፣ in C. ³⁹⁾ F.: በእንቲአሁ ፣ የሀብ ፣ — የሀብ ፣ d.: C. ⁴⁰⁾ C.: ኢስሙ ፣ ውጓቱ ፣ ሥዩሙ ፣ ዚአሁ ፣ አብተሊስ ፣ " ⁴¹⁾ B.: ዘሀለወት ፣ ⁴²⁾ C.: ኢይደሉ ፣ ⁴³⁾ ከሙ ፣ ያገብር ፣ ወልዶ ፣ ዘታሕተ ፣ ያስተዋስብዋ ፣ ሥልጣት ፣ ለአው ስቦ ፣ አሙ ፣ ወዋል ድ ፣ ንጹ ሐ ፣ ኮን ፣ ወእሙስ ፣ ኮን ፣ ንዝሕሉባን ፣ ይዕበይ ፣ " C.

Cod. T.: f. 184^a. እንዘ ፡ ሀለወ ፡ ታሕተ ፡ ሥልጣኑ ፡፡ ወእመሰ ፡ ኮን ፡ ንዝሀሉለ ፡ በ**ግ**ብሩ ፡ ኢይደልዎ ፡ **ከመ** ፡ ይዕበይ¹)፡ ትእዛዞ ፡፡ ዘ ፴ ወ ፫ ወለእሙ ፡ ፈቀደ²)፡ ወላዲ ፡ ከሙ ፡ ያስተዋስብ ፡ ወለቶ ፤ አ ው³⁾፡ ወለተ ፡ ወልዱ <u>፤</u> አው ፡ ወለተ ፡ ወለቱ <u>፤</u> ወወሀበ ፡ ትልወታ ⁴⁾፡ በአምጣን ፡ ክሂሎ ቱ ፡ ወእመ ፡ ዓበየት ^{፡)} ፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ ወፈቀደት ፡ ግብረ ²¹⁾፡ *ጎ*ውመ ፡ ትሰደድ ፡ እ ምርስቱ ፤ ዘ ፬ ። ወኢ ይደልዎሙ ፣ ለውሉድ ፡ ከሙ ፣ ይንሥቱ ፡ አውስበ ፣ በበይነ ፣ አኅስ cod. C.: f. 75*. ሞ ፡ ዲበ ፡ ወሳድያኒሆሙ ፡ ከመ ፡ ያብእዎሙ ፡ ውስተ ፡ ፅዳ ፡ በውሂበ⁶⁾፡ ትሎታ⁷⁾፡ ወፈ ድየ፡ አምኃ፡ እንተ⁸⁾፡ ነሥአ፡ እምቅድመ፡ መርዓ <u>፤</u> ወኢይደሉ፡ ለወላድ*ያ*ን⁹⁾፡ ከመ፡ ይንሥቱ ፡ ሕገ ፡ አውስቦ ፡ በምንተኒ ፡ *ዕ*ፁብ¹⁰⁾ ፡ በከዊኖቶሙ ፡ አበ¹¹⁾ ፡ ወውሂቦቶ**ሙ** ፡ ት ሎተ¹º)፡ ወአምኃ ፡ ዘይሁብዎ ፡ ቅድሙ ፡ ሙርዓ¹³)። ወዘሂ¹⁴)፡ ይክልእ ፡ እለ ፡ ታሕተ ፡ ሕፅ ት ፡ እምያስተዋስበሙ ፡ ወይከልአሙ ፡ በ**ግ**ፍዕ ፡ ከመ ፡ ኢያስተዋስብዎ**ሙ** ፡ ወኢይሁበ ^{Cod. T.: f. 184b}. **ም-** ¹⁵⁾፡ ትሎተ ፡ ድልው ፡ ለሊቃውንት ፡ ከመ ፡ የአኃዝዎ¹⁶⁾፡ አስተዋስበ ፡ ወትሎተ ¹²⁾፡ ወዘሰ ፡ ኃለፌት ፡ ጵ ወ *፩ ዓመ*ተ¹⁷⁾ ፡ ሶበ ፡ ተሐከዩ ፡ ወላድያኒሃ ፡ እምአስተዋስቦታ ¹⁸⁾ ፡ ይደ ^{Cod. B.:} ይ119⁴. **ሉ**፡ ሳቲ፡ ከመ፡ ትልአክ፡ ጎበ፡ ሊቃውንት¹⁹⁾፡ ከመ፡ የአዝዝዎሙ፡ ለወላድያኒሃ፡ ያስ ¤s.: r. 60°. ተዋስብዋ ፡ ወየሀቡ²⁰⁾፣ ትሎታ ፣ በአምጣን ፣ ከሂሎቶሙ **። ወእ**መስ ፣ ሥልጣን ፡ ላቲ²¹⁾፣ ለርእሳ²²⁾፡ ወደከውን ፡ ዓመታቲሃ ፡ ፍጹመ²³⁾፡ ድልው ፡ ላቲ ፡ ከመ ፡ ትንሣእ ፡ ምተ ፡ በከ መ፡ ይደሉ ፡ ለሕግ = ወለእመኒ²⁴⁾፡ ኮን ፡ አቡሃ ፡ ይጸልዕ ፡ ዘንተ²⁵⁾፡ ወከመዝ ፡ **ው**-እቱ ፡ ፍትሑ ፡ ለወልድ ፡ አመ ፡ ከን ፡ ተባዕተ ፡ አው ፡ አንስተ ፡፡ ወለእመ²⁶⁾ ፡ ኢተ**ም**ይጠ ፡ ሙ ቁሕ ፡ በመጠን ፡ ፫ ዓመት ፡ ይደልዎ²⁷⁾፡ ለወልድ ፡ ከመ ፡ ያውስብ ፡ ወለእመ²⁶⁾፡ ኢ ተአም Cod. T.: ሰ.185^a. ረ፡ መከን ፡ አብ ፡ በዝንቱ ፡ ፫ ዓመት ፡ አመ ፡ ከን ፡ ሕያወ ፡ ይደልዎሙ ²⁷⁾፡ ለደቂቁ ²⁸⁾፡ በ፡ አውሰቡ $^{31)}$ ፡ አምቅድ $m{\sigma}$ ፡ $\stackrel{\circ}{\Gamma}$ ወተዓውቀ $^{33)}$ ፡ ከ $m{\sigma}$ ፡ አቡሆሙ፡ አይሥምር፡ በዝንቱ፡

ዘመድ ፡ ኢይሤኒ ፡ አውስቦቶሙ ። ወእመ ፡ ኮን ፡ አቡሆሙ ¹)፡ ዘአልቦ ፡ ልብ²)፡ እምሔዎ ሙ ፣ የአክል ፣ ለአመ ፣ ከን ፣ ልባዌ³⁾ ። ወእመ ፣ አከሰ ⁴⁾፣ ይኩን ፣ በምክረ ፣ አዝማዲሃ ፣ ወ ሶበ ፡ ተገዓዙ ፡ ምስለ ፡ እንተ ፡ ልሀቀት⁵⁾ ፡ ይኩን ፡ በሥምረቱ⁶⁾ ፡ መኰንን ፤ ወለአ**ም ፡** መ ከረ ፡ ውእቱ ፡ እመሂ ፡ ከመ ፡ ምክረ ፡ አዝማዲሃ ፡ ወዘለሊሃ ፡ ኃረየት ፡ ዕሩያን ፡ ኮኑ ፡ በአ ምሳል ፡ ወበምግባር ፡ ይግበሩ ፡ ዘከመ^{፣)}፡ ኃረየት ፡ ለሊሃ ፡፡ ወለእመ ፡ ተናፈቁ ፡ በእንተ ፡ አስተዋስቦታ⁸⁾፣ ለድክትምት ፡ እንተ ፡ ኢያብጽሐት ፡ መጠን ፡ አካል ፡ አዝማዲሃ ፡ ወዓቃ ብያኒሃ ፡ ይኩን ፡ በዘ፡>ረየ ፡ ምኰንን ፲ ወዘሂ ፡ ይሜባብ ፡ ንዋያ ፡ ለድክትምት ፡ ባሕቲቱ ፡ አልቦቱ ፡ መባሕት ፡ ለአስተዋስቦታ ፡ ኢከመ⁹⁾፡ ይከልአ ፡ ወኢከመ ፡ የሀባ ፲ ወእለሂ ፡ የ ^{cod. T.}፡ ሰ.185⁶. *ኃ*ዝኑ ፣ በእንተ ፣ አቡሆሙ ፣ ወእምሔዎ**ሙ** ፣ እለ ፣ ኃለፉ ፣ ኢይከልእዎሙ ^{ነ⊍}፣ እምተዋ ስበነነ)፣ በጊዜ ፣ ኃዘኖሙ ፣ ምዕራፍ ፣ ኃምስ ፣ በእንተ ፣ ውሳኔ ፣ አውስበ ፣ ወግብራቲሁ ፤ ወው አቱ¹²⁾፣ ይትከፈል ፡ ጎበ ፡ ሮ አክፋል ። ክፍል ፡ ቀዳማዊ ፡ ወበእንተ ¹³⁾፣ ውሳኔ ፣ ዘአ ^{Cod. B.: ይ 119}፡. ውስበ¹⁴ን፡ ወዝንቱ ፣ ተሰናዕዎ ፣ ብእሲ ፣ ወብእሲት ፡ ውእቱ¹⁵ን፣ ተሥናዕዎተ¹ჼን፡ ከሙተ ፣ በስምፅ ፡ ጽዱቅ ፡ ወበጸሎተ ፡ ካሀናት ፡ ለአስተጻምሮ ፡ ወለሕይወት ^{‹፣)}፡ በስንዓዌ ፡ ወለአ ዋርዮ ፡ ዋሪታት ፡ በዘይትራድኡ ^{ነ8)}፡ በእንተ ፡ ረኪበ ፡ መፍቅዳቲሆሙ ፡ ወለወሊደ ፡ ዘር እ¹⁹⁾፡ ዘይተርፍ²⁰⁾፡ ኅቡረ²¹⁾፡ እምድኅሬሆሙ ። ^ዓግም²²⁾፡ ዘናቀድም ፡ **ነ**ጊረ ፡ በእንተ ፡ ተዋስበ = ጠስ ፡ ፬ ፡፡ ኢይኩን ፣ ሥርዓተ²³⁾ ፡ ተዋስበ ፡ ዘያስተዋስብዎሙ²⁴⁾ ፡ ዘአንበለ ፡ በተ ሣምርቶሙ²⁵⁾፣ ለክልኤሆሙ ፣ ወበሥምረተ ፣ ሐፃንያቲሆሙ ፡፡ ወእለሂ²⁶⁾፣ ይትዋሰቡ ፣

¹⁾ C.: አብ ፡ አብደ ፡ ወአምሔው ፡ ለባዊ ፡ ²⁾ T.: ልበ ፡ ³⁾ B. et T.: ለባዊ ፡ ⁴⁾ C.: አ ከ ፡ ሰብአ ፡ ዚአሃ ፡ ወሶበ ፡ ተገአዙ ፡ በፍጻሜ ፡ ሕግ ፡ ወይኩን ፡ ሕርየት ፡ ለሊቅ ፡ ወእመ ሰ፡ ኮን፡ ዘኅረይዎ ፡ ሰብአ ፡ ዚአሃ ፡ ወዘኃረቶ ፡ ይእቲ ፡ ዕሩየ ፡ በዘመድ ፡ ወግብር ፤ ይኩ ን ፡ ግብር ፡ በሕሊናሁ ፡፡ ወእመ ፡ ተፈልጠ ፡ አውስበ ፡ ድክቱማን ፡ ዘኢዝኩር ፡ እጎወ ፡ አብ ፡ ወአዝማድ ፡ የአዝዙ ፡ ወእመ ፡ አኮ ፡ ጎርየት ፡ ለሊቅ = ወመጋቢ ፡ በንዋየ ፡ ደክታ ም ፡ አልበ ፡ ሎቱ ፡ ፍትሕ ፡ ግሙራ ፡ ወኃዘን ፡ በአንተ ፡ ዘይከውን ፡ ለአስተዋስበ ፡ ኢከ መ ፡ ይክልአ ፡ ወኢከመ ፡ የሀበ ፡ አቡሆም ፡ ወእምሔዎም ፡ እለ ፡ ኃላፉ ፡ " ⁵⁾ T. mendose : ትልሀቅ ፣ ⁶⁾ B. et T.: በሥምረተ ፣ ⁷⁾ B. et T.: በከመ ፣ ⁸⁾ T.: አውስበታ ፣ ⁹⁾ B.: ከ**መ** ፣ ኢይከ"፣ ¹º) B., C., T.: ኢይክ"፣ ¹¹) C.: እምነ ፣ አውስበ፣ ¹²) C.: ላዕለ ፣ ሥለስቱ ፣ አክ"፤ ቀዳማዊ ፡ ውሳኔ ፡ ተዋስበ ፡ በዝንቱ ፡ ተሰ" ፡ ¹³⁾ T.: d. ወ ፡ ¹⁴⁾ F.: ውሳኔ ፡ አውስቦ ፡ ተዋስ ባስ ፡ ተስና*ዕዎ* ፣ ¹⁵⁾ d.: T. ¹⁶⁾ C.: ኅቡረ ፣ በከ**ው**ት ፣ በስም ፣ ¹⁷⁾ B. et F.: ኅቡረ ፣ በስ"፣ — C.: እንዘ ፣ ¹⁸⁾ C.: በዘ"፣ ዋሪታተ ፣ **መፍቅ**" ፣ ¹⁹⁾ C.: ለዘርእ ፣ ²⁰⁾ C.: በዘይተርፉ ፣ ²¹⁾ d.: C., F., T.: in codice B. scriptum quidem est, verum punctis inclusum. 22) 8799: usque ad ተዋስቦ ፡ d. in C. ²³⁾ d.: C. ²⁴⁾ C.: ከአስተ" ፣ ²⁵⁾ C.: በፈቃዶሙ ፣ ለንጹሐን ፣ አምን ፣ (sic) እንበለ ፡ ንሁሳን ፡ ዘውአቶሙ ፡ አለ ፡ ሀለዉ ፡ ታሕተ ፡ አደ ፡ ሐየንያት ፡ ወእለሰ ፡ ኮኑ ፡ ብ **ፀ**-ሐን፡ " ^{.26)} B.: d. **ወ** ፡

 $\mathbf{Cod.~T.}: 6$ 1868. ይኩት፡ብፁሐን፡አምጣን፡ብእሲ 1 ፡ወብእሲት 2 ፡ለብእሲኒ፡ዘኮን፡ሎቱ፡፳ ዓመታቲ ሁ = ወለብእሲትኒ ፡ ዘከና ፡ ፲ ወ ፪ ዓመት³⁾ = ወእንተሰ⁴⁾ ፡ ተወስበት ፡ በካልእ ፡ እምን ፡ ዝንቱ ፡ ኢትከውን ፡ ብእሲተ ፡ ዘበሕግ ፡ ለእመ ፡ ኢተወክፊት ፡ ትድምርተ ፡ ብእሲ ፤ ወ እለሰ⁵⁾፡ ያስተዋስብዎሙ ፡ ደለወ ፡ ሎሙ ፡ *መ*ጠን ፡ ዝንቱ ፡ በዘይከውን ፡ ተዋስቦ ፡ ሕ*ጋ* cod. C.: f. 75^b. ዊ ፣ ዘድልው ፣ ለብእሲ ፣ ወብእሲት⁶⁾፣ ወኢይግበሩ ፣ ሎሙ ፣ ተክሊለ ፣ ምንተ**ኒ ፣** በጎቡ እ ፡ እንበለ ፡ ይት *ጋ*ብኡ ፡ ብዙ ኃን ፡ አላ⁷⁾ ፡ ይግበሩ ፡ በቃድመ ፡ ብዙ ኃን ፡፡ መ ጅ⁸⁾ ፡ ፩ ፡ ወ ማዕሥረ ፡ ተዋስቦስ ፡ ኢይከውን ፡ ወኢይትፌጸም ፡ ዘእንበለ ፡ በሀልዎተ⁹⁾ ፡ ከሀናት ፡ ወጸ ሎት ፡ ዘላዕሴሆሙ ፡ ወይመዋውዎሙ ¹⁰⁾፡ ቍርባን ፡ ቅዱስ ፡ በጊዜ ¹¹⁾፡ ተክሊል ¹²⁾፡ ዘበቱ ፡ Cod. F.: ሲ161. ይትወሐዱ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ወይከውት ¹³⁾፡ ፩ ሥጋ ፡ በከመ ፡ ንገረ¹⁴⁾፡ እግዚእን ፡ ሎቱ ፡ ስ _{Соф. Т.: f. 186}, ብሐት = ወዘአንበለ¹⁵⁾፡ ዝንቱስ ፡ ኢይት ጐለቍ ¹⁶⁾፡ ሎሙ ፡ አውስበ ፡ አስመ ፡ ጸሎት ፡ ይ እቲ ፡ እንተ ፡ ትፈትሕ ፡ አንስተ ፡ ለዕድ ፡ ወዕደ ፡ ለአንስት ። ክፍል ፡ ሣልስ ፡ በእንተ ፡ ን ጻተ^{፣፣}፡ ተዋስበ ፡ ወዘይተልዎ ፡ ወውእቱ ፡ ፲ ወ ፩ ገጽ = ገጽ ^{፣8)}፡ ቀዳማዊ ፡ ይትከፈል ፡ Ms.: f. 60b. ይትከፈል¹⁹⁾፡ ጎበ ፡ ፭ ክፍል ፡ ክፍል ፡ ቀዳሚ ²⁰⁾፡ አውስበ ፡ ቀዳ**ማዊ ፡ ወ**ናሁ ፡ ቀደ**ሙ** ፡ አ Cod. B.: f. 120". 7ር ፣ በእንቲአሁ ፣ ውስተ²¹⁾፣ 7ጽ²²⁾፣ ቀዳማዊ ። ወዳማምኒ²³⁾፣ አውስቦ²⁴⁾፣ ዳ**ዓማዊ** ። ለእመ ፡ ከጉ ፡ ሎሙ ፡ ውሉድ ፡ ሕፃናት ²⁶⁾ ፡ ይደልዎሙ ፡ ከመ ፡ ይዕቀቡ ፡ ርስቶሙ ²⁷⁾ ፡ ዘ ተክፈሉ ፡ አምርስተ ፡ ወላዲቶሙ ²⁸⁾ ፡ አስመ ፡ ኢይደሉ ፡ ሎሙ ፡ ኅድገተ ፡ ውሉዶሙ ፡ ጠስ ፡ ሯ ፣ ወለእመ ፡ ከጉ ፡ ዕደው ²⁹⁾ ፡ ከሀናተ ፡ ይደቁ ፡ አመዓርጊሆሙ ፡ ወእምድኅሬሁስ ፡ ለእሙ ፡ ደገሙ ፡ ይከው ፦ ፡ ርኩሳን ፤ ዘረቅያ ³⁰)፡ ፲ መ ፱ ፡፡ ወእለሰ ³¹) ፡ ያወስቡ ፡ ዳግሙ ፡ እ ምድኅረ ፡ ብፅዓት ³²⁾ ፡ ውእቱኬ ፡ ዓሊዎተ ³³⁾ ፡ ሕግ ፡ አኮ ፡ በእንተ ፡ ተደምሮ ፡ አሳ ³⁴⁾ ፡ እስ መ፡ ውእቱ፡ ሐሰወ፡ ላዕለ፡ ፈጣሪሁ = በስ፡ ፴ ወ ፱፡ ዕቤርሰ³፡›፡ እምድኅረ፡ ኮና፡

¹) C.: ብእሲት : ²) C.: ናሁ : ደወለ : (sic) ሎሙ ፡ ፌቃድ ፡ ለብእሲ : ዘከን ፡ ሎቱ ፡ "
³) B. + C.: ዓመተ ፡ ⁴) ወእንተሰ ፡ usque ad ብእሲ ፡ d. C. ⁵) F.: ወለእ" ፡ ⁶) B., F. et T.:
ወለብ" ፡ ¹) አላ ፡ usque ad ብዙ ኃን ፡ d. C. ⁶) C.: ጉባኤ ፡ ⁶) C.: በብጽሐተ ፡ ¹⁰ ወያቅርብ
ምሙ ፡ C. ¹¹) C.: ጊዜ ፡ ¹²) C.: በዘ ፡ ይነሥሉ ፡ ተርባን ፡ በዘይከው ነ " ¹³) d. ወ ፡ F. ¹⁴) C.:
አዘዘ ፡ ¹⁵) C.. ወከዕበ ፡ ከልእ ፡ ኢይከውን ፡ አውስበ ፡ ወይአቲ ፡ ታበው ሕ ፡ ለብእሲት ፡ ወ
ብእሲት ፡ ክፍል ፡ " ¹⁶) B., F. et T.: ኢይት ኃ " ፡ ¹¹) C.: ተዋስበሳ ፡ (በእ" ፡ 7ጸ" ፡ d.) ወበዘ
ይደልዎ ፡ ንጻሬ ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ ፲ ወ ፩ 7ጸ ፡ ቀዳ" ፡ ¹⁶) d.: C. + T. ¹⁰) F.: ወይት " ፡ ²⁰) F.:
ክፍል ፡ in margine ch. — Т.: ተዳማዊ ፡ ተዋስበ ፡ አምተዳሚ ፡ ናሁ ፡ " ²¹) C.: በቀዳሚ ፡
²²) B., C. et F.: አንቀጽ ፡ ²³) d. . . ኒ ፡ B. ²⁴) C.: ተዋስበ ፡ በዳግም ፡ ²⁵) C.: ተዋስበ ፡ ወዳግ
ምኒ ፡ ዘአንበለ ፡ ተከልአ ፡ ወለእሙ ፡ " ²⁶) C.: ወለሕ " ፡ ²¹) Cስቶሙ ፡ — ወላዲቶሙ ፡
d. C. ²৪) Т.: ወላድ ያኒሆሙ ፡ ²²) d.: C. ³٥) d. ዘ ፡ in c. C. ³¹) C.: ተዋስበ ፡ ዳግም : ³²) C.:
ብፅዓት ፡ ወው እቱ ፡ ተዓድም ፡ ሕግ ፡ በእንተ ፡ " ³³) B.: ዓሊወተ ፡ ³⁴ d.: C. ³³› C.: ለዕቤ " ²

ጃ ዓመት ¹⁾፡ ወተመይጠት ፡ ዳግመ ፡ ለተወስበ ²⁾፡ ትሰ**ደድ ፡ እስመ ፡ ይ**እቲ ፡ ኮነት ፡ ዘማዊ ተ። ዘቆሮንቶስ ነነ፡ ፫ ፤ ወብእሲትኒ ነ፡ አምጣን ፡ ሀሎ ፡ ሕያወ ፡ ምታ ፡ ዕሥርት ፡ ይቲእ ፡ በሕፃ¹⁴) = ወእመሰ ፡ ሞተ ፡ ምታ ፡ ትፃዕዝ ፡ ወይደሉ ፡ ላቲ ፡ ከመ¹⁴)፡ ትትወሰብ⁴)፡ ለዘፈቀ ዶት ፡ እምእመናን⁵⁾፡ እግዚአብሔር ፡ ወብፅዕት ፡ ይእቲ ፡ ለእመ ፡ ጸንዓት ፡ በምክርየ ፡ ወ እመሰ ፡ ስእነት ፡ ተዓማሦ ፡ ትትወሰብ ፡፡ ወለእመ ፡ ከኑ ፡ ዘይትዋሰቡ⁶⁾፡ መዓስበ**ነ ፡ ኢ**ይ ግበሩ ፡ ሎሙ ፡ በረከተ ፡ ተክሊል^{፣)}፡ እስመ ፡ ዝንቱ ፡ በረከት ፡ ይደሉ ፡ ለብእሲ ፡ ድንፃ ል ፡ ወለብእሲት ፡ ድን**ግ**ልት ፡ በጊዜ ፡ ተዋስበ ። ወለእመ ፡ ደ**ገ**ሙሰ ፡ ይደልዎሙ ፡ ጸሎ ተ ፡ ካህን ፡ ዘአስተስርዮ $^{8)}$ ። ወለእ $m{\sigma}^{9)}$ ፡ ኮን ፡ ፩ እምተዋሳብያን ፡ ድንግለ ፡ ለይተባረክ ፡ ባ $_{\mathrm{Cod.\,T.:\,f.\,187^{b}.}}$ ሕቲቱ = ወዛቲ ፡ ሕግ ፡ ለዕደው ፡ ወለአንስት ፡ ኅቡረ = መጅ¹⁰⁾ ፡ ቪ ፣ ወዘተወስበት ¹¹⁾ ፡ ኢ ምኔሆን ፡ ወኮት ^{ነ2)}፣ ላቲ ፣ ውሉድ ፣ ይደሉ ፣ ላቲ ፣ ከመ ^{ነ3)} ፣ ታስተባውሓሙ ፣ ለውሉ**ዳ** ፣ እ ምቅድመ፣ ትትወሰብ፣ ወትፍልዋ፣ ንዋየ፣ እምዘ፣ ባቲ፣ ወተሀቦሙ፣ ለውሉዳ። ጠስ፣ $\hat{\mathbf{g}}$: ወለእሙ ፡ ከን ፡ መዋዕሊሃ ፡ መጠን ፡ $\hat{\mathbf{g}}$ መ $\hat{\mathbf{g}}$ ዓመት ፡ ላቲ ፡ ሥልጣን ፡ በርእሳ ፡ በከሙ ፡ $_{\mathrm{Cod.\,B.:\,f.\,120^b.}}$ ፈቀደት ፡ ትትወሰብ ፡ ዳ**ግ**ሙ ^{ነ4)} ፡ በምክረ ፡ አቡሃ ፡፡ ወለእመሰ ¹⁵⁾ ፡ ሞተ ፡ አቡሃ ፡ ይኩን ¹⁶⁾ ፡ በ ምክረ ፡ አዝማዲሃ 17) ፡፡ ወእመሰ ፡ ተገዓዙ ፡ አዝማዲሃ ፡ ይኄይሰሙ ፡ ፈድፋደ ፡ ጎበ ፡ ሊ ቅ¹⁸⁾፡ ይብጽሑ ፡ ፌኃርያን ፡ ከመ ፡ ይሥር*የ*ሙ ፡ በዘይደሉ ፡ ወለእመኒ¹⁹⁾፡ ከነ ፡ ፌኃሪ ፡ ዘየኃርይዎ²⁰⁾ ፡ ሰብአ ፡ ዚአሃ ፡ ዘ*ኃረየቶ* ²¹⁾ ፡ ለሊሃ ፡ ወለት ፡ *ዕሩያን ፡ ውስተ* ፡ ዘመድ ፡ ወ _{Cod. F.: f. 162.} ግብር ፡ ይኩን ፡ ምክረ ፡ ብእሲት ፡ ዘይትንበር²²⁾ ፡ ላዕሌሁ ፡፡ ወሣልስሂ ፡ በእንተ ፡ **አው**ስበ ፡ ሣልስ = ደ·ስቅ ፡ ፲ ወ ፱ ፤ አውስበሰ ²³⁾ ፡ ሣልሳዊ ፡ ውእቱ ²⁴⁾ ፡ ትእምርተ ፡ ስሕተት ²⁵⁾ ፡ ወለ እው ፡ ክህለ ፡ የአኃዝ ፡ ርእሶ ፡፡ ዘ ፲ ወ ፩ ወይእቲ ፡ ንዋይ ፡ ርስሕት ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ ክርስ Cod. C.: f. 188º. ቲያን ፤ ወራብዕ 26)፣ ድስቅ ፡ ፲ ወ ፬ ፡፡ ወለአመ ፡ በዝኃ ፡ አምሣልስ ፡ ወውአቱ ፡ ትአምር ተ ፡ ዝሙት ፡ ክሡት = ጠስ ፡ ፬ ፡ ወለእመ ፡ ተኃበለ ፡ ከመ ፡ ይባበር ፡ ላዕለ ፡ አውስበ²⁷ ፡ ራብዕ ፡ ዘሊኮን²⁸⁾ ፡ አውስቦ ፡ ውእቱ ፡ ኢይት**ጐለቍ ፡ ውስተ ፡ ሕ**ን ፡ ተዋስቦ²⁹⁾ ፣ ዝንቱለ ፡ ወኢይደሉ ፡ ይኩኑ³⁰⁾፡ እለ ፡ ተወልዱ ፡ እምኔሁ ፡ ድልዋነ ፡ ወ**ለው** ቃን ፡ ወይትወደዩ³¹⁾፡

¹¹ B. + F.: ዓመተ ፣ ²¹ C.: ለተዋስ" ; ³¹ C.: አስመ ፡ ለብλሲት ፡ — F.: ውብአሲት ፡ ⁴¹ T.: ከመ ፡ ለዘ" ; ⁵¹ C.: ጎበ ፡ ምእ" ; ⁶¹ C.: ዘይትውስብ ፡ አምን ፡ መበለታት ፡ ኢይኩን ፡ ሎሙ ፡ " ¹¹ MS. + F.: አክ" ; ⁶¹ T. mendose: ዘአስተርስዩ ፡ ჼ¹ ወለ" ፡ usque ad ጎቡሬ ፡ d.: C. ¹⁰¹ C.: ጉባኤ ፡ ¹¹¹ C.: ወለአመ ፡ ተወሰበ" ፡ ¹²¹ ወክጉ ፡ — ከመ ፡ d.: C. ¹³¹ d.: T. ¹⁴¹ d.: C. ¹ѣ¸ C.: ዜናሁ ፡ ሞተ ፡ በምክረ ፡ አዝ" ፡ ¹⁶ d.: B. ¹¹¹ B.: hoc loco: ትትወሰብ ፡ ¹в C.: መኰንን ፡ ¹¹² C.: ፌቀዴት ፡ ብአሲት ፡ በዘ ፡ ትከውን ፡ ዕሩየ ፡ ምስለ ፡ ብአሲሃ ፡ በምክሬ ፡ ዘመደ ፡ አቡሃ ፡ ወግብር ፡ ዘይከውን ፡ በምክሬ ፡ ²⁰ F. + T.: ዘኃ" ፡ ²¹¹ B. + T.: ወ ዘ" ፡ ²²² T.: ወይት" ፡ ²³¹ C.: ተወሰበተ ፡ ³⁴¹ C.: ወው " ፡ ²⁵ C.: ዕልወት ፡ ²⁶ ወራብዕዲሃ ፡ C. ²¹² C.: ተዋስበ ፡ ²³³ Hኢይደሉ ፡ ዘዋስበ ፡ (sic) ወኢይትወሰብ ፡ አምሳለ ፡ ዝንቱ ፡ ተዋስበ ፡ ²³³ B.: አውስበ ፡ ³³› C.: ውሉድ ፡ ድልዋነ ፡ ³¹¹ C.: ወኢ " ፡

ውስተ ፡ ኵነኔ ፡ ደነሳውያን ፡ በርኩስ ፡ ዝሙት ፡ ወይፍልዋዎሙ ¹⁾፡ ለለአሐዱ ፡ እምካል ኡ = ወኃምስሂ ፡ ዘኒቅያ ፡ ፳ ወ ፯ = ወኢያስተ*ጋ*ብእ²⁾፡ ጎቤሁ ፡ ብእሲ ፡ ፪ አንስተ ፡ በም ከንያተ ፡ ተድላ ፡፡ ወበዊእሰ ፡ ውስተ ፡ ብዝኃ³⁾ ፡ አውስቦ ፡ በእንተ ፡ ፍትወት⁴⁾ ፡ **ው**እቱ ፡ ምንሢአ ፡ ቍርባን ፡ ወእምበዊአ 6)፣ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡፡ ወኢይባእ ፡ ውስተ ፡ ጉባኤ ፡ እስ ^{Ms.: f. 61*.} ^{Cod. T.: f. 188</sub>⁶. ከ ፣ ይፈልጣ ፣ ለዳግሚት⁷⁾ ፣ ወይነብር ፣ ምስለ ፣ ቀዳማዊት ። ዝ *፸* ። ወለእ**ም** ፣ አስተ*ጋ*ብአ} Cod. B.: f. 121^{tt}. ን⁸⁾፣ ለክልኤሆን ፣ አው ፣ ፈለጦን ፣ ለለአሐቲ⁹⁾፣ አምኔሆን ፣ በበአብያቲሆን ፣ አው ፣ አን በረ ፡ ብእሲተ ፡ ወዕቅብተ ። ወለእመ ነው ፡ ከነ ፡ ከህነ ፡ ይሠዓር ፡ እምክህነቱ ፡ ወእመኒ ፡ ሕ ዝባዊ ፡ ይከልእዎ¹¹) ፡ አምትድምርተ ፡ ሕዝብ ፡፡ ዘርሜ ፡ ፱ ወብእሲትኒ ፡ ለእው ፡ ቀርበ ት ¹²⁾፡ እንዘ ፡ ሕያው ፡ ምታ ፡ ብእሴ ¹³⁾፡ ካልአ ፡ ኮነት ፡ ዘ**ማዊተ** ፡ ወተዓጻዊተ ፡ ሕፃ ፲ ገጽ ፡ ካልእ ፡ ዘኒቅያ ፡ ዓ ወ ኜ ድስቅ ፡ ፴ ወ ፩ ፡ ወብአሲ ፡ ምእመን ፡ ለእመ ፡ አውሰበ ፡ ኢአማኒ ተ ፡ ይኤዝዝ 14) ፡ በዊአታ ፡ ውስተ ፡ ሃይማኖት ። ወአንስትሰ ፡ ምእመናት ፡ ኢይትወሰባ ፡ ለዕደው ፡ አለ 15) ፡ ውፁአን ፡ አምሃይማኖት ፡ ከመ ፡ ኢይሚጥዎን ፡ ጎበ ፡ ሃይማኖቶሙ ፡ ወኢያውፅእዎን ፡ እምሃይማኖት ¹⁶⁾ ፤ ዘ**ኒቅያ ፡ ሮ ወ ፪ ፣ ወብእሲት ፡ ማእምንት ፡ ለ**እመ ፡ ተ ወስበት ፡ ለብእሲ ፡ ኢአማኒ ፡ ትሰዶድ ፡ እምጉባኤ ፲ ወለእመ ፡ ነስሐት ፡ ወተከልአት ፡ እ Cod. T.: f. 1894. ምኔሁ ፡ ይትወከፍዋ ፡ በከመ ፡ ይትመየተ ፡ ከሐዲ ፡ እምክሕደቱ ¹⁵⁾ ፡፡ ወእምድኅረ ፡ ንጽሐ ት¹⁷⁾፡ ይደልዋ ፡ ተደምሮ ፡ ምስለ ፡ ምእመናን ፡ ወየሀብዋ ፡ ቍርባን ፡፡ ዘ *፸* ወ ፫ ፡፡ ወብእ ሲ ፡ ምእመን ፡ ለእመ ፣ አስተዋሰበ ¹⁸⁾ ፡ ወለቶ ፲ አው ፡ እ*ኅቶ* ፡ ለዘኢየአምን ¹⁵⁾ ፡ ዘእንበለ ፡ ፈቃዶን ፡ ወኢያእምሮቶን ፡ ከመ ፡ ኢአማኒ¹⁹⁾ ፡ ውእቱ ፡ ይሰዶድ ፡ እምጉባኤ ፡ ወይትከላ እ ፡ እምተደምሮ ፡ ምእመናን ፡፡ ወለይእቲሰ¹⁵⁾ ፡ ኢይሰድድዋ ፡ ወእመሰ²⁰⁾ ፡ ነስሐ ፡ ወፈለ Cod. F.: ሲ 163. ጠ፣ አምኔሁ ፡ የሀብዎ ፡ ንስሐ ፡ በአምጣን ፡ ክሂሎቱ ፡ ዘይክል ፡ ጸዊሮቶ ፡ ወእምዝ ፡ ይስ ረዩ ፡ ሎቱ ፤ ዘቆሮንቶስ ፡ ፯ ፡፡ ወለእመበ ፡ እጐ ፡ ዘበቱ ፡ ብእሲት ፡ ዘኢተአምን ፡ ወፈቀደ ት ፡ ትንበር ፡ ምስሌሁ ፡ ኢየኃድጋ ፡፡ ወብእሲትኒ ፡ ማእምንት ፡ እመ ፡ ባቲ ፡ ምት ፡ ዘኢየ አምን ፡ ወይፈቅድ ፣ ውእቱ ፣ ከመ ፣ ይንበር ፡ ምስሴሃ ፡ ኢትትፈለጠ ፡ ለምታ ፲ እስመ ፡ ብእሲ ፡ ዘኢየአምን ፡ ይትቄደስ ፡ በብእሲት ፡ ማእምንት ፡፡ ወከማሁ ፡ ብእሲትሂ ፡ ዘኢተ

¹¹ C.: ወይትፈለጡ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ²¹ C.: ወኢይግበር ፡ ብአሲ ፡ ³¹ አብዝና ፡ ዝሙት ፡ ለፍት " ፡ ⁴¹ F.: ለፍትወት ፡ ⁵¹ C. inepte: ኢአዘዘ ፡ ⁶¹ C.: ወእምአበው ፡ ²¹ C.: ለዳግሚት ፡ ወይደልዎ ፡ ለቀዳማዊት ፡ ፫ ወ ፬ ፡ ጾ¹ C.: አስተጋብአሙ ፡ ዘክልኤሆሙ ፡ አው ፡ ፈለጠሙ ፡ ፆ¹ ውስተ ፡ ቤት ፡ አንበረ ፡ " C. ¹⁰ C.: ይየዕ ፡ እምን ፡ ክህነቱ ፡ ለአመ ፡ ከ ነ ፡ ካህነ ፡ ወለአመሰ ፡ ከነ ፡ እምሕዝብ ፡ ይትከላእ · " ¹¹ B.: ይክ " ፡ ¹² C.: ሶበ ፡ ዘመወት ፡ ¹³ C.: በብአሲ ፡ ¹⁴ B.: የአዝዝ ፡ ¹⁵ d.: C. ¹⁶ C.: እምን ፡ አሚን ፡ ¹¹ C.: ጸድቀት ፡ ¹ጾ አው ሰበ ፡ C. ¹⁰ C.: ኢአሚን ፡ ²⁰ ወእመ ፡ አከ ፡ አመ ፡ ነስሐ ፡ በአምጣን ፡ አበሳሁ ፡ ዘይከልእ ፡

አምን ፡ ትትቄደስ ፡ በብእሲ ፡ ምእመን ፡፡ ወለእመ ፡ ፈቀደ ፡ ዘኢየአምን ፡ ተፈልጦ ፡ ይት cod. B.: f. 1216 ፈለጡ ፡፡ ገጽ ፡ ሣልስ ፤ በእንተ ፡ ኍኃ ¹)፡ መዋዕል ፡ ዘኢይደልዎ²)፡ ለ ፩ ሂ ፡ እምእለ ³)፡ አ cod. T.: f. 1890. ውሰቡ ፡ ከመ ፡ ያውስቡ ፡ ባቲ⁴)፡ እምድኅረ ፡ ሞተ ፡ ፩ እምእሉ ፡ ወውእቱ ፡ ፪ ቃላት ፲ ፩ ፩ ዓመት ፡ እሞተ ፡ ብእሲቱ ፡፡ ወእመሰ ፡ አውሰበ ፡ እምቅድመ ፡ ፍጻሜ ፡ ዓመት ፡ ይትከሳ cod. C. : f. 76b. እ፡እምኵሉ፡ንዋይ¹)፡ ዘይደልዎ፡ ዘኃደንቶ፡ ብእሲቱ ፡፡ መከ፡ ጵ ወ ፯ ፪ ሮ ¹)፡ ጵ ¹)፪ ወእ ሞተ ፡ ምታ ፡ ኢትረስ ፡ አምንዋዩ ፡ ምንተኒ⁷⁾ ፡ ወእምዘ ፡ አዘዘ ፡ ሳቲ ፡ አ.የሀብዋ ፡፡ ወለእ መ⁸⁾፡ ጉለተ ፡ ሳቲ^{ዩ)}፡ ኢትሰድ ፡ ወኢያክብርዋ ፡ ከመ ፡ አንስት ፡ አማዓዝያት ¹⁰⁾፡፡ *ገጽ* ፡ ሬ. ዘወሀበ ፡ ቀዲ**ሙ ¹⁴⁾ ፡ እም**አምኃ ፡ ወሕፄ ፡፡ ወአኃዘት ¹⁵⁾ ፡ ዘከን ፡ ላቲ ፡ እምውእቱ ፡ ኢያብሕ ዋ¹⁶⁾ ፡ አላ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፡ ትሴስዮሙ ¹⁷⁾ ፡ ለብእሲሃ ፡ መለደቂ*ቃ* ¹⁸⁾ ፡ አምንዋየ ፡ ሔፄሃ ፡፡ _{Cod. T.: £ 190} . 7ጽ ፡ :ንምስ ፡ ጠስ ፡ ፱ ፣ ወለእ*መ* ¹⁹⁾ ፡ አስተአ**ኃዘ ²⁰⁾ ፡ ብእሲ ፡ ንዋየ ፡ ብእሲቱ ፡ ዘእ**ንበለ ፡ ም _{Cod. B.: f. 122^a.} ክራ ፡ ኢይደሱ ፡ እኚዝ ፡ ወለእመኒ ፡ ሠምረት ፡ ብእሲት ፡ ምታ²¹⁾፡ እንዘ²²⁾፡ ይ*ገ*ብር ፡ አ ኃዘ ፡ ንዋያ ፲ ወአር**መ**መት ¹⁾፡ ወአኃዘት ²³⁾፡ ድኅረ ²⁴⁾፡ ፈቃዳ ²⁵⁾፡ ከመ ፡ ትትራዳእ ፡ በክል እ ፡ ኅቡረ²⁶⁾ ፡ አልባቲ ፡ ረድኤት²⁷⁾ ፡ እስመ ፡ ሕ**ግ** ፡ ይረድእ ፡ ብእሲተ ፡ ሠናይተ ፡ ወአከ ፡ እኪተ = 7ጽ ፡ ሳድስ ፣ በእንተ²⁸⁾ ፡ ከሊአ ፡ ኅድንተ ፡ ብእሲት ፡ ዘእንበለ ፡ ዘተነግረ ፡ ባቲ²⁹⁾ ፡ ቋ_{5.፡ የ. 61} ፡. በዘይሠዓር ፡ አውስበ ፡፡ ወውአቱ ^{፡፡)}፡ በከመ ፡ ስምዓ ፡ ከነ ፡ ቦቱ ^{፡)}፡ ወንኔለ ፡ ማቴዎስ ፡ በብ ሂሎቱ = ወመጽኡ ፡ ኀበ ፡ እግዚአ³⁰⁾፡ ኢየሱስ ፡ ፈሪሳውያን³¹⁾፡ ከመ ፡ ያመክርዎ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፲ ይደልዎት ፡ ለብእሲ ፡ ከመ ፡ ይድኃር ³²᠈ ፡ ብእሲቶ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ³³› ፡ ምክንያት ፡፡ አውሥአ ፡ ወይቤሎም ፤ ኢያንበብክሙ ³⁴) ፡ ከመ ፡ ፈጠሮሙ ፡ ቀዲሙ ³⁵) ፡ ተባዕተ ፡ ወአ ንስተ ፡፡ ወይቤ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፲ ይኅድግ³⁶⁾፡ ብእሲ ፡ አባሁ ፡ ወእሞ³⁷⁾፡ ወይተልዋ ፡ ለብ

¹¹ C.: d. ²¹ ዘኢይደሉ ፡ C. ³¹ C. + T.: አምውሱባን ፡ ⁴¹ ባቲ ፡ — አምአሉ ፡ d.: C. ⁵¹ C.: ተወሰበት ፡ በብአሲ ፡ ⁶¹ C.: ይፌጸም ፡ ⁻¹ F.: ምንተኒ ፡ አም " ፡ ፆ³ ወእሙ ፡ ቆሙ ፡ ላ ዕቤሃ ፡ ወኢሐረ ፡ (sic) ኢያከብርዋ ፡ C. ²¹ d.: T. ¹⁰ C. inepte ፡ አማንዝያን ፡ ¹¹ C.: ተጠየ ቀ ፡ ¹² C.: ብአሲሃ ፡ ዕፁብ ፡ ¹³ በ " ፡ ዘቀደሙ ፡ አምኔሁ ፡ አምኔ ፡ አምኃ " ፡ C. ¹⁴ d.: F. ¹⁵ C.: ወተአኅዘት ፡ (!) በዘ " ፡ ⁶ B.: ኢየሀብዋ ፡ — C.: ኢይትከሃል ፡ ወባሐቱ ፡ ¹づ C.: ተሴስዮ ፡ ¹ጾ False C.: ወለደቂቁ ፡ ¹⁰ ወ ፡ d.: B. + C. ²⁰ C.: አኅዘ ፡ ²¹ C.: በም " ፡ ²² ከሙ ፡ የአኃዝ ፡ ንዋያ ፡ C. ²³ T.: ኢአ " ፡ ²⁴ C.: አንዘ ፡ ትረሲ ፡ ትርሲታ ፡ አምታ ፡ አልቦ ፡ ለቲ ፡ ²⁵ B. + T.: ፌቂዳ ፡ ²⁶ F. et T.: ኅብረት ፡ ²ⁿ MS.: ሬድአት ፡ ²ጾ C.: በ " ፡ ሕርመት ፡ ሕድ ገት ፡ ²⁰ d.: T. ³⁰ C.: እግዚአን ፡ ³¹ C. + T.: ፌሪሳዊ " ፡ ³² T.: ይድኃሩ ፡ ³³ T.: ምክ " ፡ ዅሉ ፡ ³⁴ ኢያንበብክሙት ፡ T. ³⁵ C.: እምቀዳሚ ፡ — T.: ቀዳሚ ፡ ³⁶ B.: የኃድግ ፡ ³³ C.: አሙ ፡

cod. T.: f. 1906. አሲቱ ፡ ወይኩኑ¹)፣ ክልኤሆሙ ፡ ፩ ሥጋ ። ወዘአግዚአብሔር ፡ አስተጻመረ ፡ ኢይክል ፡ ይፍልጥ²⁾፣ ሰብእ ። ወይቤልዎ³⁾፣ ለምንትኬ ፣ አዘዘ ፣ ሙሴ ፣ ከመ ፣ የሀብዋ ፣ መጽሐፈ ፣ ኅዳጋቲሃ⁴⁾፡ ወይድኃርዋ ፡፡ ወይቤሎሙ <u>፡</u> ሙሴሰ ፡ በእንተ ፡ እከየ ፡ ልብክሙ ፡ ጸሐፈ ፡ ለ ከሙ ፡ ከመ ፡ ትድኃሩ ፡ አንስቲያክሙ = ወበፍጥረትስ ፡ አከ ፡ ከመዝ ፲ አንሰ⁵⁾፡ እብለክ ሙ ፡ ከመ ፡ ተሉ ፡ ዘይድኅር ፡ ብእሲቶ ፡ ዘእንበለ ፡ ትዘሙ ⁶⁾ ፡ ረሰያ ፡ ዘ**ማ** ፡ ወእንተሂ ፡ ይ ኃራ ፡ ምታ ፡ ዘአውሰበ ፡ ዘመወ = ወጳውሎስኒ ፡ ሐዋርያ ፡ ይቤ ፡ ዘቆሮንቶስ ፡ ፯ **፡** ለይን በር⁷⁾፡ ብእሲ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ = ወብእሲትኒ ፡ ትንበር⁸⁾፡ ምስለ ፡ ምታ = ወይቤ⁹⁾ ፡ ካዕ Cod. B.: f. 122^b. ትትፈለጥ፡ብእሲት ¹¹⁾። ወእመሰ¹²⁾፡ ፈቀደት ፡ ተፈልጠ ፡ ተሀሉ ፡ እንበለ ፡ ምት ። ወለእ መ፡ አከ፡ ትትዓረቅ ፡ ምስለ ፡ ምታ ፡ ወለብእሲኒ ፡ ኢይደልዎ ፡ ከመ ፡ ይኅድግ ፡ ብእሲ Cod. T.: f. 191*. ቶ = ዘ ፰ ¹³⁾ ወለእመሰ ፡ ከንከ ፡ አብእሲ ¹⁴⁾ ፡ ዕውረ ፡ ምስለ ¹⁵⁾ ፡ ብእሲትከ ፡ ኢትፍቅድ ፡ ተ ንቶስ ፡ ፯ ፪ ወለየሀብ ¹⁷⁾ ፡ ብእሲ ፡ ለብእሲቱ ፡ ፍቅረ ፡ ዘይደሉ ፡ ላቲ¹⁸⁾ ፡ ላዕሌሁ ¹³⁾ ፡ ወከ**ማ** ሁ ፡ ብእሲትኒ ፡ ካዕበ ፡ ትግበር ፡ ለምታ ፡፡ ወኢ ከነት ፡ ብእሲት ፡ ብውሕተ ^{ነ9)} ፡ ላዕለ ፡ ሥ *ጋ*ሃ²⁰⁾፡ አላ፡ምታ፡ብውሕ፡ላዕሌሃ ፡፡ ወከ**ማ**ሁ፡ብእሲኒ፡ ኢከን፡ብውሐ፡ላዕለ፡*ሥጋ* ሁ ፡ አላ ፡ ለብእሲት ፡ ሥልጣን ፡ ላዕሌሁ ። ወኢይከልእ ፡ ፩ ሂ ፡ እምኔክሙ ፡ ለቢጹ ፡ ፍቅ Coll Col f 774. ረ፡ ዘይደሉ ፡ ሎቱ ፡ ዳእሙ²¹⁾፡ ሶበ ፡ ተሰሃዓውክሙ ፡ ለጾም ፡ ወለጸሎት ፡፡ ወእምዝ ፡ ግብሎ ፡ ሶበ ፡ ፈጸምክሙ ፡ ዘንተ ²²⁾ ፡ ጎበ ፡ ፈቃድክሙ ፡ ከመ ፡ ኢይፅባዕክሙ ፡ ሰይጣን ፡ በእንተ ፡ ኃጢአ ፡ ሥምረትክሙ ። አብለክሙ ፡ ዘንተ ፡ ከመ ፡ ዘእትበሀል²³⁾ ፡ ለድኩ**ማ**ን ፡ አኮ ፡ በትእዛዝ ፡ ምቱር ¤ ንጽ ፡ ሳምን ፣ በእንተ ፡ ዕለታት ²⁴⁾፡ ዘኢይደሉ ²⁵⁾ ፡ ይትራከቡ ፡ ቦ ሙ ፡ ብእሲ ፡ ወብእሲት ፡ ወተንግረ ፡ በቀኖናት ፡ እለ ፡ ይሰመያ ፡ ዘንገሥት ፲ ወከልኡ ፡ እ Cod. T.: f. 191^b, ምን ፡ ተራክቦተ ፡ ወላድያኒሁ ፡ ለዘንሥእዎ ፡ በተምቀተ ፡ ክርስትና ፡ አመኒ ፡ በመዓልት ፡ ወእመኒ ²⁶⁾ ፡ በሌሊት ፡ በእንተ ፡ ክብረ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በስ ፡ ፲ ወ ፩ ፤ ኢታርስሖን ²⁷⁾ ፡

¹⁾ B.: ወይከውት ፡ ²⁾ C.: ሰብእ ፡ ኢይፍ" ፡ ³⁾ C. addit: ሎቱ ፡ ⁴⁾ B.: ጎድ" ፡ ⁵⁾ C.: አንሰ ፡ ከመዝ ፡ አንሰ ፡ " ⁶⁾ Interiecerunt B. + F.: በላዕሌሁ ፡ ⁷⁾ C.: ወይት ኢንዝ ፡ ብእሲ ፡ በብእ" ፡ ⁸⁾ C.: ተት አንዝ ፡ በምታ ፡ ⁹⁾ C.: ወበእንተስ ፡ አለ ፡ አው" ¹⁰⁾ T.: አኤዝዘከሙ ፡ ¹¹⁾ d. in F., verum adicitur: አምታ ፡ (etiam in codd. C. et T., quibus in manuscriptis ብ አሲት ፡ haud desideratur). ¹²⁾ F.: ወለአመ ፡ " ¹³⁾ d.: C. ¹⁴⁾ አ ፡ d.: C. ¹⁵⁾ C.: በብ" ፡ ¹⁶⁾ C.: በ" ፡ ጎርሙት ፡ ተከልአ ፡ ፩ አምክልኡ ፡ ቆሮ" ¹⁷⁾ C.: ወይመጡ ፡ ¹⁸⁾ C.: ባቲ ¹⁹⁾ ሥልጠት ፡ C. ²⁰⁾ C.: ለምታ ፡ ወኢ ይክልአ ፡, cetera desunt. ²¹⁾ C.: ዘአንበለ ²²⁾ ዘንተ ፡ usque ad ፈቃ" ፡ d.: C. ²³⁾ MS.: ዘይት" ²⁴⁾ C.: መዋዕል ፡ ²⁵⁾ C.: ይደ" ፡ ቦቱ ፡ ተደምሮተ ፡ ውሱ ባን ፡ ባስልዮስ ፡ ", est igitur lacuna in hoc codice. ²⁶⁾ d.: F. ²⁷⁾ C.: ወመዋዕልስ ፡ ቅዱሳት · — F.: ኢታርስሕዎን ፡ በ" :

ለመዋዕላት ፣ ቅዱሳት ፣ እንተ ፣ ጾም¹⁾፣ ወበመዋዕለ ፣ ትክቶሃ ፣ ወሕርሳ ፣ ኢትቅርባ²⁾፣ ከመ፡ ኢይኩን³ን፣ ተዋስቦትከ⁴ን፣ ዘእንበለ ፡ ሕግ ፡፡ ተዘከር ፡ ዘአዘዘከ ፡ እግዚአብሔር ፡ በ አፈ ፡ ሙሴ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፪ ንግሮሙ ^{፡)} ፡ ለደቂቀ ፡ እስራኤል ፡ ወበሎሙ ፡ ለእመ ⁶⁾ ፡ ቀር $\mathbf{0}$ ፡ $\mathbf{\delta}$ ጎ $\mathbf{0}$ ፡ ብእሲት ፡ ትክት $\mathbf{\delta}$ ፡ ይሰረዉ ፡ ወይሙቱ ፡ ዘእንበለ ፡ ወልድ $\mathbf{\delta}$ ፡ እስመ ፡ እሙ ንቱ ፡ ኢያክበሩ ፡ እመ ፡ ወደዩ ፡ ዘርአ ፡ ንጹሐ ፡ ውስተ ፡ ደመ ፡ ትክቶሃ^{፥)} ፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ግብር ፡ አዘዙ ፡ ይሙት ፡ ብእሲ ፡ ዘእንበለ ፡ ወልድ ¤ ዝ ፴ ወአሴ ^{ነ0)} ፡ ሎቱ ፡ ለዘይን _{Cod. F.: f. 165.} ብራ¹¹⁾፡ ለዛቲ ፡ ኃጢአት ፡ በስሙን ፡ ሕ**ማማ**ት ፡ ቅድስት ፲ ፱ ፴⁰⁾፡ ወ ሮወሰብሳብሰ¹²⁾፡ ዘ መርያ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለደቂቀ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ አከ ፡ በእንተ ፡ ወሊደ ¹³⁾ ፡ ውሉድ ፡ cod. B.: f. 123*. ባሕቲቱ ፡ አላ¹⁴⁾ ፡ በእንተ ፡ መፍቅድ ¹³⁾ ፡ ዘኢዕቁብ ፡ ወሠርዓ ¹⁶⁾ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፩ ጊዜ ¹⁷⁾ ፡ _{Ms.: C 622}. ዘይትዓቀቡ ፡ ቦቱ ፡፡ ወ ፩ ጊዜ ¹⁷⁾፡ ዘይገብሩ ፡ ቦቱ ፡ ፈቃዶሙ ¹⁸⁾፡ ወባሕቱ ¹⁴⁾፡ ኢይኩን ፡ በ _{Cod. T.: f. 192}¤. ርነቸስ = ክፍል ¹⁹⁾፣ ወተከልአሰ ፡ እምነ²⁰⁾ ፡ ሩካቤ²⁰⁾ ፡ በመዋዕለ²¹⁾ ፡ ትክቶሃ ፡ ወሕርሳ ፡ ዝ**ኒ** ፡ በእንተ ፡ ዘይረክቦ²²⁾ ፡ ለአባለ ፡ ዘርእ ፡ እሙስና ፡ ወዘይዳደቆሙ²³⁾ ፡ ለውሉድ ፡ እለ ፡ ተፀ ንሱ³⁰፡ በከርሥ ፡ እምነ ፡ እንታክቲ ፡ ግብር ፡ ሕ**ግ**መ ፡ ዝልጋሴ ፡፡ ሥርዋጽ²⁰ ፡ ጽ ወ δ²⁰ ሀሎ²⁶⁾፣ በቀኖናት ፣ ዘንገሥት ፣ ዝል*ጋ*ሴኒ ፣ ወስመጽኒ ¤ ወተከልአሰ ፣ በመዋዕለ ፣ አጽዋ ም ፡ ገነ2 ²⁰⁾፡ ከመ ፡ ይትፈጸም ፡ ከዊን²⁰⁾፡ ፈቃድ ፡ ዘበእንተ ²⁷⁾፡ ጸም <u>፤</u> ወውእቱኒ ፡ ከሊአ²⁶⁾ ፡ ንፍስ ፡ እንስሳዊት ፡ እምን²⁰⁾ ፡ ፍትወት ፡ አንስትያዊት ²⁹⁾ ፡ በእንተ³⁰⁾ ፡ ክብረ ፡ *ነ*ፍስ ፡ **ነባ**ቢ ት ፡ ዘትትወሐድ ፡ ባቲ ፡ በከመ ³¹⁾ ፡ ግዕዘ ፡ ጠባይዒሃ ፡ መንፈሳዊት ፡ ወይደሉ ፡ ለኵሉ ፡ ለለ ፩ ከመ³⁰⁾፡ ይትከልኡ ³²⁾፡ በመዋዕለ ፡ ደም ³³⁾፡ ዘያማስን ፡ ለዓቂበ ፡ ሥጋሁ ፡ ወለዓቂ _{Cod. T.: f. 1926.} በ²⁰⁾፡ ወልዱ³⁴⁾፡ ወበሰሙን ፡ ሕ**ግግ**ትኒ ፡ እስመ ፡ እ**ግን**ቱ ፡ መዋዕለ ፡ ኃዘን ፡ ወጾም ፡ ወጸ ሎት ፡ ብዙና ³⁵⁾፡ ሌሊተ ፡ ወመዓልተ ³⁶⁾፡ ወእለ ፡ ተርéስ ፡ አጽዋም ፡ አመቦ³⁷⁾ ፡ ዘተመው አ ፡

¹⁾ C.: ዘኢይደሉ ፡ አርኵስታ ፡ ወበመዋዕል ፡ " ²) C.: ጎቤሃ ፡ ³) d. ኢ ፡ in C. ⁴) አውስበተከ ፡ በዘኢይደሉ ፡፡ ተዘ" ፡ ከመ ፡ አዘ" ፡ ባቲ ፡ C. ⁵) C ፡ ለኵሎሙ ፡ ደቂ" ፡ ⁶) C.: ሶበ ፡ ቦአ ፡ ⁷⁾ ርኵስተ ፡ ሐጕለ ፡ ወይመውተ ፡ እን" ፡ C. ⁶) B. + T.: ውሉድ ፡ ³) d.: C.   habet: በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ምክንያት ፡ ዘያስተ ኃፍር ፡ ደመውት ፡ ብእሲ ፡ እን" ፡ ወልድ ፡ ፵ ፡ ¹0) ወ ፡ d. B., C., T. ¹¹) C.: ለዘይገብር ፡ ዘንተ ፡ ኃጢአተ ፡ በመዋዕለ ፡ ስሙን ፡ ¹²) ወተዋስበ ፡ በከመ ፡ ሠርዓ ፡ C. ¹³) C.: አውልዶ ፡ ¹⁴) ባሕቱ ፡ C. ¹⁵) C.: ፈቃድ ፡ ¹⁶) C.: ሬሰየ ፡ ¹¹) C.: ጊዜያ ተ ፡ omisso ፩ ፡ ¹⁶) C.: ፈቃዳቲሆሙ ፡ ¹³) d.: B. + C., B.: ሥርቀጽ ፡ — T.: ክፍል ፡ ሥር " ፡ ²³) d.: C. ¹ባ C.: በመ " ፡ ደም ፡ ዘርኵስ ፡ ወዘሐራስ ፡ ²²) C.: ዘይከውን ፡ በአ" ፡ ²³) ወዘኢይ ሚኒ ፡ (sic) C. ²⁴) C.: ተፀ" ፡ በአንተ ፡ ዝንቱ ፡ ግብር ፡ አምን ፡ ዝ" ፡ ²⁵) T.: ወዓድ ፡ ሥር " ²²⁶) B. + T.: ወዓዲ ፡ ሀሎ ፡ — C.: ሥር " ፡ ተብሀለ ፡ እስከ ፡ ቀኖናተ ፡ ኃገ" ፡ ²¹) C.: በጾም ፡ ²৪⟩ C.: ይክልእ ፡ እምን ፡ " ፡ ²²) B., C., T.: እንስሳዊት ፡ ³٥) C.: ከመ ፡ ትርባሕ ፡ ኃፍስ ፡ " ³¹) C.: ላዕለ ፡ ዘይደሉ ፡ ጠባ " ፡ መንፈሳዊ ፡ ³²) ተክልአ ፡ C. ³³) T.: ጾም ፡ ³⁴) B., C., T.: ውሉዱ ፡ — C. deinde pergit: ወበኵሉ ፡ መዋዕለ ፡ ሕግ" ፡ ይአቲ ፡ መ" ፡ ³³) ልድፋደ ፡ C. ³⁶) F.: መዓ" ፡ ወሴሊት ፡ ³³) ለዘ ፡ ሞኦ ፡ ሎቱ ፡ ንዴተ ፡ ፍትወተ ፡ ኢይክል ፡

ከመ ፡ ያዋፍእ ፡ ኪያሃ¹⁰ ፡ ወያእትት ፡ ተዳድቆተ ፡ ሕሰ**ማ** ፡ በጊዜያተ ፡ ሴሊት ፡ ዘብውሕ ፡ ባቲ²)፡ በሊዕ፡ ወሰትይ፡ ዘእንበለ፡ ሌሊተ³)፡ መዓልት፡ እንተ፡ ባቲ፡ ተአዘዘ፡ ይቅረቡ፡ ባቲ ፡፡ 1ጽ ፡ ታስዕ ፡ በእንተ ፡ አኅርሞ⁴⁾ ፡ ከዕወ(ተ ፡) ዘርእ ፡ አፍአ ፡ አ**ማ**ኅፅን ፡ ብእሲት ፡ ዘይ $\mathbf{Cod}_{\mathbf{B}}$ ይ 1236, ከውን ፣ አመጽሐፍ ፣ ወልብ $\mathbf{5}^{5}$ ፤ ቀዳሚስ ፤ አስመ $\mathbf{6}^{6}$ ን፣ መፍቅድ ፣ ቀዳሚዊ $\mathbf{7}^{7}$ ን፣ ዘከን ፣ በእንተ ፣ አውስቦ ፡ ኢ-ኮን ፡ ዘእንበለ ፡ በእንተ ፡ አትርፎ ፡ ዘርእ ፡ በከመ ፡ አቅደምን ፡ ተያቄሁ ፡ ወት coa. T.: f. 1984. ከወን ፣ እንከ ፣ ንሢአ ፣ ብእሲት ፣ ምስለ ፣ አግኅሦተ ፣ ዘርእ ፣ ወዘይመስሎ ⁸⁾ ፣ ዘኢይትረከ cod. C.: f. 77b. ብ ፡ ባቲ ፡ ዘየኃሥሡ ፡ ኪያሁ ፡፡ ይደልዎ ፡ ለዘያወስብ ፡ ኃዲገ ፡ ኃዲገ ፡ ነሢአ ፡ ብእሲት ፤ ወዳግም ኒ ፣ መክ ፡ ፲ ወ ĉ ፣ በእንተ ⁹⁾፣ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘይቤ ፡ በአሪት ፡፡ እመበ ፡ ብእሲ ፡ ዘ ሰከበ ፡ ምስለ ፡ ብእሲት ፡ ወአማኃሠ ፡ ዘርአ ፡ እምኔሃ ፡ ኢይሕየው ፡ እምቀቲል ፲ ትዓ^{ነ0)} ፡ ጽ ወ ፯ ፪ ወአውናን ፡ ወልደ ፡ ይሁዳ ፡ ምስለ ፡ ብእሲተ ፡ እ**ጐሁ ፡ በከመ ፡ ይ**ነፃር ፡ **ውጽ** ሐፍ፡ ወዝንቱ 11)፣ እከይ፡ ከመ፡ ይትኃዋሉ ፡ እለ፡ ይሔልዉ ፡ ከመ፡ ውእቱ ፡ ከን ፡ ሶ Cod. F.: £ 166. በ ፡ ተደመራ ፡ ያእትት ¹²⁾ ፡ ዘርአ ፡ እምኔሃ ፡ ውስተ ፡ ምድር ¤ ወጸንዓ ¹³⁾ ፡ *ገ*ቢረ ፡ **ግ**ብሩ ፡ በ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወቀተሎ ። ወይቤ ፡ አፈ ፡ ወርቅ ፡ በትርጓሜ ፡ ወን**ኔለ ፡ ግ**ቴዎ ስ ፤ ወናሁ 14) ፣ ይት 2በሩ ፣ ከመ ፣ ኢይኩን ፣ ለፍጥረቶሙ 15) ፣ ፍሬ ። ወዝንቱ ፣ የአኪ ፣ እ ምተኃጥአቶሙ¹⁶⁾፡ ለሀልዋን ፡ ወዝንቱ¹⁷⁾፡ እከይ ፡ ከመ ፡ ይትኃጥኡ ፡ እለ ፡ ይሔልዉ ¤ Cod. T.: f. 1956. ወዝንቱ ፡ ይከውን¹⁸⁾ ፡ በእንተ ፡ አውፅአተ ፡ ዘርእ ፡ ወንዲፎቱ¹⁹⁾ ፡ በጎበ²⁰⁾ ፡ ኢይከውን ፡ ዘ ርአ²¹⁾፡ ወንቢረ ፡ ሥራይ ፡ ዘእንበለ²²⁾ ፡ ከሊአ ፡ ጽንስ ፡፡ 7ጽ ¹⁰⁾፡ ዓሥር <u>፡</u> ለኵሉ ²³⁾ ፡ ዘይጸር ፍ ፡ በእንተ ፡ ሙስና²⁴⁾ ፡ **መግ** ፡ ፫ ወ ፭ ትሔ ²⁵⁾፡ ዘ ፲፫ ²⁶⁾፡ ወሶበ ፡ አውሰበ ፡ ብእሲ ¹⁰⁾ ፡ አም

¹¹ ወሎቱ፡ C. ²¹ B.: ላቲ፡ — C.: ወይመጡ፡ ምጽአተ፡ ታአዋወታ፡ በጊዜያት፡ አም
ን፡ ለሴት፡ (sic) ዘይደሉ፡ ቦቱ፡ መብልዕ፡ ወመስቴ፡ ³¹ C.: ሌሊት፡ ወመዓ"፡ ዘይፈቅ
ድ፡ ቀደበን፡ ቦቱ፡ ⁴¹ B.: አኅርም፡ ክዒወ፡ — C.: በ"፡ ኅርመተ፡ ተፈልጠ፡ ወዘኢይከ
ውን፡ " — F.: አ "፡ ከዕወተ፡ — T.: ኅርመተ፡ ክዒወ፡ ⁵¹ C.: ወልባዌ፡ ⁶¹ እ "፡ ውእቱ፡
ሶበ፡ ከን፡ መፍ "፡ C. ¹¹ C.: ቀዳ"፡ በአውስበ፡ ውእቱ፡ ይተርፍ፡ በጾታ፡ ዘቀደመ፡ ብያኔሁ፡
(sic) ወከጉ፡ ተዋሰበ፡ ምስለ፡ ፈሌጥ፡ ወዘይመ"፡ ጾ³ C.: ዘይከውን፡ ውስቴታ፡ መፍቅ
ድ፡ ደለወ፡ ላዕለ፡ አውስቦ፡ ተፈልጠ፡ አምን፡ ዝንቱ፡ ወዳግምኒ፡ ጉባኤ፡ ፲ ወ ፫ ይቤ፡
አግዚ "፡ በወሪት፡ (!) ወታሕተ፡ አምኔሃ፡ ቀትል፡ ወሪት፡ " ጾ³ ወበአንተ፡ B. + T. ¹⁰ d.: C.
¹¹¹ ወዝንቱ፡ — ይሔልው፡ d. B. + F. — C. haec verba praeterivit usque ad ውእቱ፡
ከን፡ ¹²¹ B.: ያአትት፡ — C.: ወታሕተ፡ አምኔሃ፡ ¹³¹ C.: ወአፀባ፡ ግብሩ፡ ግዕከለ፡ አደ፡ አ
ግዚ "፡ ¹⁴ d. ወ፡ in T. ¹⁵ ለጠባይሆሙ፡ C. ¹⁶ C.: አምኃጢአቶሙ፡ ¹¹¹ ወዝንቱ፡ — ይ
ሔልዉ፡ desideratur in cod. C. ¹ጾ C.: ይንግር፡ ¹٩ ገደፎ፡ C. ²⁰ d.: በ፡ in B. + C. ²¹¹ ዘ
Cእ፡ C. ²²² በእንተ፡ B., C., T. ²³³ ወዙሉ፡ C. — T.: ኵሉ፡ ²²⁴ C.: ለሙ"፡ ዲዮናስዮስ፡
²⁵› C.: አሪት፡ ራብዕ፡ ²⁶ B., C., T.: ፲ ወ ፫፡

ኔክሙ ፡ ብእሲተ¹⁾፡ ወቦአ ፡ ጎቤሃ ፡ ወእምዝ ፡ ጸልዓ ፡ በከንቱ ፡ ወይቤ ፲ ኢረከብኩ²⁾፡ ድንግልናሃ ፡ ወለእመ ፡ ቆመ ፡ አቡሃ ፡ ወተፋትሐ ፡ በእንቲአሃ ፲ ወረከበ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ጸረፋ ፡ በሐስት ፡ ይንሥጽዎ^{፥)}፡ በእንተ ፡ **ግ**ብሩ ፡ ወይኰንንዎ ፡ በእንተ ፡ አበሳሁ ፡ ወት ኩን ፡ ሎቱ³¹⁾ ፡ ብእሲተ⁵⁾ ፡ አመኒ⁶⁾ ፡ ፈቀደ ፲ አው⁷⁾ ፡ ዓበየ ፲ ወኢይትከሐሎ⁸⁾ ፡ ከመ ፡ ይ _{Cod. B.: £ 124} ፡ ትፈለጥ ፡ እምኔሃ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ይመውት ፡ ፩ እም ፪ ኤሆሙ ⁹⁾፡፡ ወእመሰ ፡ ከን ፡ ቃለ ^{ነ6)} ፡ ጽርፈቱ^{\$1)}፡ አሙን ፡ ወኢተረክበ ፡ ድን**ግ**ልናሃ²⁾፡ ወአልበሙ¹¹⁾፡ አእምሮ ፡ ለወላድያኒሃ ፡ ወተዓውቀ ፡ ነገረ ፡ ኃፍረታ ፡ ይትፈለጡ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ወትከውን ¹²⁾፡ ርግምተ ፡ ወኢት _{God. T.: £ 194}』. ትወሰብ ፡ ለካልእ ፡ ወትንበር ¹³⁾ ፡ በቤታ ፡ እንዘ ፡ ተኃዝን ፡ ወትበኪ ፡ እስመ ፡ ይእቲ ፡ ዘመ _{እዩ.፡ ፒ 62b.} ወት ፡ በቤተ ፡ አቡሃ ፡ ወአስተኃፈረቶ¹⁴⁾ ፡ መግ ¹³⁾፣ ፵ ወ ፯ ፤ ትሔ ፡ ዘ ፬ ለእመበ ፡ ብእሲ ፡ ዘንገርዎ¹⁶⁾፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ዘመወት ፡ ብእሲቱ ፡ ወኢያእመረ¹⁷⁾፡ ጥያቄሁ¹⁸⁾፡ ለዝንቱ <u>፤</u> ወፈ ኍ²²⁾፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወያቅ**ግ** ፡ ቅድመ ፡ ምሥዋዕ ፲ ወይንሣእ ፡ ካህን²³⁾፡ ሙዳየ ፡ ልሕ ዅት ²⁴⁾፣ ወይደዩ ፣ ውስቴቱ ፣ **ማየ** ፣ መሪረ ፣ ከብርታዊተ ²⁵⁾። ወይንሣእ ፣ መሬተ ፣ እ**ማ**ዕዘ ንተ ፡ ምሥዋዕ ፡ ወይደዮ ፡ ውስተ ፡ **ማ**ይ ፡ ወየአኃዘ²⁶⁾ ፡ በእደዊሁ²⁷⁾ ፡ ወትክሥት ²⁸⁾ ፡ ርእ ሳ ፡ ወያምሕላ²⁹⁾ ፡ በኃይለ ፡ ታቦት ³⁰⁾ ፡ ወበኅድረተ ፡ *መን*ፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ላዕሌሁ ³¹⁾ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ እንዘ³²⁾ ፡ ይብል ፲ ዘመወት ፡ ምስሌኪ ³³⁾ ፡ ብእሲ ፡ **ነ**ኪር ፡ ወለእመ ፡ ትቤ ፲ አልቦ <u>፡</u> ር_{od. T.: f. 194b.} ይበላ ፡ ካሀን ፡ ሶበሰ ፡ ኮንኪ ፡ ንጽሕተ ፡ እምዘ ፡ ተኃዘበ³⁴⁾ ፡ ቦቱ ፡ ብእሲ³⁵⁾ ፡ ስትዪኬ³⁶⁾ ፡ ዘ ንተ ፡ ማየ ፡ ወአልቦ³⁷⁾፡ ዘይነክየኪ ፡ ኅሥም ፲ ወእመሰኬ ፡ አንቲ³⁸⁾፡ አበድኪ ፡ ወመሐል ኪ ፡ በሐሰት ፡ ግዘተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ትኅድሪ³៉ ፡ ላዕቤኪ ፡ ወኩኒ ፡ **ፂውውተ** ^{፥፡)} ፡ እምሰ ብአ ፡ ቤትኪ ፡ ወዝንቱ ፡ ማይ ፡ ዘትሰትይዮ ፡ ያማስን ፡ ኵሎ ፡ ሥ*ጋ*ኪ ፡፡ ወይምሱ⁴¹⁾ ፡

¹⁾ T.: ወሶበ ፡ ቦአ ፡ ²⁾ MS. mendose: ኢረብኩ ፡ ይንዋልሃ ፡ ³⁾ C.: ዘለፋ ፡ ⁴⁾ ይገሥ" ፡
— ግብሩ ፡ ወ" ፡ d. C. ⁵⁾ C.: ብእሲቶ ፡ ⁶⁾ ወእመሂ ፡ C. + T. ⁷⁾ C.: ወእመሂ ፡ ⁸⁾ ወኢይት
ፌልጥ ፡ C. ⁹⁾ C.: እምኔሆሙ ፡ ¹⁰⁾ C.: ቃሉ ፡ ¹¹⁾ ወእሙ ፡ ኢያአመረ ፡ አቡሃ ፡ ወይኩን ፡
ቃል ፡ ለባሕቲታ ፡ ወአፍረትሂ ፡ ይትፈ ፡ " ወትኩን ፡ F.: ¹²⁾ C. idem. ¹³⁾ C.: ወትኩን ፡
ኅዝንተ ፡ ወመስቆቃዊተ ፡ እስመ ፡ " ¹⁴⁾ T.: አስተሐፈረቶሙ ፡ ¹⁵⁾ C.: ዶናስዮስ ፡ ቯ ወ ፱ ፡
አቡሊድስ ፡ ¹⁶⁾ ዞንገሮ ፡ C. ¹⁷⁾ አመ ፡ ኢያ ፡ " C. ¹⁸⁾ C.: ዘንተ ፡ ወኢ ጠየቀ ፡ ¹⁹⁾ d.: C. + F.
²⁰⁾ B. + C.: ያብጽሐ ፡ — T.: ያብጽሐ ፡ ²¹⁾ MS.: ፈታሔ ፡ ²²⁾ C.: ክርስቲያን ፡ አግ " ፡ ²³⁾ d.: T.
²⁴⁾ C.: ዕጣን ፡ ወይደይ ፡ ²⁵⁾ C.: ክብርታዊት ፡ ²⁶⁾ B. + T.: ወየአጋዘ ፡ ²⁷⁾ B. + C.: በአዴ ሁ ፡ ²⁸⁾ C.: ወትቅላእ ፡ ²⁹⁾ ወይምላሕ ፡ C. ³⁰⁾ C.: መቅደስ ፡ ወበርደተ " ፡ ³¹⁾ d.: C. ³²⁾ አመ ፡
ዘመወት ፡ በብእሲ ፡ ካልእ ፡ ወለእመ ፡ ትቤ ፡ ይበላ " ፡ (sic) ³³⁾ d.: B. ³⁴⁾ C.: ተሐዘቡኪ ፡ ብ አሲ ፡ ³⁵⁾ B.: ብእሲኬ ፡ — T.: ብእሴ ፡ ³⁶⁾ B.: ስተይኬ ፡ ³⁷⁾ C.: ወኢይ " ፡ ወእሙ ፡ አብጸ ፡
ኮንኪ ፡ ³⁸⁾ d.: F. ³⁹⁾ B.: ትጎድር ፡ — C.: የሃሉ · ⁴⁰⁾ C.: ስልበተ · ⁴¹⁾ ወይትፈታ ሐ ፡ መለያ ልይኪ ፡ ወዲይጽናሪ ፡ (sic) C.

ዅሎ¹)፣ አባላተኪ ፣ ወኢይጽናዕ ፣ ለዓለም ፣ ወትበል ፣ ብእሲት²)፣ አሜን ፪ አሜን ፪ ወ<mark>አ</mark> ^{Cod. C.: ሲ ፕጾሻ.} ሜን ፡፡ ወትስተይ ፡ ውእተ ፡ ማየ ፡ በቅድ*ሙ ፡ ምሥዋ*ዓ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ክውት ፡ $_{\text{Cod. F.: f. 167.}}$ ርእሳ = ወምታ ፡ እንዘ ፡ ይሬእያ 3 ፡ በአዕይንቲሁ 4 1 ወለእመ 5 ፡ ከነት ፡ ሐሳዊተ ፡ ውእቱ ፡ ማይ ፡ ዘሰትየቶ ፡ ይነፍሕ ፡ ኵሎ ፡ ሥጋሃ ፡ ወትከውን ፡ ትእምርተ ፡ ለኵሉ ፡ ዘይሬእያ = ወእመሰ ፡ ኮንት ፡ ንጽሕተ ⁶⁾፡ ኢይረክባ⁷⁾፡ ምንትኒ⁸⁾፡ ኀሡም ፲ ወይእቲ ፡ ት*ፀ*ንስ ፡ ወትወ Cod. T.: f. 195", ልድ ፡ ወልደ ⁹⁾ ፡ በአሲ ¹⁰⁾ ፡ ዘትትፌሣሕ ፡ ቦቱ ፡ ወያአትት ፡ አ**ግ**ዚአብሔር ፡ አምታ ፡ ዘወ ድቀ ፡ ውስተ ፡ ልቡ ፡ አምትሕዝብት ፡ ወቅንዓት ፡ ዘላዕሴሃ = *ገጽ ፡ ዓሥር ፡ ወ^ነ፩ ፡* በእን ተ ፡ አእምሮተ ፡ ግብር ፡ እንተ 11)፡ ተከውን ፡ ለአእምሮተ ፡ አውስበ ፡ ወእምኔሃ ፡ ኢይደል ም ፡ ለ ፩ ሂ ፡ ከመ ፡ የሐሊ ፡ ከመ ¹⁸⁾ ፡ አውስቦ ፡ ኅሩም ፡ ውእቱ ፡ ወኢ **ኅ**ብራቲሁ ¹²⁾፤ ረስጠ ጅ ¹³! ማ ወ[ሯ ። ወዘሰ ፡ ትክልአ ፡ እምአውስበ ፡ አመንገለ ፡ አስተራኵሶ ፡ አብድ **፡ ው**እቱ **፡** እስመ ፣ ተነሱ ¹⁴⁾፣ ዘፈጠሮ ፣ እግዚአብሔር ፣ ሥናይ ፣ ውእቱ ፣ ጥቀ ። እስመ ፣ ተባዕተ ፣ ወ አንስተ ፡ ዘፈጠረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለሥናይ ፡ ወለአዳም¹⁵⁾ ፡ ወለይት*ሙ*ተር ፡ እምቤተ ፡ ክ ርስቲያን ፡፡ ወለአመሰ ፡ ከነት ፡ ተከልአቱ ፡ በእንተ ¹⁶⁾ ፡ ፍና ፡ ተጸምዶ ፡ ወንጽሕ ፡ ለዝንቱ Cod. T.: f. 1956. ሽ፣ ብውሕ፣ ልቱ ፡፡ ግንር ¹⁷⁾፡ ፩ ፪ ወዘአንውረ፣ ሥርዓተ ^{♦)}፣ አውስቦ¹⁹⁾፡ ዝበአ**ግን** ፡ ወይ ቤ ፡ ከመ ፡ ቀሪቦታ ፡ ርኵስ ፡ ወከመ ፡ ይእቲ ፡ ትከልእ ፡ በዊአ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ውጉዝ ፡ ውእቱ ፡ ዘ ፲ ወ ፬ ወዘሂ ፡ ኃደን ፡ ብእሲቶ 20 ፡ ወይፈቱ ፡ ከመ ፡ ትትንኃሥ ፡ እም ኔሁ ፡ እንዘ ፡ ያረኵሶ ፡ ለአውስቦ ፡ ውጉዝ ፡ ውእቱ ፡ ወዓዲ ፡ ኢብውሕ ፡ ከመ ፡ ትባእ ፡ ትክት ፡ አው ፡ ሐራስ ፡ አው ፡ መወልዲት ፡ ውስተ²¹⁾፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በጊዜያት²²⁾፡ Cod. B.: f. 125% ርስቲያን ፡ ወኢትቅረብ ፡ እስከ²³⁾ ፡ ይትፌጸም ፡ መዋዕለ ፡ ትክቶሃ ፲ ወእመ**ረ ፡ ኮ**ንት ፡ ብእ ሲተ ፡ ንጉሥ ፡ ወእመበ²⁴⁾፡ ከሀን ፡ ዘተዓደወ ፡ ዘንተ ፡ ለይደ**ቅ** ፡ እመዓርጊሁ ፡፡ በደስ²⁵⁾፡

¹¹ d.: T. ²² d.: B. ³¹ T.: false: ይእሬያ : ⁴¹ C.: በዓይታ : ⁵¹ መለአመ ፡ — ዘይሬአያ ፡ levitate scribentis in cod. C. omissum est. ⁶¹ B.: ንጽሐታ ፡ ¹¹ C.: አልቦ ፡ ዘይንከያ ፡ ባሕቱ ፡ ትፀንስ : ⁶¹ B.: ነውም ፡ ምን": — T.: ምንተኒ ፡ ⁶¹ d.: C. ¹⁰ MS.: ብእሴ ፡ ¹¹¹ C.: ዘተዳደቅ ፡ በአአምሮ ፡ ተወስቦ ፡፡ መእመኒሃ ፡ ዘኢይደሉ ፡ ለ ፩፡" ¹²¹ C.: መኢ ግብራቲሃ ፡ ¹³ነ C.: ቀሌምንጠስ ፡ ፵ ወ ፯ መዘተከልአ ፡ አምን ፡ አውስቦ ፡ ¹⁴¹ C.: ኵሎ ፡ ዘፈጠረ ፡ ¹⁵¹ C.: ከመ ፡ ይምተር ፡ አም ፡ ቤተ ፡ ዘንተ ፡ ቃለ ፡፡ አስመ ፡ ከን" ፡ ¹⁶¹ ላዕለ ፡ ፍኖተ ፡ ተቀንዮ ፡ ወተጸምዶ ፡ ለዝንቱ ፡ ብውሕ" ፡ C. ¹¹' ግንግራ ፡ C. ¹⁶¹ d.: C. ¹⁰' C.: ጕዮቀ ፡ መሀለየ ፡ ከመ ፡ ስኪቦታ ፡ ርኵስ ፡ መዝንቱ ፡ ይከልአ ፡ (sic) አምበዊአ ፡ ጎበ ፡ መንግ" ፡ ሰግ" ፡ መውአቱ ፡ ውጉዝ ፡ "²⁰' C.: አውስቦ ፡ ወተፈልጠ ፡ ወይፈ " ፡ ይትንኃሥ ፡ (sic) አምኔሃ ፡ በአስተራኩሶ ፡ ውጉዝ ፡ ውእቱ ፡ ወአምኔሃ ፡ ዘኢ ይደሉ ፡ ኢ ተባዕተ ፡ አንስተ ፡ በትክቶ ፡ "²¹' ጎበ ፡ C. ²²' በጊዜ ፡ ዘክሮታ ፡ C. ²³' ዘአንበለ ፡ C. ²⁴' C.: ወለአመ ፡ ተዓደወ ፡ ዘን" ፡ ካህን ፡ ይረድ " ፡ ²³' C.: አቡሊድስ ፡ — Τ.: በስ ፡

፲ ወ ፰ ወብእሲትኒ ፡ እንተ ፡ ወለደት ፡ ትንበር ፡ በአፍአ ፡ እመካን ፡ ቅዱስ ፡ ፵ ዕለተ ፡ ለ እመ ፡ ከን ፡ ተባዕተ <u>፤</u> ወእመሰ ፡ ወለደት ፡ አንስተ ፡ ፹ ዕለተ ፡፡ ወመወልዳትኒ¹⁾ ፡ ኢይትመ ወከዕበ⁴⁾፣ ይደሉ ፣ ከመ ፣ ይትገታው ፣ እምዘ**ማ**ዊት ። በስ ⁵⁾፣ ፲ ወ ፫ ፲ ወብእሲት ⁶⁾፣ እንተ ፣ ቋ_{8.፡ በ} 68•. ባቲ ፡ ምት ፡ ሶበ ፡ ዘመወት ፣ ወኢያእመረ ፡ ባቲ ፡ ብእሲሃ ፡ ይደልዋ ፡ ኵነኔ ፡ ለባሕቲ ታ ፡ እመሰ ፡ አእመረ ፡ ባቲ¹⁹⁾፡ ምታ ፡ ወኢፈቀደ ፡ ይስድዳ ፡ ይሰደዱ ⁸⁾ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ዘ -፲ ወ ፬ ወለእመ ፡ ከነ ፡ ከሀን ፡ ይትመተር ፡ እምሢመቱ ፡)፡ ወይክልእዎ ፡ እምሥጢራት ፡፡ ወሰበ ፡ ነስሐ ፡ እምድኅረ ፡ ተመትረ ፡ እምሢመቱ ¹⁰) ፡ ወሰደብ ፡ ለይእቲ ፡ ይመዋውዎ ፡ እ ምሥጢራት ፡ ወባሕቱ ፡ ኢይትመየጥ ፡ ጎበ ፡ ሢመቱ ፡ እስመ ፡ ውእቱ¹⁹⁾፡ ተሳተፈ ፡ ዘ**ማ** cod. F.: f. 168. ዊተ = ዘ ¹⁹⁾ ፵ ወ ፩ ወለአመ ፣ ተወሰበት ፣ ብእሲተ ፣ ቀሲስ ፣ ለካልእ ፣ እምድኅረ ፣ ሞቱ = _{Cod. C.: f. 78b.} እስመ ፡ ንብረት ፡ ጽዕለተ ፡ ወወሀበት ፡ ሕፀፀ ፡ ለመዓርግ ፡ ቀዳሚት ፡ ይደልዋ ፡ ንስሐ ፡፡ δ አምኔሆሙ ¹⁵⁾ ፡ አመ ፡ መንኰሱ ¹⁶⁾ ፡ በሥምረቶሙ ፡ ብእሲ ¹⁷⁾ ፡ ወብእሲት ፡ ኅቡረ ፡፡ ወዳ ግምኒ ¹⁸⁾፡ ይኩን¹⁹⁾፡ ተመይጠ ፡ ጎበ ፡ ጎርየተ ²⁰⁾፡ ፩ አምኔሆሙ ፡ ወውአቱ ፡ ከመ ²¹⁾፡ ይዕበ ዮ ፡ ለቢጹ ፡ አምተደምሮ ፡ ከመ ፡ ይደመሩ ፡ ተደምሮተ ፡ መፍቅድ ፡ ለተዋስቦ²²⁾፡ ለ7ጻ ት $^{23)}$ ፡ ዝኩራት ፡ በክፍል ፡፡ ሳምን ፡ እንዘ $^{24)}$ ፡ ይከልእ ፡ አውስቦ ፡ እስ $m{\sigma}$ ፡ ዝንቱ ፡ ኢይከ $_{\mathrm{Cod.\,B.:\,f.\,125b.}}$ ውን²⁵⁾፡ ምስሌሁ ፡ መፍቅድ ፡ ቀዳ**ማ**ዊ ፡ በአውስቦ ፡ ወውአቱ ፡ ረኪበ ፡ ዘርእ ፡ ይዕበዮ ፡ ለቢጹ ፡ አምተደምሮቱ ፲ ወአከ ፡ ለመፍቅድ ፡ ዘተላዊ ፡ ሎቱ ፡፡ ወውአቱ ፡ አሰስሎተ ²፡፡) ፡ ሕ**ግ**መ ፡ ፍትወት ፡ ላዕለ ፡ ገጽ ፡ ዘኢ ትከልአ²⁷⁾፡ ሕግ ፡፡ ወይተልዎ ፡ ለዝንቱ ፡ ተመትሮ ተ²⁸⁾፡ ዜና ፡ § አምኔሆሙ ፡ ዓመታተ²⁹⁾፡ ብዙኃ ፡ በምክንያተ ፡ ተሞቅሖቱ ፡ ወዘይመስሎ ፡፡ ወሣልስኒ ፡ ዘኢይትፌጸም ፡ ቦተ ³⁰)፡ ፈቃድ ፡ ካልእ ፡ በአውስቦ³¹)፡ ወውእቱ ፡ ተራድአቶ ሙ $^{32)}$ ፡ በእንተ $^{33)}$ ፡ አቅልሎተ ፡ ሕይወት ፡ ወአ ν ንዮታ = ወዝንቱኒ $^{34)}$ ፡ ይትከፈል ፡ ጎበ ፡ $_{\mathrm{Cod.\ T.:\ f.\ 197^a.}}$

¹⁾ T.: ወመወልዲትኒ : ²(C.: በተባዕተ : ³) ዕለተ : C. ⁴) B. + T.: post ወክዕበ : — ይቤ : — С.: ባሕቱ ፡ ይደልዎን ፡ ተግሕሦ ፡ አም ፡ ዝሙት ፡ ⁵(C.: ባስልዮ ፡ ⁶) C.: false: ወቡአሲ ፡ ሶበ ፡ ዘመወት ፡ አንበለ ፡ ያአምር ፡ ብአሲአ ፡ ["]

T.: መጠወት ፡ ⁸(C.: ይትኰ ነት ፡ ⁹) B.: አምክህንቱ ፡ — С.: አመማርጊሁ ፡ ወይትክላአ ፡ ¹⁰) d.: አም ፡ C. ¹¹(C.: ክፍል ፡ ¹²) C.: በዘ ፡ ይሠወር ፡ ¹³(አውስበ ፡ ¹⁴) B.: ዘይሡ " ፡ ¹⁵(C.: አምአሉ ፡ ¹⁶) F.: መንኰሰ ፡ ¹⁷(C.: ብአሲት ፡ ወብአሲ ፡ ¹⁸(d. ወ ፡ in B.: ¹⁹(d.: C. ²⁰(C. + T.: ጎርየት ፡ ²¹(C.: ወሙአቱ ፡ ይክል ፡ ላዕለ ፡ መደምርቱ ፡ ከመ ፡ ይዳሙሩ ፡ " — d.: F. ²²(ለተዋስበ ፡ ²³(በ7 " ፣ F. ²⁴(C.: አመዘ ፡ ይከ" · ተዋስበ ፡ ²⁵(C.: ለትዝምድና ፡ ወአከ ፡ ለመፍ " ፡ ዘይተሉ ፡ ²⁶(C.: ይሁብ ፡ ²⁷(F.: ዘኢ ትክልአ ፡ ²⁸(C.: መቲረ ፡ ²⁹(C.: ዓመተ ፡ ³⁰(ምስልሁ ፡ C. ³¹(C.: በተዋስበ · ³²(በተራ " · C. ³³(C.: ላዕለ · ³⁴(C.: ወዝንቱ ፡ ላዕለ ፡ ፫ ክፍል · "

፫ አክፋል ፡ (አው ¹) ፡ ለ ፩ ዘይደሉ ፡ አምውሱባን ፡ ዘአውሰበ ፡፡) ቀዳሚሃ²) ፡ ወዘደታሪሃ³) ፡ ሶበ ፡ ጸንዓ ፡ ድቀተ ፡ ዝሙቱ ፡ ኀበ ፡ ብእሲት⁴⁾፡ ወበዝኃ ፡ ድቀቱ ፡ በክልእት ፡ አምብእሲ ቱ ፡ ይትኃደፃ⁵⁾። ወጻፃምኒ <u>፡</u> ኢይደሉ ፡ ዝሙት ፡ ፈድፋደ⁶⁾፡ በከመ ፡ ተጠየቀ ፡ ለዝን ቱ ፡ ክልኤ ፡ ክፍላት ፡ በእንተ ፡ ዘይከውን ፡ በሙ^{፣)} ፡ ሙስና ፡ ሕይወቶሙ ፡ ዘኃጢአ⁸⁾ ፡ ሲሲት⁹⁾፡ አምቀቢጸ ፡ አስተሐምዋተ¹⁰⁾፡ § አምኔሆሙ ፡ ለካልኡ ፡፡ ወኢበውሉዶሙ ፡ እ ምዘ ፡ ይከውን ፡ መፍቅዳቲሆሙ ¹¹⁾ ፡ ወአስተሐምሞቶሙ ፡ ለዘዘልፈ ፡ ይት*ቃረ*ኖሙ ፡ ዙ ሎ ፡ ጊዜ ፡ በኡኃ ፡ ሕይወቶሙ ፡ ወይትመየጥ ፡ ጸግዎ ፡ ንዋዩ ¹²⁾ ፡ ጎበ ፡ *ነኪራን ፡ ወ*ኃሒ ወልደ ፡ አምኔሁ ፡፡ ወከሙ ፡ ኢይረሶ¹⁵⁾፡ ለዝንቱ ፡ ዘተወልደ ፡ አምዝሙት ፡ ለወላዲሁ¹⁶⁾፡ Cod. T.: £ 1975. ዘበአማን ¹⁷⁾፡ ወይከውን ፡ ብፅሐተ ፡ ቀትል ፡ ላዕለ ፡ ፩ አምውሱባን ፡ አው ፡ በዘማዊ ፡ ካዕ በ⁵⁾። አመኒ ፡ በምክንያተ ፡ ቅንዓት <u>፤</u> አው ፡ ለ ፩ ዘይደሉ ²⁰⁾፡ ከመ ፡ ያስተዋስበ ፡ ለ ፩ አም ዘማውያን፣ ካልአን። በአስተዋስቦ። አው። በካልአቲሃ። ወሣልስ። አሕስሞተ፣ ፩ እምኔ Cod. B.: £ 1266. ሆሙ ፡ ሳዕለ ፡ ሕይወተ ፡ ካልኡ ። ወበተ ጋዕዘተ ፡ ፩ አምኔሆሙ ፡ ምስለ ፡ ካልኡ ፡ ይከው ን²¹⁾፡ *ጋ*ዕዝ ፡ ዘያስተርኢ ፡ ቦቱ ፡ **ግ**ብረ ፡ ዓ**ማየ** ፡ እኩይ ፡ ዘ**ው**ስቴቱ ፡ ዕልወት ፡፡ ወነዋ ፡ Cod. F.: £ 169. ተሥርው ፣ በእንተ ፡ እሉ ፡ ምግባራት ፡ ፫ ቀኖናት ፡ ወዛቲ ፡ ይእቲ ። ቀዳማዊ <u>፡</u> ጠስ ፡ ዘ ገ ወ δ ። አውስቦ 22 ፡ ይጸራ δ^{23} ፡ ለአመ ፡ መንኰሱ 24 ፡ ብእሲ ፡ ወብእሲት ፡ ኀቡረ ፡ በሥምረ ቶሙ = ወዳግማዊኒ : አውስበ²⁵⁾፡ ይ**ሥ**ዓር ፡ በምክንያተ ፡ ዕፀብ²⁶⁾ = ለአመ²⁷⁾፡ ከን ፡ ብእሲ ፡ ዘኢይትከሐሎ ፡ ከመ ፡ ይደምር ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ፡ ወይግበር ፡ ዘይደሉ ፡ ለፍተረቱ²⁸⁾ ፡ Cod. T.: £ 198⁸. አሳ ፡ ይንበር ፡ አምድኅረ²⁹⁾ ፡ ተራክበ ፡ እሰከ ፡ ፫ ዓመት ፡ ወእመ ፡ ፍጹመ ፡ ኢተክሀሎ³⁰⁾ ፡

¹) አው : usque ad ዘአውሰበ · d. C. + F. ²) B.: ዘቀደሚ : ³) B.: d. suffixum: ሃ : — C.: ወርአስ : ⁴) C.: ብአ" · በአስተርከበ ፡ ድቀት ፡ ክልአ ፡ — T.: ብአሲቱ : ⁵) d.: C. ⁶) C.: ወዝንቱ ፡ ፪ ክፍላት ፡ ዘይከውን ፡ " ²) d.: T. ፆ) C.: ወኃጢኢት · ጻሕቅ ፡ ፩ በክልኡ ፡ ወኢበውሉ " ፡ ³) T.: ስስት ፡ ¹0) T.: አጎምሞተ ፡ ¹1) C.: ምፍ " ፡ በኑኃ ፡ ሕይወቶሙ ፡ " ¹2) C.: ጻግም ፡ — B., F., T.: ንዋይ ፡ ¹3) C.: አአምሮ ፡ ¹4) C.: ለዘርኡ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፡ ይረስ ፡ ክልአ ፡ ወልድ ፡ ኢወረስ ፡ ዘንተ ፡ ዘተወልደ ፡ " ¹5) T.: ኢይረስ ፡ ¹6) d. ለ ፡ in C. ¹7) C.: ዋዩቅ ፡ ወይደሉ ፡ ብጽ " ፡ ¹8) B.: አምኔሆሙ ፡ አምው " ፡ ¹9) C.: ክልአ ፡ አመ ፡ አከ ፡ በም ከ " ፡ ²0) B.: አምውሱባን ፡ ከመ ፡ — C.: አምው " ፡ ብአሲ ፡ ዘአውስበ ፡ አው ፡ በክልአ ፡ ወሣልሳይኒ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ፩ አምኔሆሙ ፡ ላዕሌሕይወት ፡ (sic) ክልኡ ፡ ወበተአንትሎት ፡ ፩ አምኔሆሙ ፡ ለካልው ፡ ተአንትሎት ፡ ዘያስተርኢ ፡ ቦቱ ፡ ²1) C.: ከኑ ፡ ተዓዳዊያን ፡ ባቲ ፡ ወናሁ ፡ ንቡር ፡ በትእዛዘ ፡ ቀኖ " ፡ ፫ ወው አቱ ፡ ቀዳማዊ ፡ ²2) T.: ተዋስቦ ፡ ²3) C.: ይ ሁንር ፡ በምንኵስናሆሙ ፡ ብአሲ ፡ ²4) F.: መንኰስ ፡ ²5) C.: እምኔሁ ፡ አው " ፡ ²6) F.: ፅፅ ቡ ፡ ²7) C.: ሶበ ፡ ²8) C.: ለጠባይዲሁ ፡ ባሕቱ ፡ — F.: ለፍተ " ፡ ዘይደሉ ፡ ²9) አምድ " ፡ ተራ " ፡ d. C. ³0) C.: ኢ ተ " ፡ ይደሉ ፡ አሜሃ ፡ "

ተደምሮቶሙ ፤ ለእመ ፡ ከንት ፡ ብእሲት ፡ ዘኢትፈቅድ ፡ ኃዲረ²)፡ ምስሌሁ ፡ ተሀበ ፡ ለብ እሲ ፡ ሕፄሃ ፡ ለአመ ፡ ይነሥእ ፡ አምበእሲቱ ። ወአምኃስ ፡ ዘቀደመ ፡ እምነ ፡ መርዓ³⁾ ፣ ይ _{Cod, O. : f. 79*.} ትርፍ ፡ ጎበ ፡ ብእሲ ፡ ወኢየሀብ ⁴⁾ ፡ ምንተ**ኒ ፡ እም**ኅቤሁ ፲*ጦ*ጅ ⁵⁾ ፡ ፬ ፲ ወእመ ፡ ከን ፡ ብእ ሲ ፡ ዘአውሰበ ፡ ብእሲተ ፡ ወረከባ ፡ ሕፅፅተ ፡ እምፍተረተ ፡ አንስት ፡ ወፍሎጥ ፡ ግብራ ፡ እ ምፍጥረታ ፡ ዘኢትሤንዮ ፡ ለብእሲ ፡ ወነገረ⁶⁾ ፡ ዘንተ ፡ ውእቱ⁷⁾ ፡ በቀዳሚት ፡ ዕለተ ፡ በዊ አቱ ፡ ጎቤሃ ፲ አው ፡ በሳኒታሁ⁸⁾፡ አው ፡ በሣልስ ፡፡ ወ**ነገሮ ፡ ለ**ካሀን ፡ **ግ**ብራቲሃ ፡ ንጽሐት ⁹⁾፡ ርእሱ ፡ እምዕጻ ፡፡ ወሶበ ፡ ተግኅደ ፡ ጥያቄሁ ፡ ይደልዎ¹⁰⁾ ፡ ለኤጲስ ፡ ቆጶስ ፡ ከመ ፡ ይፍል **ጦሙ ፡ ወይፍታሕ ፡ ሥርዓታቲሆሙ ፡ ወያብሐ¹¹)፡ ለብእሲ ፡ አውስበ ፡ ወትት**ገሥጽ ፡ ብእ ሲት ፡ ወይክልአዋ $^{12)}$ ፡ አምአውስቦ $^{13)}$ ፡ ወይ 14 ፡ ለመላኪሃ ፡ ወያውግዝዎ ፡ አምቍር 16 ር 180 ር . ባን ፡ ወእምበዊአ ¹⁵⁾ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ብዙኃ ፡ መዋዕለ ፡፡ ወለአመ¹⁶⁾ ፡ ከን ፡ ዘአአመረ ፡ _{Cod. B.: f. 126} b. ወተከሥተ ፡ **ግ**ብራ¹⁹⁾ ፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ ይትገሥጽ ፡ ውእቱ ፡ ወእመ ፡ ከነ²⁰⁾ ፡ ውእቱ ፡ እምዘ ፡ ይትዓቀብ ፡ ርእሱ ፡ ወይትዔንሥ ፡ በፍኖቱ ፡ ንጽሕና ፡ ኢያብሕዎ ፡ አውስቦ **፡** ወለ እመሰ ፡ ኮን ፡ እምዘ ፡ ይትፈራህ²¹⁾፡ ላዕሴሁ ፡ እምሐዊር ፡ ጎበ ፡ ዘየአኪ ፡ ኃፍረት ፡ እምዘ ፡ ሀለወ²²⁾፣ ቦቱ ፡ ለያብሕዎ ፡ አውስቦ = ወለእመ ፡ ከነ ፡ ፩ እምኔሆሙ ፣ ዘይነጽሓ ፡ *ጋኔን* ፡ ሐ²⁵⁾፣ *ጋኔን* ። ወእመ ፡ ከነ ፡ ዝንቱ ፡ **ግ**ብር ፡ ሐዲስ ፡ ድኅረ ፡ **ብ**ዊአታ ፡ ኅቤሁ ፡ ወነቢሮ ታ²⁶⁾ ፡ ምስሌሁ ፡ መዋዕለ²⁷⁾ ፡ አዋኃ²⁷⁾ ፡ ደለወ²⁸⁾ ፡ ላዕሌሁ ፡ ጸዊሮታ ፡ ወተዓ**ግ**ሦታ²⁹⁾ ፡፡ እስ መ፡ ለውእቱኒ ፡ ለእመ፡ ከን፡ በቱ፡ ከመዝ፡ እምደለወ ፡ ላዕሌሃ ፡ ጸዊሮቱ³⁰⁾ ፡ ወተዓግሦተ ፡ ^{Cod.} ፕ.፡ £ 199⁸.

¹¹ B.: አሜሃ ፡ ይደሉ ፡ ²¹ C.: ተሳትፎቶሙ ፡ ወይትሉ ፡ በዝየ ፡ ትሎታ ፡ ለብእሲ ፡ ወይትመጠው ፡ ብእሲ ፡ ወየሀባ ፡ ለብእሲቱ ፡ ³¹ C.: አምከብክብ ፡ ⁴¹ C.: ወኢይሕሎል ፡ ተሎ ፡ ዘኀቤሁ ፡ ⁵¹ ጉባኤ ፡ C. ⁶¹ ወከደ ፡ ዝንቱ ፡ በቀጻሚ ፡ ዕለት ፡ C. ⁻¹ T.: ወውእቱ ፡ ѕ³ C.: በጻግም ፡ ⁰¹ አጽ "፡ usque ad አምዕጻ ፡ d. C. ¹⁰ C.: ወይደሉ ፡ ¹¹ ወያብ "፡ — አውስቦ ፡ d. C. ¹² ወትትከላእ ፡ C. ¹³ d. አም ፡ F. ¹⁴ C.: ወትትወንዝ ፡ አምን ፡ ቍርባን ፡ አምቤተ ፡ "
¹⁵ d. በዊአ ፡ F. ¹⁶ C.: ወለእመ ፡ ተኀብአ ፡ ግብራ ፡ ወኃለፈት ፡ አምን ፡ ዘያስተታፍር ፡ ወ ተከሥ "፡ ¹づ ግብረ ፡ d. B. — F. + T.: ጊቢረ ፡ ግብረ ፡ ¹ѕ В.: ኃዊኃ ፡ ¹⁰ d. C. ²⁰ አምአለ ፡ የዐቅቡ ፡ ግዛኖሙ ፡ ወይከውን ፡ ላዕለ ፡ ንጽሕ ፡ ኢይት ገሥጽ ፡ በአንተ ፡ አውስቦ ፡ C. ²¹ C.: ይፈርህ ፡ አምን ፡ ተፈልጠ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ኃፍረት ፡ ዘከን ፡ ላዕሌሁ ፡ ይትኃደግ ፡ ሎቱ ፡ አውስቦ ፡ ²² T.: ሀለዉ ፡ ²³ B.: ዘቀጻ " · — C.: ጉባኤ ፡ ፯ ቀጻጣዊ ፡ — T.: ቀጻጣዊ ፡ ²⁴ T.: ብአ " ፡ , idem C. ²⁵ C.: ይንጽሐ ፡ — F.: ይንጽሓ ፡ ²⁶ C.: ወቀዊጣታ ፡ ²づ d. C. ²ѕ ይደሉ ፡ C. ²⁰ C.: ወተዓግሦ ፡ በእንቲአሃ ፡ ወከጣሁ ፡ ሎቱኒ ፡ አመ ፡ ከን ፡ ቦቱ ፡ ከመዝ ፡ ይደሉ ፡ ጸዊሮታ ፡ ወተዓግሦታ ፡ ³⁰ B., F., T.: ፅዊሮቱ ፡

ሳዕሴሁ ፡ ወእምኢያብሕዋ ¹)፣ ላቲ ፡ ትትወሰብ ፡ ለካልኡ ²)። ወለእመሰ ፡ ከን ፡ ላቲ ³) ፡ ዝን Cod. F.: f. 170. ቱ ፡ ዓብር ፡ ወይእቲ⁴⁾ ፡ እንዘ ፡ ፍሀርት ፡ እምቅድመ ፡ በዊአታ ፡ ኀቤሁ ፡፡ ወተኃብ**አ ፡** ዓ ብራ ፡ እምኔሁ⁵⁾፣ ወኢያእመረ ፡ ወፈቀደ ፡ ኃዲጎታ ፡ ለይ**ሥ**ዓር ፡ ሎቱ ፡ ለአውስቦተ ፡ ካል እታ፡ወይደሉ፡ላቲ፡ሕፄሃ፡ወትሎታ ፡ ወኵሎ⁶⁾፡ ዘአምጽአት፡ ሎቱ^{፣)}፡ እምቤተ፡አ ቡሃ = ወለእመኔ ፣ አምጽአት ፣ ምስሌሃ ፣ አምእንስሳ ፣ ትንሣእ ፣ ኪያሆሙ⁸⁾= ለዘ2 ፣ ሜ ጣ9) ፡ አምኔሆሙ ፡ ትንሣአ ፡ ዓዲ ፡ አምሤጠ ፡ አመ ፡ ሀለው ፤ ወበዘሞተስ ፡ አልበቱ ፡ ዕዳ ፡ በሳዕልሁ = ወእለስ ፡ ተወልዱ ፡ እምን ፡ እንስሳ ፡ ወኵሉ ¹º› ፡ ዘረብሑ ፡ እምኔሆሙ ፡ ወእ ምፅምራ¹¹⁾፡ ወኵሉ ፡ ዘተወልዱ ¹²⁾፡ ውሉደ ፡ አ**ግ**ብርት ፡ ወአእ**ግ**ት ፡ መንፈቀ ¹³⁾፡ ይኩን፡ Cod, B.: f. 1274. ሳቲ¹⁴⁾ ። ወከልአ⁷⁾፣ መንፈቁ ፡ ይኩን⁷⁾፣ ለምታ ። ወዝረ¹⁵⁾፣ ለአመ ፡ ፈቀደ ፣ ውእቱ ፡ ኃዲ Cod. Т.: f. 1996. ጎታ = ወእመበ ፡ ብእሲ ፡ ዘኮን ፡ ማእከሌሁ ፡ ወግእከለ ፡ ብእሲቱ 16) ፡ ፍልጠት ፡ በግብር ፡ በከመ ፡ አምሳሊሁ ፡፡ ወለእመሰ ፡ ከን ፡ ዘጸሐፈ ፡ ላቲ **፡ ምን**ተኒ¹⁸⁾ ፡ እምንዋዩ ፡ ኢይደልዎ ፡ የሀብ ፡ ላቲ⁷⁾፡ አላ¹⁹⁾፡ ይኩን ፡ ሎቱ ። ወዳግማዊ ፤ መክ ፡ ሮ ወ ፬ ፡ ወእመሰ²⁰⁾፡ ከን ፡ ሕግ ም ፡ ዘያወድቃ ፡ አኃዛ ፡ አምድኅረ ፡ መጽአታ ፡ ኀቤሁ ፡ ወእምከመ ፡ ፈቀደ ፡ ኃዲጎታ ፡ ት ንሣእ ፡ ሕፄሃ ፡ ወትሎታ ። ወለእመ ፡ ረከባ ፡ ዝኩ²¹⁾፡ እምቅድመ ፡ ያውስባ ፡ ወኢ ያእመ ረ፡ዘንተ፡ምታ²²⁾፡ እመ፡ፈቀደ፡ ተፈልጦታ፡ የሀባ²³⁾፡ ኵሎ፡ ትሎታ = ወዘሰ²⁴⁾፡ ጸሐ Cod. C.: f. 79b. ፈ፣ ላቲ፣ ቦቱ፣ እምን፣ ንዋይ፣ ዚአሁ፣ ውእቱ፣ ወለእሙ፣ አኃዘ፣ ዝልጋሴ፣ ለ ፩ እምኔሆ ሙ ፡ በ ፪ ፍናዋት ። ቀዳማዊ ፡ መጅ ፡ ቿ ወሶእመ²⁵⁾ ፡ አኃዞ ፡ ዝልጋሴ²⁶⁾ ፡ ለ ፩ እምክልኤ

¹¹ C.: ወለአመሰ፣ኢተበውሐ፣በአንተ፣አውስቦ፣ ፩ በካልኡ፣ ²¹ B.: ለካልዕ፣ ³¹ C.+T.: በቲ ፡ ⁴⁾ C.: እንዘ ፡ ፍኅረቱ ፣ ይእቲ ፣ ወበዊአታ ፡ " ⁵⁾ C.: ሎቱ ፡ ወኢ ለበወ ፣ ወፈቀደ ፡ " ⁶⁾ B., C., T.: ወኵሎ፣ ⁷⁾ d.: C. ⁸⁾ C.: አዲ፣(sic) አምን ፡ ሤጠ፣ አመ፣ ሀለወ፣ ወእ*መ*ሰ፣ ሞተ ፡ ኢትትፈደይ ፡ ወእምረባሐ ፡ እንስሳ ፡ ወኵሎ ፡ ዘአስተጋብአ ፡ እምኔሃ ፡ ወእምነ ፡ ፀምራ፣" ⁹⁾ F.: ሤጠ፣ ¹⁰⁾ ወዙሎ፣ C. ¹¹⁾ F. + T.: ወአምፀመር፣ ¹²⁾ C.: ዘተወልደ፣ ወልደ፣ ¹³⁾ Ceteri codices: መንፈቱ፡ ¹⁴⁾ ላቲ፡ usque ad ይኩን፡ d. T. ¹⁵⁾ C.: አስመ፡ ውእቱ፡ ፈ ቀደ ፣ ኃዲ "፣ ¹⁶ C.: **በምክንያት ፣ አምን ፣ ዝንቱ ፣ ምክንያት ፣** ¹⁷ Verba ሤጠ ፣ **በከ**መ ፣ አ ምሳሌሁ · desiderantur in cod. C. 18) C.: አምን · ንዋዩ · absque ምንተኒ · 19) ባሕቱ ፡ C. ²⁰⁾ C.: ወሶበ ፡ ከን ፡ ተንጽሐ ፡ ረከበ ፡ እምድኅረ ፡ ከንት ፡ ይኩን ፡ ሎቱ ፡ ወሶበ ፡ ፈቀደ ፡ ተ ፈልጣታ ፡ ይኩን ፡ ሳቲ ፡ ዙሎ ፡ ንዋያ ፡ ሕፄሃ ፡ ወዙሎ ፡ ትሎታ ፡፡ — T.: ወአመኔ ፡ ²¹⁾ T.: ውእቱ ፡ ዝኩ ፡ ²⁹⁾ d.: T. ²³⁾ T.: የለብ ፡ ²⁴⁾ C.: ወእመ ፡ ከን ፡ ባቲ ፡ ዝንቱ ፡ ግብር ፡ ቅድመ ፡ ተዋስበታ ፡ ወአ ያእመረ ፡ ምታ ፤ ወሰበ ፡ ፈቀደ ፡ ተፈልጦታ ፡ ይደልዎ ፡ ከመ ፡ የሀብ ፡ ዘ ወሀበት ፡ ኵሎ ፡ ትሎታ ፡ ወዘጸሐፈተ ፡ (sic) ላቲ ፡ እምን ፡ ንዋዩ ፡ ይኩን ፡ ሎቱ ፡ ወእው ፡ ዘልንስ ፡ (sic) 8 አምኔሆሙ ፡ በ ፪ ቃላት ። ቀዳማዊ ፡ ጉባኤ ፡ ፰ ወእሙ ፡ ዘልንስ ፡ 8 አምኔ ሆሙ ፣ ድኅረ ፣ ተዋስቦቶሙ ፣ ወፈቀደ ፣ ፩ ተፈልጣ ፣ አምክልው ፣ ኢይደሉ ፣ ሎቱ ፣ ²⁵⁾ d. $\boldsymbol{\omega}$: in codd. B. + T. ²⁶⁾ d.: F.

ሆሙ ¹⁾ ፡ አምድኅረ ፡ ተዋስበቶሙ ፡ ወፈቀደ ፡ ፩ ከመ ፡ ይትፈለጥ ፡ አምክልሉ ፡ ኢከን ፡ _{እ6፡፡ ደ. 64፡፡} ዝንቱ ፡ ብውሕ ፡ ሎቱ ¤ ወዳግማዊ²) ፡ *ው*ክ ፡ ጽቮ³⁾ <u>፡</u> ወውእቱ ፡ ዘይደሉ ፡ ወዘአውሰበ ፡ ብ _{Cod. Tr. : f. 2004.} እሲተ ፡፡ ወእምዝ ፡ ኮን ፲ ባቲ ፡ ድኅረ ፡ ተዋስቦታ ፡ ውስተ ፡ ሥ*ጋ*ሃ ⁴⁾፡ ደዌ ፡ ዘከመ ፡ ዝል*ጋ* ሴ፡ ወለመጽ፡ ወእመ⁵⁾፣ ውእቱ፡ ፈቀደ፣ ተፈልጠታ። ይደልዎ⁶⁾፣ ከመ፡ የሀባ፡ ኵሎ። ትሎታ ፡ ወሕፄሃ ፡፡ ወለእመ ፡ ኢፈቀደ ፡ ተፈልጦታ ፡ ብውሕ ፡ ሎቱ ፡ አንብሮታ ፡ በተሰና ዕዎ⁷⁾፣ ከመ፣ የሀባ⁸⁾፣ ላቲ፣ ሲሳያ⁹⁾፣ በአምጣን፣ ክሂሎቱ¹⁰⁾፣ አምንዋዩ ። እስመ፣ ዘከን፣ ሳዕሴሃ ፣ ኢ.ኮን ፣ በፌቃዳ¹¹⁾፣ ወኢ.በፌቃዱ ¤ ጠስ ፡ ፲ ወ ፩ ፡፡ ወንኤዝዝ¹²⁾፣ አብጥሎተ ፣ ተ ዋስበ ፡ ለዘሀሎ ፡ ውስተ ፡ ዕሥረት ። ወባሕቱ ፡ እስከ ፡ ይትዓወቅ ፡ ብእሲ ፡ ወብእሲት ¹³⁾ ፡ _{Cod. B.: f. 127b.} የሐልዉ ፡ ወንሕን ፡ ነኃድግ ፡ ተደምሮ ፡ እስከ ፡ ፍጻሜሃ ፡ ወኢይኩን 14) ፡ ተዋስበ ፡ ዳግግ ዊ¹⁵⁾፡ ኢለአንስት ፡ ወኢለዕዶው ፡፡ ወእመ ፡ ተሀበሉ¹⁶⁾፡ ይገሥጽዎሙ ፡ ለብእሲኒ ፡ ይን ሥሑ ፡ እምኔሁ ፡ አምኃ ፡ ዘእምቅድመ ፡ መርዓ ፡፡ ወለብእሲትኒ ፡ ይንሥኡ ፡ እምኔሃ ፡ ሕ **ፄ**ሃ፡ወትሎታ = ወእመሰ፡ከነ፡በኅቡእ፡ለአመ፡በኦ፡ሀለወ፡ብእሲ፡በሕይወቱ፡ዘእ ጐዝ ፣ በአደ ፣ ጸላኢሁ ፣ አው ፣ አልቦ ፣ ይእተ ፣ ጊዜ ፣ ይደልዎ ፣ ለብእሲ ፣ አው ፣ ለብእሲ cod. ፒ.፣ f. 200\. ት ¹⁷⁾፣ ከመ ፡ ይትዓገሡ ¹⁸⁾፡ *፭ ዓመ*ተ ። ወአምድኅረ ¹⁹⁾፡ ዝንቱ ፣ ለአመ ፡ ተጠየቀ ፣ **ግ**ብ ረ⁹⁰⁾፡ ምቱ ፡ አው ፡ ርሕቀቱ²¹⁾፡ ወተታብኦ²²⁾፡ ይደሉ ፡ እንከ ፡ አስተዋስቦ²³⁾፡ ዘእንበለ ፡ ፍ ርሃት ፡ ይትዓወቅ ፡ ድልው ፡ አውስበ ፡ ለእመ²⁴⁾ ፡ አስተርአየ ፡ እምድኅረ ፡ ውእቱ ፡ **ግ**ብረ ፡ ተወፍዮት ፡ አው ፡ ተሠወረ ፡ ዘ ፲ ወ ፰ ወለእው ፡ ከን ፡ ብእሲሁ ፡ እምሐራ²⁵⁾፡ ንጉሥ ፡ ንሕን ፡ ንኤዝዝ ፡ ከመ ፡ ይጽንሑ ²⁶⁾ ፡ መጠን ፡ ፪ ዓመታት ፡ ዘይከውን ፡ ባቲ ፡ ዘ**ሚ**ት ፡ ወይ ትዓንሣ²⁷⁾ ፡ አንስቲያሆሙ ፡፡ ወለእመ ፡ ኢ*መ*ጽአ ፡ ጎቤሆን ፡ እምጎቤሆሙ²⁸⁾ ፡ ክታብ ፡ ወ ኢበጽሐ ፡ ኀቤሆን ፡ ዜና = ወለእመ²⁹⁾ ፡ ሰምዓት ፡ አሐቲ ፡ እምኔሆን ፡ ከመ ፡ ምታ³⁰⁾ ፡ ሞ

¹⁾ T.: አምኔሆሙ ፣ ²) C.: ወዳግምኒ ፣ ዘድልው ፣ ውእቱ ፣ ንገሥት ፣ ወዘአው" ፡ — d.: ወ ፣ T. ³) C.: ፰ ወ ፫ ፣ — T.: ፱ ወ ፫ ፣ ⁴) C.: አምሳለ ፣ ቍስል ፣ ወለመጽ ፣ ⁵) T.: ወለአመ ፣ ⁶) ይደልዎ ፣ usque ad ተፈልጠታ ፣ d. T. ³) C.: በተአዛዝ ፣ ⁶) ይኩን ፣ C. 9) C.: ሲሳያተ ፣ ¹¹⁰) C.: በአ"፣ ንዋይ ፣ ¹¹¹) d. T. ¹²) C.: ንኤዝዝ ፣ በአንተ ፣ ሥዕረተ ፣ አውስበ ፣ አመ ፣ ከን ፣ ውእቱ ፣ ውስተ ፣ አስረት ፣ ¹³) C. inepte: ወቡአሲ ፣ ¹⁴) C.: ወኢ "፣ ላዕለ ፣ አውስበ ፣ ¹⁵) ዳማ" ፣ አመኒ ፣ ብአሲ ፣ ወኢ አንሰት ፣ ወአመ ፣ ተዐደወ፣ ይትኰንን ፣ ወብአሲትኒ፣ ተእሣአ ፣ አምን ፣ ብአሲት ፣ ትሎተ ፣ ወለአመ ፣ ተጋብአ ፣ ግብረ ፣ ብአሲ ፣ ወከን ፣ ታሕተ ፣ አደ ፣ ፀር ፣ በሕይወቱ ፣ ወአመ ፣ አከ ፣ አማን ፣ ድልው ፣ " C. ¹⁶) T. mendose: ተሀ ሎ ፣ ¹¹) C.: ወብአ "፣ ¹፥) MS.: ይትግኃው ፣ ¹፥) ወአምድጎረዝ ፣ ሶበ ፣ C. ²⁰) d. C. ²¹) C.: ርሕ ቀ ፣ ሀላዌሁ ፣ ይደሉ ፣ አውስበ ፣ አንበለ ፣ ተኃሥሥ ፣ ፲ ወ ፰ "፣ ²²) B.: ወተተብአ ፣ — T.: ወተኃብአቱ ፣ ²³) T.: ተዋስበ ፣ ²⁴) ወለአመ ፣ T. ²⁵) C.: ሐራዌ ፣ ²⁶) C.: ይኰን ፣ — F.: ይን ጽሑ ፣ ²³) C.: ወይት ግሙ ፣ ²²) Verba inde ab አምኀቤሆሙ ፣ usque ad ኀቤሆን ፣ omissa sunt in cod. T. ²²) C.: ወሶበ ፣ ³⁰) F.: ሞተ ፣ ምታ ፣

ተ ፤ ኢይደልወን ፡ ናብሕ¹⁾ ፡ ሳቲ ፡ ከመ ፡ ታውስብ ፡ ዘእንበለ ፡ ትጠይቅ ፡ ለሊሃ²⁾ ፡ አው ፡ ወሳድያኒሃ ፲ አው ፡ ካልአኒሆሙ ፡ ኀበ ፡ መኳንንት ፡ መልእክተ ²²⁾፡ እንተ ²²⁾፡ ከነ³⁾ ፡ ይትለ አከሙ ፡ ምታ ፡ ወትስአሎሙ ፡ በአንተ²²⁾፡ ጥያቄ ፡ ዜናሁ ፡ ወእመ⁴⁾፡ ሞተ ፡ ይኩን ፡ ወን **ጌል ፡ ቅ**ዱስ ፡ በቅድሜሆሙ ⁵⁾ ፡ ኅቡረ ፡ ለስምዕ ፡ ወእምድኅረ ፡ ጸንዓ ፡ ጥያቄሁ ፡ ትንሣ Cod, T.: 1. 2014. እ፡ ብእሲት ፡ መጽሐፈ ፡ መባሕት ፡ በዘይትዓወቁ ፡ በቱ²²⁾፡ ሰ**ማ**ዕታት ፡ ላቲ ፡፡ ወእምድን Cod. B.: f. 128*. ረዝ ፡ ትትዓንሥ ፡ ፩ ዓመተ⁶⁾ ፡ ወእምዝ ፡ ይደልዋ ፡ ከመ ፡ ትትወሰብ ፡ ተዋስበ ፡ ሕ**ጋዌ** ፡ ወእመሰ ፡ ተሀበለት ፡ ወተዓደወት ፡ ዘንተ ፡ ይእቲኒ⁷⁾ ፡ ወዘያወስባ ፡ ይት**ገ**ሠጹ ፡ ከ**መ** ፡ ተ cod. C.: f. 804. ግሣጸ ፣ ዘማውያን ፣ ወሰማዕታተ ፣ ጥያቄ ፣ ለአመ ፣ ከን ⁸⁾ ፣ ስምዓ ፣ በሐሰት ፣ ይደቁ ፣ አመ ዓርጊሆሙ ፣ ወየሀቡ ፣ ፲ ተ ፡ ልጥረ ፡ ወርቅ ፣ ወይኩን ፡ ለዘሐሰዉ ፡ በእንተ ፡ ሞቱ **፡** ወእ ምዝ ፡ ይደልዎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ዘኃረየ ፡ እመ ፡ ይፈቅድ ፡ ትትመየ በእንተ ፡ ዝሙታ ፡ ለብእሲት ¹¹⁾ ፡፡ ጠስ ፡ ዘ ፲ ወ ፩ ፤ ወለእመ ፡ አእመረ ¹²⁾ ፡ ብእሲ ፡ ከመ ፡ ^{Cod. T.: f. 201}^{b.} ውእቱ ፡ ይትከሀሎ ¹³⁾ ፡ ከመ ፡ ያቅም ፡ ስምዓ ፡ ጥያቄ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ፡ ከመ ፡ ይእቲ ፡ ዘመወት ፡ ይደልዎ ፡ ቅድመ ፡ ከመ ፡ ያቅም ፡ ዘንተ ፡ አሜሃ ፡ ይደልዎ ፡ ኃዲጎታ ። ወይን ሣእ ፡ ብእሲ ፡ ሕፄሃ ፡ መጠን ፡ ካዕበት ፡ ምስለ ፡ አምኃ ፡ ዘቀደመ ፡ ለመርዓ¹⁴⁾ ፤ ወለእመ ፡ አልቦቱ¹⁵⁾፡ ውሉድ ፡ ይንሣእ ፡ እምንዋየ ፡ ብእሲት ፡ *መ*ጠን ፡ ፫ እድ ፡ እምትሎታ ¹⁶⁾፤ ወ ለአመሰ¹⁷⁾፣ በቱ ፡ ውሉድ ፡ አምኔሃ ፡ ለይእቲ¹⁸⁾፡ ትሎታ ፡፡ ወዘተርፈ ፡ ንዋያ¹⁹⁾፡ ዕቁበ ፡ ለ ውሉዓ ፡ ወእምድኅረዝ¹⁶⁾ ፡ ሶበ ፡ ተከሥተ ፡ **ግ**ብረ ፡ ዝሙት ፡ በሳዕሌሃ²⁰⁾ ፡ ይትኰንታ²¹⁾ ፡ Ms.: f. 64b. Cod. F.: f. 172. ው እቱ ፡ ወይእቲ ፣ ኀቡረ²²⁾፣ ወለዘማዊኒ ፣ ዘዘ*መ*ወ²³⁾፣ በብእሲቱ ፣ ይንሥኡ ፣ እምኔሁ ፣ መጠን ፡ ትሎት ፡ ዘወሀበ ²⁴⁾ ፡ ቀዳሚ ፡ በጊዜ ፡ መርዓ ²⁵⁾ ፡፡ ወለእመ²⁶⁾ ፡ በቱ ፡ ካሪበ ፡ ብእሲት ፡

¹¹ T.: ርብሕ ፣ ²¹ C.: ርእሳ ፣ ³¹ C.: ዘከን ፣ ይትለዓከ ፣ ⁴¹ C.: ወእመ ፣ ከን ፣ ናሁ ፣ ሞተ ፣ ወይኩን ፣ " ⁵¹ ቅድ " ፣ C. ⁶¹ C.: ዓመተ ፣ ፍጹመ ። ወለሜን ፣ ይኩን ፣ ላቲ ፣ አውስበ ፣ ሕጋዊ ፣ በከመ ፣ አዘዘ ፣ ሕግ ፣ ወእመሰ ፣ ጻፈረት ፣ ወተዓደወት ፣ ወከንት ፣ ላዕለ ፣ አውስበ ፣ (sic) ከልእ ፣ ይእቲ ፣ ወእለ ፣ አውስብዋ ፣ ይደልዎሙ ፣ ኵንኔ ፣ ሰብአ ፣ ዝመት ። ወስማዕታተ ፣ ጥያቄ ፣ እመ ፣ ከጉ ፣ ሐሳዊያን ፣ ይርሐቁ ፣ እምሥርዐታቲሆሙ ፣ ወይፍደዩ ፣ ፲ ልዋረ ፣ እምን ፣ ወርቅ ፣ ወይኩን ፣ ለእለ ፣ ሐሰው ፣ በአንተ ፣ ሞቱ ፣ " ³¹ ይእቲ ፣ T. ⁸ T.: ከጉ ፣ ³¹ C.: ተመይጠ ፣ ይን " ፣ ¹¹ C.: ላዕለ ፣ ፫ ክፍለት ፲ ቀደሚን ፣ ¹¹ C.: ፲ አብጥሊስ ፣ ፲ ወ ፩ ፣ ¹² ከን ፣ ብእሲ ፣ ያአምር ፣ ውእቱ ፣ ¹³ ይት ፣ " ይቁም ፣ ምስለ ፣ ብእ " ፡ ወይእቲ ፣ ለእመ ፣ ዘመ " ፡ ወፍኖቱስ ፣ ቀጻሚ ፣ ከመ ፣ ይፅናዕ ፣ ዝክሩ ፲ አሜን ፣ ይከውን ፣ ሥዒር ፣ ወይንሣእ ፣ ብእ ሲተ ፣ ትሎተ ። መጠን ፣ " C. ¹⁴ C.: ለከብክብ ፣ ¹⁵ C.: ከን ፣ ሎቱ ፣ ¹⁶ ትሎት ፣ C. ¹¹ C.: ወ ለእመ ፣ ኢ ከን ፣ ው " ፣ እም" ፣ ወዘተረፈ ፣ " ¹ð B. + T.: ለይዙን ፣ ¹ð C.: ንዋያ ፣ ይንሣእ ፣ ፍጹመ ። ወእም" ፣ ²ð F:. ላዕሴን ፣ ²¹ C.: ይትሎንን ፣ ²² d. C. ²³ C.: በዘመወ ፣ ²⁴ ዘወሀ በ ፣ C. ²⁵ ከብክብ ፣ C. ²⁶ ወለእመ ፣ ከጉ ፣ ው ሉድ ፣ በእደ ፣ ብእሲን ፣ ወንዋይስ ፣ ዘቀዳሚ ፣ ዘተው ሀበ ፣ በጊዜ ፣ ከብክብ ፣ ንኤዝዝ ፣ " C.

ለዘማዊ ፡ ለትንሣእ ፡ ሕዬሃ ፡ ምስለ ፡ አምኃ ፡ ዘእምቅድመ ፡ መርዓ ። ወእመረ ፡ ሀየ ፡ ሀለ ፡ ዉ፡ውሉድ፡ ኢይኩን፡ ለብእሲት ፡ ዘእንበለ ፡ ተግባረ ፡ ዚአሁ ። ወንዋይስ ፡ የሀሉ ፡ በ Cod. T.: f. 2024. ተዓቅበ ፡ ለውሉዶሙ ፡ ወዘሀሎ ፡ ለብእሲ ፡፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ እምን ፡ ጥሪት ፡ ንሕን ፡ ን cod. B.: f. 1280. ሁበ¹⁾፡ ለውሉድ = ወአምኃስ ፡ ዘእምቅድመ ፡ መርዓ ፡ ንኤዝዝ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ለብእሲ ት²⁾፣ ለእመ፣ ኢሀለዉ ፣ ውሉድ ፣ ወተረፈ ፣ ዋሪቱ ፣ ይኩን ፣ በማእከል ። ወዳግምሰ⁸⁾፣ ዘ ይደሉ ፡ በእንተ ፡ ዘማዊት ⁴⁾፡ ብእሲት ፡ ጠስ ፡ ፲ ወ ፩ <u>፡</u> ወከማሁ ፡ ለእመ ፡ ሰትየት ፡ ብእ ሲት ፡ ዘእንበለ ፡ ምክረ ፡ ምታ ፡ ምስለ ፡ ብእሲ ⁵⁾ ፡ ካልእ ፡ አው ፡ ተሐፅበት ⁶⁾ ፡ አው ፡ ሰሐ ቀት ፡ አው ፡ ሖረት ፡ ኀበ ፡ መካን ፡ አሥ**ግ**ሮ ፡ ወጉባኤ ፡ እንዘ ፡ ኢሀሎ^{፣)}፡ ምታ ፡ እምን ፡ ዝንቱ⁸⁾፤ አው ፡ ኃደረት ፡ አፍአ ፡ እምቤታ ፡ ጎበ⁹⁾፡ ካልአ ፡ ቤት ፡ ለአመ ፡ ኢ**ኮ**ሃ ፡ በይቶ ታ ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ አቡሃ ¹⁰⁾ ፡፡ ወለእመኒ ፡ አልባቲ¹¹⁾ ፡ አብ ፡ ወከን ፡ ዝንቱ ¹²⁾ ፡ ምክንያተ ፡ ኃዲሮታ ፡ በአፍአ ፡ ወበዘይከውን¹³⁾፡ ክዊኔ ፡ ዝንቱ ፡ ሥርዓተ ፡ ተዋስቦታት ፡ እለ ፡ ውጉ ዛት ፡ ውስተ ፡ አክፋል ፡ ቀዳማውያን ፡፡ ረስጣ ፡ ፲ ወ ፬ ፣ ዘእንበለ ፡ ፩ ቱ ፡ ወ ፮ ቱ ፡፡ ወና Cod. T.: f. 202b ሁ፡ ሀሎ¹⁴⁾፡ ውስተ፡ ካልአ፡ አምውአቱ፡ ጐልቈ፡ ቀኖና፡ ወይአቲ። ረስጣ፡ ዘ ፲ ወ ፯ ። ቀጠጅ ፡ ዘ ፪ ፲ በስ ፡ ፳ ወ ሯ ¹⁵⁾ ፡ ዘ ፵፬ ፲ **ወዘተርፈሂ ¹⁶⁾ ፡ ዘተአምረ ¹⁷⁾ ፡ በዘክሮ ፡ በተባ**ዕት ፡ ይት ኃለት ፡ ላዕለ ፡ ዘተዓውቀ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ዘከማሁ ። ወሣልስ ፡ በእንተ ፡ ሶበ ፡ ፌ ቀደ ፡ ፩ እምኔሆሙ ፡ አ**ማ**ስኖተ ፡ ሕይወተ ፡ ካልሎ ፡ ወአማስኖተ ፡ ንጽሐ ፡ ለብእሲት ¹⁸⁾ ፤ ጠስ ፡ ፲ ወ ፩ ፣ ወእመ¹⁹⁾ ፡ ብእሲት *፡ መከረት ፡ ለአኅ*ዮሎ ፡ ሕይወተ ፡ ምታ ፡ በምንትኒ ፡ *ገጽ* ፣ እም**ገ**ጻት ፣ አው ፣ አእመረት ፣ ከመ ፡ ካልአን ፣ ይጽሕቁ^{∞)}፣ በዝንቱ ፡ ወኢ ከሥተት ²¹⁾፣ ሎቱ ፡፡ ሂቅያ ፡ ፵ ወ ፩²²⁾፡ ወዘአውሰበ ፡ ብእሲተ ፡ ወኮን ፡ ማእከሌሁ ፡ ወማእከለ ፡ ብእሲ ቱ፡ እከይ³³⁾፡ አው፡ ምክንያት፡ እምክንያታት ፡፡ ወከነት²⁴⁾፡ ይእቲ፡ ዓ**ማ**ፂተ፡ ሎቱ፡ ይትዓንሥ ፡ ኪያሃ²⁵⁾፡ ወይምሐት²⁶⁾፡ ላቲ ፡ እስከ ፡ ትትመየጥ²⁷⁾፡ አም**ባ**ብራ²⁸⁾፡ ጎበ ፡ ሥና _{Cod. B.: f. 129⁴.}

¹¹ F.: ለውሎድ ፡ ንሁበ ፡ ²¹ C.: ለውሎድ ፡ አሉ ፡ ማአከላውያን ፡ ወዳማምሰ ፡ "³¹ d. ሰ ፡ in T. ⁴¹ C.: ብሕ " ፡ ዘማ " ፡ ⁵¹ B.: ክልአ ፡ ብአሲ ፡ ⁶¹ C.: ሰሐተት ፡ ጎበ ፡ " ¹¹ d. ኢ ፡ C. ѕ¹ B. + C.: ዝ " ፡ ኵሉ ፡ ³¹ B. + C.: ውስተ ፡ ¹¹⁰ C.: አው ፡ ዘኢ ከ[ን ፡] ላቲ ፡ አበ ፡ " ¹¹ F.: አብ ፡ አል " ፡ ¹²¹ d.: F. ¹³ C.: ወአምዝ ፡ ይከውን ፡ ኵንተ ፡ ዝንቱ ፡ አምተዋስበ ፡ ዘይከል አ ፡ ውስተ ፡ (sic) ክፍል ፡ ቀዳማዊ ፡ ፲ ወ ፬ ዘአንበለ ፡ ኃምስ ፡ ወሳድስ ፡ " ¹⁴ C.: አምድ ኅረ ፡ ዝንቱ ፡ ጕል " ፡ ቀኖናት ፡ ቀሌምን ጠስ ፡ ፲ ወ ፯ ቅር ጣማና ፡ ፪ ባስልዮስ ፡ " ¹⁵ ወ ፵ ፡ " C. — omnes ceteri codd.: ፵ ወ ፬ ፡ ¹⁶ d. ሂ ፡ C. ¹ⁿ ኢ ፈለጠ ፡ በተ " ፡ ይጸውር ፡ ጎበ ፡ ዝ ቲ ፡ ርአየ ፡ አምሳሌሁ ፡ ወጣልሳይ ፡ ወሰበ ፡ መንባ ፡ ፩ ሂ ፡ ላዕለ ፡ አማስኖ ፡ ክልኤ ፡ አው ፡ ላዕለ ፡ አርተሶ ፡ ንጽ ሐ ፡ ብአሲቱ ፡ " C. ¹⁶ B. + F.: ብአሲቱ ፡ ¹⁰ C.: ወአመ ፡ መንበት ፡ ብእ " ፡ በአንተ ፡ ሕይወተ ፡ ምታ ፡ በአይ ፡ ንጽ ፡ አም " ነን ፡ አው ፡ " ²⁰ ይት ዐቀቡ ፡ C. ²¹ C.: ወኢይት ረአይ ፡ ²² C.: ፯ ፡ ²³ አከየ ፡ C. ²⁴ MS. false : ወከን ፡ ²⁵ C.: ላዕሌሃ ፡ ²⁶ C.: ወይምህት ፡ ²² C.: ይትት መ " ²² MS.: አምግበራ ፡

cod. T.: f. 2039. ያት ። ወለእም ፣ ኢ-ተክህለ ፡ በዝንቱ ፣ ወተወሰከ¹⁾ ፣ ግብራ ፣ ላዕሌሁ ፣ ያበጽሐ ፣ ጎበ ፣ ቀ ሲስ ፡ ዐቢይ ፡ አምቀሲሳን²)፡ ወይኩን ፡ *ዓራቄ* ፡ **ማ**እከሴሆሙ ፡፡ ወለአ*መ ፡ ዓብ*የት³⁾ ፡ ኪ cod. C.: ជ.80b. ያሁ ፡ ለይፍታሕ ፡ ማእከሴሆሙ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ ፡፡ ወለአመ ፡ ኢተአዘዘት ፡ ሎቱኒ ፡ ወጕየ ት ፡ አምታ ፡ ወያግብአ⁴⁾ ፡ ካዕበ ፡፡ ወእመሰ ፡ ጸንዓት ፡ ወኢሰምዓት ፡ ቃሎ⁵⁾ ፡ ለ**ገ**ቢአ ፡ ወ ይንፃፍ⁶⁾፡ አሣዕኒሁ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ⁷⁾፡ ወፀበለ ፡ እገሪሁ ፡ ውስተ ፡ ዴዴሃ ፡ ወብውሕ ፡ Cod. T: f. 173. ለብእሲሃ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ዘአፍቀረ ፲ እመረ ፡ ፈቀደ⁸⁾ ፡ አውስቦ ፡ ለያውስብ⁹⁾ ፡ ወለእመ ፡ በር ፡ ወእመ¹⁴⁾ ፡ ከን ፡ ሠናየ ፡ ይመንዠስ ፡፡ ወለእመ ፡ ተዓውቀ ፡ እም**ባ**ብሩ ¹⁵⁾ ፡ ከመ ፡ ለሊ ሁ ፡ 7ፋዒሃ ፡ ውእቱ ፡ ሳቲ ፡ ወጸላኢሃ ፡ ወይፈቅድ ፡ አቅሞተ¹⁶⁾ ፡ እከይ¹⁷⁾ ፡ ሳዕሴሃ ፡ ከመ ፡ ይትፈለጣ ፡ ኢይትወክፉ ፡ አምኔሁ ፡ ዘንተ ፡ አላ¹⁸⁾፡ ያገብርዎ ፡ ከመ ፡ ይንበር ፡ ምስሌሃ ፡ $_{
m Cod.~T.:~f.~203b.}$ ወለአመ። ዓበየ። ውእቱ $^{19)}$ ። ወአፍቀረ። ተፈልጠታ። አማኅደሩ $^{20)}$ ። ይትከላእ $^{21)}$ ። አምቍር ባን ፡ ወእምበዊአ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡፡ ሥርዋጽ ፡ ጵ ወ ፪ ²²⁾፤ ዝንቱ ፡ ዘኢተአዘዘ ²³⁾ ፡ ቦቱ ፡ በውስተ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ ወንበረ²⁴⁾፡ ከመ ፡ ይትዓወቅ ፡ ባሕቲቱ ፡ ጠስ ፡ ፲ ወ ፚ <u>ና</u> ወ ምክንያትሰ ፡ ዘይደልዋ²⁵⁾ ፡ ለብእሲት ፡ እምክንያት²⁶⁾ ፡ ክሡት ፡ ከመ ፡ ት**የ**እ ፡ እምቤተ²⁷⁾ ፡ ምታ ፡ ወዘይመስሎ ፡ ለዝንቱ ፡ ለአመ ፡ ተጓሕለወ ፡ ብእሲ ፡ ለአማስኖ²⁸⁾ ፡ ሕይወተ²⁹⁾ ፡ ብ Ms.: f. 65a. እሲት ፡ በምንትኒ ፡ ገጽ ፡ እምገጻት ፡ አው ፡ ካልአን ፡ መከሩ ፡ ዘንተ ³⁰⁾ ፡ ላዕሴሃ ፡ ወአእመ ሮሙ ፡ ወኢንንራ ። አው ፡ አመኒ ፡ ተጓሕለወ ፡ ላዕለ ፡ ንጽሐ ፡ ዚአሃ ፡ ወመጠዋ ፡ ለዘይዜ Cod. B.: f. 1296. **ሙ ³¹⁾፡ ባቲ ፲ ወለአመ**፡ ከኍ ፡ ስምዓ ፡ ላዕሌሁ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ አስተጻንዓ ፡ ላዕሌሃ ፡

¹⁾ C.: ወትወስካ ፡ ግብራቲሃ ፡ ያብ" ፡ ²) d.: C., habet: ቀሲስ ፡ ዐቤይ ፡ (sic) ወለአመ ፡ ኢተአዘዘት ፡ " ³) B.: ዓበ" ፡ ³) d. ወ ፡ in C. ⁵) C.: ቃላቲሁ ፡ ይን" ፡ ⁶) T.: ለβግድፍ ፡ ³) C.: ኤጲስ ፡ (sic) ቆጰስ ፡ አሳዕሂሁ ፡ ውስተ ፡ አንቀጸ ፡ ወብውሕ ፡ ለብλሲ ፡ " — d. T. ⁵) B.: ዘፈቀደ ፤ አመኒ ፡ አፍቀረ ፡ — C.: እ" ፡ ፈተወ ፡ °) d. ለ ፡ C. ¹0 d.: F. ¹¹) C.: ይቁም ፡ ¹²) C.: ወአመ ፡ ሠናይ ፡ ይመንዙስ ፡ ¹³) ትዕግ" ፡ ሎቱ ፡ F. ¹⁴) B.: ወአመ ፡ አከ ፡ — T.: ወ ለአመ ፡ ¹⁵) በግብራ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ዓግሂሃ ፡ ወጸላዒሃ ፡ " C. ¹⁶) አቅሞ ፡ C. ¹¹〉 አከዮ ፡ C. ¹⁵) ወይሥርዕዎ ፡ ከመ ፡ ይን" ፡ ¹¹) d.: C. + F. ²⁰) T.: አግኅበሩ ፡ ²¹) C.: ይሰደድ ፡ አምን ፡ ቍር" ፡ ወአምቤተ ፡ " ²²) Desiderantur numeri in C. + T. ²³) C.: ዘአይስ ፡ ሎቱ ፡ ውትንሣአ ፡ ከዕበ ፡ አብጥ " ፡ ²²) MS. mendose: ወንቢረ ፡ ²⁵) C.: ዘይደሉ ፡ ²⁶) F.: ምክን" ፡ ②¹) C.: አምን ፡ ብአሲ ፡ ወዘይ " ፡ ወአመ ፡ መገበ ፡ ብአሲ ፡ ላዕለ ፡ ሕይወተ ፡ ብአሲ ፡ (sic) በ አይኒ ፡ ገዱ ፡ ኮን ፡ አው · ኮልአን ፡ ኮን ፡ በሕሊናሆሙ ፡ ወአአመርዎሙ ፡ ወኢ ከሡተ ፡ ሳቲ ፡ አው ፡ ሶበ ፡ መገበ ፡ ላዕለ ፡ ንጽሐ ፡ ወመጠዋ ፡ ለዘ ፡ ይዜሙ ፡ ላዕሌሃ ፡ አው ፡ ሶበ ፡ ኮጉ ፡ ስግዕተ ፡ ላዕሌሁ ፡ ከመ ፡ ወአቱ ፡ ይጸንዕ ፡ ላዕሌሃ ፡ ዝሙት ፤ ²²) B.: ለአማስኖተ ፡ ²²) T.: ሕይወታ ፡ sine ብλሲት ፡ hoc loco, verum hoc nomen occurrit post በምንትኒ ፡ confuse positum. ³⁰ F.: ላዕሌሃ ፡ ዘንተ ፡ ³³1 T.: ላዕለ ፡ ዘይዜ" ፡

ዝሙተ ፲ ወኢተክሀሎ ፡ ከመ ፡ ይግበር¹)፡ ዘንተ ፡ በ**ገ**ሃድ ፡ ናሁ ፡ ተበውሐ ፡ ላቲ ፡ በዛቲ ፡ ምክንያት ፡ ከመ ፡ ትትፈለጥ ፡ እምኔሁ ፡ ወትንሣእ ፡ ትሎታ ፡ ወይመስክዋ ፡ አምኃሃ²)፡ ዘ ቀደ*ው ፡ አመርዓ = ሥርዋጽ ፡ ጽ ወ በ ፤ ገነንቱስ³) ፡* ዘኢ*ገብርዎ ፡ ሎቱ ፡ ወትን*ሣእ *፡ ከዕበ ፡* ፴_፡ ፲ . ፲ 204 . እምጥሪቱ ፡ ዘተርፈ ¤ ወለእመ ፡ አልባቲ ፡ ውሎድ ፡ በአምጣን ፡ ሣልስተ ፡ እዴሃ ፡ ለአም ኃ ፡ ዘቀደመት ^{ላ)} ፡ አመርዓ ፤ ወእመሰ ፡ በቲ ፡ ውሉድ ፡ አምኔሁ ፡ ንሕነ ፡ ንኤዝዝ ፡ ከመ ፡ ዘቀደመት⁶⁾፣ አመርዓ ። ሥርዋጽ ፡ ፳⁷⁾ ወ ፬ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፣ ይጽናዕ ፡ ኵነኔ ፡ ዝሙታ ፣ ዝኒ ፡ በእንተ ፡ ከመ ፡ ኢመፍትው ፡ ትትፈለጥ ፡ ብእሲት ⁹⁾ ፡ እመኔሁ ፡፡ እስመ ፡ ብዝኃ ፡ ኃ መሣሁ ፡ ለሕፃ ፡ ከመ ፡ ያእትት ፡ ዕፅበ ፡ ዘይመጽእ ፡ ላዕለ ፡ ሰብአ ፡ በበይናቲሆ**ሙ** ፲ ወለ ዕሴሁ = ወዓዲ ፡ ይቀትል ፡ ብእሴ ፡ ዘዘመወ ፡ ምስሌሃ = ወዓዲ ፡ ይገብር ፡ ዘንተ ፡ በአቡ ሃ፣አው፣አጉሃ፣አው፣አግ = ወብእሲትስ፣ወአዝማዲሃ፣አከ፣ከማሁ = ወዓዲ፣እስ cod. T.: f. 2040. መ ፡ ዘርእ ፡ ይቀውም ፡ በእንተ ፡ ተዓቅበተ ፡ ብእሲት ፡ ወለእመ ፡ ዘመወት ፡ ይእቲ¹¹⁾ ፡ ይ ማስን ፡ ርስት ፡ ወትውልደ ፡ አበው ፡ ወዓዲ ፡ እስመ ፡ ድንግል ፡ በዝሙት ፡ ታማስን ፡ አርአያሃ¹²⁾፡ ድንግልሃ ፲ ወብእሲሰ ፡ አከ ፡ ከ**ግ**ሁ ፲ በሕገ*ጋ*ትሰ ፡ ካልአት ፡ ሀለወ ፡ ተግሣ cod. F.: £ 174. ዘሐለየ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ባቲ ፡ ሶበ ፡ ተመውአት ፡ ለእለ ፡ ይከውኑ ፡ ስምዓ ፡ በላዕሴሃ ፡ ወ ለአመ ፡ ተረክበ ፡ ብእሲ ፡ ምስለ ፡ ካልአት ፡ ብእሲት ፡ በውስተ¹⁰⁾ ፡ ማኅደሩ ፡ ዘየኃድር ፡ በቱ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ። አው ፡ ተደመረ¹⁵⁾ ፡ በውስተ ፡ ሀገር ፡ ምስለ ፡ ካልእት ፡ ብእሲት ፡

 $^{^{1)}}$ C.: ይቁም ፣ ክሙተ ፣ ላዕለ ፣ ዝንቱ ። ወሶበ ፣ ተጸገወ ፣ ላቲ ፣ እምዝንቱ ፣ ግብራት ፣ ትተፈለጥ ፣ ወትንሣእ ፣ ትሎታ ፣ ወትጸገው ፣ አምኃ ፣ ዘቀ" ፣ እምከብክብ ። $^{2)}$ d. suff. ሃ ፣ in F. $^{3)}$ ዝን" ፣ — ሎቱ ፣ d. MS. — B.: ዘቀደመ ፣ — C.: ዝንቱ ፣ ዘኢግቡር ፣ ቦቱ ፣ በውስ ተ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያንን ፣ ወንበረ ፣ ከመ ፣ ይትዓወቅ ፣ ባሕቲቱ ። ወለእመ ፣ ኢ ከን ፣ ላቲ ፣ ውሎድ ፣ ግዕከሴሆሙ ፣ ትንሣእ ፣ ካዕበ ፡ አምተረፈ ፡ ጸጋሁ ፣ በአምጣን ፣ ፫ እድ ፣ እምአምኃ ፣ ዘቀደመ ፡ እምከብክብ ፡ ወለእመ ፡ ኮን ፣ ላቲ ፡ ወልድ ፡ አምኔሁ ። ንሕን ፣ ንኤዝ ፣ (sic) " $^{4)}$ B.: ዘቀደመ ፣ $^{5)}$ C.: ለውሎድ ፡ አመጎበ ፣ ይተርፍ ፣ ዘሠራዕዊ ፣ በአምኃ ፣ ዘቀደመ ፣ አምከብክብ ፣ በሕገጋት ፡ ካልአት ፣ እስከ ፡ አመ ፡ ብአሲ ፡ ይወርድ ፡ ቦተ ፡ አምን ፡ ከታኔያት ፡ በኢንተ ፡ ዘዘከርኛ ፡ አመንገለ ፡ ብኢሲት ። ወለእመ ፡ ኢ ጸንዓ ፡ ዘሀሎ ፡ ከመ ፡ ይረድ ፡ ባቲ ፡ ወከመ ፡ ጸንዐ ፡ ስምዕ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወለእመ ፡ ተረክበ ፡ ብአሲ ፡ ምስለ ፡ ብአሲተ ፡ ካልኢ ፡ በመካን ፡ ዘው አቱ ፡ የሐድር ፡ ውስቴቱ ፡ ምስለ ፡ ብኢሲቱ ። $^{6)}$ T.: ዘቀደመ ፡ $^{7)}$ Numerus d.: T. $^{8)}$ MS.: ዘንብረ • $^{9)}$ d.: F. $^{10)}$ MS. false: ዘመውት ፣ $^{11)}$ d.: F. 12 T.: አርአያ • 13 F.: ላዕለ ፡ ብአ" ፡ አመረ ፡ — T.: ብኢሲ • ታውረ ፡ ላዕለ • " 14 d. በ • in F. 15 C.: ቦን ፡ በሀገር ፣ ዘይዴመር ፡ በ

መዘለፍዎ ፡ በአንተ ፡ ዘቤተ ፡ ምስሴሃ ፡ ብዙኃ ፡ ጊዜያተ ፡ መተነግረ ፡ ውዲቱ ፡ በልሳን ፡

Cod. T.: 1.2054. መሳድያኒሁ ፡ መወላድያኒሃ ፡ ለብእሲት ፡ አው ፡ በአፈ ፡ ክልአን ፡ ሰማዕት ፡ አምእመናን ፡

መኢኃደን ፡ ሐስተ ¹⁾ ፡ ይትኃደግ ፡ አውስቦ ፤ ወትንሣእ ፡ ትሎታ ፡ ዘአምጽአቶ ፡ ኀቤሁ ፡

ወአምኃ ፡ ዘቀደመ ፡ እምከብካብ ፡ ወትሥልስተ ፡ አድ ፡ አምንዋየ ፡ ብእሲ ፡ ትንሣእ ፡፡ ወ

አመሰ ፡ ላቲ ፡ ውሎድ ፡ አምኔሁ ፡ ለትግበር ፡ ብእሲት ፡ ዘንተ ፡ ግብረ ፡ ዘሂ ፡ ረከበት ፡ አ

ምን ፡ አምኃ ፡ አንተ ²⁾ ፡ ቀደመት ፡ አመርዓ ፡ ወሣልስተ ፡ አድ ፡ አምጥሪተ ፡ ብእሲ ፡ ዘተ

ገሠጸ ፡ ትንሣእ ፡፡ ወዘሂ ³⁾ ፡ ይመልክ ፡ ኪያሁ ፡ ይትዓቀብ ፡ ለውሎዶሙ ፡፡ ወለአመሰ ፡ አ

ልባቲ ፡ ውሎድ ፡ ንሕን ፡ ንኤዝዝ ፡ ከመ ⁴⁾ ፡ ይኩን ፡ ላታ ፡ ምልክናሁ ⁵⁾ ፡ ለዝንቱ ፡ ንዋይ ፡፡

ወበአንተ ፡ ተፈልጠተ ፡ ብእሲ ፡ አምብእሲቱ ⁶⁾ ፡ ሀሎ ⁴⁾ ፡ ክልአ ፡ ቀኖና ፡ ው አቱ ⁴⁾ ፡ ዘይደ

ሉ ⁷⁾ ፡ ወበቱ ፡ ይግበሩ ፡፡ መጅ ፡ ፳ ወ ፬ ፤ ወለዘማውያንስ ፡ ኢይፍልጡ ፡ ማእከሴሆሙ ፡

መግእከለ ፡ አንስቲያሆሙ ፡፡ ወከማሁ ፡ ዘአስተዋደያ ፡ ለብእሲቱ ፡ በዘኢይመው አ ፡ አስ

Cod. T.: በ 2056 መበ ፡ አምን⁸⁾ ፡ ውዴት ፡ ዘይከውን ፡ አሙን ፡ ወኢይጸንዕ ፡ ጥያቄሁ ፤ ዝንቱኒ ⁹⁾ ፡ ወዘይመ

ስሎ ፡ ይደሉ ፡ ከመ ፡ የሀቡ ፡ በእንቲአሁ ፡ ከነኔ ፡ ንስሐ ፡ አለ ፡ በሙ ፡ ሥልጣን ፡ ላዕለ ፡

ISL: C 656 · ስርየተ ፡ ኃጢአት ፡፡ ወአክ ፡ ከመ ፡ ይፍልጡ ፡ ብእሲተ ፡ አምብእሲሃ ፡፡ ፡፡

ብእሲተ፣ ካልሉ፡ ወተዛለፈ፡ ከመ፡ ውእቱ፡ ኃደረ፡ ምስሴሃ፡ ምዕራተ፡ ብዙኃተ፡ ወተ ስከየ፡ በዝንቱ፡ ሳዕለ፡ ልሳን፡ ወላድያን፡ ብእሲቱ፡ አው፡ ሰብአ፡ ካልአን፡ አምን፡ ንጹ ሐን፡ ስምዓ፡ ኮን፡ ወኢድኅን፡ አምሐስት፡ ይፍታሕ፡ አውስበ፡ ወይንሣአ፡ ትሎ"፡ ዘአ ምጽአት፡ ኅቤሁ፡ ወእምአምኃ፡ ዘቀደመ፡ እምከብካብ፡ ወእምን፡ ፫ እድ፡ ንዋየ፡ ብአ ሲ፡ ይንሣእ፡፡

Appendix

Caput XXV.

ሕንቀጽ፡፳ወ፭ ፡፡ በእንተ፡አኅርሞተ¹¹፡ዕቁባት²¹፡ወግብረ፡ዕቁባት²¹፡ወብአሲቱ³¹፡
ከዕሥርት፡ በሕግ ፡፡ ኃሢአ፡ዕቅብትስ፡ በውስተ፡ ሕግን፡ ቅድስት፡ ኅሩም፡ ውእቱ፡ አስ
መ፡ውፁእ⁴¹፡ ውእቱ፡ እምአውስቦ፡ ዘብውሕ፡ እምቀጻሚ፡ ዘተጠየቀ፡ ውእቱኬ፡ ዝ cod. B.: £.1506.
ሙት፡ ዘዘልፍ ፡፡ ረስጠብ⁵¹፡ ፰ ወ፬ ፲ አመቦ፡ ዘቦቱ፡ ዕቅብት፡ ለአመ፡ ኮንት፡ አመተ፡
ዚአሁ፡ ለይኅድግ፡ ወያውስብ፡ በከመ፡ሕግ፡ ወእመሰቴ¹፡ ኮንት፡ አግዓዚተ²¹፡ ለያውስ
ባ፡በከመ፡ሕግ ፡፡ ወለአመ፡ ኢፈቀደ፡ ከመ፡ ይግበር፡ ዘንተ*³፡ ይሰደደ ፡፡ ጠስ፡ ፫ ወኢ
ይኩን፡ ለ ፩ ሂ፡ መባሕት፡ ከመ፡ ይንበር³› ምስለ፡ ዕቅብት፡ ውስተ፡ ማኅደሩ፡ ወአል
ቦኬ፡ ፍልጠት፡ ማእከሌሁ፡ ወማእከለ፡ ዘማውያን ፲ ወእመ፡ ፈቀደ፡ ተሳትፎታ¹⁰› ለያ Cod. T.: £.2064.
ውስባ¹¹› በሥርዓተ፡ ሰብሳብ¹²› ዘሕግ ፡፡ ወለአመሰ፡ ይሬኢ፡ ከመ፡ ይእቲ፡ ኢከንት፡
ድሉተ፡ ከመ፡ ትሰመይ፡ ሎቱ፡ ብእሲተ፡ ሕግ¹³› ለይስድዳ፡ ወይንሣአ፡ ሀየንቴሃ¹፥› ዘ Cod. F.: £.175.
ትሤንዮ ፡፡ ወለአመኒ፡ ፈቀደ፡ ለይንበር¹⁵› ፲ብንጽሕ ፡፡ ዘ ፴ ¹ቴ› ወ ፱ ፲ ወዘሎቱ¹¹›፡ ብእሲ
ት፡ ወዘያወስብ፡ አመተ፡ ዚአሁ፡ ይትገውጽ፡ ወይደልዎ፡ ለሊቅ፡ ከመ፡ ይሢተ፡ ኪያሃ፡

¹) F. + T.: አኅርሞ ፣ ²) C.: ዕቀብት ፣ ³) C.: ወንባረትሰ ፣ (sic) ወዕቀብትሰ ፣ በውስተ ፣ ሕግን ፣ ቅድስት ፣ ኅርመት ፣ አስመ ፣ ውእቱ ፣ አፍአ ፣ አምሕገ ፣ ተዋስበ ፣ ብውሕ ፣ አምተጓሚ ፣ ዘተንብየ ፣ ውእቱስ ፣ ዘመወ ፣ ከውተ ፣ ዘልፈ = ⁴) B.: ውእቱ ፣ ው "፣ ⁵) C.: ሐዋርያ ፣ ዳግም = ፭ ዘሰ ፣ ሎቱ ፣ ዕ "፣ አመ ፣ ከ "፣ አመት ፣ ይፃእ ፣ በከመ ፣ ሕግ ፣ " ⁵) F.: ወ አመ ፣ ¹) C.: አግዓዚት ፣ ይንበር ፣ ምስሌሃ ፣ በከመ ፣ ሕግ ፣ ወለአመ ፣ ኢፈቅደ ፣ ይግበር ፣ ዘንተ ፣ ይጸአ = ³) d.: F. ³) C.: ይትአዝ[ዝ] ፣ በዕቀብት ፣ ውስተ ፣ ማኅደሩ ፣ ወአልበ ፣ " ዕ B. + F.: ተዋስቦታ ፣ ¹¹) C.: ይሥመሩ ፣ በተዋስበ ፣ ሕጋዊ = ወእመ ፣ ከን ፣ ይሬኢ ፣ ከመ ፣ ይእቲ ፣ ከንት ፣ አምሰብአ ፣ አንተ ፣ ትሰመይ ፣ " ¹²) B.: ተዋስበ ፣ ¹³) C.: ሕጋዊ ፣ ወአን ሣእ ፣ እየንቴሃ ፣ (sic) ዘይሤንዮ ፣ ¹⁴) F.: ዘትሣ " ፣ ህዮ " ፣ ¹⁵) d.: ለ ፣ C. ¹⁶) T.: ፵ ፣ ¹¹¹ C.: ወ ዘህሎ ፣ ሎቱ ፣ ብአሲተ ፣ ወዘተደመረ ፣ ምስለ ፣ ዓመቱ ፣ ይትኰንት ፣ ወለሊቅ ፣ ይሚጣ ፣ ለንብር ፣ ክልአ ፣

ውስተ፣ ከልአ፣ ብሔር፣ ርሑቅ = ረስጠብ፣ ፫ ወ ፱ ፣ ፫ ወ ፬ ¹ ¹ ፣ ወዕቅብቱ፣ ዘኢማዕምን ተ፣ ለዘኢየአምን = ወሰበ፣ ከንተ፣ አመተ፣ ዚአሁ፣ ዘኢረተስት፣ ምስለ፣ ከልአ፣ ወአል ሐቀት፣ ውሎዳ፣ ለትባእ = ወእመሰ፣ ረተስት፣ ምስለ፣ ከልአን፣ ለትሰደድ = በስ፣ ፫ ወ Cod. T.: f. 2060. ኢይደልዎ፣ ለብእሲ፣ ከመ፣ ያንብር፣ ሎቱ² ነ፣ ዕቅብተ፣ አምይእዜ³ ነ፣ እሰመ፣ እግዚእን፣ ክርስቶስ⁴ ነ፡ ሠርዓ፣ ሕገ፣ ግዕዛን፣ ወእመ⁵ ነ፣ ትቤ፣ ከመ፣ ለጻዊት፣ ወለሰሎሞን፣ ወለክ ልአን፣ ከና፣ ሎሙ፣ ዕቅብታት ⁵ ነ፣ አመሰ፣ ፈቀድከ፣ ከመ² ነ፣ ታአምር = ስማዕኬ ፣ ነ፣ አስ Cod. C.: f. 816. መ፣ በውእቱ δ ነ፣ ዘመን፣ ከት፣ ሰብአ፣ ውሔዳን ዓ ነ፣ ቦዲበ፣ ምድር = በአንተ፣ ዝንቱ፣ ተ Cod. B.: f. 1314. ውህበ፣ ሎሙ፣ ከመ፣ ያውስቡ፣ ወያንብሩ፣ ሎሙ² ነ፣ ዕቅብታት ፍ ነ፣ ከመ፣ ይብዝት፣ ሰብአ ነነነ፣ በዲበ፣ ምድር = ወለበ፣ ርእየ፣ ከመ፣ ምድር፣ መልአት፣ ከልአ ነነነ፣ ሕግ፣ አምን ሚአ ነነን፣ ዕቅብት፣ ወአንበረ፣ ሕግ ነን፣ አውስበ =

¹⁾ C.: ፭ ወ ፫ ፣ ወዕቅብት ፣ ዘኢማዕምት ፣ (sic) ወሰበ ፣ ከ"፣ ዓመቱ ፣ ወዘኢርኩስ ፣ ምስለ ፣ ክል ፣ ወናሁ ፣ እኵዝ ፣ ከመ ፣ ታብአ ፣ ውሉዳ ። ወእመስ ፣ ኮንት ፣ ትረኵስ ፣ ምስለ ፣ ክል ፣ ተስ"፣ ² ' d.: C. ³ ' C.: ምንትኒ ፣ ⁴ ' ክርስቶስናሁ ፣ አንበረ ፣ C. ⁵ ' ወእመኒ ፣ C. ⁶ ' C.: ዕቅብተ ፣ ⁷ ' d.: ኬ ፣ C. ՞ C.: በዝንቱ ፣ ⁹ ' C.: ሕፁፃን ፣ ¹⁰ В.: በዲ "፣ ምድር ፣ ሰብአ ፣ ¹¹ C. + T.: ክልአ ፣ ¹² C.: እምን ፣ ዕቅ" ፣ ¹³ ሂሩተ ፣ C.

PARS ALTERA:

VERSIO LATINA.

Jus connubii.

Latine.*)

Caput XXIV.

De rebus 1) sponsalibus, de dote, de matrimonio ac de eis rebus, quae cum illis apte cohaerent.

In sex sectionibus.

Sectio I.

Priusquam de matrimonio ipso verba faciamus, nobis commemorandum est, T. Aeth.: p. 3. in primo (connubii) fine ²) duas inesse res, quarum altera est *liberos gignere* ³), ut *proles* relinquatur. Quod quidem his comprobatur ⁴) Domini verbis, quae hominibus protoplastis ⁵) dicit: "Augemini ⁶) et multiplicamini!" Hoc vero fieri non potest, nisi concubitu ⁷). Deinde ⁸), cum in naturâ animali concupiscentia insita sit, ut coëundi desiderium impleatur (quo e coïtu proles procedit), hoc alterum (connubii) finem sequitur, qui est: servire ⁹) libidini concubitu.

¹⁾ A. [MS.: 115^b]: وما يتبع ذلك وهو ستّة فصول : [MS.: 115^b]: ألفطة والأملاك والزيجة وما يتبع ذلك وهو ستّة فصول : ألفصد الأولى على المداه (cod. C. accuratius: ΔΔΛ ·) = A.: القصد الأولى المداه والمداه و

^{*)} Textum Aethiopicum, quoad fieri potuit, ad verba in sermonem Latinum transferre studuimus.

Alter autem (connubii) finis est mutuum 1) inter se ferendum auxilium coniugum 2), ad aerumnam in hacce vita sublevandam 3). Quod Excelsissimi confirmatur T. Aeth.: p. 4. verbis 4), quae de Adamo dicit: "Non convenit Adamum esse solum: faciamus ei sodalem quendam eum adiuvantem".

Summus 5) igitur matrimonii finis est: liberos gignere, restinguere libidinem, mutuam sibi ferre opem, vel coïre.

Ac matrimonium b) in genere ad initium unionis 1 — ineamus id necesse est ob initium legis supra explicatae; atque etiam (nuptiae praecipiuntur) in posteriore lege, quae posterioribus huius mundi temporibus dicta est: in tria capita dividitur b).

Caput I.

Cum⁹) aestus libidinis, quae ut a lege¹⁰) discedatur efficit, in permultis insit, matrimonium vero ad eandem rationem pertineat, nos illud contrahamus oportet. Qua de re *Pauli* Apostoli verba docent, quae in prima ad *Corinthios* missa epistula dicit in capite septimo¹¹): "Dico hoc non nuptis et viduis: bonum est illis, si sic

على تخفيف التعب : A.: للمتزوّجين A.: على تخفيف التعب على المتابع على التعب على التعب على التعب فالقصد الا ول بالزيجة ايلاد الاولاد واخماد الشهوة :. A.: أول بالزيجة ايلاد الاولاد واخماد الشهوة :. أ 6) Lectio omnium codicum Aethiopicorum insana est. Jam audias والزيجة بالنسبة الى مبداء الاتّحاد مندوب اليها في مبداء التشريع وقد تقدّم: Arabem: - Textus igitur Aethio ايراده ٠ وهي في اخر التشريع الوارد في اواخر هذا العالم به picus sic fere restituendus est: ወአው ስቦስ ፡ በአምሳል ፡ [vel cum B.: በንጻሬ ፡] ተዋሕዶ ፡ ית אוי אין (Aethiops legisse videtur: الأنحاد; און יקעס ille non intellexit, transcriptio Aethiopica est] (መፍትው ፡) ይሑር ፡ ኀቤሃ ፡ በተንተ ፡ ሕግ ፡ ዘቀደመ ፡ ተነፃርቱ ፡ ወው እቱኒ ፡ ካዕበ ፡ በደኃራዊ ፡ ሕግ ፡ ዘተነግረ ፡ በፍጻሜሁ ፡ ለዝንቱ ፡ ዓለም = ⁷) Haec verba, intellectu difficillima, quid sibi volunt? Nos quidem vel maxime scripturam Aethiopicam respicientes locum ita interpretamur, ut "legis supra explicatae" ad Gen. 128, denique ad Vetus Testamentum pertinere censeamus, "legem autem posteriorem", e qua inde a capite primo permulta verba laudantur (velut 1 Cor. 7s, 1 Tim. 514, Ev. Matth. 1912b etc.), ad Novum Testamentum referenda esse. Lectio autem Arabica, cui nulla subiecta est sententia nec scientia, ad verbum expressa Germanice sic reddenda est: "Und die Heirat in Bezug auf den Beginn der Einswerdung (zweier Ehegatten), so ist dazu aufgefordert im Beginn der Gesetzgebung; es ist bereits die hierauf bezügliche Stelle vorgekommen. Und sie (sc. die Heirat) wird auch noch behandelt zu Ende der Gesetzgebung, welche ف الاكثر مسقط :. A.: وعلى ثلثة اتسام بن المائد السام و المائد ال لمّا كان الاحتراق بالشهوة (: Cod. C.: በ유ተወተ) في مخالفة الشريعة فالزيجة بالنظر

permaneant, sicut et ego. Quodsi non se continere possunt, matrimonium contrahant. Melius est enim nubere, quam uri¹). Atque etiam de viduis circumcursantibus²) in prima ad *Timotheum*³) data epistula verba facit in capite quinto: "Equidem volo adultas⁴) mulieres nubere, liberos procreare et domos suas administrare ⁵), ne adversarius ullam maledictionis causam reperiat".

Caput II.

Nuptias is fugere debet, qui libidines opprimere potest, vel 6) ob temperationis praestantiam, vel ob morum bonitatem, vel ob bonam imitationem. Qua de re haec Pauli Apostoli verba docent scripta in prima ad Corinthios 7) data epi- T. Aeth.: p. 5. stula VII: "De quibus autem scripsistis mihi: bonum est viro mulieri non appropinquare. Ne vero scortemini 8), vir maneat cum sua uxore, et mulier maneat cum suo marito. Et hoc dico 9) secundum indulgentiam infirmorum 10), non imperio severo. Volo autem unumquemque esse sicut me ipsum castitate, verum prout Dominus de charismate suo ei adtribuit: alii quidem eorum hoc charisma, alii illud donum. De virginibus 11) autem Domini praeceptum habeo: consilium vero de eis do, tanquam vir, quem Dominus gratià sua affecit, ut sit fidelis. Sed hoc esse bonum existimo ob temporis tentationes: sane quidem expedit viro sic manere. Si alligatus es, o vir, uxori tuae, noli quaerere solutionem.

Si vero nullam mulierem vis 12), noli eam quaerere, quod difficultates ac tentationes carnis in eos incidunt, qui tales sunt. Sed equidem vobis parco 13), et hoc vobis dico, o fratres mei: etenim ecce: dies appropinquaverunt. Quapropter volo 14) vos sine sollicitudine esse. Nam qui sine uxore est, sollicitus est, quae Domini sui sunt, quomodo placeat Domino; cui autem uxor est, is sollicitus est, quae sunt Mundi, quomodo placeat uxori suae. Et hic est divisus. Inter mulierem nuptam et inter virginem certum intercedit discrimen. Mulier enim innupta de rebus cogitat, quibus ad Dominum adducitur, ut sancta sit corpore suo animâ- T. Aeth.: p. 6. que sua. Quae autem nupta est, cogitat quae sunt huius Mundi, quomodo placeat marito suo. Atque hoc ad utilitatem vestram dico, non ut laqueum vobis iniciam,

vos interempturus, sed ut semper studeatis Domino vestro appropinquare bona in specie, haud industriam in huius Mundi rebus collocantes. Si quis autem turpem se videri opinatur ac si eum pudet virginitatis suae, quod nuptiarum tempus praeterierit¹), licet ei matrimonium contrahere quodque voluerit, faciat nec peccat. Et si quis animum suum induxit, virginitatem suam servare, nemo eum cogat, ut consilio desistat; optime enim egit. Ac quicumque virginitatem suam matrimonio tradidit, bene fecit; qui vero virginitatem suam matrimonio non tradidit, melius fecit." Qua in re Apostolus verba secutus est Domini nostri, quippe qui in Evangelio St. Matthaei²) XIX extremo³) in capite dicat: "Sunt, inquit, eunuchi, qui ipsi se castraverunt propter regnum caelorum: qui ferre potest, ferat!" Et hoc dixit, quod ei discipuli responderant, dicentes): "Si talis ratio inter virum uxoremque suam intercedit, nubere haud rectum est". Neque Dominus noster hac in voce de membro genitali abscidendo verba facit: hoc enim a regno caelorum removet, sicut ante haec res reprehensa est, ubi expositum est, ab ea abstinendum esse, quod antea scriptum occurrit. Immo vero (vocem) abscindere adhibet (cum vi vocabuli): "finem facere", abscindere necessitates 5), ut in regnum caelorum per-T. Aeth.: p. 7. veniamus. Atque etiam verba eius exstant in Evangelio Matthaei 6), Marci, Lucae deposita: "Hoc vobis confirmo neminem esse, qui uxorem suam propter regnum caelorum reliquerit, quin multipliciter in hoc saeculo et in futuro aeternam salutem sit consecuturus".

Caput III.

Matrimonium ⁷) licitum est, ut vidimus, ei, quem in duabus illis supra definitis generibus esse manifestum est, ne ⁸) libidinis ardore uratur, nec non ei, qui ob istam tranquillus esse non potest. Qua de re verba *Apostoli* docent, cum in septimo ⁹) capite dicit: "Si tu nubere vis, minime hoc peccatum est; et si nupserit virgo, non peccavit". Jam Ebr. ¹⁰) XIII: "Honoratum sit matrimonium ubivis atque cubile eorum sine pollutione". Basil. V.: "Matrimonium virginitatis voto nuncupato ignominia est". Ancyr. XVIII: "Quicumque votum fecit se virginitatem suam conservaturum esse, quod sibi proposuit, perficiat. Si vero non (perfecerit), poenam dependat proinde quasi duas mulieres in matrimonium duxerit."

¹⁾ Gr.: , Ἐἀν ἡ ὑπέρακμος '. 2) Ev. Matth. 1912b. Omnes a nobis diligenter examinati codices lectionem habent: ﴿ ② ② ﴿ = 57 (pro: ﴿ ② ②), qui numerus ad minima veteris divisionis capita pertinet. 3) ΔΤΕΧΤΤ: ٣٥٤٠٠ (A. [MS.: 117b]: عنوان المنافع المنافعة المنافعة

Et haec verba facimus 1) de primis nuptiis ad unam mulierem pertinentibus; secundae autem nuptiae inferiores sunt, quam primae. Quibus de nuptiis in Canonibus praescriptum est, ne eis sit benedictio nuptialis, sed (sacerdotes Deo) preces deprecationis adhibeant. Basil. XLIII: "Itaque si turtur avis ratione haud praedita secundas nuptias evitat, quanto magis animal decere censes rationale?" Et quod (secundae nuptiae) non licitae sunt et hanc ob rationem haec lex observanda est. Namque eae homines venerandos, i. s. sacerdotes de dignitatis gradu T. Aeth.: p. s. depellunt; et sunt eis reiectae.

Tertiae²) quidem nuptiae vetitae sunt itemque post has nuptias quasdam legitimas esse nos quidem negamus.

Neque concubitus³) in secundis vel saepius repetitis nuptiis decet; est enim fornicatio, quae dicitur, publica. Quod ex eo elucebit, cuius supra mentionem fecimus, quid ipsa matrimonii notione postuletur. Nam eo (i. e. matrimonio) facto decet concubitum, qui dicitur, non fieri, nisi ut passio libidinis removeatur vel ut acquiratur proles, quae Domino placeat eique serviat⁴). — Et quae (animo) tenenda

فهذا الكلام في الزيجة الاولى بالزوجة الواحدة فامّا الزيجة الثانية فدون : A.: (1 Textus noster Athiopicus sic emendandus est: שול לבי אי Textus noster Athiopicus sic emendandus est: שול אין די א ስቦ ፡ ቀዳሚ ፡ ዘበአሐቲ ፡ ብእሲት ፤ ወአውስቦሰ ፡ ዳግማዊት ፡ ተሐፅፅ ፡ አምቀዳዊት ፡፡ - Verba autem nostri codicis ita vertenda essent: "Et haec verba dicimus: primae nuptiae ad unam mulierem pertinent; matrimonium vero secundae (mulieris) secundae nuptiae sunt: inferiores sunt, quam primae". عندنا الثالثة فمكروهة وليس عندنا A.: وأما الثالثة فمكروهة وامّا الجميع بين زوجتين او اكثر فلا يجوز :[MS.: 118 b] ، بعدها زيجة شرعيّة به لآنه باغية ظاهرة مستمرة ويظهر ما ذكر بالقصد بالزيجة ان لا يكون اجتماعه Proba quidem (1) المخصوص الله للافع الم الشهوة او لطلب النسل المتعبّد للّه: textus Aethiopici omni vitiorum genere iniquinati emendatio hauritur ex exemplo Arabico: ወይትከሠት ፡ ከዕበ ፡ ከመ ፡ ኢይደሉ ፡ ፍሀረት ፡ ለዘኢያዐውቅ ፡ አምድኅረ ፡ ግዕዙ ፡ ቱሳ ሔሁ ፡ ወልባዌሁ ፡ በአምጣን ፡ ትሕዝብተ ፡ ዘይከውን ፡ አምኔሁ ፡ አምድኅረ ፡ ተፍጻሜቱ ፡ ريظهر ايضًا : እምንዳቤ ፡ ፍተወታት ፡ ወተመውአ ፡ እምኔሃ ፡ አው ፡ እምአጥፍአታ ፡ A.: ويظهر انه ليس ينبغي املاك من لم يعرّف بعد حال مزاجه وعقله بحسب الظنّ عليه ما سيكون منه بعد بلوغه من شدّة الشهوة والانغلاب منها أو من خبودها. Germanice: "es erhellt wiederum, dass sich die Verlobung dessen nicht schickt, der nicht, je nach seinem Temperament und Verstand, auch mit Rücksicht auf das, was man von ihm hält, zu erkennen giebt, was an ihm ist, sei es, dass er der heftigen Leidenschaft höchste Stufe erreicht hat, sei es, dass er sich darin bemeistert, sei es, dass er darin kühl geworden ist.

sint et aliae ceterae 1) res in hoc capite exponendae — haec quidem ex iis Canonibus, qui dicuntur "Abțelisât" promenda sunt, in prioribus undecim capitibus.

Scito igitur tres esse matrimonii necessitates a nobis commemoratas: opus id esse Creatoris Sapientis, Excelsissimi eorumque servorum, qui eum secuti sunt. Neque quemquam illorum invenimus, quin legem connubii vellet, nisi cum notione tantum prolis²). Ac si qui vir³) cum uxore sua concumbit gravitate eius divulgata — hoc minime rectum est neque ei licet. Et qui⁴) eam (sc. legem connubii) vult, non eam vult nisi auxiliationem tantum⁵).

Ac matrimonium quidem secundum voluntatem reliquorum hominum — diversa T. Aoth.: p. 9. sunt de eo desideria et permulta eorum genera. Alii 6) matrimonium petunt ob iucunditatem voluptatis, quae sola memoriâ digna, neque aliud quidquam in animo habent, nisi illam neque curant, ut liberos sibi acquirant neque auxilium. sunt, qui — sive maritus sive eius uxor — graviditatem ac (seminis) immissionem in ipsa commixtione prohibeant, solas libidines spectantes. Et 7) sese continent ob uxoris speciem atque etiam, si paupera est, aut si eius cognati vincti sunt: verum praestantissimae sunt horum intentiones post multum temporis spatium (?). Jam alii petunt matrimonium ob pecuniae multitudinem vel ob magnos honores vel ob adfinium nobilitatem vel coëundi causa. Quocirca 8) sunt, qui deformem uxoris speciem patienter ferant ob ipsum pecuniae amorem neque recordentur cognatorum eius ignominiae. Alii mulierem in matrimonium ducunt propter honores illius cognatorum neque recordantur eius paupertatis neque stultitiae eius cognatorum. Alium, dum parvus est, prudens pater vel patronus?) vel alii proximi, ut alium

واكثر الكلام في هذا العاب من القرانيين المعروفة باتطلسات في الدرس من هولاء من لا يفقد : A. (ابوابه (cod. C.: ħፕ٩٣٠ .) الاوّل الاحد عشر بي من هولاء من لا يفقد : A. (ابوابه (الحبل : A. (بالزيجة الا النسل فقط بي والا فيما كان المتزرّج يجتبع بزوجته بعد ظهور الحبل : A. (بعذا نادر ولا يقطع به في Verba, quae sequuntur Aethiopica, valde corrupta in versione nostra silentio praeterimus, quod ne Arabica quidem recensione المتخصوص يقع البتة وهذا والله علم يكن بالاجتماع المخصوص يقع البتة وهذا obscurus illustratur. Aethiops autem habet, ut lingua Germanica utamur: ,, und wenn etwas vorfallt, worin offenbar keine Vereinigung (der beiden Ehegatten) statt hat (haben kann), so soll er wenigstens davon benachrichtigt werden". Quod quomodo consentit cum contextu loci? (A. [MS.: 119]: بالزيجة الا اللذة المخصوصة فقط ولا يتصوّر غيرها ولا ينظر الى النسل ولا معاونة بند يتملن لاجل حسن الزوجة وفقرها او رداة نسبها – لكنّ قد تنصلم : (المهاذا قد يعتملون لاجل المال الحلة الحقوة وخمول اهلها:

(virum) praecurrant, (virgini) magna formositate insigni in matrimonium dant, sive ob multitudinem eius pecuniae, sive ob cognatorum eius dignitatem, sive ob ornatum eius, sive pradentiam custodiuntque 1), ne de manibus illius elabatur, aut praeveniunt ob perturbationem cupiditatis corruptricis idque prospicientes, ut prava fugiat desideria, aut ob perturbationem 2) genetricis exeuntis, ut ex hoc laetitiam percipiat per unam horam, utilitatem quandam hac re quaerentes ante mortem, vel ante T.Aoth.: p. 12. paupertatem, vel ob opes augendas aemulationemque vel ob auctoritatem. Alii prolem habere volunt bono ex animo iique si grandem possident pecuniam, expetunt filium, qui illam hereditate accipiat.

Neque possumus reperire de his capitibus³) memoratis distinctum finem, qui non sit caput delectationis, neque possumus reperire alia capita, quae cum ea non coniuncta sint quaeque eam non sequantur. Permulti autem dulcedinem libidinum suorum desideriorum abscondunt (matrimonii) causam⁴) interponentes studium mutuum sibi auxilium ferendi in cibis quaerendis. Et ecce: invenit sapiens quidam huius rei interpretationem, cum dicit: "Libido⁵) quidem mater est ignominiae, debilitatis, laborum, miseriae atque est re vera genetrix laborum carnalium spiritualiumque; etenim multae eam sequuntur necessitates⁶), quae haud expetendae sunt, quaeque ea quasi necessariae redduntur. —

Precemur vero a Deo concordiam, auxilium, vim ac misericordiam. Amen.

Sectio II.

De (rebus) sponsalibus 7): quattuor partes.

I.

Sponsalia haud decent eum, cuius nuptiae non certae sunt.

وامّا لتحريك الوالدة الساعية : A.: 3) A.: قبل الموت او الفقر او لاجل محارفة او مباهاة في الفرح به واغتنام ذلك قبل الموت او الفقر او لاجل محارفة او مباهاة في الفرح به واغتنام ذلك قبل الموت غير تابع لها وكثيرون :[MS.: 119] A. [MS.: 119] قد يسيرون قصد اللدّة بما يظهروا به من طلب المعونة على المعيشة في المعيدة والمعارون قصد اللدّة بما يظهروا به من طلب المعونة على المعيشة في المعارون قصد اللدّة بما يظهروا به من طلب المعونة المعيشة في المعيشة والمدنة والمحتود المعرورة والعون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على اربعة اجزاء ثمان العون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على اربعة اجزاء ثمان ألم العون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على اربعة اجزاء ثمان ألم العون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على اربعة اجزاء ثمان ألم العون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على اربعة اجزاء ثمان ألم العون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على اربعة اجزاء ثمان ألم العون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على اربعة اجزاء ثمانات المعرورة والعون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على البعة اجزاء ثمانات المعرورة والعون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على البعة اجزاء ثمانات المعرورة والعون والعصمة والرحمة امين في الخطبة وهي على البعة اجزاء ثمانات الله الله الله الله المعرورة والعون والعصمة والمعرورة والعون والعصمة والمعرورة والمعرورة والعون والعصمة والمعرورة وله المعرورة والعرورة والعون والعصمة والمعرورة والعرورة والعرورة

II.

Desponsuro¹), si perspicue non est sub potestate alius, permissum est, ut sibi (mulierem) despondeat, aut ipse praesens, aut per litteras, aut per eum, quem (nuptiarum) conciliatoris partes suscipere vult. Ac permissum est, ut factam desponsationem aut ipse aut per litteras aut per eum, quem conciliatorem esse vult, in vulgus efferat.

III.

Ac primum quidem mentionem faciamus earum nuptiarum²), in quibus vetitum est, sponsalia desponsationemque facere. Quae³) (pars) in quindecim paragraphos dividitur.

§ 1.

T. Aeth.: p. 11.

Nuptiae consanguineorum⁴), quatenus si matrimonio alienae sunt: Tit. VI. Et hi (consanguinei) in tres⁵) gradus distribuuntur superiores, qui sunt: Parentes eorumque proavi et qui superiores. Descendentes autem sunt: Liberi eorumque liberi, qui inferiores. Ad latera hi sunt: Fratres patrum et sorores patrum, fratres matrum et sorores matrum, et fratres et liberi fratrum. Qui iterum propinquitate coniuncti concatenatique sunt, quod nati sunt ex eisdem parentibus eorumque proavis. Christiani vero hac in re⁶) in duas sententias discedunt. Alii (nuptias) impediunt⁷) in tribus generationibus ita, ut licita sit quarta (generatio) omnesque posteriores⁸). Ac qui ita agunt⁹), sunt Aegyptii et Nestoriani nec non dimidia pars Syrorum, agendi rationem referentes¹⁰) ad Canones Apostolorum¹¹), quod (hi) illud non constituerunt et ad Canones Concilii Nicaeensis, quippe quod cum his congruat, praesertim vero ad Canones Regum, quia non omnino quartam generationem a nuptiis secludunt neque eas vetant. Quod statutum transiit¹²) ad sum-

والخطوب له (المجت المواهد الم

mos sacerdotes, ut hoc et solverent et vincirent sententiis, quae salubres essent (ecclesiae) saluti atque cum ea ratione, ut hoc non contrarium esset Legi: ecce, explicatum est in posteriore capite hoc eis licere. Postquam autem viderunt se esse imperio subiectos numeroque in terris suis multo inferiores, quam ut iuvenes virginesque adultae e septima generatione invenirentur neque ullam post hanc esse, quacum nuptiae contraherentur et hanc legem observari in damnum castitatis eorum, qui concupiscentià victi essent nec non esse, qui fidem suam abicerent hanc T. Aoth.: p. 12. ob causam, intellexerunt bonum hoc esse ac licitas nuptias a quarta generatione. - Altera sententia¹). Alii impediverunt nuptias septimae generationis. sunt Melchitae, et eum habent usum²), quem Tit. IV1 statuerunt: "Si gradus est quartus, ab hoc gradu nuptias fieri non licet, nec nuptiae permissae sunt liberorum fratrum patris, ut supra expositum est in Canone concilii eorum solorum, quod scriptum legitur cum eis". Sed ceteri, cum intellexissent3), quae res immundae inter se fierent (qua de re supra verba fecimus), dixerunt praepositis suis, qui ad dioecesin eorum pertinebant, et concesserunt eis sextam generationem inque hoc constanter perseveraverunt usque ad hoc tempus; neque id ullam utilitatem eis praebuit et aerumnis premebantur, dum hac de causa nonnulli eorum nuptias contraxerunt cum eis, quibuscum nullam societatem habebant. Ac numeratio 1) quidem generationum, quae est in nuptiis, haec est: filia fratris patris quarta est generatio secundum analogiam, per quam dicitur: Pater meus me genuit et avus meus patrem meum genuit et hae duae generationes sunt; atque avus meus genuit fratrem mei patris et frater patris mei genuit filiam suam: hae sunt quattuor generationes. § 2.

De nuptiis 5) cognatorum legalium: ii susceperunt (tanquam sponsores) aliorum liberos in baptismo. Nic. XXIII 25., Tit. VII, Reg. III 5: "Susceptus 4) et T. Aeth.: p. 13.

¹⁾ Hoc loco textus codicis B. lectioni cod. A. praeferendus est: "Alii impediverunt nuptias sextae generationis et concesserunt septimam". Idem A. [MS.: 120b]: واعتمارا على ما تضمنه" " منع من الفساد المقدم ذكرة طالعوا واعلم الدين في بلاد ملوكهم فاطلقوا لهم السادسة فاعتمارا على ذلك ولم روساهم الذين في بلاد ملوكهم فاطلقوا لهم السادسة فاعتمارا على ذلك ولم يفدهم الا قليلا واستمروا في المشقة حتى ان منهم من يتزوج في كذلك من يفدهم الا قليلا واستمروا في المشقة حتى ان منهم من يتزوج في كذلك من فاما حساب عدد الولادات كون بنت العم وابعة مثلاً فيقول " فير فرقتهم فان المقبول والقابل لا يتزوج احدهما بالاخر (ويجة القرايب من الشرع في المدى والادة والمدى والمدى

suscipiens inter se matrimonium ne contrahant neve eius liberi." Et in Canone 1) Regum: neve fratres 2) eius neve eius liberi neve nepotes neve liberi eius uxoris, neve liberi alius cum liberis alius. Neve mulier filiam suam in matrimonium det viro, quem maritus baptismo suscepit. Itemque vir quoque ne filiam in matrimonium det viro, quem uxor baptismo suscepit. Inter hos omnes cognatio quaedam spiritualis interest; qui vero hoc fecerit, is quidem ut idolatres telonariusque habeatur, donec separatum peccati sui poenituerit. Eis autem, quos non memoravimus, licet nuptias (inter se) contrahere: Ecce 3): dictum est de nuptiis baptismo sponsorum mandatum, de quo non consentiunt, quodque usu non sequuntur. Praescriptum est: ne fiant inter illos nuptiae neu item inter eorum liberos. Neque remissio est huius peccati spiritualis, nisi separatione ac castitate. Et eorum purificatio vitâmonastica fiat necesse est, si animam suam servari volunt.

§ 3

Nuptiae⁴) collectaneorum, etiamsi e tutela exierunt, et si separati sunt ii, qui eos nutriverunt eique, qui fuerunt in societate lactis vel in (communi) educatione, illi quidem sunt in gradibus liberorum et nepotum eorum et parentium eorum et illi et eorum patres et avi eorum et fratres eorum et fratres matrum eorum et sorores matrum eorum et uxor patris.

ان المارك الما

Ne ineat matrimonium pater cum ea muliere, quae filia sua est quaeque ab eo nutritur. Ac ratio conpaternitatis talis est. Velut avus meus nutrivit T. Aoth.: p. 14. puellam et pater meus eam sororem appellat: et illa patris soror est in tutela. Vel mater mea puellam quandam nutrivit et mecum educavit: est igitur ea soror mea in tutela. Quod quidem scriptum est in Canonibus Regum. Et liber Didascaliorum hominibus in Canone duodevicesimo praescribit, ut vir in matrimonium det puppillum suum, quem nutrivit atque huius quidem est, mansuetudinem misericordiamque exercere. Quod decet bonumque est. Glossema 1) est in Canonibus Regum.

8 4

De nuptiis²) affinium nec consanguineorum. Quae sunt: Coniuges patrum et avorum, earum sorores, matres et avae. Coniuges fratrum, earum liberi, sorores, matres et avae. Et cognatae coniugis, quae sunt: eius ava, mater, soror patris, soror matris, filia et filia filii — nec non uxores eius cognatorum, qui in hoc gradu sunt. Atque omnia, quae de muliere illicita sunt, eadem quoque vetita sunt de eius marito.

§ 5.

Nuptiae curatoris 3) cum ea, cuius de matrimonio contrahendo administrator constitutus est. (Illicitae sunt nuptiae) et ipsi curatori et eius filiis et fratri cum omnibus eius (i. e. puellae commendatae) opibus, nisi postquam illa septimum et vicesimum annum agere coepit et postquam curator absolvit de computo, qui ei absolvendus est.

§ 6.

Haud bonum 4) est, uxorem domini matrimonium inire cum servo, quem eius maritus manumisit.

§ 7.

Connubium (viri) fidelis 5) cum (muliere) infideli, quippe quae non maxime T. Aeth.: p. 15. operam det, ut progressus faciat in bonis operibus.

ربيعة القراب من جهة التزوّج لا من جهة السلالة ولهم ازواج (1 A. 2) (1 الاباء والاجواد واخواتهن وامهاتهن وجداتهن وازاج الاخوة واولادهن اخواتهن وامهاتهن وجداتهن وازاج الاخوة واولادهن اخواتهن وامهاتهن وجداتهن وجداتها واحتها وامها وعبّتها وخالتها واختها وابنتها وابنة ولدها وزوجات قرابها اللّواتي في هذه الطبقة وكلّما حرّم المرءة وبية المولى مع الّذي (80) هو موكّل في تزويجها والوصيّ (3 فبثله محرّم على زوجها وابنه واخوة مع الّذي موكّل على ما لها اللّه ان تبت لها ستّة و عشرون سنة وقام الموصيّ بها يجب عليه من الحساب وليس من جيّد ان تتزوّج امرءة المولى يعتّقه والمؤمن بغير المؤمن على ما يرد في فضله (3

§ 8.

Quid¹) impediat a concubitu, quo opus est in nuptiis. Quod quidem licet sit naturale quoddam (vitium), velut castratus a matris utero eique commixtio carnalis, cuius mentionem fecimus, non possibilis est ob ipsam naturam, nec non hermaphroditus, cuius pudenda virilia et feminea in eodem loco coniuncta sunt, nec non mulier, cui os est superadditum, quod (a coïtu) impedit. Vitiorum²) autem fortuitorum tria sunt genera: quorum primum est castratorum. alterum insanorum, quorum mens decurtata est et tertio genere continentur morbi isti separantes, velut lepra maligna. Ac quod attinet ad lepram, fiat, sicut ipse elegerit. Et ecce, de eis statutis, quae ad hoc caput pertinent, verba fecimus in sectione, quae nuptias abrogat.

§ 9.

De nuptiis 3) cum ea, quam iure ac sententia stupri commissi condemnaverunt quamque repudio dimiserunt. cum divortium deceret. Glossema in Canonibus Regum docet: "Neminem decet mulierem ob struprum dimissam praecipitanter in matrimonium ducere, verum exspectet ille, dum ista poenitentiam egerit et dum ipse pro certo eius poenitentiam cognoverit testibus vicinis. Tum demum licet 4) cum ista nuptias facere sine sacerdotibus. coram uno presbytero neque episcopo."

§ 10.

Concubitus b) cum duabus vel compluribus coniugibus.

§ 11.

Nuptiae 6) quartae nec non his superiores.

ما يمنع من [122] الاجتماع المقصود بالزيجة وهو اتما طبيعتى (الكافين وهو الذى لا يتكن بطبيعة شخصه مع الاجتماع المذكور والخشاء وهو الذى كالعين وهو الذى لا يتكن بطبيعة شخصه مع الاجتماع المذكور والخشاء وهو الذى والنقى معًا في موضع واحد وكُمُر لها عظم ذايد مانع والمعنون والمنافع والمناف

§ 12.

Nuptiae monacharum 1).

§ 13.

Nuptiae mulieris, cuius de vita iam sexaginta anni praeterierunt²).

\$ 14.

Nuptiae³) eius, quae non absolvit tempus luctui mariti defuncti constitutum et hoc quidem est unus annus transactus vel decem menses ab obitu eius mariti. Qui vero matrimonium contrahit, priusquam hoc tempus praeterierit, ei quidem hereditas mulieris retineatur et mulieri mariti omniaque fixa testamento et marito et uxori. Quae (temporis) longitudo arcet a nuptiis neque arcet a dote nec des- T. Aeth.: p. 16. ponsatione. Sed fiat cum precibus.

§ 15.

Si alter) — sive vir sive mulier — alterum maritare non vult, vel si hoc (assequi) vult unum e coactionis generibus adhibens, ita ut alterum per vim cogat (ad nuptias contrahendas). Duo capita.

Caput I.

Sine⁵) consensu eius; cuius sub potestate est, ne fiat donatio sponsalicia neve fiant nuptiae nisi cum consensu utriusque, qui matrimonium contracturus est nec non cum consensu eorum, quorum in tutela sunt. Quod impedit a nuptiis et matrimonii precibus neque impedit a desponsatione ac donatione sponsalicia.

Caput II.

Non decet 6) urbis principem neque eius magistratus neque illius liberos neque quemquam eorum unam ex eis sibi despondere cum auxilio. — Itemque (est defectus),

⁽الجيعة المرتبعة من مضى من عبرها ستون سنة و إليهة البراهب (الهيدية بالتي لم تقضى مدّة حزنها وهي سنة كاملة او عشرة اشهر لوَفاة الزوج ومن (الزوج قبل هذه المدّة منع من ارث زوجة وما وصيّ به لها وهذا القسم يبنع من الزوج عدم رضع كلّ واحد من (الله ولا يبنع من الخطبة ولا من الاملاك الله بغير صلاة والرجل والامراة بزيجة الاخر او رضاه اغصابًا باحد وجوة القهر وذلك ضربان الأول بغير راى الذي هو تحت الجر لا يكون املاك ولا يكون تزوج الله ان يتراضا والمقترنان والذين هما في جر هم و هذا يبنع من التزوّج والاملاك ولا يبنع الخطبة ولا يجوز (الله والذين المؤلفة والمؤلفة والمؤلف

si eius corpus nondum perfectionem suam assecutum est; hoc vero non prohibet desponsationem donationem que sponsaliciam.

IV.

Tit. II. "Ac si sponsus¹) aut sponsa vitam expetit monasticam, postquam dedit dotem, decet sponsum sumere id, quod antea ei (i. e. sponsae) dederat atque etiam sponsam (decet) reddere accepta sine duplicatione. Et donum quidem sponsalicium ante (nuptias) datur et fit desponsatio cum eo consilio, ut consensus prudenter ac considerate fiat, tum ea mente, ut inter tempus (desponsationi) stipulatum, de quo convenerunt, eorum amor corroboretur una cum consensu, atque ut iuvenis desponsatus²) sese contineat, dum corporis sit adsecutus perfectionem, quae T. Aeth.: p. 17. eum facilem reddat³) coïtu, nec non spes sit castarum nuptiarum, quae castitatem conservandam adiuvent, iam ut (iuvenis) curas suas intra tempus (desponsationi) fixum ponat in eis rebus praeparandis, quibus opus est nuptiis⁴), et confirmet amorem coëundi causa sequaturque imperium⁵) Creatoris Sapientis: ei sit gloria⁶). Namque dicit: "Non convenit hominem esse solum, verum faciamus ei sodalem quendam eum adiuvantem in eius similitudine". Quod antea promiserat, id deinde perfecit."

وان اثر خطب او خطبة الرهبانيّة بعد جعل المهر واحدة فلحظب ان ياخل ما اعطاء وعلى الخطبة ان ترد ما اخلته من دون ضعف و [MS.: 123°] و تقديم الخطبة والاملاك على الترزّج ليكون الرضى بع بروية تامّة وعن نحص كامل في مدّة المهلة المشترطة ولتتاكد الحبّة مع الرضى ولينضبط الشخص الموافق الى حين بلوغة كيلا يسبق اليه وليكون رجاء الزيجة الطاهرة مساعدًا على حفظ العفّة وليصرف الاهتمام في مدّة المهلة الى اعداد ما تدعو الحاجة اليه الزيجة وليقرى الشوق الى الاتصال والاقتداء بتدبير الحكيم تعالى (نامة قال لا يحسن ان يكون آدم (الرجل الرجل intra lineas scriptum: وحد فلنجعل لانة قال لا يحسن ان يكون آدم (الرجل عمنا مثله وعد ثمّ فعل ثمناه و كله و كله منا مثله وعد ثمّ فعل ثمناه و كله و كل

Sectio III.

De desponsatione1).

In tribus capitibus.

Caput I.

De finitione desponsationis deque eius conditionibus.

· Tit. I. "Desponsatio pactio²) est ac promissio, quae nuptiis antecedit fitque³) per epistulam et sine litteris." Reg. III,1: "Hac in re⁴) ea sanciendi ratio est, ut ratum faciant desponsationem coram duobus presbyteris manus⁵) imponentibus et cruce (obsignatoria⁶) et annullo, atque ut dotem constituant litterisque⁷) consignent et eos consentire⁸), qui coïturi sint et assentiri nutricem⁹) (B. et T.:

الفصل الثالث في الاملاك (rubre) وهو على ثلثة اقسام • الاول في حدّ (1 والامر (١ ويكون بمكاتبة وبغير مكاتبة (١ عهد وميعاد ٨ (١ الاملاك وشروطه ٠٠ الوكيد في ذلك أن يعقد الاملاك بحضور كاهنين شيخين بوضع الصليب والخاتم هرن المهرن من المهرن من المهرن المه haec scriptura Aethiopica depravata est. Etenim quid sibi vult vox illa nomini መስቀል ፡ adiecta 🖈 🤻 : ? Quid? nonne verisimile est Arabe auctore ita legendum esse: 🛭 🗪 🐧 ቀል፡ ወሐታሚ ፡ (quod e الحاتم certe manavit) vel ወበው"፡ ወኅልቀት ፡ ሐታሚት ፡ (Siegelring) — idem atque 7A++: 76+1: —? Quamquam Jobus Ludolfus vocabulum Af-7: "signatorem, obsignatorem, sigilliferum" significare dicit atque contendit ita ut, si recte ille iudicavit, lectio nostra corrupta sic emendanda esset: @nonth : April: "cruce sigilliferi". Sed haec coniectura contra locum repugnat, propterea quod luce clarius apparet, ibi agi de actione quadam celeberrima ad christianam religionem pertinente, ut planius dicam, de crucis Christi imitatione et arte simulata. 7) ويكتب مكتوبًا وبموافقة المتواصلين [MS.: 123b] وبموافقة الحجور عليها لمن هي تحت جره بان لا ترادد قوله ولها أن ترادده أذا أرام يملكها من ليس هو أهل لها ه فیخابها ه Accurate vertendum: "(ut) litteris consignent et cum consensu etc. nec non cum assensu". Versio nostra intellectum loci melius reddit. 9) Arabs: "cum assensu eius curatoris, cuius sub tutela (sponsa) est". Quapropter sic forsitan legendum est: ወበተሰናዕዎተ ፡ ሐፃኒሃ ፡ (الحجور عليها) እዘኒ ፡ ሀለወት ፡ ይእቲ ፡ ታሕተ ፡ ምግቡ ፡

nutritorem) nec non eum, cuius sub tutelâ (sponsa) est. Ac si eius dictum haud adversatur¹) (desponsationi), attamen (sponsae) licet sese (ei) opponere, si eam despondere vult viro, qui ea foret indignus eique dedecori?). — Iam vero liberis delirorum 3), qui mente capti sunt, etiamsi 4) apud nutricem sunt, minime opus est assensu parentum nec nuptiarum nec desponsationis temporibus. Verum 5) hoc fiat T. Aeth.: p. 18. sententia iudicis". Reg. II 52: "Licitum") igitur est matrimonium sine dote nec donatione". Tit. I: "(Mulier) mariti sui (mortem) lugens ne a desponsatione impediatur. Neve (parentes filiam) desponsent s), ei, qui nondum annum octavum agit. Et si quis (mulierem) sibi despondit, nec tempus fixum nuptiis constituit, (usque ad nuptias) tempus fixum, si fieri potest, sint duo⁹) anni, ac si (sponsus) iter facit longinquum, tres anni sint eius diuturnitas. Si vero ab hoc temporis spatio quid (temporis) adicitur, (sponsam) alii (viro) dari licet, nec non permissum est, tempus praefiniendum esse quattuor annos, si hoc fit de luculentis argumentis, seu ob morbum, seu aes alienum exsolvendum, seu ob crimen morte dignum, seu ob profectionem longinquam, quae fit urgente necessitate. — Ac pater 10) quidem suo iure desponsationem eius (virginis) irritum facere potest, quae sub eius potestate est, non eius, quae sui ipsius potestatem habet. Neque vero licet curatori dimittere eum, qui sibi eam iam despondit". Reg. III1: "Ac si nupturi orbati sunt nec iustae aetatis, et si non iam est alterius pater, nec mater, nec curator sique alius alii sibi despondit coram hominibus 11), ex hac re magnum luctum percipientes, maneant, dum quintum decimum annum assecuti sint. Iam si alius alii victum praebere non potest apta vitae conditione deficiente 12), ac si hunc annum confecerunt mente perfecta, permissum eis sit, ut faciant quodcumque eis libet, sive coniunctionem sive separationem".

المحلف المحتوب المحتو

Ancyr. X: "Si puella¹), quae in parentum tutela, vel in sua ipsius potestate est, viro despondetur, nuptias ei promittens, et postquam inter se ederunt ac biberunt, a stupratore comprehenditur corripiturque seu per vim seu per frau-t. Aoth.: p. 19. dem, nec non cum isto concumbere cogitur, redeat ad sponsum suum priorem, in quacumque versatur conditione, si tamen ille hoc vult. Quodsi non vult, stupratorem decet, eam in matrimonium ducere, si sine muliere est. Qua de re Glossema²) in Canonibus Epiphanii refert nec non alii (canones), in quibus de virgine agitur: "Ne ei detur in matrimonium, praeterquam si a priore sponso dimissa est, is desponsata est³); si vero non desponsata est, fiat cum assensu propinquorum: tum eam in matrimonium ducat necessitate coactus, sive quod (sponsa) paupera est, sive deformis".

Caput II.

De arrha') sponsalicia.

Tit. II: "De arrha, quae dicenda sunt, haec. Ubi primum acceptor eius illa (sc. arrha) tradita (nuptias) recusat ac si mutuum consensum dissolvit 5), reddat iste, quod accepit, duplicatum. Cumque (nuptias) aspernatur 6) qui dedit arrham, arrha recidat ei, qui eam dedit." Si vero casus mortis acciderit, hac de re duo dicta valent, quorum alterum est Tit. II: "Reddatur acceptum 6), si mortuus causam non dedit ad nuptiarum perfectionem extrahendam". Alterum 7) gravioris momenti est. Reg. III 57: "Si mulier mortua est, eius sponsus reposcat ab illius propinquis id, quod ob eam dedit, cibis potuque exceptis, quae dedit. Ac si

[&]quot;MS.: 124*] وكل جارية تكون في حضن والديها المتانسة. Arabs المناسسة وحضن والديها المناسسة والمناسسة والمناسة والمناسسة والمناس

mortuus 1) est vir, a quo donum datum est, sique non exsistit heres, ei (i. e. mulieri) committatur id, quod ab eo accepit; etenim ei, ut sponsae dono emptae²) plus debetur, quam aliis, quod eius maritus mortuus est. Sed si ei heredes 3) sunt, illis tradatur dimidia pars eius (i. e. mortui) pecuniae, et dimidium ei (mulieri) relin-T. Asth.: p. 20. quatur, si modo eorum nuptiae certae fuerunt". Tit. II: "Et si quis 1) pactionem quandam fecit vivo patre, ita ut annueret, ne illam violent. Si vero puellae 5) pater, vel mater arrham acceperunt, vel avus pro nepte sua, restituant, ubi (sponsorum) corpus perfectionem suam adeptum est, eam duplicatam, si nuptiarum solemnia facere possunt, nec volunt. At si (nuptias facere) non possunt, arrham reddant haud duplicatam. Quae lex 6) valet de eo curatore, cuius in potestate (desponsata) est, si eius arrham accepit. Et?) viri iustam corporis staturam adsecuti sunt viginiti annos nati, vel quinque et viginti; mulieres autem duodecim annos natae vel quindecim. Ac de potestate abroganda eius, quem eorum (i. e. puppilorum) curatorem constituerunt, petant a iudice, ut eis demat potestatem curatoriam; utut idoneum eis videtur esse, ita negotia sua pecuniamque suam administrent (etenim sui sunt iudicii, ut ipsi res suas et opes disponant), utque his in rebus testis adsit. Quibus gestis faciant id, quod patefactum eis est consilio perfecto. Ac si desponsatione⁸) consummata arrhaque sponsalicia data desponsata dein recusat, ne

> وان كان الرجل هو المتوقى ولا وارث له فليترك لها ما عار لها من جهته « (1) وان كان له ورثة فليرد عليهم نصف ما وصلها من جهته (ق فهي احق به (و Eisdem verbis: "Et si cui ويبقى النصف الاخر لها ان كان الاملاك حديمًا. والذي قد جرى في حياة الاب ورضى : aliquid praescriptum est etc." Haud ita Arabs Et si quis procuratorem quendam constituit vivo patre ita, ut annue. به فلن ينقص وان كان ابع الجارية وامها اخذوا اربونا عن ولد ولدة (* ret, ne (quid) diminuatur". أوان كان ابع الجارية والمها اخذوا (sic) وكانت سنهم تامّة البلاغ فليلزموا الضعف اذا ما كانوا قادرين على تقدمة العرس وامتنعوا من عمله في فان لم يكونوا قادرين فليردّوا الاربون بغير ضعف في 6) Locus vehementer corruptus est. Arabica quidem scriptura lucem nobis non adfert: يحمل بعنى الكمال الذي به يصير سلطنهم اليهم بعد دفع الاربون على الاملاك» (cfr. cod. C.) Quapropter nos lectionem Aethiopicam non ad verba reddidimus, sed interpretati sumus secundum sententiarum rationem. 7) OSAT: usque ad PhC: d. in codice nostro Arabico, non in codice Aethiopico C.! 8) A.: بعد دفع)...... الاربون على الاملاك) امتنعت من الاجتباع مع الخطّيب لقبيم مذهبه وشدّة تفريطه والمُحالفة في الشريعة وانفصال في الاعتقاد أو لا توضّاً أن يجتمع معها اجتماعًا يكون ولد او بعلّة اخرى لانّه يوجب الامتناع فان قامت بيّنة بان الامراة او والدتها قد عرفوا ذلك من قبل حمل الاربون فلا يلزموا [MS.: 125 و MS] الله نفوسهم ﴿

cum desponsato suo concumbat ob mores eius turpissimos nec non ob multa eius vitia, vel ob laesam legem et ob separationem animo spectatam, sive quod (ob imperfectum corpus puerile) coïtum haud facere potest, aptum ad (liberos) gignendos, vel alia de causa, eum prohibente — et si testes hanc ob rem prodeunt dicentes, et mulierem illam et eius parentes hoc scivisse, priusquam arrham acciperent (mi-t. Aeth.: p. 21. nime [desponsatus], verum — cod.: C.) illi ipsi contumelià afficiantur. At 1) si nihil eis hac de re notum fuit tum, cum arrham tempore desponsationis accipiebant, aut si quid acciderit, postquam data est arrha, cum causa quadam, idonea ad poenitentiam efficiendam, arrha, cum redditur, ne ab eis petatur duplicata."

Caput III.

De donis²) ante nuptias offerendis.

Tit. III: "Viro cuique, qui munera sub ea conditione dedit, ut matrimonium consummetur, reddantur dona, si nuptiae non celebrantur." — Reg. 3) II 56: "Et si vir 4) ipse cum sua ipsius voluntate ei (desponsatae) matrimonium denegat, arrham suam disperdidit nec non omnia, quae ei ut dona sua dedit; quod si fit a parte mulieris, illa reddat [arrham] itemque omnia, quae cepit de arrha et donis eius: quae ei dedit ut arrham (mulier) reddat." — Tit. III: "Dona 5) quidem sponsalicia non pertinent ad nuptias. Namque (dona nuptialia) munera sunt, quae die nuptiali praebentur. Si mulier in sua domo est, dona ei feruntur, quod desponsata est, quam (vir) sibi despondit e longinquo. Ac si in domo mariti est, dona praebentur coniugi. Et

وان كانوا بذلك جاهلين لمّا قبلوا الاربون على الاملاك او عرض بعده (الدفع الاربون بسبب يوجب الندامة فاذا عاد الاربون فلا يطلبوا بضعف القسم الثالث (rubre) في الهديّة قبل العرس طس (numeri) كلّما اهدا (القسم الثالث (rubre) في الهديّة قبل العرس طس (rubre) كلّما اهدا (القديم الرجل على تمام التزوّج متى لم يكن العرس كان ذلك عائدا اليعن والموس وسله وسله الموس الموس وسله الموس والله الموس والله على الموس والله على الموس والله والله والله والله والله والمحسنة الموس والله الموس والله والموس والله والموس والله الموس والله والموس والله الموس والله والله

creditores viri ne quid sumant de eis muneribus, quae desponsatae suae dedit, ne ullam quidem supellectilem." —

 IX^2): "Mulier") sibi praecipiat dotem suam coram mariti creditoribus; ne praecipiat dona, quae data sunt ante nuptias, ob priores creditores."

Sectio IV.

Quae ratio2) inter patrem et filium in rebus intercedat nuptialibus3).

T. Aeth.: p. 22.

Tit. 111: "Non licet") patri cogere filium suum ad nuptias, si filius castus est, quamdiu in eius potestate versatur. Si vero dissolutus est in moribus, haud eum decet resistere eius (sc. patris) imperio." — XXIII: "Si ⁵) pater filiam suam vel filiam filii vel filiam filiae in matrimonium dare vult et dedit dotem, quantam potuit, sique tum (filia) repugnat ac vitam turpem concupescit, ab hereditate eius secludatur." — IV: "Non decet ⁶) liberos tollere nuptias ob parentes offendendos ita, ut aes alienum eis imponant data dote donisque debitis, quae ante nuptias acceperunt. Neque decet parentes legem matrimonii re quadam difficili laedere, cum sint parentes et dent dotem ac munera, quae dant ante nuptias.

Et si quis 7) recusat, quominus eos, qui in tutela sua sunt, in matrimonium

والمراة تقدم في المهر على ما غرماء الزوج وليست تقدم في الهدية (المتقدّمين في حال الولد مع الوالد في الزيخة : A.: هـ المتقدّمين على الغرماء المتقدّمين في حال الولد مع الوالد في الزيخة : A.: المتقدّمين الغرس على العرس على العرس على الولدة و المتعدّمين المسلم ولا يجوز (المدين على عليه حال الولي مع الوليّ الولد عفيفًا وتحت سلطانه فان وان الراه ولدة و المدين ان (الاله الزام ولدة و المدين ان (الاله كان الولد عفيفًا وتحت سلطانه فان وان اراد احد الوالدين ان (الاله كان الولد عفيفًا وتحت سلطانه فان وان اراد احد الوالدين ان (الاله كان مفرطًا في سيريه فليس له ان يمنع [امرة] و الرق المدين الله المدين المدين المدين الله المدين الم

det eosque iniuste impedit, ne in matrimonium 1) dentur et eis non dat dotem, magistratuum est, eum iubere, (pupillos suos) in matrimonium dare eisque dotem praebere. Atque ei²), quae, cum parentes cunctentur, eam dare in matrimonium, iam quinque et viginti annos nata est, ad magistratus mittere licet, ut parentes iubeant, eam in matrimonium dare dotemque praebere pro viribus. Et si (virgo) in sua 3) ipsius potestate est et iustae aetatis, licet ei viro nubere secundum necessitatem lege praescriptam. Si pater4) eius (i. e. virginis) hoc non vult, hoc arbitrium est liberi, sive quod est vir, sive femina. Ac si 5) vinctus (sc. pater) non revertitur intra tres annos, libero matrimonium contrahere licet. Et si sedes patris intra hos tres annos ignota est neque notum est, num vivat, liberis eius nuptias facere licet, sicut eis placet, secundum mandatum legis. Iam cum liberi 6) vincti peregrinatorisque ante tres annos matrimonium contrahunt cumque constat, eorum patrem hac cum persona non consentire, eorum nuptiae haud probandae sunt. T. Aeth.: p. 23. Ac si eorum pater 7) mente captus est, avus (nuptiis) contentus sit, si modo mente praeditus est; si vero non, fiat cum sententia proximorum eius (sc. virginis); cumque inter se rixantur de annis perficiendis, fiat cum assensu iudicis. Et si proximi eius 8) de eo, quem ipsa (virgo) elegit, concordes sunt et in genere et in conditionibus,

1) Idem atque Germanicum: "dass sie sich verheiraten" (cf. lect. Arab.: يتزوّجوا) التي قد تجاورت خمسة وعشرون سنة أن تكاسل والدها عن ترويجها فلها أن (٥ تراسل الرؤساء حتى يلزموا والديها بالتزويم والتجهيز بمقدار ما يحتمله احوالهم Quae verba suprema ("so weit das ihre Verhältnisse gestatten") non accurate Aethiops ولو كان ابوها كارهًا وهذا (4 فلها أن تقارن بعلاً على ما يوجبه الناموس ﴿ فيجوز لولدة ان يتزوّج وان جهل موضع الاب مدّة ثلثة سنين ولا يعلم أن كان [MS.: 126°] حيًّا فيجوز لاولاده من آين الطبيعتين كانوا ان يتزوّجوا على واولاد الاسير والعجور أن تروّجوا قبل ثلثة سنين وكان ٥ حسب الناموس ٠ بيّنًا أن ذلك الشخصُ لا يرضُاه الآب والتزويم (والترزّج melius: عير ححيم بيّنًا أن ذلك الشخصُ لا يرضُاه الآب والترويم (والترزّج الله الله عنداً فالحدّ يقنع أذا كان عاقلاً والا فالرأى لاهلها وأن اختلفوا (٢ : ۷erba Aethiopica: (عم الكاملة السرّ فالاختيار للرئيس الكاملة السرّ فالاختيار للرئيس الكاملة السرّ ውትት supervacua esse testatur Araba. Quem secutus Aethiopi scribendum erat: ወለአመ ፡ (ምክረ ፡) አዝማዲሃ ፡ ወዘለሊሃ ፡ ኃረየት ፡ ዕሩያን ፡ ከት፡ " Namque ille habet: ران كان الأهل والذي تختاره هي متساوين في البعنس (Aeth.: كان الأهل والذي تختاره هي متساوين في البعنس والحال (: Aeth.: ONTTO) عمل برأيها ف

faciant ut ipsa elegit. Ac si inter se dissident 1) de nuptiis (puellae) impuberis, quae nondum maturam aetatem assecuta sit, proximi eius et patroni, fiat secundum voluntatem iudicis. Qui solam pecuniam 2) (puellae) immaturae administrat, minime potestatem habet, dandi eam in matrimonium: ne eam retineat neve tradat. Neve eos, qui luctum 3) percipiunt ex obitu parentum avorumque, a nuptiis prohibeant tempore 4) eorum luctus."

Sectio V.

De finitione 5) matrimonii eiusque conditionibus.

In tribus capitibus.

Caput I.

De finitione matrimonii.

Hic consensus 6) viri et mulieris consensus publicus est iusto testimonio nec non precibus sacerdotum copulationis ac vitae communis 7), ut opes sibi acquirant, mutuum auxilium inter se ferentes in quaerendis necessitatibus, atque ut gignant prolem, quae una post eos (sc. nupturos) relinquatur.

Caput II8).

Primo loco 9) nobis disserendum est de nuptiis contrahendis.

Tit. IV: "Ne fiat 10) pactio nuptiarum eorum, qui matrimonio iungendi sunt, nisi cum consensu utriusque nec non cum consensu eorum, quorum in potestate sunt.

 Iam nupturii 1) sint iustae aetatis et vir et mulier: vir quidem viginti annos natus sit necesse est, mulier autem duodecim. Quae vero nubit 2) hanc (legem) non secuta, ea non est coniux legitima, etiamsi cum viro [non] concumbit. Eis 3) autem, quos in matrimonium dare (volunt), haec aetas, in qua fiunt nuptiae legitimae, praescripta est, et viro et mulieri; neve ullam consecrationem nuptialem eis faciant in secreto, verum multis 4) praesentibus." — Reg. III1: "Ac vinculum 5) quidem matrimonii nec fit nec conficitur, nisi praesentiâ sacerdotum ac precibus, quas super eos adhibeant: et (sacerdotes) porrigant eis coenam sacram die nuptiarum, quibus uterque unitus una caro fiet, sicut Dominus noster dixit 6): ei sit gloria! Sine 7) hoc matrimonium eis ne imputetur, quod ipsae preces mulierem mari et marem mulieri aperiunt."

وان يكون بالعين (sic) الرجل قد تجاوزوا اربعة عشر سنة والنساء قد ذون (أ — على اثنتي عشر سنة Mirum est, quod hoc loco explicatum est, marem ad pubertatem pervenisse, "postquam annum decimum quartum transgressus est", praesertim cum omnes codices Aethiopici annum vicesimum pro anno discretionis haberi velint. (Vide Disserta-المزوّجة ذون ذلك انّما تصير زوجة ناموسيّة اذا (* المزوّجة ذون ذلك انّما تصير زوجة ناموسيّة اذا سارت قابلة Aethiopis scriptura: へんか・ハーのカムナ・" contra sententiarum صارت rationem pugnat. 3) Ohan: usque ad Onant: d. in codice Florentino. Deinde pergit: ن Aut كالله احدًا سرًا بل بمعضر من كثيرين الله بمعضر من كثيرين الله بمعضر من كثيرين الله المعضر من كثيرين الله ብዙታን : aut ይግበሩ : በቅድሙ : (sic legendum est, non በቃድሙ : codicis) ብዙ 57:, non utrumque legendum est. Alterum nota marginalis videtur esse; cfr. وعقد التروّج لا يتم ولا يكبون الّا بحضرة كاهن (* التروّج لا يتم ولا يكبون الّا بحضرة وصلاة عليهما وتقريب لهما القربان المقدّس في وتت الاكليل الّذي بع ó Matth. 19 5. 6., Marc. 10 ه ويتحدان ويكونون جسدًا واحدًا كما قال الله سبحاته ↔ لهما تزويجاً فأن الصلاة هي الَّتي تحلُّل للرجال النساء والنساء للرجال * Exspectaveris: الرجال النساء وللنساء الرجال Scriptio Arabica vitiosa est. —

Caput III1).

De matrimonii modis rebusque similibus.

In undecim partibus.

Pars I.

In quinque paragraphos dividitur²).

§ 1.

Primae nuptiae.

De his iam disseruimus in prima sectione.

§ 2.

Secundae3) nuptiae.

Reg. III 1: "Viris quidem secundae nuptiae sine consecratione nuptiali permissae sunt. Et si liberos parvulos habent, eorum est, conservare illorum hereditatem, (ita 1), ut liberi inter se distribuant hereditatem matrum); neque enim eos decet, liberos suos deserere." — Tit. V: "Ac si viri sacerdotes sunt, de gradibus depellantur; et post haec, si iterum faciunt, contaminati sunt." — Nicaea XIX: "Si qui 3) iterum nuptias faciunt voto nuncupato, hoc igitur est laesio legis, non ob commixtionem carnalem, verum quod iste fidem fefellit Creatoris." — Basil. XXXIX: T. Aeth.: p. 25. "Vidua 6) quidem sexaginta annos nata, quae iterum regreditur ad nuptias, ex-

الثالث في اقسام التزوّج وما يتبعد والنظر في ذلك من احدى عشر (١٩٤ - ١٩٤ التزوّج الأولى تنقسم الى خبسة ضرب او لها التزوّج الأولى و الباب و المالية الأولى الباب و المالية الأولى الباب و المالية المنافى منها التزوّج الثانى منها (sequitur numerus Arabico-Copticus) امّا الرجال [MS.: 127] فيصع لهم حفظ ما (sequitur numerus Arabico-Copticus) و المنافى المنافى المنافى المنافى و المنافى و المنافى و المنافى المنافى و المنا

communicetur, quod adultera 1) est." — Corinth. VIII: "Et mulier 2) alligata est legi, quanto tempore vir eius vivit. Quodsi vir eius mortuus erit, libera est et licet ei nubere, cuicumque vult, de eis, qui in Dominum credunt. Atque beata erit, si perseveraverit in consilio meo; quae vero sese continere 3) non potest, nubat." [Nicaea VII.] "Et si, qui coeunt 4) viduati sunt, ne eis praebeatur consecratio nuptialis; etenim haec consecratio decet virum castum et mulierem castam nuptiarum temporibus. Ac si (nuptias) repetierint, eos decent preces sacerdotis propitiatoriee; et si alter 5) e coniugibus caelebs est, ipse solus coronae accipiat benedictionem. Quae lex ad viros atque una ad mulieres pertinet." — Reg. III1: "Quae 6) earum nubit liberosque habet, eius est, a liberis suis petere, ut (nuptias) permittant, priusquam nupserit, ac separare (liberorum) pecuniam a suis 7) opibus et dare 8) liberis suis." — Tit. IV: "Et si 9) (mulier) quinque et viginti annos nata est, sui ipsius potestatem habet: utcumque vult, iterum nubat cum assensu patris. Quodsi pater mortuus est, fiat cum assensu eius propinquorum. Si vero propinqui inter se dissentiunt, melius est, desponsatos ire ad iudicem, ut eis praecepta necessaria det. Iam si

"improba" severitate superat. و المعني "improba" ("adultera") Arabicum, فاسقة 2) νόμφ) السنّة بالسنّة (Ep. ad Rom. VII والمراة ما دام بعلها حيًّا مقيّدة بالسنّة (Cor. VII 39. 40° (Ep. ad Rom. VII 2) solum invenitur in editione N.T. Elzeviriana anni 1624) عنها بعلها تعتق به ويجوز لها ان تتزوّج من شاات من المؤمنين بالربّ فقط (haud reddidit وان لم تصير :. Aethiops 3) 1 Cor. VII 9. — A.: وطوبا لها ان اقامت على مثل رايي⊹ ') Verba inde a ወለአሙ : ከት ، usque ad ወለአንስት ፡ ጎቡረ ، minime ex Epistulis ad Corinthios datis sumpta sunt. Admodum probabiliter iudicamus, hunc locum ad canonem quendam referendum esse eumque ad canones Nicaenos (cap. VII). — Cfr. J. Freisen, Geschichte des canon. Eherechts. Tübingen 1888 pag. 672. IV. — Arabs nihil de fonte: وان كان المتزّوجون ارامل فلا تكون لهم بركة اكليل لانّها هذه البركة هي انّما لمرة واحدة في الرفعة الاولى وهي ثابتة (sic) على اربابها وباقية فيهم ابدا بل تكون صلاة وان كان احد المتزوّجين لربًّا فليتبارك وحده وهذه السنَّة (١ الكاهن لهم بالاستغفار» ومن تروَّج منهن وكان لها اولاد فلها ان [MS.: 127^b] (اللرجل والنساء جبيعًا الله : Pro At: pro At: pro At: بمال ان تتزوج وتفرد ما لها من مال اولادها به کان لها سلطان نفسها ان تتروج برای ابیها وان کان قد توقی فبرای اهلها وان اختلفوا فراى الاففل الرئيس حتّى اذا كان الخطّيب الّذي اختره الأهل والّذي اخترته الجارية متساوين في الجنس والحال كان راي المراة الله يعمل عليه «

sponsus, quem propinqui elegerunt, idem est, quem puella ipsa sibi elegit ita, ut concordes sint et in genere et in conditionibus, fiat voluntas mulieris, quae de eo perficiatur."

§ 3.

Tertiae nuptiae.

Didasc. XIX: "Nuptiae 1) quidem tertiae signum erroris sunt, ac si fieri potest, (iste) animam suam servet." — XI: "Vas 2) squalidum sunt in Ecclesia."

§ 4.

Didasc. XIX: "Plures") quam tertiae nuptiae signum sunt stupri publici."
— Tit. IV: "Si quis") ausus est, quartas inire nuptias, quae nuptiae non sunt, ne hae referantur in numero nuptiarum legitimarum; neve liberi, qui ex eis procedunt, sint digni neve manifesti, et afficiantur (qui quartas nuptias inierunt)
T. Aeth.: p. 26. poenâ hominum spurcissimorum ob stuprum sordidum et inter se separentur."

8 5.

Nicaea XXVII: "Vir ⁵) ne ad sese recipiat duas mulieres ob causam iucunditatis. Ac coïtus quidem in multis nuptiis fit propter libidines, non propter prolem, quam Dominus eo iussit. Et si quis hoc fecerit, a coenā sacra nec non ab ecclesia retineatur; neve introëat in concionem, dum alteram separaverit cohabitetque cum priore (muliere)." — LXX: "Si quis ⁶) utramque (mulierem) collegit, vel alteram ab altera in singulis domibus separavit, vel utitur muliere et concubina, depellatur, si sacerdos est, de munere sacerdotali, et si est laïcus, arceatur a communione Ecclesiae." — Rom. IX: "Mulier"), quae vivo marito alii viro appropinquat, adultera est et legis violatrix."

وهى (* والزيجة الثالثة هي علامة الغواية لمن يقدر ان يضبط نفسه (الشرائع الثر من الثالثة فهي علامة (* إناء سنحة في الكنيسة (الشرائع الثالث ومن جسر ان يصير الى التزوّج الرابع ليس هو يزوّجا و فلا (* الزناء الظاهر تحسب مثل هذا زواجًا ولا المولوديين منه بيين (sic) مختصّين يعونون (sic) ويلقى ولا يجمع (* في عقاب المتدنّسين بأوساح الزناء ويفرّق بعضهم من بعض الرجل عندة [128] ووجتين بعلّق اللذّات والدخول في تكاثر التزوّج للشهوة الرجل عندة الذي امر الله به و نمن فعل ذلك فليمنع من اخذ القربان ومن الدخول الى الكنيسة وليخرج من الجماعة حتّى يفارق الثانية ويلزم بالاوّل وان جمع ثنتانهما او عزل كلّ واحد منهما في بيت او امراة وسريّة فليخرج (* والموات ان كان كان كان من العلمانين فليمنع من من الطة الجماعة والمراة ان كان كان كان من العلمانين فليمنع من من الطة الجماعة والمراة ان تعلّقت في حياة زوجها برجل اخر صارت فاجرة : الفريضة ومتعدّية الفريضة (* المريّة الفريضة الفريضة الفريضة الفريضة الفريضة المريّة الفريضة المريضة المريّة الفريضة المريّة المريّة الفريضة المريّة الفريضة المريّة المريضة المريّة المريّة المريّة المريّة المريّة المريّة المريّة المريضة المريّة المرتّ المرّة المريّة المريّة المريّة المرتّ المرّة الم

Pars II.

Nicaea LVI, Didasc. XXXI: "Vir 1) fidelis, si (mulierem) infidelem in matrimonium duxit, eam iubeat2) accipere fidem (christianam). Mulieres3) autem fideles ne nubant viris a fide alienis, ne eas ad suam ipsorum doctrinam convertant neve avertant a fide (christiana)." — Nicaca LXXII: "Mulier 1) fidelis, quae viro infideli nupsit, ex ecclesia excommunicetur; et si poenitentiam egit nec non ab isto sese avertit, eam recipiant, tamquam si apostata de apostasia sua redit. Ac postquam poenitentiam egit, tum ei licet sese applicare ad fideles eique porrigi coenam sacram." — LXXIII: "Vir 3) fidelis, si filiam suam vel sororem viro infideli praeter earum voluntatem in matrimonium dedit, neque eas certiores fecit, istum esse infidelem, excommunicetur ex ecclesia et retineatur a commercio fidelium. Illa autem ne excommunicetur; ac si (iste) poenitentiam egit et ab ea separatus 6) est, sacrificium 7) ei pro delicto imponatur, quod viribus eius respondeat quodque ferre possit: tum (demum peccatum) ei condonetur." — Corinth. VII: "Si quis 8) frater uxorem habet infidelem, et haec consentit habitare cum illo: ne eam dimittat. Et si qua mulier fidelis habet maritum infidelem, et hic consentit habitare cum illa: ne separetur a marito suo. Sanctificatur enim vir infidelis per mulierem fidelem; itemque sanctificatur mulier infidelis per virum fidelem. Quodsi 7. Acth.: p. 27. infidelis 9) separationem vult, separentur."

Pars III.

De diuturnitate temporis, intra quod alteri coniugi post alterius obitum non licet, matrimonium contrahere. Qua in re duo dicta valent, quorum alterum Reg. III1, Tit. VII: "Neque viro licet (iterum) nuptias facere, nisi quod annus

الرجل المؤمن ان يتزوّج غير المؤمنات يشرط دخول الزرجة في الايمان » (Cum codice B. legendum est: Phin : — Quod verbum يشرط exempli non satis subtiliter reddit. Radix enim في significat: conditionem quandam praefinire. Ea conditione viro fideli mulierem infidelem in matrimonium ducere licet, ut ei nuptiarum conditionem praefiniat fidem accipere christianam. أما النساء المؤمنات فلا يتزوّجن (اليمان كيلا يثقلوهن الى مذاهبهم ويخرجوهن عن الايمان وتعطى وكل امرأة مؤمنة تتزوّج بغير مومن تخرج من الجماعة وان ثابت واختلعت واختلع بالمؤمنين وتعطى فنه فتقبل كين يرجع عن كفرة وبعد التبرّر الواجب تختلط بالمؤمنين وتعطى أن القربان أن الدوران أن الدوران أن التربان أن الدوران أن التربان أن التربان أن الدوران أن التربان أن الدوران أن التربان أن الدوران أن التربان أن الدوران أن التربان أن التربان أن الدوران أن الد

post mulierem defunctam praeterierit. Ac si quis ante expletum annum matrimonium inierit, ab omnibus prohibeatur opibus, quas mulier ei relinquere debuisset." — Reg. II 67.78: "Si mulier ante decem menses expletos, postquam mortuus est maritus, viro nupsit, nihil de eius opibus hereditate accipiat neve quidquam ei tradatur eis de rebus, quas ei (vir) testatus est. Et si ei aliquid legavit, ne expellatur neve eo honore afficiatur, quo mulieres liberae."

Pars IV.

Tit. V: "Mulier, cuius vir rato matrimonio, quod antea de donis muneribusque sponsaliciis dedit, inops factus est, si sua ab eo retinet, hoc ei ne concedatur, verum victum praebeat necesse est et marito et liberis de dotis suae opibus."

Pars V.

Tit. IX: "Si vir pecuniam coniugis oppignerat sine eius adsensu, illam capere ei non licet; si vero mulier adsentitur, maritum pecuniam suam pignori dare et conticescit, sique incipit post voluntatem (patefactam) alio consensu ferre opem, non est auxilium, idcirco quod lex probam quidem mulierem, minime vero pravam adiuvat."

Pars VI.

De vetita mulieris desertione, ita ut non pronuntiata sit per eum, qui matrimonium dissolvit. Qua de re Evangelium Matthaei¹) tale testimonium adfert: "Et accesserunt ad Dominum Jesum Pharisaei tentantes eum et dicentes: "Licetne viro dimittere uxorem suam quacumque e causa?" Qui respondens ait eis: "Nonne legistis, ab initio eum procreasse masculum et feminam?" Et dixit²): "Propter hoc T. Aeth.: p. 28. dimittet homo patrem et matrem, et adhaerebit uxori suae: et erunt duo in carne una. Quod igitur Dominus coniunxit, homo ne separet." Dicunt illi: "Quid ergo Moyses mandavit dare ei libellum dimissorium eamque dimittere?" Ait illis: "Quoniam Moyses ob pravitatem cordis vestri permisit vobis, ut dimittatis uxores vestras: a principio autem non ita fuit. Equidem vero vobis dico, quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem, eum moechari nec non moechari eum, qui dimissam in matrimonium duxerit."— Atque etiam Paulus Apostolus dicit

وقال من ذلك [40: 129] Iam vero Arabs pergit: [MS.: 129] المن ذلك [40] المن ويصلق بامراته ويكون كلاهما جسدًا واحدًا وما جمعه الله لا يفرقه الانسان تقالوا له لماذا اوصى موسى ان تعطى كتاب طلاق وتخلى تقال لهم ان موسى من اجل قساوة قلوبكم اذن لكم ان تطلقوا نساءكم ومن البدء لم يكن هكذا واقول لكم ان من طلق امراته من غيو علّة وناء فقد الجاها الى الزناء ومن تزوّج مطلقة فقد زنان

Corinth VII: "Maneat¹) vir cum uxore sua et mulier maneat cum marito suo." Iterum dicit: "Iis²) autem, qui matrimonio iuncti sunt, praecipio non ego, sed Dominus, uxorem (a viro) non discedere. Quod si discesserit, manere innuptam, aut viro suo reconciliari. Et vir mulierem ne dimittat." — VIII: "Si³) alligatus es, o vir, uxori tuae, noli quaerere solutionem."

Pars VII.

De vetito 4) alterum (coniugem) alteri repugnare. Corinth VII: "Uxorem 5) vir debito amore amplectatur. Itemque autem et uxor faciat erga virum. Mulier sui corporis potestatem non habet: similiter et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Neve alter alteri debitum deneget amorem, nisi forte consensa vestro (ad tempus, ut vacetis) ieiunio ac precibus. Deinde autem iterum revertimi his rebus perfectis ad studia vestra, ne tentet vos Satanas ob deficientem benevolentiam. Dico hoc tamquamsi colloquar cum infirmis, non secundum imperium severissimum."

Pars VIII.

De eis diebus ⁶), infra quos virum mulieremque coïre dedecet. Qua de re [Glossema] in canonibus ⁷), qui dicuntur *Regum*, verba facit: et retinent ⁸) a coïtu

^{1) 1} Cor. VII3 - A.: بلعلها: المراة ببعلها بمراتم ولتتمسك المراة ببعلها [وقال] فامّا المتزوّجون فاني امرهم لا انا بل الربّ ان :. A.: وقال] فامّا المتزوّجون فاني امرهم لا انا بل لاتعترال المراة من بعلها فان اثرت ان تعترل فلتقم بغير زوج او لتراجع فان كنت يا هذا :. A.: VII عرب المراتع في المراتع في المراتع المراتع المراتع المراتع المراتع المراتع في المراتع في المراتع المراتع في في تحريم امتناع احدهما على الاخرى (١٠ مربوطًا بزوجة فلا تطلبن فوقتها ﴿ فليبدل الرجل لزوجته الود الّذي يجب لها عليه وكذّلك ... A.: فليبدل الرجل لزوجته الود الّذي يجب لها فلتفعل المراة ايضا بزوجها فليست [MS.: 130°] المراة بمسلطة على جسدها بل بعلها المسلّط عليها وكذلك ايضا ليس الرجل بمسلط على جسده بل المراة المسلّطة عليه ولا يمنعن واحد منكما صاحبة [حفة] الّذي [يجب] له الَّا اذا اتَّفقتما جميعًا في رقت من الأوقات [d. apud Aethiopem] على الصوم والصلاة ثم تعودان الى قضيّتما [عند ما تقضيان ما اتّفقتما عليه] ليلا يبتليكما الشيطان (Unde haec lectio a Graeca: ,διὰ τὴν ἀκρασίαν' diversa?) من اجل عدم رضاكما [يبتليكما delendum اقول هذا لكم كما يقال (delendum الضعفا في الايّام الّتي لا يبتغي فيها اجتماع المتزوّجين (cfr. cod. C.) * (° ليس بامر جرم * ⁷) መተነግረ: — መንፈስ ፡ ቅዱስ : hic d. in codice Arabico. Sed vide pag. 76, annot. 5. 8) Sequimur Arabem.

parentem baptizatum eo die, quo baptizatus est, et per diem, et per noctem ob T. Aeth.: p. 29. gloriam Spiritus S." — Bas. XI: "Ne iniquinaveris¹) dies sacros ieiunii; neve ei appropinques diebus eius menstrui puerpuerique, ne connubium tuum fiat indecorum. Memento quod te Dominus iussit per os Moysis, quippe qui dicat: "Loquere filiis Israël, eisque dic: Si quis appropinquavit mulieri menstruis laboranti, eradicentur morianturque filio excepto, quod [pulchritudinem] suspiciunt²), cum purum semen immiserunt in sanguinem eius profluvii. Qua de causa iusserunt virum mori sine filio." — XXX: "Vae³) isti, qui hoc peccatum fecit in septimana⁴) sacrae passionis." — XXXIII: "Ac matrimonium⁵) quidem Dominus hominibus minime solum ob liberos generandos instituit, sed etiam ob necessitatem non observandam. Et statuit Dominus alterum tempus abstinentiae, alterum libidinibus explendis, verum (hoc) ne fiat turpissime." — Sectio⁵): "Evitandus est concubitus tempore eius menstrui puerpuerique, propterea quod membro genitali e corruptione facile quid accidat, quodque forte in liberos, qui concipiuntur in (matris) utero, e re ista morbus luis venereae incidit." — Glossema XXI¹) in canonibus Regum exstat (de) lue venerea

الايّام المقدسة الّتي الصوم لا تدنّسها وايّام حيضها ونفاسها لا تقربها (١ ليلا تصير ريجتك بما يجب اذكر ما امرك الله به من جهة موسى - قال كلّم جماعة بنى اسرايل وقل لهم اذا دخل واحدا الى امراته وهى طمثة فهلاك يهلك او يموتا بغير ولك الأنهم لم يوقرن حبر يلقون زريعة طاهرة في دم (ط ተከቶሃ؛) — فلهذا السبب المتعرّى يموت الانسان بلا ولده De loco citato conferas: Levit. 15 19, 20 18. ⁹) אורא (לה בעליט) , non aestimant', , suspiciunt' (Germanice: "sie wissen nicht zu schätzen"). Arabem secuti (حبر) in textu Aethiopico supplemus: ثمّ الويل لمن يفعل هذه خطيئة في ايّام البصحة [MS.: 130b] و المن بنعل هذه خطيئة في ايّام البصحة والمجان ن المقلسة؛ المقلسة؛ In textu nostro vitiosa exstat scriptura: ۱۹۵۱ المقلسة؛ <u>حاشية</u> ورد في قوانين منسوبة للملوك المنع من اجتماع الوالدا المتعمّل بيوم (5 Textus noster Aethiopicus loco illo haud تعميدة ليلاً ونهارًا ترقيرًا للروح القدس ف sanus. Emendaverimus: ሥርዋጽ ፡ ተነግረ ፡ በተኖናት ፡ አለ ፡ ይሰመያ ፡ ዘነገሥት ፡ ወከ ልኡ ፡ (vel ክልአ ፡) አምን ፡ ተራክበት ፡ ወላዴ ፡ ተሙቀ ፡ በዕለተ ፡ ተምቀትሁ ፡ " — Cfr. التزرّج الذي دبّرة الله لبني البشر ليس لولادة اولاد: ما الله البني البشر ليس لولادة اولاد annotat. 7, pag. 75; Arabs dein habet: التزرّج فقط لكن لاجل احتياج الغير منضبط جعل الله وتنا يتعفّظون فيه ووقنا يفعلون فصل (rubre) امّا الأمتناع في ايّام دم الطمث (فيد ارادتهم لكنّ ليس باضلال ف والنفاس فلما يحصل لعظم التناسل من الانفساد ولما يعرض للاولاد المحبول هم . و تك الحال من الجذام والبرص و Qui fons in codice Florentino non significatus est lepraque. — Et quod attinet¹) ad (postulatam) abstinentiam diebus ieiuniorum, ea est ratio, ut notio ac finis ieiunii expleatur, qui est, animam animalem avocare a libidinibus femineis ob honorem animae rationalis, quacum unita est secundum indolem naturamque eius spiritualem. Unumquemque igitur decet, diebus sanguinis corrumpentis (?) sese abstinere [coïtu], ut vigilet pro carne sua vigiletque pro liberis suis, nec non in septimana passionis; nam hi dies sunt tristitiae, ieiunii et multarum precium per diem noctemque. Quod vero pertinet ad cetera²) ieiunia, decet eum, qui cum libidinibus ardentibus, quibus superatus est, (feliciter) certare T. Aeth.: p. 30. non potest, eas exstinguere et tollere earum foedissimos supervenientes impetus per horas noctis, per quam edere et bibere licet, nocte eius diei excepta, qua communicari canonibus iusşum est.

Pars IX.

De vetito³) removendi (effundendi) seminis e mulieris utero, quod a libris (sanctis) menteque proficiscitur.

- 1) Cum⁴) summus matrimonii finis, ut supra exposuimus, positus sit in una prole relinquenda, ergo matrimonium cum seminis remotione similibusque rebus per se non id acquirit, quod quaerendum est: decet nuptum⁵) ab hisce desistere rebus.
- 2) Reg. II₁₁: "Ob verbum ") Domini, qui dicit in Pentateucho: "Si qui vir cum muliere coivit semenque ab ea removit, ne servetur a supplicio." $T\alpha$ (Genes.) XXVII:

Atque Onan¹) quidem, Judae filius, ut liber (sanctus) testatur, postquam cum muliere fratris concubuit, semen ab ea in terram fundebat. Et molestam sese praebuit eius actio Domino eumque percussit. — Iam Chrysostomus²) in commentario suo ad Evangelium Matthaei disserit: "Ecce, enixe operam dant, ne eorum naturae fiat suboles. Quod peius est, quam peccata exsistentium³)". Hoc vero pertinet ad seminis remotionem eiusque abiectionem, ut non proveniat proles, et ad medicamentum adhibendum, ut gravitas prohibeatur.

Pars X.

De omnibus), qui (falso) corruptionis (mulierem) accusant.

Reg. IV105, TE (Deut.) XIII: "Si qui vir inter vos mulierem in matrimo-T. Aeth.: p. 31. nium duxerit et tum, postquam ad eam introiit, sine causa odio eam habuerit et dixerit: "Non inveni eius virginitatem", sique eius pater surrexerit et litem de ea intenderit atque reperierit, istum falso ei (sc. filiae) maledixisse, graviter eum ob actionem dehortati condemnent criminis et fiat (illa) eius uxor, sive quod vult, necne. Neque vero fieri potest, ut ab ea separetur usque ad mortem alterius. Et

> 1) אונן (cfr. Genes. XXXVIIIs sq.), arab.: וניט hebr.: אונן וויט hebr.: אונן וויט וויט וויט אונן 'Assāl historiam significatam non de scripto, sed e memoria adumbrat. — A.: وأونان أبن يهودا مع امراة اخية شهد الكتاب انه كان اذا باشرها يعزل عنها على الارض — خاماته (cfr. cod. C.) فاشتد نعله بين يدى الربّ (Verba codicis nostri A., quae desiderantur in codd. B. + F., inde a onthe hh. - Lham: haud dubie interpolata sunt. Iam in medio relinquamus, utrum haec sententia etiam infra (lin. 16), ut وقال فم الذهب في شرحه انجيل متى وقد يتعلمون (2) cod. C. vult, glossa sit, necne. لكيلا يكون لطبيعتهم ثمرة وهذا اسر من اعدام الموجودين وهذا يشتمل على استحراج الزرع [MS.: 131b] والقاة يجب لا يحصل النسل والتداوى لمنع الحبل» 3) Num locus obscurus e commentario imperfecto in Ev. Matthaei, qui nomine circumfertur Chrysostomi, sumptus est? Vide Tom. VI. edit. Bernardi de Montefaucon. Parisiis M.DCC.XXIV.-ك verbis a nobis omissis (عدن يقلف بالفساد 1. 4) vide annot. 1. الفساد و الفساد الفسا مك numerus (sic) اذا تزوج الرجل منكم امراة ودخل عليها فابغضها نتقوّل عليها بالباطل علقا وقال انَّه لا وجدت لها ابكارا ﴿ فَأَنَّ الْهُ عَلَّا اللَّهُ قَدْفُهَا بالحال ويعاقب على جزمة وتصير زوجته شيى او اباء ولا يقتدر ان يفارقها الى ان يموت احدهما ﴿ فأن كأن قولة الَّذِي قدفها به حقًّا ولم يجدها عدرا ولا لوالديها بينة وكان القول عنها قبحا فليفرق ولتكن ملعونة ولا يتزوّجها lege relatum est: Deut. XXII13 sq.

si quod obiecit verum est, neque eius virginitas inventa est, parentibus ignorantibus, et si rumor istius ignominiae divulgatus est, uterque separetur (istaque) maledicta sit neve iterum alii nubat, verum maneat in domo sua in sordibus luctuque iacens et fleat, quod in domo patris sui fornicata est et ignominia eum affecit."—

Reg. IV₄7 ¹), Tε₄ (Deut.): "Si ²) qui vir est, cuius mulierem adulterare homines dicunt sique hac de re certam cognitionem non acceperit, verum tamen aliquid certi ³) de eius ratione scire vult, adducat eam ad iudicem Ecclesiae christianae et consistere faciat ante altare. Et sumat sacerdos vas fictile, in quod aqua amara sulphurata infundatur. (Tum) assumat pulverem de pavimento altaris eumque mittat in aquam ac manu sua id (vas) corripiat; (dein) capite eius (mulieris) revelato eam adiuret per potentiam sacrarii perque Spiritum Sanctum in eo habitantem omnibus temporibus his cum verbis: "Adulteravitne tecum vir alienus?" Iam ¹) si responderit: "Minime!", tunc sacerdos istam (sic) alloquatur: "Si tu pura es a suspicione, quam vir de te habet, bibas hanc aquam neque quidquam mali tibi nocebit. Sin autem tu oberrasti periuriumque fecisti, Domini dirae in te habitent et captiva esto prae domus tuae hominibus atque aqua haecce, quam tu potatura es, totam t. Aeth.: p. 32. carnem tuam putrefaciat nec non cuncta membra tua maceret neque umquam corroborentur." Et respondeat ³) mulier: "Amen, Amen, Amen." (Tum) bibat aquam illam ante Domini ³) altare capite retecto et marito praesente ²). Quodsi ³) ista

1) A.: مك Palse Aethiops ትሔ ፡ (Deuteronomium); scribendum erat: ትዳ ፡ واتي رجل عرَّفه الناس بان زوجته قد زنت :. Numeri). Conferas Num. V12 sq. — A.: واتي ولم يعلم بذلك بِقيِّتًا واراد ان يعرف حقيقة امرها فليقدِّمها الى الحاكم في كنيسة اللَّه ويوقفها قدام المذبح وياخذ الكاهن وعاء من نحَّار [MS.: 132*] ويجعل فية ماء مرّا كبريتيّا وياخذ ترابًا من ركن المذبح ويضعه في المآء ويجعله بيده ويكشفها راسها ويستحلفها بقوّة الهيكل وحلول الروح القدس عليه في كلّ حين ٠ هل زنى فان قالت لا • فيقول الكاهن • ان (* Legendum est: 🏗 • ان الكاهن • ان (جلا غربيًّا خ كنت برّة ممّا قد اتهمك به هذا الرجل فاشربي هذا الماء ولا يضرّك وان انت جهلت وحلفت كاذبة نحرم الله يحل بك وتكونين مسبية من اهل بيتك وهذا فتقول (الذي تشربية يفسد جسدك كلَّة ويحلُّ جبيع اعضايك ولا تشتدًا بدُّا الله المراة امين امين امين وتشرب من ذلك الماء قدام مذبح الله ومتى مكشوفة ه الراس وزوجها يرى ذلك بعينه ث Emendaveris: እግዚአብሔር: 7) Ad verba: "und indem (so dass) sie ihr Ehemann mit eigenen Augen sehen kann." 8) فان كانت كاذبة فذلك الماء الذى تشربه ينفي جسمها كلَّه وتصير آية لمن يراها • وان كانت برية لم يضرّها ومتى تحبل غلاً تفرح به ويذهب الله عن زوجها ما وقع في قلبه من التهمة لها والغيرة عليها ﴿

mendax est, aqua illa, quam exhausit, totam corpus eius tumefaciet et signum erit, quicumque eam videt. At si pura inventa est, nihil mali ei accidet, verum gravida facta pariet filium, quo gaudebit, et Dominus marito suo suspicionem ac zelotypiam, quae de illa in eius animo insederant, dispellet."

Pars XI.

De notitia 1) earum rerum, quae cum notione matrimonii apte cohaerent et ab ea (profectum) neminem cogitare decet, matrimonium illicitum esse nec res nuptiales.

Rasṭa γ XLV: "Qui²) a matrimonio prohibet ita ut id detestabile pronuntiet, homo stultissimus est. Etenim quodcumque Dominus creavit, optimum³) est: bonum quidem Dominus creavit marem, feminam et Adamum. Excommunicetur (iste) ex Ecclesia. Sin autem (a matrimonio) sese abstinet ob rationem ministerii Dei et abstinentiae, hoc ei⁴) permissum est." — Gangr. I: "Si quis⁵) legem veri matrimonii vitio vertit dicitque coitum (cum eo coniunctum) esse detestabilem ac prohibere introïtum in regnum caelorum, ἀνάβεμα sit." — XIV: "Si quis⁶) mulierem suam deserit capitque, ut a se separetur, matrimonium detestabile pronuntians, ἀνάβεμα sit. Neque vero permissum est, ut aut menstrua aut puerpera aut obstetrix in ecclesiam intret, eis quidem temporibus, quae ignificabimus." — Nicaea XXIX: "Neve³) intret menstrua in ecclesiam neve appropinquet, dum tempus menstrui completum sit, etiam si uxor regis est. Et si sacerdos hanc T. Aeth.: p. 33. (legem) violavit, degradetur." — Hippolyt. XVIII: "Mulier³), quae peperit, maneat

في معررفة امور حقّة بعلم الزواج فبنها انّه لا يجوز لاحك [MS::132] ان (1 ومن امتنع من الزيجة على انها نجسة (2 يعقد ان الزيجة حرام ولا فعلها خجهلا منه على الزيجة على الله حسن جبيل فليقطع من الكنيسة فان كان جهلا منه على ما خلقه الله حسن جبيل فليقطع من الكنيسة فان كان ومن عيّر الزيجة الصحيحة وذلك ان مضاجعتها نجسة فانّها (3 علم المناوس المناوس ومن عيّر الزيجة الصحيحة وذلك ان مضاجعتها نجسة فانّها (4 علم المناوس فهو محروم ومنها لا يجوز ان تدخل الحايض ولا النفسا او تنجيسًا للترويم فهو محروم ومنها لا يجوز ان تدخل الحايض ولا النفسا او لا تدخل الحايض الى (1 القابلة الى الكنيسة في الاوتات الّتي ياتي ذكرها والمراة الّتي تلك فلتقم خارجًا عن الموضع (3 تعدّى على ذلك كاهن فليسقط والمراة الّتي تلك فلتقم خارجًا عن الموضع (3 تعدّى على ذلك كاهن فليسقط والقبول لا يكن من السرائر المقدسة الله بعد ان يتطهرون اولا فن المولود والقبول لا يكن من السرائر المقدسة الله بعد ان يتطهرون اولا فن المولود الفترة ذكرًا فعسرين يومًا (3 القالية الله الكنين يومًا وان كان الثي فاربعين يومًا ومنها الفترة وحوب الافتراق من البانية و

extra sacrum quadraginta dies, si mas est; sin autem peperit feminam, octoginta dies. Neve porrigatur puerpurae coena sacra, nisi viginti dies praeterierunt apud marem et quadraginta dies apud feminam. Atque iterum (dicit): Decet fugere adulteram." — Bas. XIII: "Nupta¹) mulier, cum viro ignorante adulteravit, sola punienda est. At si vir hac de re certior factus eam non expellere vult, uterque excommunicetur." — XIV: "Si est sacerdos²), munus ei abrogetur arceaturque a coena sacra. Ac postquam munere abrogato illaque reiecta poenitentiam egit, coena quidem sacra ei porrigatur, minime vero munus (abrogatum) ad eum deferatur, idcirco quod cum adultera coniunctus erat." — XLI: "Mulier sacerdotis³), si post eius mortem alii nupsit, sacrificium imponendum est, quia priorem dignitatem sacerdotalem ignominià affecit eamque deminuit."

Sectio VI.

De eis4) rebus, quibus matrimonium dissolvitur.

Ac matrimonium 5) quidem tribus rebus dissolvitur.

- 1) Vita) monasteriali coniugum una cum consensu viri et mulieris.
- 2) Fiat reditus 7) ad alterius (coniugum) electionem: si denegat coniugi concubitum ita, ut non perficiatur coïtus matrimonio quaesitus secundum eas rationes, quarum in octavo capite mentionem fecimus, quod impedit matrimonium; neque

والمتزوّجة اذا مجرت ولم يعلم زوجها فالعقوبة لازمة لها وحدها و والمتزوّجة اذا مجرت ولم يعلم زوجها فالعقوبا كلاهما والله كان كاهنًا فليغرجا كلاهما ولن كان كاهنًا فليغرجا المراثر من طقسة وبحرم السرائر واذا ندم بعد قطعة واخرجها فلدفع لة من السرائر واذا تزوّجت زوجة قسيس باخر (* لكنّ لا يعود الى طقسة لانّة شارك زناء واذا تزوّجت زوجة قسيس باخر (* لكنّ لا يعود الى طقسة لانّة شارك زناء والفصل السادس (* بعد موتة فان لها عازًا واعطت نقصًا من الدرجة الاولى (تعلمها وهبة (* الزيجة تنفسم ثلثة امور (* فيما يفسم الزواج (rubre) والزيجة تنفسم ثلثة امور (* فيما يفسم الزواج (rubre) والمعارة و

enim primus matrimonii finis completur, qui est quaerere prolem¹) neque intentio cum illo coniuncta, quae est exstinguere passionem libidinum ad eam rationem, quam Lex non impedit. Quo in numero²) referendus est nuntius de altera (coniuge) multos per annos interruptus ob causam captivitatis vel aliis de causis.

3) Si altera 3) matrimonii ratio non impletur, quae est mutuum inter se ferendum auxilium ad sublevandam vitam eamque exornandam. Quae (pars) in T. Aeth.: p. 24 tria capita dividitur.

Caput I.

Vir⁴), ubi primum casus eius fornicationis cum muliere stabilis factus est ita ut lapsus cum aliena muliere multiplicetur, dimittatur.

Caput II.

Fornicatio 5) quidem minime decet, ut cum ex aliis multis causis, tum ex his duabus rationibus luce clarius apparet. Primo loco (coniugibus) corruptio quaedam rerum ad vitam necessariarum exsistit: defectus alimentorum, idcirco quod mutuae curae alius erga alium abiectae sunt nec non curae liberorum, propterea quod eorum necessitates atque curae semper per totum vitae spatium eis contrariae sunt et res ad vitam necessariae ad alienos revertuntur. Iam secundo

¹⁾ Deleas verba supervacua: Bone: Ann: hptkfct: (cfr. scripturam Arab.) 2) Ut Germanice hanc sententiam interpretemur: "Hierher gehört der Fall, wenn der eine Ehegatte Jahre lang verschollen ist, sei es um einer Gefangenschaft willen وثالثها ما لا يتم معه القصد الاخر الله بالزيجة (ق "oder aus ähnlichen Gründen." Arabs (4) وهو تعاويهما على تخفيف العيشة وصلاحها • وهذا على ثلثة اتسام & et Aethiops lectione non concinunt; utraque scriptio insana videtur esse. A.: Lal-وثانيها (١ الزناء اذا ثبت وقوعه من المراة في استعرار وقوعه من الرجل خلف. ما يستلزم للزناء في الاكثر بسبين (sic) وهذاي القسمان المأ يحصل بهما من نساد المعيشة بعدم اجدهما الاهتمام بالاخر وباولادهما اهتمامٌ من يستمرّ مقارنتهم طول حياهم ويصرف الرزق على الاجنبي ولعدم تيقن الرجل لنسله نيجور إن يرثه غير ولده وان لا يرث هذا المولود من زناء والده الحقيقي ويجوز وقوع القتل باحد المتزوّجين او بالزاني (Ehebrecher) الاخر امّا يسبب الغيرة او ليجوز لاحد Textus Aethiopicus, si Arabicus المتروّجين ان يروّج مالريحة ابن يرنيته او بغيرها، quidem sanus est; ita emendandus est: ho : MLLA : A & AFO-1-17 : (cod. B.) ከመ። ያስተዋስበ፣ [በአውስቢ፣] ለወልደ ፣ ዝሙቱ 🛎 👢

loco, quod virum certa subolis cognitio deficit 1), ut eius heres fiat alienus filius, qui ab eo non genitus est atque ut haec (bona) haereditate non accipiat, qui e stupro veri patris natus est. Quae cum ita sint, facile caedes casu accidit alterius coniugis vel fornicatoris alterius, sive ob aemulationem, sive quod alterius coniugis est, scorti sui filium in matrimonium dare, sive alia de causa.

Caput III.

Si alter²) (coniux) alteri vim infert. Si coniuges inter se rixantur, inimicitia quaedam exsistit, qua actiones turpissimae iniuria pravitateque plenae manifestantur. Quibus de rebus tres Canones legem statuerunt, quorum primus est

- 1. Tit. XI: "Matrimonium³) dissolvatur, si vir et mulier una cum amborum consensu vitam monasticam ingrediuntur."
- 2. "Matrimonium⁴) dissolvatur ob necessitatem⁵). Si vir cum muliere coïre non potest, faciat, quod naturae suae expedit, verum maneat (cum ea) post coniunctionem carnalem tres annos. Ac si omnino facere non potest, quod voluit, t. Assb.: p. 35. tum mulieri eiusque parentibus licet, eorum concubitum dissolvere. Si mulier⁶) cum eo cohabitare non vult, marito suo dotem tradat, si (eam) a muliere⁷) accepit. Et quod attinet ad dona, quae data sunt ante nuptias, haec quidem relinquantur marito neve quidquam de manibus suis tradat." Reg. III4: "Si qui vir ⁸) mulierem in matri-

وثالثها ان يعمل احدهما على حياة (* (لعدم المحدد الطلم الفاحش فيها الاخر وفي مضاجرة احدهما الاخر مضاجرة تظهر استمرار الظلم الفاحش فيها الترقيج (* خلف وقد وضعت في الامور [* 43: 134] الثلثة توانين وهي الاوّل الحي الثاني منه الترقيج ينفسح بحججة (* ينحل برهبانية المترتجين معًا برضاهما شورريّة اذا كان الرجل لا يمكنه ان يجتمع مع المراة ويفعل ما يخص طبيعته بل يقيم بعد الاتصال ثلثة سنين ولا يمكنه ان يفعل ما يخصه فيجوز حينتيد للمراة يقيم بعد الاتصال ثلثة سنين ولا يمكنه ان يفعل ما يخصه فيجوز حينتيد للمراة ان كانت الحرمة لا تريد مساكنته ويتبع هنّا الجهاز يعني (* ولوالديها ان يفسخوا الخلطة بي المهر لمواة وتسلّمة [الي] الرجل ان كان اخده ورامّا الهديّة المتقدّمة العرس المهر لمواة وتسلّمة [الي] الرجل ولا يحسر شيًا من عنده (* Emendaverie: هنا كان الرجل لمّا تروّج بها اصابها ناقصته في خلقتها مخالفة (* عليها فان كان الرجل لمّا ترقيج بها اصابها ناقصته في خلقتها مخالفة (* يفرق عليها وثانية او ثالثة وطالع كاهنه بحالها فقد بدا تيقنه وجب للاسقف ان يفرق بينهما ويطلق للرجل الترقيج و تردّب المراة وتمنع من الترقيج ويودّب وليها بينهما ويطلق للرجل الترقيج و تردّب المراة وتمنع من الترقيج ويودّب وليها المراة وتمنع من الترقيج ويودّب وليها المرقة وتونية ويودّب وليها المراة وتمنع من الترقيج ويودّب وليها المراة وتونيها ويطلق للرجل الترقيج و تودّب المراة وتمنع من الترقيج ويودّب وليها المراة وتودّب ويودّب و

monium duxerit eamque defectu quodam muliebri laborantem invenerit et corpus eius abhorrens a natura muliebri sique hoc annuntiavit primo coïtus die vel postero, vel tertio ita, ut sacerdoti illius conditionem explicaret, ipse liber est culpā. Quod si argumentis luculentis comprobatum est, Episcopi est, eorum (matrimonium) separare, leges (nuptiales) dissolvere maritoque matrimonium concedere; mulier vero castigetur et a matrimonio retineatur. Atquetutor eius graviter admoneatur 1), interdicatur coenā sacrā et vetetur in ecclesiam introïre per longum temporis spatium. Ac si ille, quamquam certior factus, eius (mulieris) rem celavit sibique multum temporis actioni perficiendae turpissimae arrogavit 2) et si post haec eius status detegitur, castigetur. Iam si hoc 3) factum est, quod sese abstinebat et se continebat in itinere castitatis, ne ei matrimonium concedatur. Et si hoc factum 4) est, quod sibi timebat, ne in maiorem, quam qua esset notatus, incideret ignominiam, matrimonium ei concedatur. "—

Ac si alter 5) eorum epilepsia corripitur, haec duo dicta valent.

Primum⁶) Reg. III₅: "Si quis mulierem duxit, quae daemonibus prosternitur. Si hunc in morbum ut in recentem inciderit multis diebus post coïtum ac cohabitationem cum eo, tum eius est, mulierem patienter ferre. Etenim si ei tale T. Aoth.: p. 36. accideret, mulieris esset, eum ferre cum patientia neque ei concedendendum esset, ut alii viro nuberet. Et si morbo i isto iam correpta erat, tum cum erat desponsata, antequam cum eo coïret, sique ille (vir) de morbo eius celatus nihil comperit et divortium cum ea facere vult, divortium ei liceat alii matrimonio. Dona vero mulieris sponsalicia, dos nec non omnia, quae ei (marito) e patris domo attulit, ei (mulieri)

debentur. Ac si secum pecora quaedam adduxit, ea sumat; si quae ex eis vendita sunt, sumat quoque de venditis, quantacunque sunt: pro mortuis quidem non persolvendum est. Iam quod attinet ad genita pecora atque omnia, quae eis acquisita sunt et lanam eorum omnesque liberos, quicumque servis ancillisque geniti sunt — eorum dimidia pars sit ei (mulieri), altera marito. Quae (lex) viget, si vir divortium cum ea (muliere facere) concupescit. Si 2) forte inter virum uxoremque eius separatio facta est necessitate coacta his de causis, cumque vir quid dotis iam comedit, sumat pro eo pretium, quod ei respondeat. Et si 3) iam ei (mulieri) quid pecuniae suae adscripsit, minime eius est (viri), hanc ei tradere, verum sibi retineat." — Alterum Reg. II11: "Si epilepsia 1) eam corripuit post nuptias, sique (vir) divortium cum ea facere vult, sumat (illa) dona sua sponsalicia atque dotem suam. At si (morbo) isto iam tentata erat ante nuptias, ita ut maritus hoc nesciret, det ei, si separationem vult, totam dotem; quae vero ei (mulieri) adscripsit de pecunia sua, sua maneant. Ac 3) si alterum eorum (coniugum) elephantiasis 6) corripuit, duo loci (ad hanc rem pertinent)."

Primus Reg. III: "Si") alterum eorum (coniugum) elephantiasis corripuit T. Aeth.: p. 37. post nuptias, et si alter (coniux) ab eo separari vult hoc ei minime licet."

Secundus Reg. 1123: "Et hoc 8) aequum est. Si quis mulierem in matri-

واتما نتاج المواشى وجميع ما حصل منها ومن صوفها وما توالد من (١ اولاد العبيد والامآء فلها النصف والنصف الاخر للزوج • هذا أن أراد تخليبها ﴿ واتي رجل وقع بينه وبين زوجته فرقة بسبب من هذه الاسباب وكان قد بلم (ع فامّا أن كان قد كتب لها شيًّا (3 من جهازها شي فلتأخذ عنه قيمة المثل. ان كان الصرع حدثها بعد (4 من ماله فليس عليه دفعه لها بل هو له. مصيرها اليد فأن اراد تخليتها فلها كلّ ما امهرها (י אַבא) وكلّما تجهزت (י ליתה) به ٠ وان كان ذلك بها قبل التزوج ولم يعلم ذلك فان احبّ مفارقتها فعليه وان (٥ ان يعطيها كلَّمَا جهزت به ٠ وامَّا ما كتب به لها من ماله فهو له. secundum Ludolfi auctoritatem fortassis تجذَّم احدها ففيه قولان. species luis venereae. Verum hoc loco versio "elephantiasis" aptior videtur esse, quod Arabs non habet مبارك vel similia, sed جذم (تجذَّم). آ) Emendandum: مبارك .. ٨ ــ ان تجدّم احدّها بعد التزوّج واراد الاخر مفارقته فليس ذلك له وهر اولي مك (numerus) ومن تزرّج بامراة ثمّ عرض لها بعد زيجتها به داء في (ا بدنها مثل [MS.: 135b. - cod. 134b] الجذام والبرض وان هو احبّ مفارقتها فعليه ان يعطيها مهرها وجهازها • وان لم يحبّ مفارقتها فمباح له اعتزّ اليها بشرط ان يجرى على النفقة على قدر ماله لانّ الّذي جرى عليها لّم يكن هواها ولا هواه.

monium duxit sique tum post nuptias morbus velut elephantiasis et lepra eius (mulieris) corpus corripuit, ita ut ab ea separari velit, est eius (sc. mariti), illi dare totam dotem donaque sponsalicia. Quodsi non vult separationem, permissum ei est, ut illi imponat stipulationem eam esse passuram, maritum sibi dare res ad vitam necessarias pro opibus eius. Namque quod ei (mulieri) accidit, non accidit aut cum uxoris aut cum mariti voluntate." — Tit. XI: "Jubemus¹) dissolvi matrimonium eius, qui vinctus est, [non temere], verum quamdiu manifestum est, et maritum et uxorem superstites esse, nos quidem commixtionem carnalem prorsus missam facimus, neve fiant nuptiae secundae aut feminarum aut virorum. Quodsi facere ausi sunt, puniantur: maritus quidem privetur donis ante nuptias datis, mulier vero donis sponsaliciis atque dote sua, etiamsi clam factum est. Ac si 3) forte — quod facile non evenit — quae persona totam per vitam in manibus inimicorum est, tum quidem decet virum vel mulierem quinque annos ferre patienter. Quo spatio temporis intermisso, si casus eius mortis manifestatus est, vel absentia absconditasque, nuptiae permissae sunt absque religione 1)." — XVIII: "Si vir 1) miles est regius, nos iubemus exspectari duos annos, intra quos fit expeditio bellica 6) eorumque uxores esse patientes. Et si ab eis nullam epistulam acceperint neque ullus de eis nuntius allatus est, sique una ex eis audierit, maritum esse defunctum, T. Aeth.: p. 38. attamen nobis non licet ei permittere, ut iterum nubat, priusquam aut ipsa aut parentes aut alii praepositos exploraverint eius ministerii, quo eius maritus fun-

ونامر ينفسج تروّج من هو في الاسر لا جزافًا لكنّ ما دام ظاهرًا ان (الرجل والمراة باتيان محن نترك الخلطة على جملتها ولا نصير الى تروّج ثان يتعدّوا عقبوا امّا الرجل نيوخذ منه الهديّة الّتي (الاللنساء ولا للرجال، فان يتعدّوا عقبوا امّا الرجل نيوخذ منها الجهاز وان خفيات في للشخص الّذي (الله تعبل العرس، وامّا المراة نيوخذ منها الجهاز وان خفيات في يد العدر في الحياة ام لا محينينية سبيل الرجل او المراة الصبر خبس وسعد وبعد ذلك هل ظهر امر الوفاة واستتر فالتروّج جايز بغير تبعة. والمه sequentur inde a £7404 بعير تبعة. والمسلم (sic legendum est) trod: secundum Arabis exemplum supervacua sunt. 4) \$\frac{\f

gitur, et interrogaverint eos de vero nuntio. Quodsi mortuus 1) est, Evangelium S. coram eis unâ testi recitetur et testimonio eius confirmato mulier sumat litteras permissionis, in quibus testimonia ei manifestentur. Tunc sese contineat annum: deinde ei licet, matrimonium inire legitimum. Et si ausa 2) erit hanc (legem) violare, et ipsa et vir, cui nupsit, poena afficiantur adulterorum; testes vero, qui dixerunt testimonium, si falsa testati sunt, de gradibus suis deponantur ac persolvant decem litras 3) auri, quae dentur ei, cuius de obitu mendacium dixerunt. Quibus rebus 4) gestis licet viro illi facere ad libitum: si vult, eam ad se redire, uxorem suam recipiat."

3. In tria) capita dividitur.

I.

De mulieris adulterio.

Tit. XI: "Si vir 6) scit, sese contra mulierem suam firmis argumentis evincere posse, istam adulterare, primo loco eius est, haec (argumenta) proferre, tum demum eum decet, cum ista divortium facere. Ac sumat 7) vir duas partes donorum

ان كان قد توفّي ويكون الانجيل المقدس وبعد تثبت البيّنة تاخذ المرة (1 نحقة ما تعلم به شهادة لها وبعد ذلك تصبر سنة • ثم يكون لها ان تتزوّج فان هي تجاسرت على خلاف ذلك رصارت الى تزوّج اخر (* ريجة ناموسيّة مباحًاً بـ فهي والله يتروجها يلزمهما عقوبة اهل الفحور وشهود البينة ١٠ ان كانوا قد روروا فيعبروا من مراتبهم ويغرموا عشرة الرطال ذهبا ويكون اللذى كذبوا ملى وناته. مال مال دهبا • ATC : Graec. كرا مال دهبا • ATC : Graec. كراته. quod vocabulum etiam in alias linguas semiticas transiit: cfr. Syr.: المُعْرِينِ Aram.: المُعْرِينِ Libra i. e. duodecim unciae, quarum quaelibet quadraginta dirhemos continet. Vid. Isenberg, Dictionary of the Amharic language. London 1841, pag. 12, et A. Dillmann, كتم يكون لذلك الرجل أن (* Lexicon linguae Aethiopicae. Lipsiae 1865, col. 62. المرجل أن المرجل المراكبة المرجل المراكبة المرجل المراكبة المرجل المراكبة المرجل المراكبة المراكبة المراكبة المركبة المراكبة المراك الثالث على ثلثة اقسام • (أ اختار ان يعود فياخذ امراته (cfr. lectionem cod. C.) : ان الرجل يعلم انه ان يمكنه ان يقيم البينة على روجته (٥ اولها في زناء المراة ٠ بانها فَجرت فسبيله اوّلاً ان يثبت ذلك وحينَيِّذٍ [MS.: 136^b] يكون الفسم. وياخذ الرجل مضافًا الى الهديّة المتقدّمة للعرس • وأن لم يكن له اولاب ٦ فياخذ من نعبة المراة اجزاء الثلث من الجهار ، فأن كأن له أولاد منها فليكن الجهار وباقى نعيتها محتفظًا به للاولاد • ثمّ بعد ذلك وتكمَّف الامر على الفاجر فليعاقب هو والمراة وان كان المفاجر امراة فياخذ الجهار والهدية المتقدّمة للعرس •

eius sponsaliciorum unâ cum eis muneribus, quae data sunt ante nuptias. Et si nullos liberos habet, sumat de pecunia uxoris tres partes dotis; sin liberos habet ex ea natos, dos eius nec non reliquae opes reserventur liberis. Deinde adulterio retecto uterque puniatur et iste et unâ ista (mulier), atque etiam adulter, qui cum muliere sua moechatus est, privetur dote, quae data est ante nuptias. Ac si T. Aeth.: p. 39. adulter nuptus est, sumat uxor dona sua sponsalicia cum muneribus ante nuptias datis. Sin autem illuc¹) liberi sunt, ne mulieri quidquam fiat, nisi bona ab illo quaesita. Et pecunia quidem reservetur liberis, ceterasque post haec opes mariti nos liberis tradi iubemus. Quod vero attinet²) ad munera ante nuptias data, iubemus, dari ista mulieri, si liberi non exsistunt et reliqua eius bona sint in medio."

II.

Quid deceat³) de muliere adulterante.

Tit. XI: "Itemque (agendum est) si mulier sine consensu mariti cum viro alieno potaverit vel lavata vel iocata⁴) erit vel ierit in locum venandi et in congregationem, a qua maritus remotus erat, vel si extra domum suam habitaverit in aliena domo, nisi forte in domo patris pernoctaverit, ac si patrem non iam habet et hanc interposuerit causam, ut extra domum suam commoraretur: quaeque sit essentia⁵) harum causarum, lege (explicatur) de nuptiis in prioribus capitibus interdictis."—

Rasta a XIV sine quinto et septimo (capite). Et ecce, statutum quoddam occurrit in canonibus numero ab illo diversis, qui est Rasta a XVII, Kartag. II, Bas. XXV, XLIV. —

Atque reliqua⁶) quidem, quae in *mare* memorando dignoscenda sunt, in numerum earum rerum referenda sunt, quae manifesta apparent, idcirco quod in eadem ratione posita sunt.

وان كان هناك اولاد فلا يكون المراة غير استعباله ويكن الملك معفوظا (أما الهدية (أما للاولاد وما كان بعد ذلك للرجل نعبة فنحن نهبة للاولاد وباتى نعبته المتقدّمة للعرس فنامر ان تكون للمراة ان لم يكن هناك اولاد وباتى نعبته ثانيها فيما يستلزم زناء المراة وطس (numeri) وكذلك ان (أميكون للوسط شربت المراة بغير راى زوجها مع رجال او استحبّت او مضت الى مواضع الصيد والجبوع وزوجها مانع من ذلك او باتت خارج منزلة [137: 137] آلا ان كان مبيتها في بيت اوالدها او ان لم يكن لها اب وكان هو السبب في مبيتها خارجًا ومبا يجرى مجرى ذلك الزيجات المبنوعات في الاقسام الاولى — الاربعة عشر خارجًا ومبا يجرى مولاد وضع في بعض ذلك عدّة توانين هي (significantur loci) خير الخامس والسادس وقد وضع في بعض ذلك عدّة توانين هي (الماكر يحمل على (أما المهنوعات في الاقسام الاولى عيد المهنوعات في المهنوعات في الته مثلة والناتى ببنزلة الذكر يحمل على (أما المهنوعات في المهنوعات في المهنوعات في المهنوعات في المهنوعات في الته مثلة مثلة مثلة مثلة مثلة مثلة والمادة المهنوعات في المهنوعات المهنوعات في المهنوعات المهنوعات المهنوعات المهنوعات في المهنوعات ا

III.

Si alter¹) coniugum vitam alterius disperdere mulierisque continentiam corrumpere voluerit.

Tit. XI: "Si mulier") studet vitam mariti sui quacumque ratione exstinguere, aut si scit, alios hoc avide cupere neque ei id revelaverit, repudietur")."—

Nicaea LV: "Si quis") mulierem in matrimonium duxit sique inter eum uxoremque suam quae malitia acciderit ac simulationes post simulationes, ita ut in eum sit iniustissima, ferat istam patienter eique indulgeat, dum a moribus suis depravatis ad meliores redierit. Sin autem") hoc perficere non potest sique T. Aeth.: p. 40. istius pravitas augetur, adducat eam ad summum sacerdotem, qui intercedat inter eos. Quodsi illa eum recusat, diiudicet inter eos Episcopus; ac si ne illi quidem obtemperaverit et a marito fugerit, reducatur. At ") si constanter eius verba spreverit, ut non reverteretur, tum Episcopus calceos suos excutat ac pulverem") pedum in mulieris porta, et licet marito facere, quodcumque voluerit: si (iterum) matrimonium ") contrahere vult, contrahat; ac si ei libet, maneat in statu suo. Iam si patientia ei est, eam observet, et si ei placuerit, vitam monasticam ingrediatur. Sin ") autem ex eius conditione appuerit eum tyrannum osoremque fuisse uxoris pravasque res contra istam eo protulisse consilio, ut ab ea separaretur, minime

نيما اذا دبّر احدها على فساد حياة الاخر او على فساد عقة المراة وان دبّرت المراة على حياة زوجها باق وجة كان [و]اعلمت ان اخرين (قلن دبّرت المراة على حياة زوجها باق وجة كان [و]اعلمت ان اخرين (قد كمن تربّح وجرى بينة وبين زوجته شرّ او سبب من الاسماب (قد تعطلق وكانت هي الظالمة له فليصبر عليها ويوقيها حتّى ترجع امورة معها الى احسن فان لم يطلق ذلك وزاد امرها علية فليتوسّط بينهما (قلقضاء وإجملها القسيس [قد 137] الكبير، فإن لم تطعة فليتوسّط بينهما الاسقف، فإن لم فإن لم تسبع قولة ولم تحبّ الى الرجوع (قلعة وقرت عن زوجها فليعاودها فأن لم تسبع قولة ولم تحبّ الى الرجوع (قلعة ومباح للرجل ان يعمل ما احبّ الى الشهى ان يتزوّج فليتزوّج، وإن (قلم مبرًا فليقيم، وإن صالحًا فليترقب؛ أن اشتهى ان يقيم على حالة، أن كان له صبرًا فليقيم، وإن صالحًا فليترقب؛ فأن عرف عن حالة انّه ظالمًا لها وباغضًا فيها وانّما يطلب اقامة الشرور (قلك واحبّ مفارقتها من منزلة فليمنع من القربان ومن دخول الكنيسة والكنيسة والمناه والمناه والمناه والمناه والمناه والمنه والمن دخول الكنيسة والمناه والكنيسة والدال واحبّ مفارقتها من منزلة فليمنع من القربان ومن دخول الكنيسة والمناه والمنا

illud accipiatur, verum cogatur iste, ut cum ea maneat; sique hoc non voluerit et separationem mulieris a suo habitaculo praetulerit, retineatur a coena sacra prohibeaturque, ne in ecclesiam introëat." — Glossema¹) XXII: "Hoc in ecclesia nostra non statutum est, verum solum scriptum occurrit ut animadvertatur."

Tit. XI: "De eis causis, quibus mulieri potestas conceditur ob luculenta argumenta, ut e domo mariti exeat, etc.

Si vir 3) fraude studuerit, vitam uxoris aliqua ratione disperdere, vel si alii hoc contra eam machinati erunt sique (vir), etsi istos cognoverit, uxorem hac de re non certiorem fecerit — vel si dolo machinatus erit contra eius castitatem eamque viro tradiderit, qui cum ea adulteraret, et si testibus convictus est, se probatione T. Aeth.: p. 41. uxoris adulterium affirmare voluisse sique hoc argumentis luculentis demonstrare non potuerit, hac de causa mulieri licet, repudium ei dicere nec non sumere dotem suam, et tradantur 4) ei munera, quae data sunt ante nuptias." — Glossema 5) XXIII: "Et sumat 6) quoque de opibus eius reliquis, et si nullos liberos habet, tres partes

1) Quae glossa marginalis desideratur apud Arabem. 2) والاسباب الَّتي تمكِّن ان دبّر الرجل (* المراة منها لِحّة ظاهرة بان تتخلّى عن الرجل وما مع هذا .. على حياة المراة باق وجه كان او كان اخرون هذا رايهم وعرَّفهم فلم يظهر لها او ان دبّر على عقّتها واسلمها لمن يعجر بها وان اشهد عليه انّه يثبت عليها [MS.: 138] بالفجور فلم يكمنه ان يقيم البرهان على ذلك فقد اتَّجه لها : onh من هذه الحال تفارقه وتاخذ جهازها وتاخذ الهديّة المقدمّة للعرس. idem significat atque radix Arabica مسك (apprehensum tenuit, prehendit) idemque atque Hebraïca ។យ៉ា (halten, festhalten, ergreifen) — in lingua Samaritana: etwas als Pfand nehmen — Ex ea ratione, qua hic sententiae inter se excipiunt, luce clarius apparet, in vocabulo مسك : vim quoque inesse stirpis alterius vocis Arab. عسك : dedit alicui aliquid (in specie: munera nuptialia) Conferas subst. ab hacce radice derivatum: مسكان: Quae vocabuli vis in lexico Aethiopico Dillmanniano (c. 179) exemplis non probata est. Neque vero cum voce continuente etc. confundendum est vocabulum Aethiopicum 🎤 🎁 : (id solum adfert Dillmann), proximum Arab. مشق traxit, extendit rem: Hebraïcum ፕሮጀር. 5) ሥርዋጽ ፡ — ሎቱ ፣ d. in codice Arabico. Quo fit, ut ዝንተለ፣ #h.7-ncp : 10-12 1, cum ne in codice quidem Aethiopico inveniatur, delendum esse وتاخذ ايضًا [من نعبته الَّتي بقيت] • ان لم يكن لها اولاد من (videatur. 6) خلطته الباقية بمقدار ثلث الهدية المتقدّمة للعرس • وان كان لها اولاد منه فنحن [نامر] ان يحتفظ جبيع ماله للاولاد من حتر تبقى ما رسبناه في الهديّة munerum, quae data sunt ante nuptias. Sin autem liberi ei sunt ab isto geniti, nos iubemus, totam pecuniam liberis reservari de relictis, atque ea, quae statuimus 1) de donis ante nuptias datis in aliis legibus." — Glossema XXIV: "Adulterium²) mulieris gravius puniendum est, quam viri ita ut sententia³) eius, a quo posita est, ea est, viri adulterium minime necessitate quadam desiderare separationem ab uxore. Etenim in multis illis Legis rationibus haec est, ut tollat difficultates, quas homines inter se paraverunt. Virum quidem facillime tanta corripit zelotypia, ut non solum interficiat uxorem, si moechata est, virumque qui cum ea adulteravit, verum etiam hoc inferat patri vel fratri vel matri eius 4). Neque vero mulier 5) eiusque propinqui tale perficiunt. Atque etiam proles procedit spectans mulieris curas. Ac si ista 6) moechata est, corruptioni obnoxia est hereditas patrumque progenies. Itemque 7) virgo fornicatione speciem 8) virginitatis suae corrumpit: apud virum autem res non ita sese habet. — Aliis 9) in legibus gravissima poena constituta est in virum, qui uxori suae notam (turpitudinis) inusserit quique argumentis non probaverit, quod cogitavit (virum quendam) cum ea cohabitare 10), refutato testimonio 11) eorum, qui in eam testes prodierant. Et si deprehensus est vir 12) cum aliena muliere in ea domo, in qua cum uxore suo habitat, vel si cum aliena muliere in urbe coïerit, T. Aeth.: p. 42.

المتقدّمة العرس في النواميس الاخرى حتّى ان الرجل ينزل به من العقوبات من اجل ما ذكرة عن المراة ولم يثبت ما كان عتيدًا ان ينزل بها لو اثبت الشهادة حاشية *التشدِّد في زناء الم [۴.۵۲۰ الم: ۳.۵۲۰ الم [۴.۵۲۰ - Tum Arabs pergit عليها. ¹) Lectio Aethiopica insana videtur esse; legerimus: ወዘአዘዝን፡ በእንተ ፡ አምኃ ፡ ዘተደሙ : አመርዓ : በሕገጋት : ከልአት : " Similia posuit auctor cod. Aethiopici. C. التشدّه في زناء المراة اكشر من الرجل حتّى أن الراي الّذي يعمل علية هو (" ان زناء الرجل لا يوجب لمفارقة المراة له لائه من كبار مقاصد الناموس رفع الاضوار الواقع بالناس بعضهم من بعض • والرجل في الأكشر يتلع به في الغيرة ألى أن يقتل امراته اذا زنت او الّذي زني بها وقد يفعل [MS.: 138] ذلك ابوها اواخوها او ولدها « 3) Quae versio posita est in t. Arabico. 4) Arabs.: "et hoc facit pater eius (sc. mulieris) etc." فامّا البراة واقرابها فليس ذلك وايضًا فالنسل انَّما شقن ويتخفظ من جهة المراة · (٥ وايضًا فالبكر (أ فاذا افسات فسال الميراث والحقوق (possessio opum stabilium) الابوّة : (6 ه بالزناءتفسد صورة بكورتها والرجل ليس كذلك فلا الرجل ليس كذلك في Legendum est: **٨٢٨٤ : ٢٠٦٩** آرینزل بها) Vide notam 6, pag. 90. 10) Emendaverimus: ۱۳۰ ه ۱۳۰ ه ۱۳۰ اینزل بها) ۱۲: وان وجد الرجل مع امراة اخرى في المنزل الّذي (12). (Ar.: شهادة) Suppleas 1900: (Ar.: شهادة) نازل فيه مع زوجته او كان في المدينة يخالط امراة اخرى ووتم بانه قد بات

^{*)} In margine pag. 138° scriptum est: خاشية هذا غير معمول

quique convictus est, se iam per longum temporis spatium cum ista noctem transegisse, ac si (huius rei) accusatus est a parentibus suis et ab uxoris parentibus vel ab aliis testibus locupletibus ita ut non desinat mendacia 1), dissolvatur matrimonium. Atque sumat dotem suam, quam ad eum adduxit, et dona, quae data sunt ante nuptias, nec non capiat triplicem partem de mariti bonis. Sin autem²) liberos habet ab eo genitos, mulier hanc observet rationem: munera, quae accepit ante nuptias, itemque tertiam partem opum mariti castigati sumat; quae vero possidet, ea reserventur liberis. Sin 3) nullos habet liberos, nos iubemus, dominium huius pecuniae esse mulieri." — Et4) de discrimine inter virum uxoremque eius alius extat canon fructuosus, cuius ad normam agendum est: Reg. III24: "Quod pertinet 5) ad adulteros — ne fiat discrimen inter eos eorumque uxores. Idemque valet de viro, qui uxori suae crimen obiecit, cuius eam convincere non potest. Nam sunt calumniae, quae etsi verae, tamen argumentis probari non possunt. Ob has similesque res poena poenitentiae imponatur necesse est ab eis viris, qui potestatem habent peccati condonandi, neque licet, discrimen statuere inter mulierem eiusque maritum."

معها دنعات وشكى هذا على السن والدة والذى الحرمة او قوم اخرين من هو ثقات الشهود فلم يقلع عن الافك فيعلّ التزوّج وتاخذ الجهاز الذى حملته اليه والهديّة السابقة للعرس وتاخذ من جهة هذه الحصص ثلث مقدار التثمين الذى يرتفع اليه الهديّة المتقدّمة للعرس نعمة الرجل للباقية في المتالدة المتال

Caput XXV.

De interdicto 1) concubinarum ac de ea ratione, quae intercedit inter concubinas virique uxorem lege 2) obstrictam.

Concubinas 3) habere in lege nostra sacra vetitum est, propterea quod hoc alienum est a licito matrimonio; secundum ea, quae supra exposita sunt, stuprum perpetuum est. Rasṭa β LXIV: "Si quis 4) concubinam habet, quae ancilla sua est, eam manumissam in matrimonium ducat secundum legem; sin 5) autem ingenua est, ducat eam in matrimonium secundum legem. At si hoc facere non voluerit, excommunicetur 6)." — Tit. IV: "Nemini 7) liceat cohabitare cum concubina in domo sua; nullum igitur discrimen est inter eum et fornicatores. Ac si cum ista societatem inire vult, ducat eam in matrimonium secundum statuta matrimonii lege praescripta. Sin autem intellexerit, indignam eam esse, quae sua appelletur coniux legitima, expellat istam sumatque loco eius mulierem, quae ei placet. Et si voluerit, perseveret in castitate." — XXXIX: "Qui 8) nuptus cum serva sua concubuerit, puniatur ac, principis est, istam transportare in aliam terram longe T. Aoth.: p. 44.

1) (rubre) به والفسق به والسرى وحال السريّة به والفسق به (2) 1. Cor. VII 39, Rom. VII 2. التسرّى في شريعتنا البقدّسة حرام الاقه عن التزوّج البباح على ما تقدم (4 بيانه فهور ناء ظاهر به فمن له سريّة ان كانت عبدته فليكن ويتزوّج كالنامومس (4 بيانه فهور ناء ظاهر به فمن له سريّة ان كانت عبدته فليكن ويتزوّج كالنامومس (4 بيانه فهور ناء ظاهر به بيانه فهور ناء ظاهر به ويون المناء به فلا فليطرح به فلا فليطره وياحد مباحًا ان يتبسّك بسريّة في منزله فلا فرق بينه وبين الزناء وفان اراد مشاركتها فليقارنها بتزوّج [48] شرعيّ وفان كان يرى انها غير اهل تدعى له زوجة ناموسيّة فليطردها وياخذ الّتي ترى ان له في احدها صلاحًا ومن له امراة ويجاء مع مملوكته يعاقب وللريس (8 وما يريد ان يعيش عفيفًا به يسعها في عمل اخر به

remotam." — Rasṭa β XXIX, LXIV¹): "Atque concubina²) quidem infidelis viri infidelis, cum eius serva est, ab alio nondum contaminata cumque liberos suos educaverit, intret (sc. in ecclesiam); quae vero ab aliis contaminata est, excommunicetur." — Bas. VII: "Viro³) non licet, uti concubina ab hisce temporibus, quod Dominus noster Christus legem liberorum constituit. Ac si dicis: "Quid? David, Salomo et alii nonne usi sunt concubinis?" Si scire vis, audi: "Illa aetate homines in terra perpauci⁴) erant. Qua de causa permissum eis erat, ut matrimonia contraherent nec non uterentur concubinis, ut homines in terra augerentur. Sed cum vidissit, terram esse impletam, alteram (posuit) legem concubinas prohibentem instituitque legem matrimonii."

¹⁾ Loco أَ صُورَ codicum ponendum est: ﴿ صَوْرَ (cfr. cod. C.) عن Textus noster (وسريّة غير المؤمن اذا كانت مملوكته معلوكته المرّمن اذا كانت مملوكته عند وسريّة غير المؤمن اذا كانت مملوكته ولا تتنجس مع اخرين فلتخرج والمناه المناه الم

PARS TERTIA:

DISSERTATIO IURIDICO-HISTORICA

LINGUA GERMANICA

SCRIPTA.

Capitel I.

Das Rechtsbuch der Abessinier im Allgemeinen.

1. Die Rechtspflege in Abessinien.

So wunderbar es auch Vielen erscheinen mag: die Abessinier, dasjenige Volk des dunkeln Erdteils, in dessen Land, in dessen staatlichem, wie socialem Leben die denkbar grösste Unordnung und Willkür notorisch zu sein scheint, dieselben Abessinier, die sich jüngst durch jene blutigen Kämpfe mit den Italienern bei der europäischen Welt in unangenehme Erinnerung gebracht, haben ihre eigene geschriebene Norm für das rechtliche Handeln, ihren eigenen Rechtscodex, den sie selbst als Fetha-Nagast: ,Recht der Könige', zu bezeichnen pflegen. Dieser Name will besagen, dass die Jurisdiction in Abessinien der Form nach dem Kaiser (Negus-Negesti) selbst obliegt. Der bekannte Afrikareisende Gerhard Rohlfs versichert uns in einem 1) seiner Reisewerke, der Regel nach entscheide der Schum eines Ortes, der Gouverneur einer Provinz die rechtlichen Streitigkeiten, und in letzter Instanz als oberster Richter des ganzen Landes der Negus-Negesti; mit der Appellation an ihn sei der Instanzenzug erschöpft. Eigentliche Richter (Likaonten), von denen noch E. Rüppell²) spricht, gäbe es zur Zeit nicht mehr. Zugleich entwirft Rohlfs ein anschauliches, interessantes Bild einer abessinischen Gerichtsverhandlung, welche Balata Gebro, ein vornehmer abessinischer Heerführer, in seiner Gegenwart abgehalten habe. Er schreibt: "... Hier nun plaidirten zwei Leute in eigener Sache, aber einem jeden stand noch ein Helfer, eine Art Advocat, zur Seite. Es handelte sich um einen Gegenstand, den der eine dem andern verkaufte, den dieser aber nachher nicht dem Werthe entsprechend fand. Die Rede des ersten war lebhaft, er gesticulirte, entrollte häufig die Schama 3) und brachte sie ebenso oft wieder in

¹⁾ G. Rohlfs, Meine Mission nach Abessinien. Auf Befehl Sr. Maj. des deutschen Kaisers im Winter 1880/81 unternommen. Leipzig 1883, pag. 329. 2) Ed. Rüppell, Reise in Abyssinien. Band 2, pag. 184.85. 3) Schama heisst die Nationaltracht der Abessinier: ein breites, weisses Baumwoll-Umschlagtuch mit roten, breiten Streifen. Sie wird jetzt von den Italienern vielfach imitirt und dann nach Abessinien zu einem anständigen Preise verhandelt. (Vergl. Rohlfs, a. a. 0. pag. 37. Anm.)

Ordnung. Dann der Gegner mit ebenso lebhafter Sprache und Bewegung; auch er machte sich fortwährend mit seiner Schama zu schaffen: es war gewissermassen ein Kokettiren mit dem Kleidungsstück. Hierauf sprachen die beiderseitigen Advocaten und brachten einen ebenso grossen Redefluss ins Gefecht, wobei sie gleichfalls höchst anmuthig ihr Kleidungsstück in Unordnung und wieder in Ordnung zu bringen suchten. Während die Parteien, wenn sie sprachen, aufrecht standen, sass die ganze übrige Versammlung, ohne jedoch einen Laut zu äussern oder Zeichen des Beifalls oder der Missbilligung zu geben. Keine Partei durfte die andere unterbrechen, jeder musste seinen Gegner ruhig ausreden lassen. Endlich, nachdem er lange und aufmerksam zugehört, erhob sich der Balata Gebro und ebenso die ganze Versammlung. Er hielt eine längere, wie es schien, gut geordnete Rede. Häufiges Beifallsgemurmel unterbrach ihn. Als er geendet, ergriffen die Soldaten den einen Mann und führten ihn hinaus, während der andere dem Balata Gebro zu Füssen fiel, um seinen Dank abzustatten." Aus dieser Schilderung ersehen wir, dass es die Abessinier in der That verstehen, mit Mannesernst und Manneswürde zu Gericht zu sitzen. Indessen nehmen sie es mit der Ausführung eines richterlichen Spruchs nicht allzu genau. Ja, nach E. Rüppells 1) Zeugnis findet dieselbe nur bei kleinern Diebereien und bei Polizeivergehen geringer Art statt, und jeder Bewohner von einigem Ansehen weiss durch eine kleine Bestechung die Wirksamkeit der Justiz zu hintertreiben.

Die oben erwähnte Gerichtsscene, in der von geschriebenem Recht nichts verlautet, könnte in uns leicht die Vorstellung erwecken, als sei das Gerichtsverfahren in Abessinien durchaus mündlich. Und das ist denn auch Rohlfs's Ansicht²). Allein sie ist unhaltbar.

Zur Lösung dieser bedeutungsvollen Frage bietet sich uns nur ein Weg dar: wir vernehmen das Urteil anderer Forscher, die Jahre lang Abessiniens Land und Leute sorgfältig studirt haben. Denn litterarische Aufzeichnungen von Seiten der Eingebornen über unsern Gegenstand sind nicht bekannt. Wir hören zuerst E. Rüppell³), der Abessinien in den Jahren 1832—34 besuchte. Er sagt: "Uebrigens existirt in Abessinien ein geschriebener Gesetz-Codex, der zuweilen bei verwickelten Rechtsfällen als entscheidend zu Rathe gezogen wird." Und kein geringerer, als J. M. Flad, der zwölf Jahre in Habesch geweilt und so wohl den Ruhm eines der competentesten Kenner dieses Landes für sich in Anspruch nehmen darf, berichtet in seinem Buch: "Zwölf Jahre in Abessinien. Basel 1869" einen concreten4) Fall, aus seiner eigenen Erfahrung, in dem zur Constatirung des Strafmasses bezüglich zweier angeklagten Deutschen "die betreffenden Stellen aus dem Fetha Negest, dem abessinischen Gesetzbuch, vorgelesen wurden, worin auf das Verbrechen, den König geschmäht zu haben, der Tod gesetzt ist". Ferner wurde sogar am 5. Febr. 1855 König Theodor II. zum König der Könige auf das abessinische Gesetzbuch ver-

¹⁾ A. a. O., pag. 185. 2) A. a. O., pag. 329. — Dieser Auffassung scheint auch Pater *Timotheus* beizupflichten. (Zwei Jahre in Abessinien oder Schilderung der Sitten und des staatlichen und religiösen Lebens der Abyssinier. Leipzig. Tl. II. pag. 42 der armen. Bibliothek, her. v. Abgar Ioannissiany — VIII.) 3) A. a. O. pag. 185. 4) cfr. pag. 53.

pflichtet 1), gesalbt und gekrönt. Das war nur möglich, wenn das darin niedergelegte Recht noch ein ius vigens war. Damit tritt das Fetha-Nagast in den Mittelpunkt 2) des abessinischen Rechtslebens, und mag es auch nur "zuweilen bei verwickelten Rechtsfällen als entscheidend" zu Rate gezogen werden: genug, wird es von den Abessiniern selbst für wichtig genug erachtet, dass sie noch heute ihre Kaiser bei der Krönung darauf verpflichten, dann ist es ohne Zweifel ohnehin als kultur-historisches Denkmal des abessinischen Volkes wichtig genug, zum Gegenstand wissenschaftlicher Forschungen erhoben zu werden. Dies um so mehr, als nach d'Abbadie's Versicherung 3) gerade die loi écrite von Tag zu Tag eine grössere Bedeutung in Aethiopien gewinnt à tel point qu'un professeur de droit est sûr aujourd'hui d'y gagner son pain.

2. Verfasser und Abfassungszeit des abessinischen Rechtsbuchs.

Früher hat man nach dem Vorgang von Rüppell') gemeint, die Annahme sei keineswegs ausgeschlossen, dass das Fetha-Nagast von einem Deutschen, Peter Heyling (alias Holling oder Holing) aus Lübeck, der im Jahre 1634 als protestantischer Missionar nach Abessinien geschickt wurde, abgefasst worden sei. Rüppell verweist auf J. Bruce, der durch eine Bemerkung im 3. Bande 5) seiner Reisebeschreibung jene Vermutung nahe lege. Der grosse schottische Reisende sagt nämlich über P. Heyling: "Pierre Heyling de Lübec, missionaire protestant, employa une grande partie de son temps à la traduction des lois romaines (les instituts de Justinian) dans la langue du pays, d'après un plan qu'il avait porté d'Allemagne.... Cet ouvrage ainsi que deux autres livres qu'il avait composés en Geez, existent encore, et sont dans les mains de quelques Abyssiniens, à ce qu'on m'a assuré plusieurs fois." Allein diese Worte berechtigen Rüppell mit nichten 6) zu seiner Hypothese. Denn einmal steht noch lange nicht die Identität 7) jenes von Bruce erwähnten iuridischen "ouvrage" mit unserm abessinischen Rechtscodex fest, andererseits ruht die Bruce'sche Behauptung selbst auf einer sehr unsichern Basis: er beruft sich ja auf die "wiederholten Versicherungen" der Eingeborenen, die bekannter-

¹⁾ Flad, a. a. O., pag. 174. 2) Herr M. Flad hatte die Güte, mir auf meine diesbez. Anfrage hin brieflich (10./IX. 88) mitzuteilen, "dass das F. N. bis heute in Abessinien in Kraft besteht, und von allen Königen Abessiniens als Rechtsbuch im Gebrauch war und noch ist." -Rohlfs selbst führt in s. c. Werk pag. 326 eine Stelle an, die nach unserm Dafürhalten dem Fetha Nagast entlehnt sein kann. 3) Catalogue raisonné des manuscrits éthiopiens appartenant à Antoine d'Abbadie. Paris MDCCCLIX, pag. 184. 4) Rüppell, a. a. O., pag. 188. Anm. — G. Rohlfs verhält sich zur Rüppell'schen Ansicht nicht ablehnend (a. a. O., pag. 329). ⁵) Bruce, vol. III, pag. 718. 6) Roediger widerlegt Rüppell von einem andern Standpunkt aus: "es hat wenig Wahrscheinlichkeit, dass er (Heyling) das Buch auch nur ins Aethiopische übersetzt habe, da diese Arbeit in seine achtziger Lebensjahre fallen würde." (Hall. Allgem. Litteraturzeitung. März 1841. Ergänzungsbl. No. 23, pag. 180.) — Uebrigens erwähnt nicht einmal Io. H. Michaelis, der eine genaue Lebensbeschreibung P. Heylings veröffentlicht hat ("Sonderbarer Lebens-Lauff Herrn Peter Heylings aus Lübec und dessen Reise nach Aethiopien etc. Halle 1724), des dem Lübecker Missionar vindicirten Verdienstes, das er im § XCVI. sicherlich nicht verschwiegen haben würde. 7) Schon der Inhalt des Fetha-Nagast spricht gegen diese Identität. Es ist keine "traduction des lois romaines", am allerwenigsten hat es mit den Institutionen Justinians zu thun.

maassen stets mit der grössten Vorsicht 1) und Skepsis aufzunehmen sind. Zumal in unserm Falle, wo es nach dem competenten Zeugnis 2) des Missionars Flad ganz sicher ist, dass die Abessinier über die Genesis ihres Rechtsbuches vollständig im Dunkeln sind. Sie haben eben keine historische Kenntnis über dasselbe und führen daher die Urheberschaft des ausserordentlich geschätzten, segensreichen Buches entweder direct auf Gott selbst zurück — es soll vom "Himmel gefallen" sein — oder auf den gepriesensten aller Herrscher, den Kaiser Constantin d. Gr. Diese letztere Anschauung vertritt die Einleitung zum abess. corpus iuris. Wir führen sie hier in der lateinischen Uebersetzung wörtlich an. Ihren Spuren folgend wird uns der wahre Verfasser nicht verborgen bleiben, und eine kritische Analyse derselben hätte Rüppell u. a. vor ihrem Irrtum bewahren müssen. Auf pag. XVII u. ff. unseres aethiopischen Textes heisst es:

"In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, unici Dei.

Incipimus 3) cum Domini auxilio et praestantissimo eius munere prosperi proventūs 4), scribere *Introductionem* in eam Collectionem 5), quam Seniores collegerunt. Eorum preces et benedictio et donum eorum auxilii sint cum dilecto eorum 'Akâla K³r³stôs 6), in saecula saeculorum! Amen.

Anno Martyrum praeterito Constantinus a trecentis duodeviginti viris orthodoxis ⁷) rex creatus illis: "Equidem, inquit, minime regnum expeto, quod Christi regnum a Mundi itinere diversum, Christi vero iter eiusque imperium perfectum est. Dicis ⁸): Diligite osores vestros et beneficiis afficite eos, qui vim ⁹) vel similia vobis inferunt. Nam hoc praeceptum ¹⁰) praestantissima est lex. Altero loco imperas, ut longanimes sint et ferant et ignoscant et obliviscantur ¹¹) et benefaciant proximis et ex animis suis eorum delicta expient ¹²). Quinam fieri potest, ut

¹⁾ Wie vorsichtig man die Aussagen gerade der Abessinier aufzunehmen hat, ist aus einer Notiz des Herrn Flad ersichtlich, welche er mir privatim gütigst übermittelt hat. Er bemerkt: "Reisende, welche aus den Angaben der Eingebornen Bücher schreiben, bringen, ohne es zu wollen, wahres und irrthümliches zusammen. Im ersten und zweiten Jahr meines Aufenthaltes in Abessinien machte ich viele Notizen von Angaben der Abessinier. Ich habe sie später alle vernichtet, weil ich fand, dass ich in manchen Dingen unrichtig berichtet war, oder eine Sache unrichtig aufgefasst hatte. Bruce erzählt schauerliche Dinge, von denen ich nie etwas gehört, noch gesehen habe, und bei Erkundigungen, die ich hier und da im Lande machte, wurde ich gewahr, dass derartige Dinge in Abessinien nicht vorkommen." 2) Flad, Zwölf Jahre in Abessinien, pag. 174. Anm. 3) Uebersetzung der in arabischen Canones mehrfach gebrauchten Jacobi Baradaei. ه المحامة و المحامة و المحامة المحام (l. c. pag. 178 sq.) memoratus? — Cod. T.: Jōḥans Lūwîs Kĕrâpf (= Johann Ludwig Krapf, nat. (1810, mort. 1881.) — cod. B.: Walšda Gabrš'êl. 7) (1997) 1989 ; e codd. A., C. et F. intercidisse videtur. 9) Ev. Matth. 544, Luc. 635, 627. 28. 9) In N. T. legitur: £23 h 100 1 10) Matth. 22 38 - Marc. 12 31. 11) Marc. 11 25. 26. 12) Hic, ut saepius in libris mss. (vid. Lev. 23 27, ubi pro አስተስ ርዮ ፡ -- ፲፻፱፬፫ ፲፱፻ -- ው" ፡ አስተርእዮ ፡ scriptum est) አስተስረየ ፡ cum አስተ Che: confusum est. Exspectaverimus: Officepo:

hoc praecepto abrogato iubeam condemnationem atque una poenas pensandas et homini iniuste oppresso poenas expeti ab eius oppressore? Etenim quodque omnibus numeris obsolutum rem minus perfectam removeat necesse est. Quo factum est, ut lex Domini nostri priorem aboleret: hanc vero tollere minime licet. Neque enim quidquam pretiosius est, quam ipsa lex illa omnibus numeris absoluta, propterea quod nihil exsistit, quod praeclarius sit, quam miserendi ratio quamque benefacere ac ferre patienter. —

Tum isti trecenti et duodeviginti seniores orthodoxi, cum verba, quae responderat Constantinus, audivissent, Domino nostro Jesu Christo — ei sit gloria preces adhibuerunt dicentes: "O Domine, non est initium tuae aeternitati neque finis tuae exsistentiae posteriori. Nam tu es omnium altitudinum altissimus, nec fundamentum est tuae profunditati, nec longitudo aut latitudo tuae divinitati. Atque etiam regnum tuum regnum est aeternum et imperium tuum usque ad generationem et generationem. O Domine, des 1) iudicium tuum Constantino nec non tuam iustitiam eius filio, ut iuste populo tuo ius dicat ac summo cum iure pauperibus tuis." Et hunc psalmum usque ad finem oraverunt atque etiam alias multas preces fecerunt et (Deo) supplicarunt dicentes: "O Domine, ne vacuus fiat hic terrae thronus: seras in eo grana regia, ut iuris fructum et populo et pauperibus feras. O Domine, rogamus te tibique supplicamus, quod tu propinquus²) es omnibus quicumque te vocant." Deinde Dominus noster Jesus Christus — ei sit gloria precibus acceptis ad eos profectus Corpus Juris e Vetere ac Novo Testamento ex-Quem quidem librum ab Ibn-'al-'Assâl') scriptum Constantino, Helenae filio, qui regnabat in terra Graeca, tradiderunt."

Aus dieser Introductio der abessinischen Codices ergiebt sich zweierlei:

- 1) Kaiser Constantin d. Gr. ist nach Ansicht des abessinischen Gesetzesredactors der intellectuelle Urheber der iuridischen Canones gewesen: er will nicht
 auf eigene Verantwortung hin über das Leben seiner Unterthanen verfügen, darum
 lässt er sich von der Kirche das Recht über Leben und Tod verleihen.
- 2) Ibn-al-'Assâl soll der Compilator des Fetha-Nayast sein: er unterzieht sich seiner Aufgabe im Auftrag des nicaenischen Concils. —

Man sieht auf den ersten Blick, dass ein unversöhnlicher chronologischer Widerspruch zwischen der ersten und zweiten Angabe besteht. Denn Ibn-al-'Assâl ist von Constantin zeitlich durch die Scheidewand vieler Jahrhunderte getrennt. Und es ist überhaupt nicht schwer zu constatiren, dass die letzterem vindicirten ursächlichen Beziehungen zum abessinischen Rechtsbuch auf Irrtum bezw. tendenziöser Fiction beruhen. Dafür spricht ja sonder Zweifel der ganze Gehalt unseres Corpus, das relativ junge Alter der rechtlichen Quellen, auf welchen dasselbe basirt. So ist, um nur ein 4) Beispiel anzuführen, laut dem Selbstzeugnis des Codex (vergl.

¹⁾ Ps. 721.2. 2) Ps. 14518, 3419. 3) Hoc nomen proprium, Arabice: أبن العسال Aethiopice scribendum erat: كمان العسال (cod. B.) — Bickell, Geschichte des Kirchenrechts. Giessen 1843. Bd. 1, pag. 179, schreibt: Abnalcassabus. 4) Vergl. unsere Ausführungen sub 5 über die Composition und Quellen des F. N.

pag. XXV u. XXXIV) ein canonistisches Werk des *Ibn-Taib* benützt, der im 11. sc. lebte und wirkte! Die Person *Constantins*, dem die Abessinier gleichsam eine göttliche Verehrung zollen, weil sie in ihm den Vermittler und Bringer der christlichen Heilswahrheit erkennen, den sie als den tugendhaftesten aller Regenten in ihren Chroniken 1) feiern, hat man eben eingeführt, um das Werk als *officiellen* Gesetzescodex zu sanctioniren und seinen Bestimmungen *bindende* Kraft zu verleihen.

Aber neben der Dichtung enthält jene Einleitung auch Wahrheit. Der Verfasser des abessinischen Rechtsbuchs ist in der That kein anderer, als Ibn-al-'Assâl.

Wer war derselbe und was wissen wir von ihm?

Wir sind im Wesentlichen auf das angewiesen, was uns *Renaudot* in seiner Historia patriarcharum Alexandrinorum Iacobitarum — Paris MDCCXIII' mitteilt²), da uns andere Quellen, insbesondere arabische handschriftliche Notizen über ihn nicht zu Gebote stehen. *Renaudot* legte seinem Werk die Pariser arabische Handschrift zu Grunde, welche die berühmteste Geschichte der alexandrinischen Patriarchen, geschrieben vom Bischof von Eschmunein *Abba Sevêros Ibn Elmuqaffa* (971 p. Chr.), behandelt.

'Abû Ishâk Ibn-al-'Assâl, der Secte der Jacobiten angehörig, lebte in der ersten Hälfte des 13. Jahrhunderts und zwar unter dem Patriachat Kyrillos III. Ibn-Laklak's), der als 75. Patriarch in den Jahren 1235—43 in Kairo residirte. Sein ausserordentlich tugendhaftes Leben brachte ihm den Ehrennamen'): 'Abû 'l-Faḍâ'il: ,Vater der Tugenden' ein, und seine exquisite Gelehrsamkeit machte ihn zu dem gefeiertsten Mann seiner Zeit. Näheres') ist uns über seine Lebensverhältnisse nicht bekannt'). Er verfasste ausser der ,Collectio Canonum', die identisch

¹⁾ So heisst es z. B. in einer Berliner Hs. (A. Dillmann, Verzeichnis der abessinischen Handschriften etc. sub 42, Ms. p. 168a): "Denn nie hat es einen König gegeben, wie Jasu (II), wenn man dabei absieht von Constantin". (cfr. unsere Ramenta Aethiopica. Beiträge zur abessinischen Geschichte. Berlin 1889.) 2) Pag. 586. 3) Siehe L. Stern, Artikel ,Kopten' in Ersch u. Gruber's E. d. W. u. K., 2te Section, XXXIX, pag. 18. 4) Sein vollständiger Name ist also: خان العسال ابو الشخايل Ein arabisches Manuscript der vatican. Bibliothek, cod. LXXIV (pag. 42ª des Assemani'schen Catalogus. Tom. I) hat: أبو الفرج هية -Das von ihm ge الله ابن ابي الفضل ابن ابي اسحق المعروف بابن العسال ·· -schriebene koptische Wörterbuch (vergl. pag. 1032) trägt nach einer Handschrift der Kgl. Bibliothek zu Berlin (Ms. orient. quart. 518 pag. 134 a) folgende Ueberschrift: كتاب السلّم المقفى وذهب كلامه المصفى الذى عمله الشييخ الرئيس الفاضل ابو اسحق ابن الشيم * Renaudot a. a. O.: "Discimus vixisse illa aetate فخرالدولة ابن المفضل ابن العسال duos illos insignes Theologos, quorum praeter nomina et opera, dignitatem aut historiam plane ignoramus." 6) Auch die Einleitung zu dem oben genannten kopt. Lexicon enthält keine Notizen über seinen Verfasser: nur ein Zeitgenosse, der ihn bei Ausarbeitung seines Sullam besonders الماهر الاب الاسقف ابنا مرقس: unterstützt hat, wird hervorgehoben, der Bischof Marcus

ist mit dem aethiopischen "Fetha-Nagast", eine "Collectio fundamentorum Fidei", in der er vor allem die Grundwahrheiten der christlichen Lebensanschauung gegen heidnische und jüdische Angriffe zu verteidigen sich müht"). Diese Schrift darf man ihm nicht") mit Renaudot absprechen und seinem Bruder zuschreiben wollen. Denn sämmtliche Handschriften dieser theologischen Polemik, welche im Vatican und anderen Bibliotheken aufbewahrt werden, nennen ihn als Verfasser. Von Ibnal-'Assâl besitzen wir ferner biblische Commentare, "Responsa S. S. Patrum", eine wertvolle systematische Darstellung der vigens ecclesiae disciplina, ein Wörterbuch der koptischen Sprache"), und endlich verdanken wir ihm ein chronologisches Verzeichnis der alexandrinischen Patriarchen"). —

Wir werden so nach Vorigem nicht fehl gehen, wenn wir das Original des abessinischen Rechtscodex uns etwa um das Jahr 1240 entstanden denken.

3. Die Ueberlieferung des abessinischen Rechtsbuchs.

a. Das arabische Original.

Wie bereits aus Obigem erhellen dürfte, geht das Fetha-Nagast auf einen arabischen Originaltext zurück. Leider sind nur wenige Handschriften in Europa zu finden. Die Bodleiana in Oxford besitzt deren drei, der Vatican ebensoviel, die Mediceische Bibliothek in Florenz eine, die wir einsehen durften, die Bibliothèque Nationale in Paris bewahrt die meisten, nämlich sechs. (Siehe unseren Conspectus codicum Arabicorum pag. XV u. XVI.) Die älteste 5 scheint im Vatican zu liegen: nach der Datierung wurde jener Codex im Jahre 1289 p. Chr. niedergeschrieben. Die Sprache zeigt mannigfache grammatische Incorrectheiten, laxe Satzconstructionen sind nichts ungewöhnliches, die Ausdrücke sind nicht immer dem Gedanken adaequat: es ist das mittelalterliche Vulgär-Arabisch, wie es im Munde der Mönche lebte.

¹⁾ Renaudot skizzirt den Inhalt genauer so: "...in quo non modo veritatem religionis christianae propugnat adversus Ethnicos et Judaeos, sed etiam ex philosophicis rationibus evertit praecipua Ethnicae superstitionis capita: mox probat Trinitatis Mysterium, veritatem Incarnationis Dominicae, et omnia Fidei Mysteria, de quibus inter omnes christianas nationes consensio est.... Nestorianorum et Melchitarum sententias propriis autorum utriusque communionis verbis refert, quas deinde refellere aggreditur. Hac in theologiae parte tractanda magnam operis sui partem impendit. Deinde de fidei aut disciplinae capitibus fuse disserit." 2) Vergl.: Assemani, Catalogus codd. orient. Bibliothecae Mediceae Laurentianae et Palatinae. Florentiae CIO. IO.C.XLII, pag. 100. 3) L. Stern, a. a. O., pag. 13. Anm. 6. — Dies koptische Wörterbuch nimmt, wie die Einleitung besagt, vor allem Bezug auf den koptischen Vocabelschatz der 4 Evangelien und der 10 paulinischen Briefe: وكتب هو في السلّم القبطى الاناجيل الاربعة ومن رسايل * بولس عشرة ن Eine Handschrift dieses Werkes aus dem Jahre 1070. d. M. besitzt der Vatican, worüber näheres bei Stern. — Ausser den genannten Werken des Ibn-al-'Assâl wäre vielleicht noch zu nennen das zweite Buch seines Commentars, handschriftlich in der Bibliothèque Nationale (B. de Slane, catalogue No. 241 sub 3º). "Ce sont les quatre-vingt-trois canones, dits arabiques, qu'on attribue faussement au concile de Nicée." Vergl. Bickell, Geschichte des Kirchen-Rechts pag. 206 ff. sub 8. 5) Cfr. pag. XV. 2a.

b. Die abessinischen Uebersetzungen.

Schon eine ganz oberflächliche Vergleichung des Fetha-Nagast mit einem arabischen Nomocanon des Ibn-al-'Assâl kennzeichnet diesen als Original, jenes als eine sklavische Uebersetzung. Ausserordentlich gewissenhaft entledigt sich der übersetzende Abessinier¹) seiner Aufgabe; jedes arabische Wort wird, so gut es eben angeht, in eine aethiopische Form umgegossen. Bis auf die Wortstellung ist häufig das Original imitirt. Die Geez-Sprache hat daher einen arabisirenden Charakter. Auch die abessinischen Fetha-Nagast-Relationen sind verhältnismässig bei uns selten. Man scheint den geschätzten²) Rechtscodex in Abessinien nur ungern zu veräussern. Die Behauptung Rüppells 3), "die verschiedenen Abschriften dieses Buches weichen durch willkürliche Interpolationen so sehr von einander ab, dass oft aus verschiedenen Stellen desselben die entgegengesetztesten Entscheidungen hergeleitet werden können", ist eine durchaus bodenlose 1). Die von uns angestellte genaue Collation von 5 Manuscripten hat ergeben, dass vier fast wörtlich mit einander übereinstimmen, die Abweichungen sind ganz nebensächlicher Natur und modificiren nicht in der Weise den Sinn, wie Rüppell erwähnt. Eine Berliner Handschrift jedoch (C.) zeigt so wesentliche Varianten in Beziehung auf die übrigen codices, dass sie auf ein anderes arabisches Original zurückgehen muss, als diese, und zwar auf eins von der Form unseres arabischen Florentiner Manuscriptes. Immerhin ändert sich der Gedankeninhalt nicht wesentlich: an manchen Stellen ist er nur in ein anderes Gewand gekleidet. Fast alle Fetha-Nagast-Handschriften sind nach den Aufschriften jüngeren 5) Datums. D'Abbadie 6) will "un ancien exemplaire" in Qarata perlustrirt und es "différent beaucoup des codes en vigeur aujourd'hui" gefunden haben. Wir können uns von der Wahrheit dieses Resultates nicht überzeugen.

4. Inhalt und Einteilung des abessinischen Rechtsbuchs.

Siehe pag. XXXVII u. ff.

Das ungemein voluminöse abessinische corpus umfasst im ganzen 51 Capitel, die wieder auf 2 Hauptteile ("Sectiones") verteilt sind. Der erste Hauptabschnitt behandelt das kanonische Recht im engeren Sinne des Wortes, in 22 Capiteln, der zweite das Civil-Recht in 29 Abteilungen. Jedes Capitel bildet ein in sich abgeschlossenes Ganze; Verweise auf frühere Explicationen finden sich nicht.

Die iuristische Materie jedes Abschnitts werden wir allemal hinter dem betreffenden orientalischen Text resp. der bez. lateinischen Uebersetzung einer eingehenderen Besprechung unterziehen.

¹⁾ Nach der Volksmeinung soll das F. N. unter König Zârâ-Jâ'qôb von einem Tigreaner ins Aethiopische übersetzt sein. (Flad, a. a. O., pag. 174. Anm., vergl. mit d'Abbadie's Bemerkung in seinem Catalogue raisonné, Seite 184). 2) König Jâsû II. schenkt ausser anderen wertvollen Büchern der neuerbauten Kirche zu Qu'sqâm ein Exemplar des Fetha-Nagast.

3) a. a. O. Seite 185; vergl. auch pag. XIII unserer Introductio, sub 3. 4) Dasselbe bestätigt mir auch Herr Flad privatim. 5) Die ältesten stammen aus dem 17. sc. 6) a. a. O., pag. 184.

